

KRISTAVS KANČIA

KRISTAUS KANČIA

KRISTAUS KANČIA

**PAGAL DIEVO TARNAITĖS ONOS KOTRYNOS EMMERICH
REGĖJIMUS SURĄŠYTA KLEMENSO BRENTANO**

IŠ PENKTOJO LEIDIMO IŠVERTĖ J. TALMANTAS

CHICAGO

1959

NIHIL OBSTAT

Franciscus Garšva, MIC.
Albinus Spurgis, MIC.

IMPRIMI POTEST

Joannes J. Jančius, MIC.
Superior Provincialis

IMPRIMATUR

Albertus G. Meyer, S.T.D., S.S.L.
Archiepiscopus Chicagensis.

1959 m. sausio 29 d.
Šv. Pranciškaus Salezo
Šventėje.

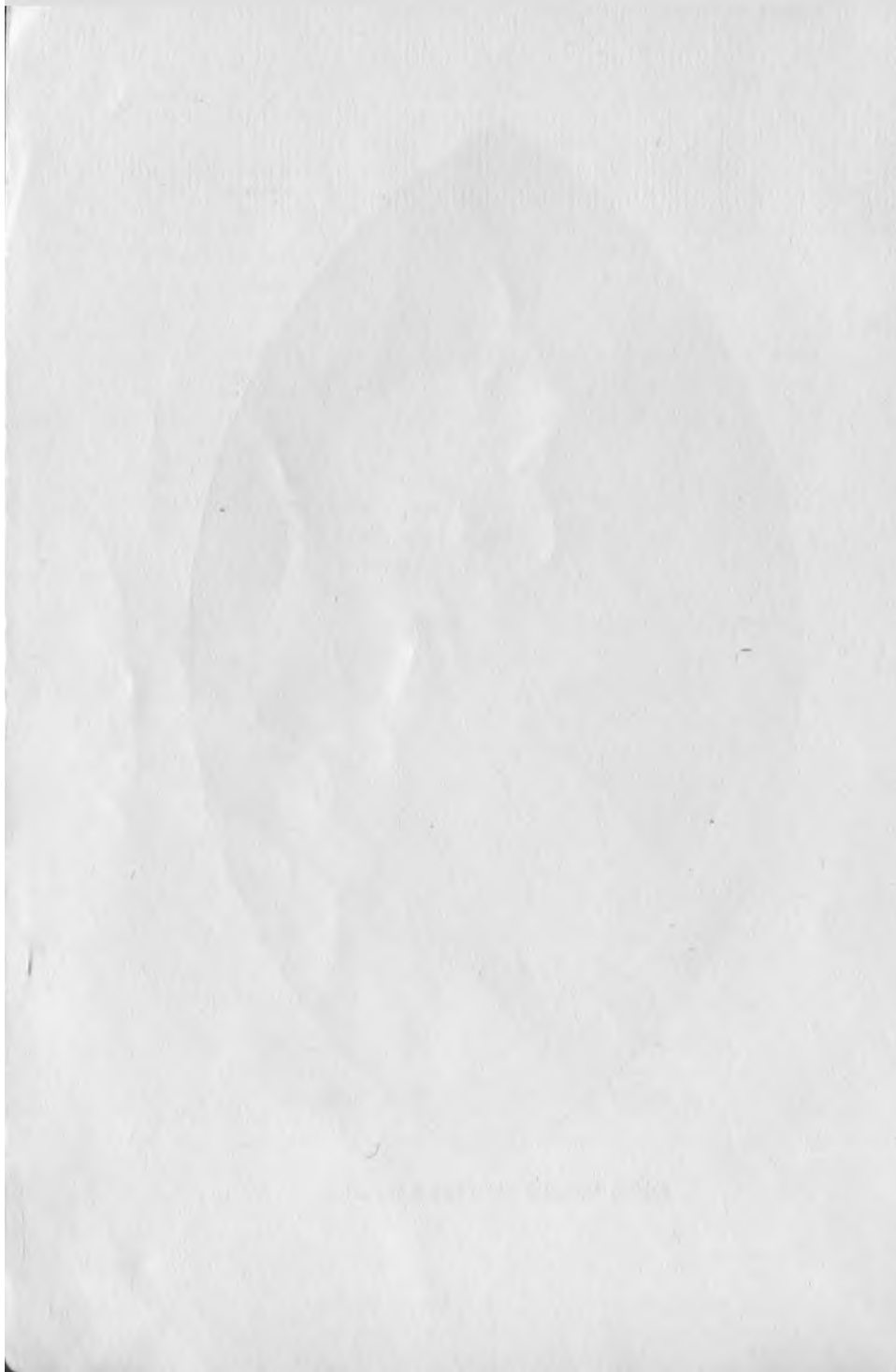
Išleido

LIETUVIŲ KATALIKŲ SPAUDOS DRAUGIJA

**Spaudė Draugo spaustuve 4545 W. 63 St.,
Chicago 29, 111.**

Dievo tarnaitė Kotryna Emmerich

KOTRYNOS EMMERICH GYVENIMAS

Ona Kotryna Emmerich gimė 1774 m. rugsėjo mėn. 8 d. Flamsko sodžiuje netoli nuo Koesfeldo miesto Vestfalijoje. Tą pačią dieną Koesfeldo parapijos bažnyčioje buvo pakrikštyta. Jos tėvai buvo Bernardas Emmerich ir Ona Hilleraitė. Jie turėjo devynetą vaikų, iš kurių Ona Kotryna buvo penktoji. Jos tėvas buvo labai pamaldus ir doras, o kadangi buvo neturtin- gas, turėjo gerokai darbuotis norėdamas išlaikyti to- kia didelę šeimą. O darbavosi noromis nuo ryto ligi vakaro. Tikrai visiškai pasitikėdavo Dievu. Taip pat dievobaiminga ir dora moteris buvo Onos Kotrynos motina. Jos įprastas priežodis: „Viešpatie, kaip Tu nori, bet ne kaip aš noriu“. Arba dažnai kartodavo: „Viešpatie, suteik man kantrybės, o paskui smarkiai bausk“. Tokių tėvų Ona Kotryna buvo išauklėta griež- tai ir tikrai krikščioniškai. Nors buvo silpnos sveika- tos, tačiau nuo jaunų dienų turėjo sunkiąj darbuotis. Dėl įvairių dvasios neramumų ir įvairių vizijų, kurias jau kaip vaikas buvo verta matyti, nors ir buvo links- mo charakterio ir nepaprastai gyvo proto, pastebėta joje tylumas ir užsidarymas savyje. Tėvai dažnai ma- nydami, kad tai užsispyrimas, ją bardavo. Viešpats Dievas leido, matyt, tai, kad Ona Kotryna išmoktų nu- sižeminimo. Ji pati taip pasakoja: „Kadangi mane tė- vai dažnai bardavo, o niekuomet negirdavo, kaip kiti tėvai savo vaikus, todėl tariausi esanti prasčiausias vaikas visame pasaulyje, o kartais net labai sielojau- si, nes atrodė, jog ir Viešpačiui Dievui, be abejo, ne- patinku“.

Būdama maždaug septynių metų, Ona Kotryna drauge su kitais vaikais priėjo pirmą kartą išpažinties. Ir taip uoliai jai ruošėsi, toks gilus ir nuoširdus gailėstis apėmė jos jauną širdį, kad kelyje į bažnyčią nuėjo, ir kiti vaikai, kurie ją labai mylėjo, turėjo nuvesti į Koesfeldą. Nors nekaltybę, gautą švento krikšto metu, visuomet išsaugojo, nors tuo metu, kai jau galėjo pažinti skirtumą tarp gero ir pikto, visais sugebėjimais, visomis mintimis ir palinkimais siekė vien tik tai aukščiausios gėrybės ir paskutinio tikslo, tačiau pirmosios išpažinties metu taip nusižemino, taip gailėjosi už padarytas nuodėmes, jog pradėjo garsiai verksti, todėl nuo konfesionalo reikėjo ją veste nuvesti. Kai pirmą kartą priėjo prie šv. Komunijos, vėl visiškai atsidavė Viešpačiui Dievui. Nuo to laiko karšta Dievo meilės ugnimi degė jos širdis ir, pagal gerbiamo kunigo Overbergo liudijimą, gyveno išsižadėjusi savęs ir atsidavusi Viešpačiui Dievui.

Pabaigusi dvylika metų Ona Kotryna stojo tarnauti pas vieną ūkininką, taip pat Flamsko sodžiuje gyvenantį. Tarnavo čia trejus metus, o šeimininko žmona vėliau dvasiškajai vyresnybei davė šią liudijimą apie Kotryną: „Kai Ona Kotryna buvo dvylikos ar trylikos metų, gyveno mano namuose ir ganė karves, buvo visiems namiškiams mandagi ir maloni, ir niekuomet nepastebėjau joje nieko tokio, už ką būtų verta papeikti. Niekuomet neieškojo pasilinksminimų, bet noromisėjo į bažnyčią, nes buvo labai pamaldi, uoli, ištikima ir kukli. Apie kiekvieną kalbėdavo gerai, o apie save sakydavo, jog nenori būti laiminga šiame pasaulyje. Buvo labai geros širdies ir pasninkaudavo dažnai sakydama, kad ji visai nenorinti valgyti. Kiekvieną kartą, kai atkalbinėjau nuo pasiryžimo stoti į vienuolyną, atsakydavo: „Apie tai nekalbėkit daugiau,

nes su jumis negalėsiu bičiuliautis, tai turiu padaryti ir padarysiu!”

Ona Kotryna, matyt, dėl įkvėpimo jau gana anksti pasižadėjo skirti savo gyvenimą Viešpačiui Dievui vienuolyne. Tad nuo to laiko visi jos darbai ir vargai buvo skiriami pasiekti tam tikslui. Norėdama uždirbti pinigų, reikalingų įstoti į vienuolyną, stojo tarnauti pas vieną siuvėją Koesfelde, bet jos gailestingumas vargšams buvo toks didelis, jog negalėjo ramiai žiūrėti į artimųjų skurdą, todėl visą savo uždarbį atiduodavo beturčiams. Trejus metus pabuvusi pas siuvėją, grįžo į tėvų namus, tačiau netrukusi vėl išvyko į Koesfeldą ir stojo tarnauti pas vargonininką Soentgeną. Jos tikslas buvo tas, kad, išmokusi groti vargonais, lengviau galėtų patekti į vienuolyną. Tačiau Soentgeno namuose buvo toks skurdas, jog Ona Kotryna iš gailestingumo ne tiktai atlikdavo visus tarnaitės darbus, betgi atidavė visa, ką lig šiol buvo susitaupiusi, o vargonais negrojo niekuomet. Pagaliau 1802 m. drauge su vargonininko dukterim Klara Soentgenaite priimta ją į augustiniečių vienuolyną Duelmene.

Pabaigus pilnus bandymų ir kančių naujokavimo metus, Onai Kotrynai buvo leista padaryti įžadus 1803 m. lapkričio mėn. 5 dieną. Įžadus padarė su neapsakomu džiaugsmu, kuris buvo matyt į ją pažvelgus. Tarytum, nepaprasta šviesa apėmė ją; taip tviskėjo jos veidas džiaugsmu ir laime, jog tapo Jėzaus Kristaus mylimąja. Pati vėliau kalbėjo: „Visiškai atsidaviau dangiškajam savo Mylimajam, o Jis elgėsi su manim pagal savo valią”. Ona Kotryna stengėsi būti verta dangiškojo Karaliaus mylimąja ir stengėsi tai padaryti ugdydama savyje tobulai visas dorybes, reikalingas vienuolės gyvenimui, kiek apskritai tose dorybėse žmogus gali išsitobulinti. Visa jos meilė buvo dangiškojo Mylimojo nuosavybė. Be Jo, mylėjo taipgi seseris, su

kuriomis gyveno vienuolyne. Apie jos gyvenimą vienuolyne taip rašo kilnūs kunigas Overbergas: „Ona Kotryna buvo visuomet nuolaidi, labai rami, labai nusižeminusi, nemėgstanti ginčytis ir patarnauti visad pasiryžusi“. Netoli nuo vienuolyno mūrų gyveno tuokart vienas labai pamaldus prancūzų kunigas Lambertas, kuris nenorėjo prisiekti konstitucijai ir turėjo išbėgti iš savo tėvynės. Tas kunigas ypatingai uoliai ėmė rūpintis Ona Kotryna, padėdamas jai patarimais ir darbu. Kadangi seserų nuodėmklausis leido jai eiti dažniau ir anksčiau prie Viešpaties stalo negu kitoms seserims, kunigas Lambertas stengdavosi visu kuo patarnauti Kristaus mylimajai, trokštančiai gyvybės Duonos.

Onai Kotrynai buvo baisus sielvartas, kai 1811 m. gruodžio mėnesyje panaikinta Agnetembergo vienuolynas. „Taip susirgau, — pasakodavosi vėliau, — jog visos vienuolės manė mirsiant mane. Tuomet man pasirodė Dievo Motina sakydama: „Dar nemirsi, dar daug apie tave ims kalbėti, bet nesibijok, kad ir kaip tau nesisektų, patirsi mano pagalbą.“ Tuo tarpu kai kitos vienuolės paliko vienuolyną, Ona Kotryna, būdama labai serganti, gyveno jame lig kitų metų pavasario, ir kai nebegalėjo ilgiau jame pasilikti, išsikėlė drauge su kunigu Lambertu į našlės Roterienės namus Duelmene. „Taip bijojau, taip rūpinau, — pasakojo vėliau, — turėdama palikti vienuolyną, jog maniau, kad kiekvienas akmuo gatvėje turi mane praryti“. Kai tiktai padėta ją neturtingam, apačioje esančiam, kambarėly, sunkiai susirgo; kadangi manyta, jog mirs, pašaukta domininkonų tėvą Limbergą, kuris aprūpino šventais sakramentais ir paruošė ją amžinybei. Tačiau netrukus ji vėl išgijo, o tėvas Limbergas paliko nuo šiol jos nuodėmklausiu ligi mirties. Tai buvo vyras są-

žiningas, rimtas ir blaivus, kuris, panaikinus dominikonų vienuolyną Muenstery, nuolat gyveno gimtajame savo Duelmeno mieste.

1812 m. gruodžio mėn. 20 d. Onos Kotrynos rankose, kojose ir krūtinėje pasirodė stigmatai, arba Jėzaus žaizdų ženklai. Tą dieną, po pietų trečią valandą, Ona Kotryna išskėtus rankas meldėsi ekstazėje. Įėjo pas ją šeimininkės Roterienės duktė. Matydama, kad iš besimeldžiančios delnų teka kraujas, manė, jog Kotryna atsitiktinai susižeidė. Todėl, kai Ona Kotryna atsipeikėjo, mergaitė atkreipė į tai jos dėmesį, o Ona Kotryna prašė ją apie tai niekam nieko nesakyti. Gruodžio mėn. 31 d., kai tėvas Limbergas atnešė jai švč. Sakramentą, pirmą kartą pastebėjo žaizdas jos rankose, iš kurių tekėjo kraujas. „Tuojau, — taip pasakojo tėvas Limbergas, — pranešiau apie tai tėvui Lambertui, gyvenančiam tuose pačiuose namuose. Atėjo jis tuojau pas Oną Kotryną ir, pamatęs, kad kraujas iš rankų teka, tarė jai: „Mano sesuo, nemanyk, kad esi Kotryna Senietė“. Tačiau, kai lig vakaro žaizdos neišnyko, o taipgi ir kitą dieną, tarė man: „Tėve, to niekas neturi žinoti, tai turi pasilikti tarp mūsų, o šiaip patirsime daug nemalonumų ir rūpesčių“. Tėvas Limbergas noromis su tuo sutiko, o Ona Kotryna džiaugėsi labai, kad tie du kunigai jos žaizdoms neteikė didelės reikšmės. Ir kiek galėdama slėpė tą kančią nuo kiekvieno. Deja, sužinojo taipgi apie tai Klara Soentgenaitė, ir paslaptis buvo išduota. Dėl to kunigas Reusingas, Duelmo klebonas, drauge su daktaru Veseneriu ir Krauthausenu, o be to, drauge su Onos Kotrynos nuodėmklausiu ištyrė tą dalyką ir savo tyrimo rezultatus 1813 m. kovo mėn. 25 d. pranešė dvasiškajai vyresnybei. Po trijų dienų atvyko vienuolyno vikaras generalis, vėliau pagarsėjęs, kaip arkivyskupas Klemens August von Droste zu Visehring, lydimas kilnaus

kunigo von Overbergo ir medicinos daktaro von Drufelio Duelmene, ištirti šio viso dalyko. Tas tyrimas, kurio metu Ona Kotryna turėjo pasipasakoti visus savo gyvenimo nuotykius, truko ilgiau negu ketvirtį metų, o vaisius buvo toks, kad pripažinta stigmatų tikrumas ir antgamtiškumas, be to, paaiškėjo nepaprastas Onos Kotrynos paklusnumas ir taipgi herojiškas jos kantrumas. Po šešerių metų pasaulinė valdžia, norėdama demaskuoti tariamąją apgaule, taipgi padarė labai aštrų ir šventai mergaitei labai nemalonų tardymą, kurio vaisius buvo tas, kad teisėjai, panašiai kaip sargai prie Kristaus grabo, prieš savo valią turėjo pasakyti tikrą, neabejojamą tiesą.

1813 m. spalio mėn. Ona Kotryna drauge su kunigu Lambertu persikėlė į kepėjo ir aludario Limbergo, jos nuodėmklausio brolio, namus. Kad būtų geriau prižiūrima namų tvarka, pasiėmė pas save jauniausią seserį Gertrūdą, kuri tačiau dėl nelemto savo charakterio nepaprastai daug sielvarto pridarydavo Kotrynai. Dėl nuolat plintančių žinių apie stigmatas, Ona Kotryna susipažino su žymiu apylinkės mokslininku fiziku daktaru Veseneriu. Tas žmogus Dievo tarnaitės gyvenime suvaidino svarbią rolę. Iš jo pranešimų sužinome labai įdomių Onos Kotrynos gyvenimo atsitikimų. Dar didesnės reikšmės buvo ta aplinkybė, kad 1818 m. garsusis poetas Klemensas Brentano, ne be Dievo valios, atvyko į Duelmeną prie skausmų lovos, kurioje kentė pamaldi mergaitė. Klemensas Brentano, be abejo, buvo įrankis, Dievo parinktas surašyti visiems jos apreiškimams ir vizijoms. Atliko tą savo uždavinį kuosąžiningiausiai, būdamas prie jos kaip ištikimas bičiulis lig pat mirties. Tėvas Shmoegeris savo „Onos Kotrynos gyvenime“ įrodinėja, kad svarbiausias tos Dievo tarnaitės gyvenimo uždavinys buvo ne tiktai tapti pačiai šventąja, gera valia priimti kančias už kitų kal-

tes, išprašyti gailestingumo artimiesiems ir tapti milijonams išganymo įrankiu, bet jos uždavinys buvo paskleisti žinias apie savo regėjimus kuo labiausiai tarp žmonių ir tuo būdu gaivinti tikėjimą, pamaldumą ir nešti bažnyčiai nuolatinę naudą. Ji pati kalbėjo: „Žinau, jog seniai būčiau mirusi, jeigu tas keliauninkas (Klemensas Brentano) nebūtų turėjęs visa paskelbti. Jis visa turi surašyti, nes pranašavimai yra mano gyvenimo tikslas”.

1824 m. vasario mėn. 9 d. po pietų Ona Kotryna Emmerich mirė.

KLEMENSAS BRENTANO

Klemensas Brentano gimė 1778 metų rugsėjo 8 d. Vokietijos vakaruose. Tai buvo sūnus turtingo italų pirklio, kuris iš Italijos atsikraustė į Vokietiją ir įsikūrė Frankfurte prie Maino. Jaunas Klemensas negavo tinkamo išauklėjimo. Jo tėvas kartais liepdavo jam verstis prekyba, o kartais siūsdavo jį į aukštąją mokyklą. Jo dorove maža kas tesirūpino. Po tėvo mirties Klemensas mokėsi keliuose universitetuose, paskui atsidėjo literatūros darbui. Rašė daug eilėraščių, novelių, apysakų, dramų ir veikiai pagarsėjo kaip labai įdomus rašytojas. Bet ne visi jo raštai yra be priekaištų. Pasaulio kūryje Brentano apsileido religiniu atžvilgiu ir nuėjo šunkeliais. Po kelių metų gyvenimo be tikėjimo Brentano tapo nelaimingas. Apėmė jį neramumas ir jo sąžinė reikalavo tiesos ir gyvenimo išmintingumo, reikalavo dorybės ir pamaldumo. Tiems visiems dalykams jis turėjo pagaliau tam tikrą natūralų palinkimą.

Tad prasidėjo palaipsniui Brentano atvirtimas, o tai atsitiko padedant pamaldžiai Kotrynai Emmerich. Ta šventa mergelė, apdovanota nepaprastomis Dievo malonėmis, turėdavo gana dažnai nepaprastų apreiškimų ir regėjimų, o Dievas jai ne kartą primindavo, kad tie regėjimai ir apreiškimai yra ne tik jai pačiai, bet ir kitiems žmonėms, ir kad juos privalo išplatinti. Tad ji ieškojo žmogaus, kuris galėtų tai padaryti, nes pati to padaryti negalėjo. Tačiau niekas nenorėjo kreipti dėmesio į jos samprotavimus. Tuomet Viešpats vienam regėjime nurodė jai žmogų, kuris tą dalyką galėtų at-

likti, bet ji tą žmogų turinti savo maldomis ir atgaila laimėti ir priruošti. Keletą kartų regėjo tą žmogų, o tas žmogus buvo Klemensas Brentano. Tad per Kotrynos Emmerich maldą ir atgailą Brentano, kuris gyveno tuokart Berlyne, po įvairių nuostabių nuotykių visiškai atsivertė. 1817 m. vasario mėn. pabaigoj priėjo išpažinties, o kitą dieną prie šv. Komunijos.

Tais pačiais metais Klemenso Brentano brolis Kristupas aplankė Kotryną Emmerich Duelmene. Tas apsilankymas padarė Kristupui labai stiprų ir išganomą ispūdį. Šis nusiskubino į Berlyną ir įkalbinėjo savo brolį Klemensą vykti į Duelmėną ir pamatyti tą šventą mergelę. Tačiau šis, nors ir buvo atvirtėlis, atsisakė nuo tų pasiūlymų ir reikalavimų. Po metų Klemensas Brentano gavo ir savo didelio bičiulio kunigo prof. Sailerio (vėliau Regensburgo vyskupo) pakvietimą susitikti su juo rudens metu Vestfalijoje ir aplankyti ten grafą Stolbergą. Brentano nuvyko į Vestfaliją, bet pas grafą Stolbergą nerado kun. prof. Sailerio. Sakyta jam, kad kun. Saileris, be abejo, yra Duelmene pas Kotryną Emmerich. Kiek pagalvojęs, Brentano nuvyko į Duelmėną, norėdamas susitikti savo bičiulį. Čia drauge su daktaru Veseneriu, kuris rūpinosi sergančia Kotryna Emmerich, nuvyko į tos šventos mergelės namus.

Kai juodu įėjo į kuklų Kotrynos Emmerich kambarėlį, ši džiaugsmingai sušuko: „Ach, štai jis yra!“ Priėmė Brentano labai meiliai ir besikalbėdama pasakė jam: „Tamsta nebuvai man svetimas, tamstą pažinojau pirmiau, negu tamsta pas mane atvykai!“ Pažino jame iš karto žmogų, kurį Viešpats Dievas jai nurodė jos regėjimuose. Brentano buvo tuo pirmu atsilankymu labai sudomintas ir sujaudintas. Buvo ir vėliau ten kelis kartus. Atėjo pagaliau ir kun. prof. Saileris ir tas patarė, jog būtų labai gera, kad Brentano

ilgesnį laiką pasiliktų Duelmene ir surašytų tos šventos mergelės regėjimus. Brentano noromis su tuo sutiko.

Ir nuo to laiko Klemensas Brentano apsigyveno Duelmene ir beveik kasdien lankydavo Kotryną Emmerich. Pradžioje ta paprasta sodžiaus ir nemokyta mergaitė teikė Brentanui gilių moksliskų pamokymų apie šventos Katalikų bažnyčios esmę ir tiesą. O paskui taip pamokytam ir paruoštam Brentanui pradėjo pasakoti savo apreiskimus ir regėjimus. Brentano surašinėjo tuos jos pasakojimus, kiek galima tiksliau, o savo namuose tuos užrašus tvarkė stiliaus atžvilgiu ir perrašinėjo švariai, o paskui, paprastai dar tą pačią dieną skaitydavo juos Kotrynai Emmerich. Ji klausydavosi ir, kai būdavo kokių netikslumų, taisydavo užrašų turinį. Tuos Kotrynos regėjimus užrašinėta penkerius metus, t. y. lig pat šventosios mergaitės mirties. Visa tai buvo daroma su žinia ir leidimu bažnytinės vyresnybės ir Kotrynos Emmerich nuodėmklausio.

Kotryna Emmerich kartą pasakė tokius žodžius: „Žinau, kad būčiau jau seniai numirusi, jeigu anas keliauninkas (keliauninku paprastai vadindavo Brentaną) nebūtų turėjęs viską paskelbti. Jis turi viską surašyti, ir paskelbimas tų regėjimų yra mano paskyrimas, o kai keliauninkas visa tai padarys ir sutvarkys, mirs ir jis. Ir tatau išsipildė. Klemensas Brentano mirė, kai visus Kotrynos Emmerich regėjimų užrašus sutvarkė taip, kad juos buvo galima atiduoti spaudai.

Klemensas Brentano mirė 1842 m. liepos m. 28 d. Brentano po savo atsivertimo buvo labai nuoširdus ir ištikimas katalikas lig pat savo mirties. Ypatingai nuo to laiko, kai susidūrė su Kotryna Emmerich, gyveno labai šventai, kas rytas išklausydavo šv. mišių,

kas rytas kalbėdavo su namiškiais rožančių, kas savaitė eidavo išpažinties ir kalbėdavo Kryžiaus kelius. Gyveno labai kukliai, netgi neturtingai, nors buvo labai pasituris. Be to, buvo labai dosnus pavargėliams, pats lankydavo vargšus ir ligonis, juos ramindavo ir teikdavo pagalbos.

* * *

Šie Kotrynos Emmerich apreiškimai yra privataus pobūdžio, todėl galima jais tikėti, galima ir netikėti — jokio nusikaltimo nėra. Bažnyčios leidimas spausdinti šiuos apreiškimus nereiškia nieko daugiau, kaip tiktai, kad juose nieko nėra prieš tikėjimą ir dorą.

Tačiau, kita vertus, nebūtų išmintinga net ir privačius apreiškimus niekinti, nes žinome, kad Dievas kartais savo valią pareiškia per žmones. Kada tokie apreiškimai yra mūsų tikėjimo ar krikščioniško gyvenimo sutvirtinimui, Bažnyčia, labai kruopščiai ištyrusi, leidžia jais remtis net liturginiuose dalykuose, pvz. švč. Jėzaus Širdies garbinimas. Kitais atvejais leidžia skelbti tik kaip priemonę pamaldesniai gyvenimui vesti ar tobulesniai krikščionių tiesų įgyvendinimui. Kaip tik šiam tikslui ir yra leidžiami Kotrynos Emmerich apreiškimai apie Viešpaties Jėzaus kančią ir tos kančios aplinkybes. Tikime, jog tai bus naudinga giliau ir nuoširdžiau tą didžiąją Kristaus Auką apmąstyti, ją suprasti ir savo gyvenimui pritaikyti, kad mūsų meilė Išganytojui būtų didesnė ir karštesnė.

Kartu prisitaikome prie Bažnyčios nuostatų, pareikšdami tai, kas popiežiaus Benedikto XIV yra nustatyta: „*Nors daugelis šitų apreiškimų būtų buvę patvirtinti, mes negalime ir neturime duoti jiems dieviško, bet tik žmogiško tikėjimo vertę, pagal protingumo nurodymus, kada šie nuostatai įgalina mus spręsti, kad jie yra tiesai panašūs ir verti nuolankaus tikėjimo*

KARTI MŪSŲ VIEŠPATIES KRISTAUS KANČIA

Negalėdamas žiūrėti daiktų aukštų ir dangiškų, mąstyk apie Kristaus kančią, o šventosiose Jo žaizdose noriai gyvenk. Nes gi prie žaizdų ir penkių Jėzaus žymių skubėdamas jausi didį pastiprinimą; žmonių niekinamas, nedaug tebosi ir lengvai pakelsi visokias nutartis.

Kristaus Sekimas,
2 knyga; 1 skyr., 4 skiltis

PIRMAS SKYRIUS

VAKARIENĖ

Siono kalno pietų pusėje, netoli nuo buvusios Dovydo pilies ir iš rytų siekiančios tą pilį prekyvietės niūkso stiprūs seni namai. Aplink namus yra platus kiemas aptvertas storu mūru. Tai *vakarieninė* (coenaculum'as). Kieme, pamūry, į dešinę ir į kairę nuo vartų, yra keletas kitų mažesnių namelių. Dešinėje — prievaizdos namelis ir netolimais tie, kuriuose Švenčiausioji Mergelė su šventomis moterimis dažnai sustodavo, Kristų nukryžiuvus. Erdva vakarieninė buvo kadaise namai, kuriuose Dovydo karaliaus laikais gyveno narsūs didvyriai ir kariuomenės vadai. Čia jie mokydavosi vartoti ginklus. Prieš pastatant šventovę, kurią laiką stovėjo čia sandaros skrynias. Viename požemio rūsy yra dar tat liudijančių žymių. Tuose rūmuose kartą mačiau slepiantis pranašą Malachiją ir rašant savo pranašavimus apie Švenčiausiąją Sakra-

mentą ir naujojo Įstatymo auką. Ir Salemonas tuos namus dideliai gerbė, buvo kažkoks simboliškas sąryšis, bet koks — užmiršau. Kai babiloniečiai sunaikino didesnę Jeruzalės dalį, tie namai kažkaip išliko.

Labai apirę namai patapo Nikodemo ir Juozapo Arimatiečio nuosavybe. Jie pavertė svarbesnius pilies pastatus trobomis, tinkamomis svečiams ir išnuomodavo jas paprastai Velykų švenčių metu. Kitų metų laikų naudojo tuos namus susidėti statybiniams ir paminkliniams akmenims. Čia buvo taip pat akmenų dirbtuvė. Mat, Juozapas Arimatietis gimtajame savo krašte turėjo pirmos rūšies akmenų skaldyklą. Iš ten akmenį vežė čia ir jam prižiūrint darė antkapius, jų papuošimus ir kolonas. Juozapas vertėsi tos rūšies prekyba. Nikodemas taip pat vertėsi įvairiais statybos darbais, o pramogai, kaip mėgėjas, raižydavo paveikslus. Išskyrus švenčių dienas, juos raižydavo saleje, o kartais rūsyje po ja. Tas jo menas buvo iš dalies priežastis bičiuliavimosi su Juozapu Arimatiečiu.

Svarbiausias pastatas, būtent, vakarieninė yra beveik kiemo vidury, net labiau jo gale. Tai pailgas keturkampis, apsuptas žemesniu už jį kolonų priebučiu, kurį galima sujungti į vieną su vidurine aukšta sale, nes visi namai neturi tikrų sienų, yra paremti kolonomis ir stulpais, o tarpais tarp kolonų paprastai užstatomi atimamomis sienomis. Šviesa krinta į salę pro apskritas skylės, esančias sienoje aukščiau priebučio. Prieš tikrąją salę iš priekio yra dar prieškambaris su trimis angomis; iš jo tiktai įeinama į aukštą salę, nušviestą keliomis lempomis ir išklotą gražiomis plytomis. Švenčių ir iškilmių metu sienas apmušdavo lig pusės audeklais ir kilimais, atidarydavo lubose skylę ir užtiesdavo ją perregimu žydrų šydu.

Kitam salės gale leidžiasi nuo pat lubų panašios medžiagos uždanga. Už uždangos susidaro tartum at-

skiras kambarys. Salė, tuo būdu padalyta į tris dalis, šiek tiek panaši į šventovę, nes sudaro *priemenę, šventąją ir šventų šventąją*. Paskutinėje vietoje, atskirtoje uždanga, buvo dedami paprastai iš kairės ir dešinės drabužiai ir įvairūs rykai. Viduryje yra kažkas panašu į aukurą. Ties trimis laiptais iš sienos yra išsikišęs akmeninis suolas, stačiakampio trikampio pavidalo, kurio aštrusis kampas nukirstas beveik ligi abiejų kraštinių pusės. Jis sudaro viršutinę dalį krosnies, kurioj kepa mas velykų avinėlis, nes šiandien (didžiajam ketvirtadieny) , laiptai buvo visai šilti. Vienoj šaly yra durelės į salę tuojau už sienos. Iš čia galima nusileisti žemyn lig tos vietos, kur kurdavo ugnį. Toliau po sale yra rūsių ir karidorių. Ant kyšančio suolo arba aukuro yra įvairių dėžių, ir stalčių, kuriuos galima ištraukti; toliau viršuj yra kažkokios skylės, tartum kaminai, ir atskiros vietos sukurti ugniai ir prietaisai jai gesinti. Tačiau negaliu visa tai gerai aprašyti. Panašu tai į židinį arba į krosnį kepti velykinei duonai ir kitokiems kepiniams arba taip pat deginti smilkalams; švenčių metu deginta čia, be abejo, pokylio liekanas ir trupinius; yra tatau nelyginant velykinė virtuvė. Ties visu tuo židiniu arba aukuru kyšojo iš sienos įgaubta, pastoginės pavidalo, dėžė, viršuj su skylė ir dangčiu, matyt, išleisti dūmams. Priešais tą dėžę kabėjo velykinio avinėlio paveikslas. Avinėliui į gerklę įsmeigtas peilis, ir atrodė, kad jo kraujas teka ant altoriaus, kaip tatau buvo padaryta, tiksliai nebežinau. Įlinkyje prie sienos buvo trys spalvotos spintos, atsidarančios ir užsidarančios pasukant, kaip mūsų tabernakulumą. Čia mačiau įvairių velykinių indų, geldos pavidale taurių, o vėliau švenčiausią Sakramentą.

Po namais yra puikūs rūšiai. Sandaros skrynias stovėjo kadaise po ta vieta, kur dabar yra velykinė virtuvė. Penki grioviai po namais nutraukia pakalnėn

visokius nešvarumus ir paplavas, nes namai stovi kalne. Jau anksčiau mačiau, kaip Jėzus tuose namuose mokė ir gydė ligonius.

RUOŠIMASIS VELYKOMS

Vakar, Didžiojo Ketvirtadienio išvakarėse, buvo paskutiniai Viešpaties pietūs su draugais Simono namuose. Čia Magdalena patepė Jėzų brangiais aliejais paskutinį kartą; dėl to Judas taip supyko, kad nubėgo į Jeruzalę dar kartą siūlytis kunigams išduoti Jėzų. Po pietų grįžo Jėzus į Lozoriaus namus, o apaštalų dalis į viešbutį prie Betanijos. Naktį į Lozoriaus namus atėjo Nikodemas, kalbėjo ilgai su Viešpačiu ir prieš auštant grįžo į Jeruzalę Lozoriaus palydėtas gerą kelio galą.

Mokytiniai jau buvo klausę Jėzų, *kur jis norėsiąs su jais valgyti Velykų avinėlių*, ir šiandien, Didžiojo Ketvirtadienio rytą, dar prieš aušrą pasišaukė Jėzus pas save Petrą ir Joną ir aptarė su jais viską, ką jie turėjo parūpinti ir padaryti Jeruzalėje. Jis pasakė jiems, kad Siono kalne sutiksia vyrą su vandens ąsočiu (jiems pažįstamą, nes jau per pernykščias Velykas buvo Jėzaus šeimininku Betanijoje). Todėl ir sako Matas: „pažįstamą vyrą“. Jie turėjo eiti paskui jį lig namų ir tarti jam taip: „Mokytojas liepė tau pasakyti, kad artinasi jo valanda ir kad nori pas tave švęsti Velykas“. Paskui turėjo prašyti parodyti jiems paruoštą valgomąjį kambarį ir ten parūpinti visa, kas reikalinga.

Kiek vėliau mačiau abu apaštalus Jeruzalėje, dauboje, esančioje į pietus nuo šventovės. Jie kopė į šiaurinę Siono kalno skardį. Pietinėje šventovės kalno dalyje buvo dar eilė namų. Priešais juos, kiek toliau, daubos gelme čiurleno upelis, o antram jo krante buvo kelias į kalną. Tuo keliuėjo apaštalai. Kai jie atsirado kiek aukštesnėje vietoje, negu šventovės kalno viršūnė

ir perėjo į pietinį Siono kalno skardį, čia laisvoj, kiek nuolaidžioj aikštėj netoli nuo vakarieninės pamatė aną žmogų, kurį turėjo pasitikti. Pasekė jį ir netoli nuo namų jam pasakė tai, ką buvo liepęs Jėzus. Tas žmogus labai nudžiugo, kai pamatė juos ir išgirdo jų žodžius. Pasakė jiems, kad jau užsakytas pas jį pokylis (matyt, buvo tai padaręs Nikodemas), bet jis nežinojo kam, tad džiaugėsi labai, kad tai bus Jėzui. Tas vyras buvo vardu Helis, Zacharijaus Hebroniečio svainis. Jis turėjo penkias, dar netekėjusias dukteris ir vieną sūnų, kuris buvo levitas ir Luko draugas, prieš šiam tampančiam Kristaus išpažinėju. Kas metai eidavo Helis su savo tarnais per šventes į Jeruzalę, čia samdydavo velykinę salę ir ruošdavo Velykų pokylį tiems, kurie dar neturėjo savo šeiminko. Šiais metais jis išsinuomavo vakarieninę.

Tuo tarpu, kai Petras ir Jonas kalbėjo su Heliu, Nikodemas buvo viename šoninių namų kieme, kur krauta akmenis buvusius prie vakariinės kambario. Jau prieš savaitę mačiau, kaip valyta kiemą ir ruošta vakariinės kambarį velykinėms iškilmėms. Tarp kitų buvo ir keletas mokinių.

Helis, pakalbėjęs su Petru ir Jonu, grįžo namo per kiemą. O apaštalai, pasisukę į dešinę, nuėjo pakalnėn šiauriniu Siono skardžiu, perėjo tiltu per daubą, ir kitą jį pusę ejo taikais apsodintais krūmais lig tos eilės namų, kurie buvo į pietus nuo šventovės. Čia buvo namai senio Simeono, mirusio po Kristaus aukojimo, dabar gyvenami jo sūnų, iš dalies jau slaptų Jėzaus mokytinių. Vienas iš jų aukštas brunetas buvo šventovės tarnas. Apaštalai pakalbėjo su juo ir nuėjo pirmiausia į rytus nuo šventovės ta Ofelio dalimi, kuria įėjo Jėzus į Jeruzalę Verbų sekmadienį. Čia pasukę miesto linkui apėjo šiaurinę šventovės dalį ir atvyko į gyvulių prekyvietę. Pietų prekyvietės dalyje pamačiau

atitvertus puikius aplukus, kur vejoje gražūs avinėliai šokinėjo kaip darželiuose. Įjojant Jėzui į Jeruzalę, maniau, kad čia tyčiomis taip iškilmingai padaryta, tačiau čia visuomet švenčių metu pardavinėta Velykų avinėlius. Mačiau, kad į vieną tokių aplukų įėjo Simeono sūnus. Avinėliai puolė prie jo ir kišo savo galvas, tarytum jį gerai pažindami. Jis išrinko keturius iš jų ir tie buvo nunešti į vakarienę. Po pietų mačiau kaip jis padėjo vakarieninę ruošti Velykų avinėlių.

Petras ir Jonas dar ilgai vaikščiojo po miestą įvairiais reikalais. Vėliau mačiau juos viešbuty esančiame prie vartų šiaurės pusėje nuo Kalvarijos, šiaurės vakarų miesto daly, kur sustodavo daug mokytinių. Tai buvo tikras mokytinių viešbutis prie Jeruzalės, jį laikė Serafija (tuo vardu vadinta Veronika). Jie pasiuntė kelis mokytinius į vakarieninę ir atlikti kitų reikalų, apie kuriuos maža ką beatmenu.

Jie abu įėjo į Veronikos namus, nes ir čia turėjo šiokių tokių reikalų. Jos vyras, miesto tarėjas, būdavo dažniausiai ne namie, o kad ir būdavo namie, tad laikydavos toli nuo jos. Veronika yra maždaug Švenčiausios Mergelės amžiaus, su šventąja šeima nuo seno pažįstama, nes kai Jėzus būdamas berniuku pasiliko švenčių metu Jeruzalės šventovėj, ji siuntė jam ten maisto.

Abu apaštalai čia gavo įvairių indų, kuriuos dalimis mokytiniai nunešė į vakarieninę apdengtose pinitinėse. Čia taip pat paėmė taure, kurią panaudota įstant Švenčiausią Sakramentą.

Minėta taurė buvo nuostabus slėpiningo kilimo indas. Ilgą laiką ji buvo šventovėje tarp kitų senoviškų ir brangių indų, kurių tikslas ir pradžia seniai užmiršta, panašiai kaip krikščionių nevienas senoviškas šventas daiktas, praėjus keliems amžiams ir pasikeitęs aplinkybėms, užmiršamas. Dažnai išrinkdavo iš šventovės pasenusius nebežinomus kam naudoti indus

ir brangenybes, parduodavo jas arba duodavo perdirbti pritaikant prie reikalų; ir tas šventas indas norėta ne kartą perlieti, tačiau taurė padaryta iš kažkokio nežinomo metalo nesidavė tirpdoma ugnyje, tad ją ir užmiršta. Pagal Dievo sutvarkymą jauni kunigai atrado ją kartą šventovės išdyne pamestą tarp visokių senienų ir kaip užmirštą daiktą nutarė parduoti senovės daiktų mėgėjams. Taurę su visais priedais nupirko Serafija, ir jau ne kartą ja naudojosi Jėzus per šventės pokylius, o po paskutinės vakarienės ji tapo Kristaus išpažintojų bendruomenės nuosavybe. Taurei dar priklausė visokių kilnojamų priedų, reikalingų įstatant Švenčiausią Sakramentą. Seniau, žinoma, jų nebuvo, bet neatsimenu kuomet, ar tik ne Viešpačiui įsakius, tie priedai padaryti.

Ant plokščios plytos buvo didelė taurė, o aplink ją šeši maži puodeliai. Plytoje buvo ištraukiama lenta, bet neatsimenu jau, ar buvo ten kokių šventenybių ar ne. Pačioj taurėj buvo mažesnis indas, ant taurės gulėjo lėkštelė pridengta skliautišku dangteliu. Taurės pakojoyje buvo vieta išimamam šaukšteliui. Visi tie indai buvo apdengti plona medžiaga ir apmauti kūgio pavidalo dangčiu, rodos, padarytu iš odos, su rankinėle viršuje. Pačią didžiąją taurę sudarė tam tikras indas vynui ir pakojis, matyt, vėliau pridurtas. Pakojis buvo kitos medžiagos, o pati taurė kažkokios rudos dailios masės, kaip veidrodžio stiklas. Ji buvo kriaušės pavidalo, aplieta auksu ir iš abiejų šonų su ašomis, nes kelti buvo gana sunki. Pakojis buvo meniškai padirbtas iš tamsiai auksinės rūdos. Jį supo tos pačios medžiagos žaltys ir vynuogių šaka, o be to, buvo papuoštas brangiais akmenimis. Pakojoyje, kaip jau minėjau, buvo mažas šaukštelis.

Didžiąją taurę laikė vėliau Jokūbas jaunesnysis Jeruzalės bažnyčioje. Žinau, kad lig šiol ji yra kažkur

saugioj vietoj ir kuomet nors vėl atsiras tinkamu laiku, kaip ir dabar atsirado paskutinei vakarienei. Mažosios taurelės pateko kitų bažnyčių nuosavybėn, tuo būdu viena buvo Antijokijoje, kita Efeze. Apskritai sakant, tie indai teko septynioms bažnyčioms. Tos taurelės kadaise priklausė patrijarkams, kurie gerdavo iš jų pilną paslapčių gėrimą, priimdami arba patys teikdami palaiminimą, kaip tatai anksčiau mačiau ir esu pasakojusi.

Didžiąja taure naudojosi jau Abraomas. Melkizedekas atsinešė ją su savim iš Semiramidos krašto į Kanaaną, kai kūrė Jeruzalės pilį. Joje aukodavo pagal Abraomo nurodymus duonos ir vyno auką. Tą taure turėjo ir Nojus, ji buvo padėta laive labai aukštai. Vėliau turėjo ją Mozė. Medžiaga, iš kurios buvo padaryta, buvo tokia stangi, kaip varpo medžiaga. Neatrodė padaryta žmogaus rankos, bet tartum pačios gamtos, tarytum kilusi iš žemės vidurių. Kada atsirado ir iš ko padaryta, žinojo vienas Jėzus, o aš tikrai stebėjau ją.

JĖZUS EINA Į JERUZALĘ

Didžiojo Ketvirtadienio rytą, tuo metu, kai abu apaštalai Jeruzalėje buvo susirūpinę Velykų avinėlio gaminimu puotai, Betanijoje Jėzus jausmingai atsisveikino su Lozoriumi, šventomis moterimis ir savo motina. Mokė dar pagaliau ir darė visiems tinkamų pastabų.

Mačiau, kad su *Švenčiausiąja savo Motina Jėzus skyrėm dar kalbėjosi*; iš tos kalbos atsimenu kai kuriuos mažmožius: kad paruošti Velykų nusiuntė į Jeruzalę Petrą, kaip tikėjimo simbolį, ir Joną, kaip meilės simbolį. O Magdalenai, kuri paskutiniu laiku be galo sielvartavo, pasakė, kad ji mylinti neapsakomai, bet jos meilė nesanti dar visiškai nusikračiusi nuo kū-

niškų pančių, todėl didžiai kankinantis. Priminė taip pat apie išdavikiškus Judo sumetimus, o geroji Dievo Motina dar užtarė jį.

Judas tuo tarpu vėl nubėgo į Jeruzalę, dėdamasis turįs reikalą atlikti ir pinigų mokėti. Ryto metą Jėzus klausinėjo apie jį kitų apaštalų, nors puikiai žinojo kiekvieną jo žingsnį. Judas sukosi visą dieną tarp farizėjų ir visa su jais sutarė. Parodyta jam net kareiviai, kurie turėjo sugauti Viešpatį. Jis visuomet tiksliai apskaičiuodavo laiką, kad galėtų pateisinti savo nebuvimą. Tik valandėlę prieš pradedant paskutinę vakarienę grįžo Judas pas Jėzų. Mačiau visus jo planus ir sumanymus. Tuo metu, kai Jėzus kalbėjo su Marija apie jį, pamačiau daug naujų jo būdo ypatybių. Jis buvo veiklus ir paslaugus, tačiau drauge šykštus, pilnas tuščios ambicijos, puikybės ir pavydo, o kas blogiausia, kad jis nesirūpino nugalėti tų aistrų. O juk galėjo nuramdyti savo puikybę, nes drauge su kitais apaštalais darė stebuklus ir nesant Jėzaus gydė ligonius.

Sužinojusi iš Jėzaus, kas laukia Jo ateity, Švenčiausioji Mergelė taip karštai prašė Jį, kad galėtų mirti su Juo drauge. Tačiau Jėzus patarė jai ramiau, kaip kitos moterys, kęsti savo skausmą, ir pranešė, kad kelsis iš numirusių po trijų dienų ir pasakė, kur jai pasirodys. Švenčiausioji Mergelė tuojuo nusiramino; nebeverkė jau labai, bet jos veide buvo matyti begalinis liūdesys ir lig sielos gelmių sukrečiąs skausmas. Kaip geras, dėkingas sūnus, dėkojo Jėzus jai už visokią jam rodytą meilę, apkabino ją atsisveikindamas dešine ranka ir jautriai priglaudė prie širdies. Žadėjo jai dvasia valgyti su ja paskutinę vakarienę ir net nurodė valandą, kurią ji bus Jo dalyvė. Su visais Jėzus atsisveikino labai nuoširdžiai ir daug ko dar mokė.

Apie pusiaudienį Jėzus su devyniais apaštalais iš

Betanijos išvyko į Jeruzalę. Paskui Jį nuėjo taip pat septyni mokytiniai, kilimo daugiausia iš Jeruzalės ir apylinkių, be Natanėlio ir Silo. Atsimenu, kad buvo tarp jų Jonas Markus ir prieš kelias dienas priimtas sūnus vargšės našlės, kuri pereitą ketvirtadienį, prieš aštuonias dienas, paaukojo paskutinį skatiką, kai Jėzus mokė šventykloje prie aukų dėžutės. Šventosios moterys iškeliavo paskui Jį daug vėliau.

Jėzus nėjo su apaštalais stačiai į Jeruzalę, bet vaikščiojo su jais ilgai aplink *Alyvų* kalną *Juozapato* slėniu net ligi Kalvarijos kalno ir mokė be atlydos. Tarp ko kito pasakė apaštalams, kad lig šiol duodavęs jiems savo duoną ir vyną, bet šiandien ketas atiduoti jiems savo paties kūną ir kraują, ir todėl paliksiąs jiems visą tai, ką turi: tariant tuos žodžius Viešpaties veidas atrodė labai sujaudintas, tarytum būtų degęs meilės troškimu perteikti, kaip galima greičiau, jiems savo vidų. Apaštalai nesuprato tų žodžių reikšmės. Jie mąstė, kad Jėzus turi galvoj Velykų avinėlių. Neįmanomas daiktas išreikšti, kiek meilės ir kantrumo buvo paskutiniuose jo pamokymuose Betanijoje ir čia.

Minėti septyni mokytiniai nedalyvavo su Jėzumi ir kitais apaštalais. Jie nuvyko stačiai į Jeruzalę, nunešę ryšulius su liturginiais Velykų rūbais, kuriais pagal nurodymus reikėjo vilktis. Atvykę į vakarienę pasidėjo juos priemenėje, paskui nuvyko į Marijos, Morkaus dukters, namus.

Kiti mokytiniai sunešė taip pat įvairių pasipuošimų ir rūbų. Kai Petras ir Jonas su taure atvyko iš Serafijos į vakarieninę, visa jau buvo sudėta priemenėj. Plikos salės sienos užtiesta kilimais, atidaryta lubose skylė ir paruošta trys kabančios lempos. Tiktai dabar nuėjo Petras ir Jonas į Juozapato slėnį pakviesti Viešpaties ir kitų devynių apaštalų. Vėliau atėjo

mokytiniai ir draugai, kurie turėjo bendrai su Jėzum valgyti Velykų avinėlį vakarieniėje.

VELYKŲ AVINĖLIO VALGYMAS

Prieš vakarienę pasidalyta į tris būrius, po dvylika žmonių, kiekvienas būrys turėjo ypatingą savo šeimninį. Jėzus susėdo su dvylika apaštalo didžiajam vakarieniės kambaryje. Atskirose, šalutinėse salėse susėdo prie stalo Natanėlis, kaip šeimnininkas, su dvylika kitų Elijachimas Kleofo ir Helio Marijos sūnus, o Marijos Kleofos brolis; jis buvo Jono Krikštytojo mokytinis.

Šventykloje paskersta ir išmėsinėta tai vakarienei trys avinėliai. Ketvirtąją paskersta ir išmėsinėta vakarieninė. Tą ir valgė Jėzus su apaštalais. Judas to nežinojo, nes susigalvojęs įvairių reikalų klimpo į išdavimo pinkles ir nedalyvavo skerdžiant avinėlį. Atvyko prieš pat valgant Velykų avinėlį.

Nepaprastai susijaudinusi žiūrėjau, kaip skersta avinėlį Jėzui ir apaštalams. Tai daryta vakarieninės priemonės, o padėjo tą darbą atlikti levitas Simeono sūnus. Esantieji apaštalai ir mokytiniai sustoję aplinkui giedojo 118 psalmę. Jėzus priminė, kad artinasi naujas laikas, kuriame išsipildys Mozės auka ir Velykų avinėlio reikšmė. Todėl turįs būti tas avinėlis taip paskerstas, kaip kadaise Egipte, nes dabar atėjęs laikas tikro išėjimo iš Egipto nelaisvės.

Indai ir visokie įnagai buvo paruošti. Atnešta gražų avinėlį papuoštą vainiku; vainiką tuojau nuimta ir nusiūsta Švenčiausiajai Mergelei, esančiai kitų moterų būryje. Avinėlį pririšta per liemens vidurį, paguldžius ant nugaros, prie lentelės; tada atėjo man į galvą, kad Jėzus pririštas plakti prie stulpo. Simeono sūnus prilaikė pakeltą avinėlio galvą, o Jėzus tuojau perkirto peiliu kaklą ir atidavė avinėlį Simeono sūnui to-

liau ruošti. Buvo matyti, kad Jėzus su baime ir skausmu sudavė smūgį avinėliui. Veikiai ir rimtai atliko tai. Kraują tekantį iš avinėlio suleista į dubenį. Jėzus liepė atnešti izopo šakelę, pamirkė ją kraujuje, priėjo prie salės durų ir patepė krauju durų sąvaras ir užraktą. Paskui įkišo kruvinąją šakelį ties viršutine stakta. Ir tarp ko kito tarė iškilmingai: „*Praeis pro šalį mirties angelas; tačiau jūs ramiai ir saugiai melskitės čia, kai paskers mane, tikrąjį Velykų Avinėlį; žinokite, kad nuo šiol prasideda naujas laikas ir nauja auka ir truks lig pasaulio pabaigos*”.

Paskui nuėjo visi į velykinę virtuvę, esančią salės gale, kur kadaise stovėjo Sandaros skrynia. Ugnis jau buvo sukurta. Jėzus pašlakstė židinių avinėlio krauju ir pašventino jį tuo būdu kaip aukurą. Kraujo ir riebalų likučius įmesta į ugnį, degančią po aukuru. Tuo pačiu būdu visą vakarienės kambarį Jėzus pašventė, kaip naują šventyklą, eidamas aplinkui su apaštalais ir giedodamas psalmes. Tuo metu visos durys buvo uždarytos.

Tuo tarpu Simeono sūnus pabaigė ruošti avinėlį. Pamovė jį ant jiešmo, pirmutines kojas iškryžiaavo ant skersinio pagalio, o paskutines pririšo prie iešmo. Ak, dabar avinėlis atrodė visiškai taip, kaip Jėzus ant kryžiaus. Paimta dabar ir kitus tris avinėlius, paskerstus šventykloje ir visus keturius pašauta į krosnį iškepti.

Jėzus dar mokė apaštalus apie Velykų avinėlį ir jo reikšmę; kai prisiartino vakarienės laikas ir jau grįžo Judas, paruošta ir užtiesta stalai. Valgytojai apsimovė esančius priemenėje kelioninius apeigų drabužius: baltą tuniką, kaip marškinius, ant jos skraistę, iš priekio trumpesnę, iš užpakalio ilgesnę, taip pat apsimovė kojas kita avalyne. Susijuosė juostomis, plačios rankovės taip pat buvo sujuostos. Taip pasipuošęs

nuėjo kiekvienas būrys prie savo stalo, du mokytinių būriai į šalutines sales, o Jėzus su apaštalais į vakarienės salę. Su lazdomis rankose ėjo poromis prie stalo, kiekvienas priėjęs prie savo vietos atrėmė lazda į pečių ir iškėlė aukštyn rankas. Jėzus stovėjo prie stalo vidurio ir turėjo gautas iš šeimininko dvi mažas lazduotes, viršuje kiek lenktas, visiškai panašias į trumpas piemenų lazdas. Kiekvienos jų iš vienos pusės buvo tarytum gembė, kaip nupiauta šaka. Tas lazdas Jėzus užsikišo iš priekio už juostos kryžiškai ir parėmė ant gembų savo rankas iškeltas maldai. Tai buvo jaudinantis reginys, kai, taip pasirėmęs, judėjo ir atrodė, kad savo rankas remia ant kryžiaus, kurį netrukus turės nešti ant savo pečių. Atgiedojo psalmę: „Palaimintas Viešpats Izraelio Dievas“, toliau „Tebūnie garbė Viešpačiui“ ir t.t. Pasimeldus, Jėzus atidavė vieną savo lazda Petru, o kitą Jonui. Jie, neatsimenu jau gerai, ar tuojau padėjo jas į šalį, ar taip pat atidavė jas kitiems apaštalams, kad eitų aplinkui iš rankų į rankas.

Vakarienės *stalas* buvo siauras, maždaug tokio aukštumo, kad stovinčiam vyrui siekė per pusę pėdos aukščiau kelio, buvo ratlankio išpiovos pavidalo. Iš vidurinės įlenktosios pusės, priešais Jėzaus kėdę, buvo tuščia vieta, kurioj atsistojus duota valgiai. Jei gerai atsimenu, iš dešinės Jėzaus pusės stovėjo Jonas, Jokūbas vyresnysis ir Jokūbas jaunesnysis, toliau prie dešiniojo siauro stalo galo stovėjo Baltramiejus. Šalia jo prie vidurinės įlenktosios pusės stovėjo Tomas ir Judas Iskarijotas. Iš kairės Jėzaus pusės stovėjo Petras, toliau Andriejus ir Tadas, prie kairiojo siauro galo stovėjo Simonas, šalia jo prie įlenktosios pusės —Matas ir Pilypas.

Stalo viduryj buvo dubuo su Velykų avinėliu. Jo galva buvo paremta ant sukryžiuotų pirmutinių kojų;

užpakalinės kojos buvo ištemptos išilgai; aplink avinėlį dubens kraštai buvo apdėti česnaku: toliau buvo dubuo su Velykų kepsniais; vienoj jo pusėje buvo lėkštė su žolėmis sudėtomis stačiai ir tankiai, taip kaip auga; iš kitos pusės padėta lėkštė su mažais ryšulėliais karčių žolių, panašių į žolės vartojamas balzamuoti. Priešais Jėzų dar buvo taurė su kažkokiomis gelsvai žaliomis žolėmis ir kita su rudu padažu. Vietoj lėkščių buvo vartojami apskriti duonos plotiniai; peiliai vartota kauliniai.

Po maldų šeimininkas padėjo ant stalo priešais Jėzų peilį piaustyti Velykų avinėliui. Padėjo taip pat priešais Viešpatį taurę vyno ir pripylė iš ąsočio šešias taures, stovinčias ant stalo po vieną tarp dviejų apaštalų. Jėzus palaimino vyną ir gėrė iš savo taurės: apaštalai gėrė po du iš vienos taurelės. Jėzus pjaustė dalimis avinėlį, apaštalai su tam tikromis replėmis padavinėjo Jam savo duonos plotinius. Jėzus dėjo ant jų kiekvienam po gabalą, o jie greitai valgė skusdami mėsą kauliniais peiliais. Kaulus paskui sudeginta. Vėliau valgė skubiai šiek tiek česnako ir žolių pavilgytų į padažą. Avinėlį suvalgė stovėdami; pasirėmė tiktai kiek į sėdynių parankes. Paskui perlaužė Jėzus vieną velykinį kepalėlį, vieną dalį apdengė, o kitą padalijo. Jie suvalgė taip pat ir duonos plotinius. Atnešta vėl Jėzui taurė vyno; tačiau Jėzus padėkojo ir nebegėrė jo. Jis kalbėjo: *„Pasiimkite tą vyną ir pasidalinkite tarp savęs; nuo šiol nebegersiu jau vyno, kol neateis Dievo karalystė“*. Išgėrę po du iš vienos taurelės apaštalai pragydo; paskui Jėzus pasimeldė ar pasakė trumpą pamokymą, dar paskui bendrai plauta rankos. Dabar jau vakarieniamautojai atsisėdo savo suoluose. Lig šiol visi stovėjo, tiktai prieš galą kiek atsirėmė į parankes, o visa tai įvyko labai greitai.

Jėzus supjaustė taip pat dalimis avinėlių skirtą šventosioms moterims valgančioms vakarienę gretimuose namuose.

Valgyta dar truputis žolių, saločių ir padažo. Jėzus buvo šiandien nuoširdus ir smagus, tokio niekuomet lig šiol nebuvau mačiusi. Sakė taip pat ir apaštalams, kad užmirštų visokius rūpesčius. Ir Švenčiausioji Mergelė buvo smagi prie šventųjų moterų stalo. Buvo labai jaudinantis dalykas matyti, kai prieidavo prie jos kuri nors ir truktedavo ją už gobtuvo, norėdama ką pasakyti, o ji tuojau su neapsakomu paprastumu atsisukdavo į tą pusę.

Kol apaštalai valgė, Jėzus kalbėjo maloniai ir nuoširdžiai; tačiau pamaži surimtėjo ir nuliūdo. Pagaliau tarė: *„Vienas iš jūsų mane išduos, tas, kurio ranka yra su manąja ant vieno stalo.“* Viešpats kaip tik dalijo žoles, būtent, saločius, kurių tiktai vienas dubuo buvo ant stalo. Jis pats dalijo savo pusėį, o Judui sėdinčiam priešais įkypai liepė daryti tą patį iš kitos stalo pusės. Visus apėmė baimė, kai Jėzus priminė išdaviką. Jėzus neišreiškė prieš kitus Judą esant išdaviką sakydamas: „Išduos mane tas, kurio ranka guli su manąja ant stalo, arba kuris su manim mirko ranką dubenyje“. Tatai reiškia tą patį, kaip vienas iš dvylikos, kurie su manim valgo ir geria ir su kuriais dalinu savo duoną, nes žodžiai „mirkyti su kuo ranką dubenyje“ buvo bendras posakis pažymėti bendram draugiškam santykiui. Tačiau drauge Jėzus norėjo tuo įspėti Judą, nes iš tikrųjų sakydamas aukščiau minėtus žodžius mirkė drauge su juo ranką dubenyje. Jėzus toliau taip kalbėjo: *„Dabar eina žmogaus sūnus mirti, kaip apie Jį parašyta rašte, tačiau vargas žmogui, kuris žmogaus sūnų išduos. Būtų buvę jam geriau, jei būtų visai negimęs.“*

Visi apaštalai sustingo ir ėmė vienas po kito klausi-

sinėti: „*Viešpatie, ar tai aš esmi?*” kadangi gerai žinojo, kad ne visai tesupratę Jėzų *Petras* pasilenkė pro Jėzaus užpakalį prie Jono ir mosterėjo, kad paklaustų Viešpatį, kas tas išdavikas, nes patsai, tiek jau buvęs bartas Viešpaties, bijojo, ar kartais Viešpats neturi galvoje jį. Jonas gulėjo po dešinės Jėzaus rankos, kadangi visi buvo pasirėmę kairiaja ranka o dešiniąja valgė, tad Jono galva buvo prie pat Jėzaus krūtinės. Prislinkęs dar arčiau prie krūtinės paklausė: „*Viešpatie, kas jis yra?*”. Tą akimirką kažkoks vidaus balsas pasakė, kad Jėzus turi galvoje Judą. Mačiau Jėzų kalbant, tačiau ne lūpomis: „*Tas, kuriam paduosius pamirkytą kąsnį*”. Nežinau taip pat, ar Jis tyliai Jonui tarė, bet Jonas suprato tai. Tuo tarpu Jėzus paėmė duonos kąsnį su saločiais, pamirkė padaže ir labai nuoširdžiai padavė Judui, kuris taip pat klausė: „*Viešpatie, ar tai aš?*” Tačiau Jėzus pažvelgė į jį labai maloniai ir atsakė kažką bendra. Paduoti kam duonos buvo paprastas meilės ir pasitikėjimo ženklas, ir Jėzus padarė tatau iš nuoširdžios meilės, norėdamas išpėti jį, bet ne parodyti jį kitiems. Tačiau neapykanta tuojau išiskverbė į Judo širdį. Visą vakarienės laiką mačiau prie Judo kojų kažkokią mažą biaurią pabaisą, kuri kartais iškildavo jam lig pat širdies. Jau nepastebėjau, ar Jonas pasakė tatau Petru, ką sužinojo, ar ne. Tačiau pažvelgė į jį ir nuramino.

KOJŲ PLOVIMAS

Atsistoję po vakarienės apsivilko visi vėl paprastais savo drabužiais ir sutvarkė juos taip, kaip buvo pratę daryti iškilmingų pamaldų metu. Tuomet įėjo į salę šeimininkas su dviem tarnais nuvalyti velykinio stalo ir išstumti jo iš apstatytų aplink jį suolų. Kai ta-

tai padarė, Jėzus liepė jam atnešti į priemenę vandens; tad tuojau su tarnais išėjo iš salės.

Jėzus tuo tarpu stovėjo tarp apaštalų ir kurį laiką kalbėjo jiems nepaprastai iškilingai. Tiek jau lig šiol girdėjau ir mačiau, kad negaliu net pakartoti tiksliai to Jėzaus pamokymo turinio, tačiau kai ką atsimeinu. Jėzus kalbėjo apie savo karalystę, apie vykimą pas savo tėvą, ir apie tai, kad jis pirmiau paliksiąs jiems visa, ką turi ir t.t. Paskui kalbėjo apie *atgailą, apie pažinimą ir išpažinimą kaltės, apie gailestį ir nusivalymą*. Jaučiau, kad visa tai yra susiję su kojų ploviu ir mačiau, kad visi pažino savo nuodėmes ir gailėjosi už jas, išskyrus Judą. Ta visa kalba buvo ilga ir iškilinga. Ją pabaigęs Jėzus nusiuntė Joną ir jaunesnįjį Jokūbą į priemenę atnešti parūpinto vandens. Apaštalams liepė sustatyti suolus pusračiu, paskui pats išėjo į priemenę, nusiėmė skraistę, prisijuosė ir užsi-metė drobulę, kurios ilgasis galas dribo lig žemės.

Tuo tarpu prasidėjo tarp apaštalų karštas ginčas, kuris iš jų turėsiąs sėstis pirmoje vietoje. O Jėzus kalbėjo su tokiu tikrumu, kad juos paliks ir kad artinasi Jo Karalystė. Patvirtino iš naujo jų įsitikinimą, kad turi kažin kokios paslaptingos galybės paramą ir kad slapta ruošia kažkokį žemišką triumfą savo šalinin-kams.

Priemenėj Jėzus liepė *Jonui* paimti į rankas praus-tuvę, o *jaunesniajam Jokūbui* liepė nešti maišą van-dens taip, kad maišo žarna, kuria bėga vanduo, buvo ant rankos. Įsipylęs vandens į praustuvę Jėzus liepė abiem jiems eiti su juo į salę, kurios vidury šeiminin-kas jau buvo padėjęs didelį tuščią indą.

Taip nusižeminęs įėjęs į salę Jėzus tuojau keliais žodžiais papeikė apaštalų ginčą, o paskui tarė: „*Aš pats esu dabar jūsų tarnas, sėskitės patogiai, kad ga-lėčiau nuplauti jums kojas*“. Visi susėdo ant suolų

atramų ta pačia tvarka, kaip sėdėjo pirma prie stalo, o basas kojas padėjo ant suolų pasėstų. Jėzus ėjo nuo vieno prie kito, sėmė ranka vandenį iš Jono laikomos praustuvės ir laistė paeiliui apaštalų kojas. Paskui paėmė abiem rankom ilgą drobulės galą, kurią buvo prisijuosęs, ir braukė ja lengvai šluostydamas kojas ir ėjo su Jokūbu tuojau nuo vieno prie kito. O Jonas kiekvieną kartą panaudotą vandenį pylė į indą, esantį salės viduryje ir grįžo vėl su praustuve. Tuomet Jėzus ant apaštalų kojų vėl pylė vandenį iš maišo, laikomo Jokūbo, ir visa darė kaip pirma.

Kaip visos vakarienės metu, taip ir dabar, Jėzus buvo nepaprastai švelnus ir nuoširdus; pažeminamą kojų plovimo darbą atliko su širdimi pilna meilės; nedarė to kaip tuščią ceremoniją, tačiau kaip šventą meilės patarnavimą, rodė jiems visą savo širdį, visą savo meilę.

Kai iš eilės Jėzus priejo prie Petro, šis iš nuolankumo nenorėjo duoti plauti kojų ir tarė: *Viešpatie, argi turėtum man plauti kojas?* O Jėzus tarė: *„Ką aš darau, tu dabar nesupranti, bet vėliau sužinosi“*. Man atrodo, kad be to, pasakė jam vienam: *„Simonai, nusi- pelnei sužinoti iš mano Tėvo, kas aš esu, iš kur einu ir kur žengiu; tu vienas pažinai tai ir paliudijai, ant tavęs pastatysiu savo Bažnyčią, o pragaro vartai neįveiks jos. Mano galybė pasiliks su tavo įpėdiniais net lig pasaulio pabaigos“*. Paskui visiems rodydamas į jį, pasakė, kad *Jam pasišalinus nuo jų, Petras turįs valdyti Bažnyčią ir siuntinėti mokytojus*. O Petras tarė: *„Niekuomet, Viešpatie, man neplausi kojų“*. Į tai Viešpats jam atsakė: *„Jei nenuplausiu tau kojų, neturėsi dalies su manim“*. Tik tuomet sušuko Petras: *„Viešpatie, jei taip, nuplauk man ne tiktai kojas, bet taipgi rankas ir galvą“*. Tačiau Jėzus į tai atsakė: *„Kas nu- plautas, tas švarus ir tereikia plauti tiktai kojas. Jūs*

taip pat esate švarūs, bet ne visi". Paskutinius žodžius sakydamas Jėzus turėjo galvoje Judą.

Šiame savo pamoksle Jėzus kojų plovimą laikė apsisvalymu nuo kasdieninių nuodėmių, nes kojos, vaikščiojant nuolat susidurdamos su žeme, vis iš naujo susitepa.

Tas kojų plovimas buvo dvasiškas ir tam tikras nuodėmių atleidimas. O Petras per savo uolumą matė tame veiksmo tikrai didelį savo mokytojo nusižeminimą; jis nežinojo, kad Jėzus, norėdamas jį išganyti, rytojaus dieną iš meilės nusižemins net lig baisios mirties prie kryžiaus.

Plaudamas kojas Judui Jėzus buvo ypatingai švelnus ir malonus. Jis pridėjo veidą prie jo kojų ir pasakė tyliai, kad *apsigalvotų, jau metai kaip ugdas savo širdį neištikimybę ir išdavimą*. Judas tarėsi to negirdęs ir kalbėjo kažką Jonui. Matydamas tai Petras riktelėjo supykęs: „*Judai, Mokytojas su tavim kalba*“, Dabar tikrai Judas tarė Jėzui kažką bendrą, išsisukinėjamą, panašų į: „*Viešpatie, kad taip atitolinus*“.

Kiti negirdėjo Jėzaus žodžių, tartų Judui, nes Jėzus kalbėjo tyliai, ir pagaliau jie nekreipė į tai dėmesio, maudamies avalynes. Judo išdavimas žeidė Jėzų labiau kaip visos kitos kančios. Jėzus dar nuplovė kojas Jonui ir Jokūbui. Pirmiausia atsisėdo Jokūbas, o Petras laikė maišą vandens, paskui sėdosi Jonas, o Jokūbas tuo tarpu laikė praustuvę.

Jėzus mokė dar apie *nusižeminimą*, kalbėjo kad tarnaujas žmogus yra didžiausias ir kad ateityje turi vienas kitam nusižeminę plauti kojas; toliau palietė dar ginčo dalyką, kas tarp jų didžiausias, kaip tat parašyta Evangelijoje. Jėzus apsidarė paskui vėl savo drabužiais, ir apaštalai vėl paleido laisvai išeigines, kurios valgant Velykų avinėlių buvo pakaišytos.

ŠVENČIAUSIO SAKRAMENTO ĮSTATYMAS

Viešpačiui įsakius, šeimininkas vėl patiesė stalą, dabar padėtą kiek aukščiau; apdengė kilimu, viršum jo patiesė pirmą raudoną staldengtę, ant jos vėl balta, perregimą. Paskui padėjo stalą viduryje salės. Po stalu šeimininkas padėjo ąsotį su vandeniu, o kitą su vynu.

Tuomet Petras ir Jonas nuėjo į atskirą kambarėlį, kur buvo velykinis židinys, atnešti *taurės*, kurią buvo gavę Serafijos namuose. Nešė ją rankose abu su skliautišku dangčiu ir atrodė taip, tartum, neša tabernakulį. Padėjo visa ant stalo priešais Jėzų. Buvo čia taip pat pailga, apvalaina lėkštė su trimis plonais baltais velykiniais taisyklingai dygsniuotais neraugintais paplotėliais. Duonos buvo apdengtos; Viešpats vakarieniaudamas atlaužtos duonos pusę buvo padėjęs ten po dangčiu. Taip pat buvo du indai su vynu ir vandeniu, trys skardinės, viena tuščia, antra su tirštu aliejum, o trečia su kastuvėliu.

Duonos laužymas ir dalijimas, gėrimas iš bendros *taurės*, baigiant vakarieniauti, buvo jau nuo senų senovės įprastinis susibičiuliavimo ir meilės ženklas pasisveikinant ir atsisveikinant. Manau, kad ir Šv. Rašte turi būti apie tai pasakyta. Lig šiol buvo tai paprastas alegorinis veiksmas, o Jėzus pakėlė jį šiandien lig švenčiausiojo Sakramento vertybės. Neveltui po Judo išdavimo tarp kitų priekaištų, daromų Jėzui pas Kaifą, buvo ir tas, kad prie velykinių papročių pridėjęs kažkokią lig šiol nevartojamą naujybę. Tačiau Nikodemus tuojau įrodė iš Šv. Rašto knygų, kad tas atsisveikinamasis paprotys jau nuo seno buvęs vartojamas.

Jėzus sėdėjo tarp Petro ir Jono. Durys buvo uždarytos. Visa buvo iškilminga ir slėpinga. Kai nuimta dangtis nuo taurės ir nunešta į atskirtąjį kambarį, pasimeldė Jėzus ir pradėjo iškilmingai kalbėti. Girdėjau, kad Jėzus aiškino jiems vakarienės reikšmę ir jos įstatymo veiksmus. Atrodė taip, tartum, vienas kunigas mokė kitą laikyti šventas mišias.

Pabaigęs kalbėti Jėzus iš padėklo, ant kurio stovėjo indai, ištraukė išovą ir uždengė ją balta skarele, buvusią ant taurės. Mačiau kaip paskui nuėmė nuo taurės apskritą padėklėlį ir padėjo jį ant apdengtos išovos; o ant padėklėlio priešais save padėjo paplotėlius, kurie buvo šalia padėtojų lėkštelėje uždengti. Tie keturkampiai paplotėliai išilgai kyšojo iš abiejų padėklėlio pusių, o skersai pro juos buvo prasikišęs padėklo kraštas. Jėzus prisitraukė arčiau taurę, išėmė esantį joje mažesniąją ašotėlį ir padėjo iš abiejų taurės šalių po tris, tuos šešis buvusius aplinkui taurę ašotėlius. Palaiminęs neraugintus paplotėlius ir, manau, taip pat šalia stovintį aliejų, paėmė padėklą su paplotėliais abiem rankom, pakėlė aukštyn ir pažvelgęs į dangų, pasimeldė ir aukojo Dievui. Paskui vėl padėjo padėklą ir apdengė jį. Paskui paėmė taurę, liepė Petruį įpilti į ją vyno, o Jonui vandens, kurį pirma palaimino, dar pats įpylė truputį vandens mažą šaukšteliu. Dabar palaimino taurę, pakėlė ją aukodamas ir meldamasis aukštyn ir vėl padėjo.

Liepė Jėzus Petruį ir Jonui pilti vandens ant rankų, ties lėkšte, kurioj buvo paplotėliai. Pasėmė to paties vandens šaukšteliu, išimtu iš taurės papėdės, ir pylė ant rankų. Paskui liepė duoti lėkštę aplinkui ir visi plovė rankas. Nežinau, ar visa tiksliai pasakiau. Tačiau dideliai susijaudinusi žiūrėjau į visus tuos veiksmus labai primenančius šventas mišias.

Kaskart didesnis susikaupimas buvo matyti tuo metu Jėzaus veide. Pagaliau tarė: „*Noriu jums dabar duoti visa, ką turiu, t. y. save patį*“. Tuos žodžius tariant atrodė, kad iš begalinės meilės visiškai tirpsta. Jo kūnas pasidarė perregimas, panašus į šviesos šėšėlį.

Vis melddamasis didžiai susikaupęs Jėzus laužė paplotėlius taip, kaip buvo pažymėti badikliu, ir dėjo juos ant vienas kito padėkle. Nuo pirmo gabalėlio atlaužė pirštų galais mažą dalelę ir įdėjo į taurę.

Tą pačią akimirką, kada Jis darė tai, mačiau vaizdą, kad Dievo Motina dvasiškai priėmė Švenčiausią Sakramentą, nors jos ir nebuvo čia salėje. Man atrodė, kad matau Ją sėdinčią priešais Jėzų nuo angos pusės ir priimančią Švenčiausią Sakramentą. Po valandėlės jau išnyko ji man iš akių.

Ryto metą Viešpats pasakė jai Betanijoje, kad norįs su ja dvasiškai valgyti savo Vėlykas ir paskyrė valandą, kurią karštai melddamasi dvasia jas priimsianti.

Jėzus meldėsi ir mokė dar. Atrodė, kad kiekvienas žodis išeina matomas iš jo burnos, kaip ugnis ir šviesa, ir įeina į visus apaštalus, išskyrus Judą. Pagaliau paėmė Jėzus padėklą su paplotėlių gabalais, bet jau tiksliai nežinau, ar padėjo jį ant taurės, ir tarė: „*Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas, kuris už jus bus išduotas*“ Paskui padarė dešinę ranka judesį ties padėklu, tarytum, jį būtų laiminęs. Tą akimirką šviesa atsispindo iš Jo, žodžiai lyg ugnis, ėjo iš Jo lūpų, duona taip pat nušvito ir taip švitėdama pateko į apaštalių burną, tarytum pats Jėzus būtų į juos plaukęs. Visus nušvietė šviesa, tiktai Judas paliko tamsus. Pirmiausia padavė Jėzus pašventintą duoną Petruui, pas-

„Tai yra mano kūnas, kurs už jus duodamas; tai darykite mano atsiminimui“, Luko 22, 19.

kui Jonui¹. Dabar mostelėjo prieiti Judui, sėdinčiam kampe priešais Jį, ir jam trečiam padavė Švenčiausią Sakramentą. Bet man atrodė, kad Žodis traukiasi nuo išdaviko lūpų. Mane taip išgąsdino, kad nemoku nė tiksliai nusakyti jausmų, kuriuos tuo metu patyriau. O Jėzus tarė jam: „*Ką keti daryti, daryk veikiai*“. Paskui pradėjo dalyti Švenčiausią Sakramentą kitiems apaštalams. Artinosi jie poromis, vienas kitam laikė po smakru mažą, stangų, aplinkui dantyta, dangtį, kuris pirma buvo ant taurės.

Jėzus pakėlė taurę už abiejų ašų prie veido ir pasilenkęs tarė į ją konsekracijos žodžius. Jėzus tada pasikeitė ir pasidarė beveik perregimas, buvo beveik tolygus su tuo, ką turėjo duoti apaštalams. Laikydamas taurę rankose, davė iš jos truputį gerti Petru ir Jonui, paskui padėjo ją atgal. Jonas mažu šaukšteliu šventąjį kraują iš taurės pilstė į ašotėlius, Petras padavinėjo juos apaštalams, o jie po du gėrė iš vieno ašotėlio. Ir Judas (tačiau nesu čia visai tikra) gėrė dar iš taurės. Negrižo tačiau į savo vietą, bet tuojuo išėjo iš vakarienės. Apaštalai girdėję, kad Jėzus kalbėjo su juo pirma, manė, kad tat Jėzus pavedė jam atlikti kokį darbą... Judas išėjo nesukalbėjęs dėkamosios maldos. Tad atsimink, mielas skaitytojau, kiek pikto kyla, jei užmirštama dėkamoji malda, pavalgius kasdieninę ir gyvenimo duoną. Visą vakarienės laiką mačiau prie Judo kojų sėdint mažą raudoną pabaisą, kuri kabinosi jam laiks nuo laiko net lig širdies; viena jo koja atrodė kaip griaučių kaulas. Kai Judas išėjo pro duris, mačiau su juo tris velnius; vienas pateko jam į bumą, kitas stūmė jį, trečias bėgo priešais

¹ Tą regėjimą Ona Kotryna matė keletą kartų ir klydo truputį pasakodama apie tai, kuris po kurio apaštalai priėmė Švč. Sakramentą. Vieną sykį jai atrodė, kad Jonas paskutinis priėmė Švč. Sakramentą.

jį. Jau buvo naktis, tačiau velniai, rodės, nušvietė jam kelią; bėgo Judas kaip pasiutęs.

Švenčiausią Kraują likusį taurėje Jėzus supylė į mažąjį ąsotėlį, kuris buvo pirma taurėje. Paskui laikydamas pirštus ties taure liepė Petruį ir Jonui apipilti juos vandeniu ir vynu. Paplovęs tuo taure, davė vėl jiems abiem atsigerti iš taurės, o visa tai, kas liko, supilti į ąsotėlius ir padalyti išgerti kitiems apaštalams. Paskui Jėzus iššluostė taure, įdėjo į ją ąsotėlį su Švenčiausio Kraujo likučiais, ant viso to padėjo padėklėlį su konsekruotų neraugintų paplotėlių likučiais ir uždengė taure pirma dangteliu, paskui vėl skarele, ir padėjo, kaip pirma, ant padėklo tarp šešių mažų ąsotėlių. Mačiau, kad po Kristaus prisikėlimo apaštalai valgė duoną ir gėrė vyną, Jo konsekruotą.

Neatsimenu gerai, ar mačiau, kad Jėzus pats būtų valgęs savo kūną ir kraują. Tur būt, neatkreipiau į tai dėmesio. Duodamas tas dovanas apaštalams atidavė pats save. Tad, kai žiūrėjau į Jį, man atrodė, kad susinaikino ir iš meilės atidavė visą savo būtybę. Tačiau to negalima pasakyti žodžiais. Taip pat, kai Melkizedekas aukojo duoną ir vyną, nemačiau, kad būtų pats tai valgęs. Žinojau jau seniau, dėl ko kunigai priima sakramentus, o Jėzus jo nepriėmė.¹

PASKUTINIAI PAMOKYMAI IR APAŠTALŲ PAŠVENTINIMAS

Jėzus dar mokė apaštalus įvairių paslapčių. Jis mokė juos, kaip Jam atminti turi toliau daryti Švč.

¹ Tarusi tuos žodžius, palaimintoji Kotryna staiga atsigrėžė, tarytum ko klausydama, nes gavo ji to paaiškinimą, bet tegalėjo pakartoti tikrai tiek: „Jeigu angelai dalytų tą sakramentą, tai nevalgytų jo, tačiau jeigu kunigai jo nevalgytų, tai seniai jis būtų užmirštas; tuo tat ir palaikomas tas sakramentas“.

Sakramentą net lig pasaulio pabaigos. Davė jiems svarbių nurodymų ir paaiškino, kuriuo būdu daryti ir dalyti kitiems tą sakramentą. Toliau aiškino, kaip palaipsniui ir atsargiai supažindinti kitus su ta paslaptimi. Paskyrė jiems laiką, kada gali suvalgyti likusią konsekruotą duoną ir vyną, kada duoti tai Švenčiausiajai Mergelei ir kada jiems patiems, jau atsiuntus Suramintoją, bus galima konsekruoti.

Toliau kalbėjo Jėzus apie *kunigystę*, apie patepimą ir ruošimą *krizmos ir šventų aliejų*. Jau minėjau, kad ant stalo buvo trys indai, du su įvairiais balzmais ir aliejais, ir prie taurės dangčio dar truputis medvilnės. Indeliai galima buvo sudėti vienas į kitą. Jėzus mokė gana daug paslapčių, kaip padaryti tepalą ir aliejus, kurias kūno dalis patepti ir kuriais atvejais. Atsimenu, kad tarp ko kita priminė Jėzus tokį atvejį, kuriuo nebegalima suteikti Švč. Sakramentą. Nežinau tiksliai, bet tatai, gal būt, lietė *paskutinio patepimo* sakramentą. Jėzus dar kalbėjo apie įvairias *patepimo* rūšis; taip pat apie patepimą karalių, mokė, kad patepti, nors ir neteisingi, karaliai gauna per tą patepimą sankciją, iškeliančią juos aukščiau už kitus. Paskui Jėzus įdėjo į tuščią indelį tiršto tepalo ir aliejaus ir visa tai gerai sumaišė. Nebežinau tiksliai, ar Jėzus tiktai dabar palaimino aliejų, ar padarė tai aukodamas duoną.

Paskui mačiau, kad Jėzus patepė pirmiausia *Petrą* ir *Joną*. Juos jau išskyrė ir pirma įstatydamas Švč. Sakramentą, nes apliejo jų rankas tuo vandeniu, kuriame ir pats plovė savašias, ir davė jiems gerti iš taurės, kurią pats laikė savo rankose.

Pasitraukęs kiek nuo stalo vidurio į šalį, uždėjo Jėzus Petrui ir Jonui rankas pirma ant pečių, paskui ant galvos. Toliau liepė jiems sudėti rankas, kaip maldai, o nykščius sudėti kryžiskai. Jie nusilenkė žemai

prieš Jį (arba, nežinau, gal atsiklaupė), Jis patepė kiekvienam nykštį ir smilį ir tuo tepalu padarė kryžių ant galvos. Tarė jiems, be to, kad tai, ką jie gavo, turi palikti jiems lig pasaulio pabaigos. (Tiek patepimas, tiek uždėjimas rankų buvo padarytas labai iškilmingai). Lygiai tokių pašventimą gavo Jokūbas jaunesnysis, Andriejus, Jokūbas vyresnysis ir Baltramiejus. Mačiau taip pat, kad siaura skepeta, kuria jie dėvėjo ant kaklo, perrišo Jėzus Petruį kryžiškai krūtine, o kitiems įkypai nuo dešinio peties per krūtine po kairiąją pažastimi panašiai, kaip užsideda stulą diakonai. Tačiau jau nebežinau tikrai, ar tatai įvyko įstatant Švč. Sakramentą, ar tiktai dabar patepant.

Mačiau taip pat — kuriuo būdu, to apsaityti negalima, — kad Jėzus abiem apaštalams Petruį ir Jonui tuo patepimu suteikė kažką *esmingą* ir drauge *antgamtiską*. Jėzus pasakė jiems, kad tiktai po Šventosios Dvasios gavimo patys konsekruotų duoną ir vyną ir šventintų kitus apaštalus. Tuo pačiu metu mačiau vaizdą, kaip Petras ir Jonas Sekminių dieną prieš didįjį krikštą uždėjo rankas ant kitų apaštalų, o po aštuonių dienų prileido prie to sakramento ir daug kitų mokytinių. Mačiau taip pat, kaip Jonas pirmą kartą suteikė Švč. Mergelei Švenč. Sakramentą po Kristaus atsikėlimo. Tą įvykį apaštalai minėdavo iškilmingai. Mūsų Bažnyčioje nebėra šventės, bet matau, kad triumfuojanti Bažnyčia lig šiol tebemini tai. Pirmomis dienomis po Sekminių konsekravo duoną ir vyną tiktai Petras ir Jonas. Vėliau darė tai ir kiti.

Viešpats taip pat pašventino ugnį, degančią keiaus trikojyje. Nuo šiol saugota ta ugnis visuomet, net ilgesnį laiką nesant namie apaštalų. Laikyta ji velykiniam židinyj, šalia Švenč. Sakramento, ir naudota ji tam tikroms apeigoms.

Visi darbai, tiek įstatant Švenč. Sakramentą, tiek

išventinant apaštalus, atlikta labai paslaptinai ir vėliau tai laikyta paslaptimi. Tos funkcijos išliko lig šių dienų mūsų Bažnyčioj. Tiktai jos išplėsta ir padauginta, pagal reikalą, įkvėpus Šv. Dvasiai.

Pabaigus tas šventas apeigas, uždengta taurė, prie kurios buvo padėti šv. aliejai, anuo skliautišku apdangalu. Petras ir Jonas nunešė dabar Švenč. Sakramentą į aną galinį kambarį, atskirtą nuo salės uždanga, atskleidžiama per vidurį. Tad dabar tas kampelis pasidarė „Švenčiausia vieta“. Švenčiausią Sakramentą padėta pačiam gale ant velykinės krosnies, bet nelabai aukštai. Juozapas Arimatietis ir Nikodemus nuo šiol nesant apaštalų turėjo saugoti tą šventenybę ir visą vakarieninę.

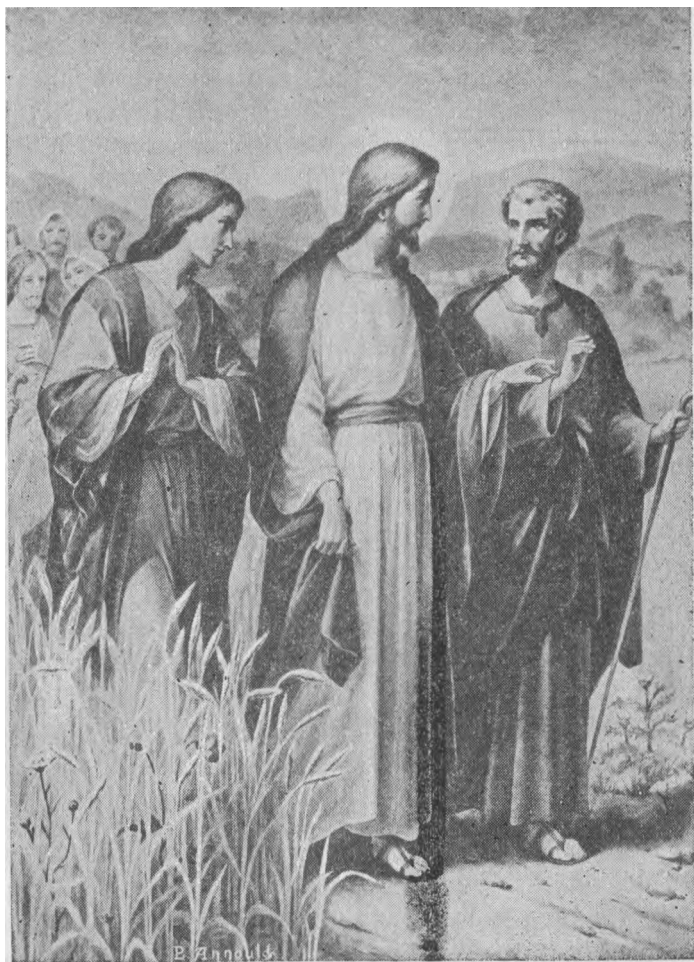
Prieš išeidamas Jėzus sakė dar kartą ilgą pamokslą ir meldėsi dažnai didžiai susikaupęs, tarytum būtų kalbėjęsis su savo dangiškuoju Tėvu. Visas buvo tarytum pilnas meilės ir dvasios. Apaštalai taip pat jo įtakoje buvo didžiai nudžiugę ir užsidegę. Klausinėjo Jį daugelio smulkmenų, o Jėzus, atsakydamas, gana plačiai aiškino. Manau, kad apie tai minima kai kas Šventam Rašte. Kai kuriais atvejais Jėzus kreipdavosi tiktai į Petrą ir Joną, sėdinčius prie Jo arčiau, ir tiktai jie vėliau turėjo pranešti tai kitiems apaštalams, o šie — mokytiniais ir šventoms moterims, priklausomai nuo to, kiek laikė juos pribrendusius pažinti tas tiesas. Su Jonu vėl skyrium kalbėjosi gana ilgai, bet nedaug iš tos kalbos teatsimenu; išpranašavo Jėzus jam, kad gyvens ilgiau už kitus, toliau buvo kalbama apie septynias bažnyčias, apie vainikus, apie angelus ir daug kitų simboliškų, gilios reikšmės, paveikslų, kuriais, kaip man rodos, Jėzus žymėjo kažkokio vėlybesnio laiko tarpus. Kiti apaštalai žiūrėjo truputį pavydžiomis akimis į tą nuoširdžią Jėzaus kalbą su Petru ir Jonu.

Tos kalbos metu kelis kartus priminė Jėzus savo išdaviką, sakydamas: „Dabar jis daro tai, o dabar tai“, o aš kiekvieną atvejų turėjau vaizdą to, ką Judas iš tikrųjų darė. Po vienos tokios Jėzaus pastabos Petras pradėjo tvirtinti su dideliu užsidegimu, kad be abejo jimo būsiąs ištikimas Jam, tačiau Jėzus tarė: „*Simonai, Simonai! šėtonas trokšta jus persijoti kaip kviečius, bet aš meldžiausi už tave, kad nenusilptų tavo tikėjimas, o tu visiškai atsivertęs stiprink savo brolius*“. Toliau kalbėjo Jėzus, „*kad ten, kur Jis eis, negali jie eiti paskui Jį.*“ O kai Petras vėl tvirtino, *kad eis su Juo net mirti*, atsakė Jėzus: „*Iš tikrųjų sakau tau, pirmiau negu gaidys tris kartus pragys, tris kartus manęs išsiginsi*“. Paskui kreipdamas jų dėmesį į sunkius laikus, kurie ateis, paklausė: „*Ar trūko jums ko, kai išleisdavau jus į kelią be maisto maišelių ir avalynės?*“ — „Ne“, atsakė jie. O tuomet tarė jiems Jėzus: „*Dabar turi kiekvienas pasiimti su savim maišelį, jeigu turi, o kas nieko neturi, tegu parduoda drabužius, ir pasirūpina kalaviją, nes ir tai turi išsipildyti, kas parašyta: „Paskaitytas buvo tarp žmogžudžių“. Visa, kas apie mane parašyta, dabar įvyksta*“.

Tuos žodžius mokytiniai suprato grynai raidiškai. Petras tuoju parodė Viešpačiui du kalavijus, kuriuos turėjo atsargai. Buvo tai trumpi, platūs kalavijai truputį panašūs į skliutus. Jėzus dabar tarė: „*Gana jau to, laikas iš čia išeiti*“. Pagiedojo dar garbės giesmę, pastatė į šalį stalą ir visi išėjo į priemenę.

Ten jau laukė Jėzaus Jo motina, Marija Kleofa ir Magdalena. Priėjusios prie jo maldavo karštai, kad neitų į Alyvų kalną, nes eina gandų, kad norima Jį šiandien suimti. Tačiau Jėzus, suraminęs jas keliais žodžiais, susiruošė tuoju keliauti neklausydamas jų

patarimo. Buvo tuokart maždaug vakaro devinta valanda. Ėjo su mokytiniais greitai žemyn, Alyvų kalno linkui, tuo pačiu keliu, kuriuo Petras ir Jonas rytą atėjo į vakarieningę.

„Kas mane myli, bus Tėvo mylimas; ir aš jį mylėsiu, ir pats jam apsireikšiu“, Jono 14, 21.

JĖZUS MIRTIES BAIMĖS APIMTAS ALYVŲ KALNE

JĖZUS SU VIENUOLIKA EINA GETSEMANO LINKUI

Kai, įstatęs Švenč. Sakramentą, Jėzus su vienuolika apaštalų paliko vakarieninę, jo sielą apėmė liūdesys, kuris kas kart labiau didėjo.

Vienuolika apaštalų Jėzus nusivedė aplinkiniu keliu į Juozapato slėnį prie Alyvų kalno. Kai jie priėjo prie vartų, mačiau mėnulį kišant savo veidą iš už kalno, o buvo tai prieš pilnatį. Eidamas *Juozapato* slėniu tarė Jėzus apaštalams: „Čia ateisiu vėl aną paskutinę dieną ne toks suvargęs ir apleistas, kaip dabar, teisti visų žmonių. Tuomet kiti šauks didžioje baimėje: „Kalnai, pridenkite mus“. Mokytiniai tą Jėzaus žodžių nedažnai sustodami ir vis kalbėdamies su Jėzum. Ir tarė suprato. Manė, kad Jėzus, kaip jau ne kartą tą vakarą, iš nuovargio ir nusilpimo kalba nesąmones. Ėjo jiems Viešpats: „Visi pasipiktinsit manim šią naktį, nes parašyta yra: „Nudėsiu piemenį, ir išsklis avys. Tačiau kai atsikelsiu pralengsiu jus vykstant į Galilėją“.

Priėmę Švenčiausią Sakramentą ir girdėję nuosirdžią, iškilmingą Jėzaus kalbą vakarienės namuose, apaštalai buvo pilni įkvėpimo ir užsidegimo. Todėl spietėsi dabar aplink Jėzų įvairiais būdais rodydami Jam savo meilę ir žadėjosi Jo niekuomet neapleisti. Tačiau,

kai Jėzus pasakė jiems, jog to nebus, Petras, kaip visuomet staigus, sušuko: „Nors visi pasipiktintų, aš nepasipiktinsiu“. Į tai atsakė Jėzus: „Iš tikrųjų sakau tau, kaip tik tu tris kartus išsiginsi manęs šią naktį prieš gaidžiui pragystant“. Petras nenorėjo tačiau nieku būdu sutikti su tuo. Tad dar tarė: „Nors tektų eiti mirti su tavim, ir tai neišsiginsiu Tavęs“. Panašiai tvirtino ir kiti. Taip ėjo toliau dažnai sustodami, o Jėzus jautė liūdesį kaskart labiau Jį slegiant. Apaštalai stengėsi visomis išgalėmis išaiškinti Jam tą liūdesį žmogišku būdu ir tvirtinti Jam, kad nėra ko bijotis ir baimytis. Nors užsispyrę laikėsi savo, tačiau veltui ėjo jų įtikinėjimai, tad nepatenkinti pradėjo abejoti, ir jau pagunda ėmė skverbtis į jų širdis.

Eidami vieškelio perėjo Kedrono upelį kitu tiltu, ne tuo, kuriuo vėliau vedė suimtą Jėzų. *Ėjo į Getsemaną, Alyvų kalne*, kuris yra lygiai už pusės valandos kelio nuo vakarieninės; nes nuo vakarieninės iki vartų į Juozapato slėnį einama ketvirtis valandos, o iš ten į Getsemaną lygiai tiek pat. Paskutinėmis dienomis kelis kartus čia nakvojo Jėzus su mokytiniais ir juos mokė. Apylinkėj yra keletas tuščių viešbučių ir didelis aptvertas vasaros sodas prisodintas daržinių krūmų ir daugybės vaismedžių. Čia buvo paprasta vieta žaidimams ir taip gi maldai. Daržas stovi čia vienur, čia kitur pavėsingos lapinės. Daržas būdavo paprastai uždarytas, tačiau daugelis gyventojų, o taip pat ir apaštalai turėjo nuo vartų raktus. Gyventojai, neturintieji savo daržų, ruošdavo čia retkarčiais pokylius ir žaidimus. *Alyvų* daržas yra atskirtas keliu nuo Getsemano daržo, kuris yra labiau atkalnėje. Tai nuošalus kalnų kampelis apsodintas alyvų medžiais, pilnas groto ir terasų. Jis mažesnis už Getsemano daržą, nėra uždarytas ir tiktai apsuptas žemės pylimu. Iš vienos pusės yra labiau prižiūrimas, čia sutvarkytos sėdynės,

suolai pasilsėti ir plačios vėsios grotos. Kiekvienas čia gali pasirinkti nuošalią vietą maldai ir mąstymams. Ten, kur Jėzus nuėjo melstis, yra mažiau žiūrima apylinkė.

Buvo maždaug devinta valanda, kai Jėzus atvyko su mokytiniais į Getsemano daržą. Dangus buvo nušviestas mėnulio, bet čia žemai viešpatavo niūrus sambrėškis. Jėzus taip pat kas kartas labiau liūdo, o ir apaštalus apėmė nerimas, nes pranešė jiems, kad artinasi pavojaus valanda. Sustojęs Getsemano darže prie gyvų medžių šakų lapinės, liepė čia pasilikti asatuo­niems savo palydovams, sakydamas: „Pasilikite čia, o aš eisiu į savo vietą melstis. Ir paėmęs su savim Petrą, Joną ir Jokūbą vyresnįjį perėjo kelią, skiriančią vieną daržą nuo kito, irėjo kelias minutes pakalniui, į Alyvų daržo gilumą. Jis buvo neapsakomai nuliūdes. Jautė artėjančią baimę ir pagundas. Pastebėjęs tai Jonas paklausė Jį, kaip gali taip bijotis Jis, Kuris lig šiol visus ramino. O Jėzus tarė jam: „Nuliūdusi mano siela lig pat mirties“. Apsižvalgęs aplinkui pamatė Jėzus slenkančias iš visų pusių baimes ir pagundas, tarytum debesų kalnus, pilnus baisių pamėklių. Tuomet tarė trims apaštalams: „Pasilikte čia, jauskite su manim ir melskitės, kad nebūtumėt sugundyti“. Apaštalai pasiliko, o Jėzus paėjo kiek į priekį. Tačiau baisios pamėklės taip smarkiai skverbėsi prie Jo, kad didžiai pabūgęs pasuko į kairę nuo tos vietos, kur paliko apaštalus. Buvo čia po atsikišusiu uolos gabalu *grotą*, kokių šešių pėdų gilumo. Apaštalai paliko nuo jos dešinėje įdubime. Žemė truputį buvo pašlijusi grotos linkui, o įėjimas į grotą buvo uždengtas tankiais krūmais, svyrančiais nuo atsikišusios uolos, tad grotos vidurys buvo visiškai uždengtas nuo kitų akių.

JĖZAUS LIŪDESYS DĖL PASAULIO NUODĖMIŲ

Kai Jėzus paėjo nuo apaštalo, kas kartas daugiau ir labiau skverbėsi prie *Jo baisių pamėklių*. Viešpaties širdį apėmė nuliūdimas ir baimė. Pasitraukė melstis į grota, pabūgęs, panašiai, kaip žmogus ieškas priedangos baisios audros metu. Tačiau piktosios pabaisos ėjo paskui Jį į grotos vidų, įgaudamos kas kart ryškesnius pavidalus. Atrodė, kad ta nedidelė grota pilna *šlykščių ir baisių paveikslų visų nuodėmių*, visų geidulių ir jų vaisių ir bausmių nuo pirmojo žmogaus smukimo, net lig pasaulio pabaigos. Dievo malonės nušviesta jaučiau aiškiai, kad Jėzus sutikdamas dabar iškęsti laukiančias Jo kančias, aukodamas patsai save atlyginti Dievo teisingumui už pasaulio nuodėmes, tarytum glaudžiau sujungė savo dievybę su Švč. Trejybe, kad iš begalinės meilės mums savo gryniausią, jautriausią, tikriausią, nekalta žmogyste atsiduotų už pasaulio nuodėmes visai baimės ir kančios baisybei bei didumui. Kad atlygintų už visų nuodėmių ir piktų pageidimų pradžia ir plėtojimąsi, gailestingiausias Jėzus iš meilės mums nusidėjėliams priėmė į savo širdį visokio apvalomojo permaldavimo ir išganymo kančių pradmenis; leido, kad Jo begalinės kančios, turinčios atlyginti už begalines mūsų nuodėmes, pervertų ir peraugtų, kaip skausmo medis su tūkstantimi šaknų, kiekvieną Jo šventojo kūno sąnarį, kiekvieną Jo šventosios sielos dalelę. Taip atiduotas savo paties žmogystei krito Jėzus veidu žemėn be galo nuliūdęs siųsdamas pilnas baimės karštas maldas į Dievą. Prieš save matė nesuskaitomus paveikslus *viso pasaulio nuodėmių* su visu išoriniu jų baisumu ir visas jas pasiėmė ant savo pečių. Savo maldoje aukojo ir žadėjosi atlyginti savo kančiomis Dangiškojo Tėvo teisingumui už visas tas kaltes. Jų

buvo nesuskaitoma daugybė, o tarp tos jūros baisių sukosi šlykštus šėtonas su pragariška pašaipa, su kylančiu pykčiu, leisdamas pro Jo sielos akis kas kart baisesnius nuodėmių paveikslus ir kiekvieną kartą kreipdamasis į Jėzaus žmogystę. „Kaip, ar ir tai nori sau pasiimti ir už tai nori kentėti? Kaipgi įstengsi už visa tai atsilyginti”.

Tačiau iš dangaus pusės, kurioje esti saulė tarp dešimtos ir vienuoliktos valandos ryto, nusileido lig Jėzaus *siaura šviesos juosta*, ja nusileido *angelų* būrys stiprindamas ir gaivindamas silpstantį Jėzų. Likusioji grotos dalis buvo pilna baisių ir šlykščių nuodėmių paveikslų, o piktosios dvasios puolė iš visų pusių su pašaipa ir neapykanta. Jėzus priėmė visa tai, nors tas jungas buvo milžiniškas. Taip, Jo širdis vienintelė iš visų širdžių buvo pilna tobulos meilės Dievui ir žmonėms, tad ta daugybė bjaurumų, tas visų nuodėmių šlykštumas ir sunkumas suspaudė širdį išgaščiu ir begaliniu nuliūdumu. Ak, daug tenai ko mačiau, ir metų neužtektų, jeigu norėčiau visa ką papasakoti.

Kai jau ta visa daugybė kalčių ir žmonių nuodėmių, kaip jūra, baisių pamėklių pavidalo praslinko pro Jėzaus sielą ir Jis už visa tai sutiko būti permaldaujamą auka ir pats maldavo atsiųsti Jam visokių kančių ir bausmių, pradėjo šėtonas kankinti *Jį* įvairiomis *pagundomis*, kaip kadaise dykumoj. Ir prasčiausia tai, kad sukėlė eilę priekaištų prieš patį skaisčiausią Išganytoją. „Kaip gi tai”, kalbėjo Jam, „Tu nori viską prisimti, o pats nesi skaistus. Žiūrėk čia, čia, ir čia!” Ir tuojau išvyniojo įvairius prasimanytus apie Jėzų skolos raštus ir su pragarišku akiplėšiškumu pakišo Jam po akių. Priskyrė Jam visas Jo mokytinių klaidas, visus papiktinimus, kuriuos jie sukėlė kitiems, kaltino Jį sąmyšio ir netvarkos sukėlimu, įvedant į pasaulį kažkokių naujienų ir tolinantis nuo senų, tradicijos

pašvęstų papročių. Kaip apsukriausias ir klastingiausias fariziejus, mokėjo šėtonas rasti kaskart naujų priekaištų, kaskart sunkesnių tariamųjų Jėzaus nusi Kaltimų. „Tu“, kalbėjo Viešpačiui, „buvai kūdikių išžudymo priežastis, Erodui karaliui įsakius, Egipte Tu pridarei savo gimdytojams pavojaus, skurdo ir vargo, nenorėjai gelbėti nuo mirties Jono Krikštytojo, perskyrei daug šeimų, saugojai visuomenės atmatas, nepagydei kaikurių ligonių, nuskriaudei gergezeniečius, nes leidai apsėstiesiems išversti statinę su gėrimais ir buvai priežastis kiaulių bandos paskandinimo ežere ; esi kaltas dėl Marijos Magdalenos atkritimo į nuodėmę, nes to nesutrukdei, nesirūpinai savo šeima ir eikvojai svetimą turtą“, žodžiu sakant, visa, ką tiktai gundytojas galėtų prikišti mirštant paprastam žmogui, kuris be Dievo valios imtųsi tokių darbų, šėtonas prikaišiojo dabar baimingai Jėzaus sielai, norėdamas paveikti Jo valią. Jam nebuvo žinoma, kad Jėzus Dievo Sūnus, tad gundė Jį, kaip paprastą, bet neapsakomai teisingą žmogų.

O Dieviškasis mūsų Išganytojas taip didžiai nušizemino švenčiausia savo žmogyste, kad prisiėmė ir tą pagundą, kokią gali patirti šventai mirštas žmogus, svarstydamas *vidinę savo gerų darbų vertę*. Kad iki dugno išgertų tą pirmųjų kančių taurę, leido Jėzus, kad gundytojas, nežinodamas Jo dieviškumo, prikaišiotų Jam visus geradariškus darbus, kaip užtrauktas, bet dar neapmokėtas Dievo malonės *skolas*. Klastingas gundytojas prikaišiojo Jam, kad noris išnaikinti kitų kaltes, o pats neturįs jokio nuopelno ir dar privaląs atsilyginti Dievui už malonę, suteiktą padaryti kaikuriuos, taip vadinamus gerus darbus. Jėzaus Dievybė leido, kad gudrus priešas gundytų Švenčiausią Jo Žmogystę, kaip būtų galėjęs gundyti žmogų, kuris priskiria esminę vertę geriems savo darbams kaip to-

kiems, nežiūrėdamas to, kad kiekvienas darbas įgyja vertės tikrai sujungtas su mūsų Viešpaties ir Išganytojo kryžiaus mirties nuopelnais. Taip tasai gundytojas vaizdavo Jėzui, kad visi Jo meilės darbai be jokių nuopelnų, kad tai tik paskola užtraukta pas Dievą ir kad jų vertė pranešanti nuopelnus dar neatliktos Jėzaus kančios, kurios begalinės kainos nežinojo gundytojas, ir dėl to reikia dar atsilyginti už malonę, gautą padaryti tiems darbams. Tad rodė šėtonas Jėzui surašytas visas Jo gerų darbų skolas ir rodydamas kalbėjo: „Už tatai, dar ir už tatai neatsilyginai Dievui“. Pagaliau dar vieną nuodėmę prikišo Jėzui, kad sumą, gautą pardavus Marijos Magdalenos turtą Magdaloj, paėmė iš Lozorius ir išleido; su akiplėišku drąsumu tarė Jėzui: „Kaip drįsai leisti svetimą turtą ir tuo skriausti šeimą?“ Mačiau paveikslus visų tų nuodėmių, kurias naikinti sutiko Jėzus, jaučiau drauge su Juo sunkumą visų priekaištų, kuriuos darė Jam gundytojas; nes taip pat tose pasaulio nuodėmėse, kurias Išganytojas pasiėmė, mačiau ir *savo pačios nuodėmės*, o girdėdama pagundas ir priekaištus daromus *Išganytojui* su nerimu jaučiau sieloje savo pačios darbų *trūkumus*. Jausdama drauge su dievišku savo Mylimuoju nuolat žiūrėjau į Jį, meldžiausi su Juo ir kovojau su pagundomis ir drauge su Juo sėmiausi paguodos iš angelų. Ak, mūsų Išganytojas sviro po begalinio liūdesio, ilgesio ir baimės sunkybėmis.

Girdėdama šėtono šmeižtus ir priekaištus skaisčiausiam Išganytojui vos susilaikiau, kad neplyštų mano pyktis. Tačiau, kai prikišo Jėzui, jog sunaudojęs pinigų, gautų už Magdalenos turtą, negalėjau ilgiau susilaikyti ir staiga jį subariau: „Kaip gali priekaišioti Jėzui tų pinigų išleidimą? Juk pati mačiau, kad Lozorius Jėzui atidavė tą sumą labdaros darbams, o Jėzus išpirko tą sumą iš Tirtos kalėjimo dvidešimt sep-

tynis neturtingus apleistus žmones, kalinamus už skolas.”

Pradžioj Jėzus klūpojo ramiai, paskendęs maldoje; tačiau pamaži, matant tokią nuodėmių ir žmonių nedėkingumo Dievui daugybę ir baisybę, Jo siela pradėjo bijotis, Jo širdis beveik plyšo prislėgta *liūdesio* ir *baimės*, kol pagaliau drebėdamas su išgąsčiu pradėjo šauktis Dievo: „*Abba Tėve! jei tai galima, tegu aplenkia mane ta kartybių taurė! Mano Tėve, Tau viskas galima. Atitolink nuo manęs tą taurę!*” Bet atsikvėpęs truputėlį pridūrė: „*Tačiau, Tėve, ne mano, bet Tavo tebūnie valia!*” Iš tikrųjų, Jo valia buvo viena su Tėvo valia, bet todėl, kad Jėzus labiau jautė dabar žmogystę, taip kaip žmogus drebėjo prieš mirtį.

Grota tuo tarpu vis buvo pilna *baisių* visokių nuodėmių, piktumo, nusizengimų, kančių ir žmonių nedėkingumo *pamėklių*, nuolat didinančių Jėzaus nerimą. Susispietusios į krūvas skverbėsi prie Jo ir mirties baimė rodėsi Jam baisiausiais paveikslais. Jėzų-žmogų apėmė begalinis išgąstis matant atpirkimo kančių milžiniškumą, ir drebėjo Viešpats visu kūnu, o išgąsčio prakaitas išpylė Jį; laužydamas rankas sverdėjo į visas puses, čia vėl kėlėsi, bet keliai lenkėsi po Juo, neleidami Jam pastovėti. Pasikeitė taip, kad sunku buvo ir pažinti: lūpos pamėlynavo, o plaukai stojosi stati. Buvo apie pusė vienuoliktos, kai atsistojo visas aptekęs prakaitu ir sverdėdamas nuolat klupdamas išėjo iš grotos. Nuėjo kairėn į kalną ir ties grota priėjo prie terasos, kur *buvo trys apaštalai*. Tie, pasirėmę ant rankų, gulėjo vienas prie kito taip, kad nugara buvo nisisukęs kiekvienas į antrojo krūtinę ir iš nuovargio, rūpesčių ir baimės, kad nepatektų į pagundą, užmigo. Jėzus su baisiu savo sielvartuėjo prie jų, kaip prie draugų, ieškoti paguodos. Bet buvo ir kita priežastis; kaip geras Ganytojas, kuris, nors pats yra giliausiai

paveiktas, rūpinasi banda, užkluptas nelaimės, taip ir Jėzus ėjo prie apaštalu, žinodamas, kad ir juos kankina pagundos ir baimė. O baisios pamėklės ėjo visur paskui Jį, nesiliaudamos Jo kankinti. Pamatęs apaštalus miegančius, užlaužė Jėzus rankas ir sukrito prie jų ant žemės iš sielvarto ir nuovargio ir sušuko: „*Simonai, ar miegi?*“ Išgirdę tuos žodžius atsibudo miegojusieji ir pašoko nuo žemės, o Jėzus jausdamasis visų apleistas tarė jiems: „*Tai jūs nė valandėlės negalėjote budėti su manim?*“ Tiktai dabar pastebėjo apaštalai, kaip didžiai buvo pasikeitęs Jėzus: kaip išblyškęs ir peršlapęs nuo prakaito, kaip sverdi iš nuovargio, dreba visu kūnu ir vos gali ištarti žodį. Jei nebūtų buvę aplink Jį žinomos jiems šviesos aureolės, būtų Jo nepažinę. Pažino Jį iš tikrųjų, bet kas su Juo darosi, negalėjo suprasti. Pagaliau Jonas paklausė Jį: Mokytojaui! kas Tau yra? Ar pašaukti anuos mokytočius? Ar turime bėgti? Tačiau Jėzus atsakė jam: „*Jeigu net dar kitus trisdešimt trejus metus gyvenčiau, mokyčiau ir gydyčiau — per maža būtų padaryti tam, ką turiu padaryti lig rytojaus. Nereikia šaukti tų aštuonių. Pašaukiau juos ten, nes matydami mane tokį suvargusį, turėtų pasipiktinti, įkristų į pagundas; užmirštų kas praėjo ir imtų, abejoti manim. Jūs matėte žmogaus Sūnų atsimainiusį Taboro kalne, tad galite dabar matyti mane užtemdytą ir visai apleistą. Bet budėkite ir melskitės, kad nepatektumėt į pagundą; nes dvasia laki, o kūnas silpnas.*“

Tie paskutiniai žodžiai buvo taikomi apaštalamis ir sau pačiam. Iš vienos pusės norėjo juos paskatinti būti ištvermingus, iš antros pusės norėjo duoti jiems pažinti, kad dabartinės Jo būsenos priežastis yra silpnumas žmogiškosios Jo prigimties, kuri baimijasi kančios ir mirties. Maždaug ketvirtį valandos kalbėjo Jėzus su apaštalais giliai nuliūdęs, o paskui grįžo į

grota kas kart didesnio išgąsčio apimtas. Apaštalai verkdami tiesė į Jį rankas ir, puldami vienas kitam į glėbį, klausė nustebę: „Kas tai yra? Kas Jam darosi? Jau visiškai apleistas!” Negalėjo atsakyti į tuos klausimus, tad apsidengę galvas, giliai nuliūdę pradėjo melstis.

Visi įvykiai truko maždaug pusantros valandos, Jam įėjus į Alyvų daržą. Trys apaštalai buvę su Jėzumi pradžioje meldėsi, tačiau nepasitikėjimas išskverbė į jų širdis, pasidavę pagundai ir vėl užmigo. Kiti apaštalai, kurie paliko prie daržo vartų, visai nemiegojo. Iš Jėzaus žodžių ir viso Jo elgimosi tą vakarą atspėjo Jį kankinantį nerimą, tad ir patys be galo nerimavo. Klaidžiojo tamsoje aplink Alyvų kalną ir ieškojo sau kokio uždingsčio.

Jeruzalėje buvo gana ramu tą vakarą. Žydai sėdėjo daugiausia namie, ruošdamiesi šventėms. Velykų švenčių stovyklos buvo gana toli nuo Alyvų kalno. Gatvėse čia vienur, čia kitur buvo matyti Jėzaus mokytinių ir draugų gyvai tarp savęs kalbančių. Atrodė kažko neramūs, kažko laukia.

Išganytojo Motina, Magdalena, Morta, Marija Kleofa, Marija Salome ir Salome atėjo iš vakarieninės į Marijos Morkaus namus. Įbaugintos leidžiamais gاندais vėl nuėjo su draugėmis prie miesto sužinoti ko apie Jėzų. čia susitiko *Lozorių, Nikodemą ir Juozapą Arimatietį* ir keletą giminių iš Hebrono. Kai kurie iš jų valgė šiandien vakarienę šalutiniuose vakarieninės kambariuose ir girdėjo liūdnus Jėzaus pranašavimus, o iš dalies sužinojo kaip iš mokytinių, tad nujautė, kas čia gali įvykti. Todėl pasirūpino gauti žinių iš pažįstamų fariziejų, tačiau nesužinojo, kad daromi kokie žygiai prieš Jėzų. Todėl ramino dabar nusigandusias moteris, kad pavojus nėra toks didelis, nes prieš pat šventes niekas nepanorės pulti Jėzaus. Visai nežino-

jo, kad Judas jau išdavė Jį. Marija nujautė tą išdavimą, tad atkreipė jų dėmesį į tai, kaip Judas buvo neramus paskutinėmis dienomis, o šiandien po vakarienės taip staiga išėjo, be abejo, įvykdyti išdavikišką savo ketinimą. Kalbėjo, kaip ji nekartą įspėjusi jį, bet jau negalima buvę jam padėti, nes užmerkęs akis žengias į pražūtį. Taip tat Švenčiausioji Mergelė nujautė gresiantį jos Sūnui pavojų, bet nebuvo kas daro, tad pagaliau su moterimis sugrįžo į Marijos Morkaus namus.

JĖZAUS BAIMĖ KANČIOS DIDUMO AKIVAIZDOJ

Grįžęs į gro tą su neatstojančiais liūdesiais ir pamėklėmis krito Jėzus veidu žemėn, ištiesė kryžiškai rankas ir paskendo maldoje dangiškajam Tėvui. Tačiau prasidėjo Jo sielai *nauja kančia*, kuri truko tris ketvirčius. Atvyko pas Jį *angelai* pavaizduoti Jam paveikslais *visą atperkamųjų kančių didumą ir uždavinį*. Parodė Jam pirma visą žmogaus, kaip Dievo paveikslo, kilnumą ir puikumą, prieš nusižengiant ir visą jo šlykštumą ir niekšiškumą nusižengus. Parodė Jam kiekvienos nuodėmės kilimą iš gimtosios nuodėmės, esmę ir reikšmę visų nuodėmingų troškimų ir baisią jų įtaką sielai ir kūno nariams; taip pat esmę ir reikšmę visų baudžiamųjų kančių priešingų nuodėmingoms užgaidoms. Jam pavaizdavo atlyginamąsias kančias: pirma, kūno ir sielos kančią, atlyginančią bausmę, kokios reikalauja dieviškasis teisingumas už visus nuodėmingus visos žmonijos nusižengimus; antra, kančią, kuri tapdama atlyginamąja už visos žmonijos kaltes, turėjo ištikti vien nekalną žmogystę, t. y. švenčiausiąją žmogystę, Dievo Sūnaus, kuris, prisiimdamas iš meilės mums visokias žmonių kaltes ir bausmes, turėjo taip pat nugalėti žmogiškąjį pasipriešinimą kančioms ir

mirčiai. Visa tai angelai pavaizdavo Jėzui. Kartais pasirodydavo ištisi jų chorai su eile paveikslų, tai vėl rodėsi po vieną su svarbesniais paveikslais. Žiūrėdama į juos visuomet mačiau, kaip rodė pirštu į atsirandančią paveikslą ir žinojau, ką kalbėjo, negirdėdama jokio balso.

Jokia kalba nepajėgs išreikšti, kiek baimės ir skausmo turėjo iškęsti Jėzaus siela, matydama tą atperkamųjų kančių didumą. Jėzus pažino ne tik tai visų atlyginamųjų kančių reikšmę, pagal tam tikras nuodėmingas užgaidas, tačiau taipgi visų *kankinamųjų prietaisų* reikšmę ir istoriją, tad baugėjosi Jis ne tiktai pamastęs apie kančią, kokią Jam tuo įnagiu padarys, tačiau taipgi nuodėmingo pasiutimo tų, kurie juos išgalvojo, pasiutimo ir neapykantos tų, kurie juos kadaise vartojo, toliau baugėjosi nekantrumo ir skundo tų, kuriuos kaltus arba nekaltus jais kankino. Visa tai jautė Jėzus, nes prisiėmė ir atjautė viso pasaulio nuodėmes. O kai žiūrėjo dvasios akimis į tiek kankinimų ir kančių, Jį apėmė toks išgastis, jog pradėjo *prakaituoti krauju*.

Tas švenčiausios Kristaus žmogystės skausmo dydis sukėlė *angelų užuojautą*. Valandėlę jie liovėsi rodę Jėzui naujus paveikslus. Buvo matyti, jog karštai trokšta suteikti Jam paguodos. Man atrodė, kad užtaria Jėzų prieš Dievo sostą. Ir tą akimirką prasidėjo lyg ir imtynės tarp Dievo gailestingumo bei teisingumo ir Meilės, save aukojančios. Pamačiau Dievą, bet ne kaip paprastai soste, tačiau kaip neaiškių bruožų šviesos pavidalą. Mačiau, kad dieviškoji Sūnaus prigimtis smigo į Dievo Tėvo asmenį, tarytum į Jo krūtinę, o iš jų ir tarp jų pripildė erdvę Šventoji Dvasia, o tačiau buvo tiktai vienas Dievas. Tačiau kas gali tai išreikšti? Juk tatai neištirta Švenčiausios Trejybės paslaptis. Ir aš taip pat ne tiek mačiau pavidalus, kiek

pažinau tai iš formų ir drauge gavau nurodymą, kad dieviškoji Kristaus valia jungėsi glaudžiai su Dievo Tėvo valia, kad leistų švenčiausiai Kristaus žmogystei visas tas kančias, kurias sušvelninti ir nukreipti prašė būtent baimingai kovodama žmogiškoji Kristaus valia. Vadinasi, Kristaus Dievybė, susijungus su Dievu Tėvu, patvirtino savo žmogystei sprendimą, kurį nukreipti tas Kristus Žmogus taip karštai maldavo Dievą Tėvą. Mačiau visa tai tą valandą, kai angelai susispaudę troško paguosti Jėzų. Ir iš tikrųjų tuo momentu Jėzus patyrė suraminimą. Tačiau tuoj tie regėjimai išnyko, angelai paliko Viešpatį pasiimdami su savim paguodą, o Jėzaus sielą užgulė vėl baisaus išgąščio ir skausmo vilnis.

JĖZAUS LIŪDESYS DĖL BŪSIMU BAŽNYČIOS KANČIŲ

Kai Išganytojas Alyvų kalne kaip tikras, paprastas žmogus pasidavė pagundai žmogiško pasibaisėjimo kančia ir mirtimi, kai prisiėmė ypatingai nugalėti tą pasibaisėjimą, esantį esmine kiekvienos kančios dailimi, gundytojas gavo leidimą elgtis su juo taip, kaip būtų elgęsis su kiekvienu žmogumi, kuris nori save paaukoti už šventenybę. *Pirmojo* išgąščio metu pavaizdavo šėtonas mūsų Viešpačiui su pikčiausia pašaipa *nuodėmių kaltės didumą*, kurį Jėzus norėjo prisiimti, ir bepuldamas nuėjo taip toli, kad net Išganytojo gyvenimą pavaizdavo kaip nuodėmingą. Toliau *antrojo* išgąščio metu Jėzus pamatė *visų atperkamųjų kančių didumo paveikslą* su visu vidiniu jų baisumu. Tai buvo padaryta angelų, nes ne šėtono dalykas įrodinėti atpirkimo galimumą. Tas melo ir nusivylimo sėjikas negalėjo būti dieviškojo gailestingumo reiškėjas. Kai

Jėzus jau laimėjusiai tas visas kovas iškentė su nuosirdžiu pasidavimu savo dangiškojo Tėvo valiai, *pasirodė Jo sielai naujų baisių pamėklių. Kilo Jam rūpestis*, koks kyla žmogaus širdyje prieš darant kokią auką. Paklausė pats savęs: „*Kokios bus pasėkos, koks tos aukos vaisius?*“ O vietoj atsakymo į tai apspito Jį baisios pamėklės taip, kad mylinčioji Jo širdis iš naujo buvo suspausta neapsakomo skausmo ir išgąščio.

Pirmajam Adomui Dievas leido miegą ir pravėręs jam šoną išėmė vieną šonkaulį. Iš to šonkaulio padarė moterį Ievą, visų gyvųjų motiną ir atvedė ją Adomui. O tas tarė: „Tai kaulas iš mano kaulo ir kūnas iš mano kūno; vyras paliks tėvą ir motiną ir eis paskui savo moterį ir bus du vienam kūne.“ Taip buvo įsteigta moterystė, apie kurią parašyta: „Tai didis sakramentas; aš sakau apie Kristų ir Bažnyčią“. Ir čia visa taip buvo; nes Kristus — naujas Adomas, taigi turėjo užsileisti ant savęs miegą — kryžiaus mirties miegą. Iš atvertos Jo šono turėjo kilti nauja Ieva, skaisti Jo mylimoji, visų gyvųjų motina, t. y. Bažnyčia. Jėzus norėjo jai duoti atperkamąjį kraują, apvalomąjį vandenį ir Savo Dvasią — tris daiktus, kurie liudija Jį žemėje. Norėjo duoti jai šventus sakramentus, nes buvo skaisti, nepaliesta, šventa Jo mylimoji. Jis pats turėjo būti jos galva, o mes — nariai, galvos valdiniai, turėjome būti kaulas iš Jo kaulo, kūnas iš Jo kūno. Priimdamas žmogystę, aukodamasis mirti už mus, Jėzus paliko taipgi Tėvą ir Motiną ir nuėjo paskui Savo mylimąją, Bažnyčią, susijungė su ja vienam kūne, maitindamas ją Švenčiausiu Altoriaus Sakramentu, kur nuolat vyksta dvasinis tuokimasis su mumis. Pasiaukojo būti žemėje su Savo mylimąja, Bažnyčia, kol mes visi joje ir su Juo susirinkime danguje. Jis taipgi pasakė: „Pragaro vartai jos neįveiks“. Norėdamas padaryti veiklią tą begalinę meilę nusidėjėliams, pats Jėzus tapo žmogumi, nu-

sidėjėlių broliu ir pasiėmė bausmę už visas kaltes. Sukrito po liūdesio našta, matydamas tos kaltės ir atperkamujų kančių didumą, o tačiau su džiaugsmu pasidavė dangiškojo Tėvo valiai ir sutiko būti permaldaujamąja auka. Ir štai dabar stoja Jam prieš akis visos kančios, kovos ir išniekinimai, kokius turėjo iškęsti busimoji Bažnyčia, Jo mylimoji, kurią pasiryžo atpirkti tokia brangia švenčiausiojo Savo Kraujo kaina. Turėjo žiūrėti į skaudžiausią Jam žmonių nedėkingumą.

Prieš Jėzaus sielą stojo kaip gyvos visos *būsimosios Jo apaštaly, mokytinių ir draugų kančios*. Matė, kaip pradžioje Bažnyčia bus maža, kaip vėliau jai augant atsiras tuojau *klaidatikių ir schizmų*, kuriose per puikybę ir nepaklusnumą pasikartos įvairiomis tuštybėmis ir tariamojo savęs gynimo formomis visa nuodėmingojo smukimo istorija. Matė daugybės krikščionių gudrumą, nenuoširdumą ir neapykantą, įvairias melagysčių rūšis ir apgaulingus išdidžių mokytojų išsisukinėjimus. Matė visas šventvagiškas nusizengėlių kunigų nedorybes ir baisius to vaisius. Matė baisiausius griuvėjus žemiškojo Dievo karalystėj, nedėkingosios žmonijos šventovėj, kurią kaip tik ketino atpirkti ir įsteigti savo krauju ir gyvybe neapsakomai kentėdamas.

Taip slinko pro skausmingą Jėzaus sielą nesuskaitomos eilės papiktinimų ir visų amžių nusizengimų paveikslų net ligi mūsų laikų ir toliau lig pasaulio pabaigos, su visokiais liguisto pasiutimo, išdidžios apgaulės įniršimo, netikro pranašavimo, klaidatikiško užsispyrimo ir pykčio pasireiškimais. Visi atsimetėliai, pasivadinėliai, netikri mokytojai, tariamai šventi taisytojai, suvedžiotieji ir suvedžiotieji — visi tyčiojosi iš Jo ir kankino Jį, lyg kad jis jiems būtų ne kaip reikiant prikryžiuotas, nepatogiai prikaltas prie kry-

žiaus: mat, ne pagal jų įsigeidimus ir ne taip, kaip kad jie būtų norėję aiškinti; tad draskė ir plėšė tarp savęs ištisinius Jo Bažnyčios rūbus. Jų minios niekino Jį, išjuokė ir išsigynė Jo. Minios vėl žengė pro Jį, išdidžiai traukdamos pečiais ir purtydamos galvas, nors Jis tiesė į jas išganomąsias rankas, ir ėjo stačiai prie bedugnės, jas prarysiančios. Pagaliau daugybė buvo tokių, kurie nedrįso atvirai Jo išsiginti, bet su nežinelių panieka tylomis lenkdavo Bažnyčios žaizdas, kurias patys padėdavo padaryti, lenkdavo Bažnyčią kaip levitas aną nelaimingąjį, patekusį tarp plėšikų. Skyrėsi nuo Jo sužeistos mylimosios Bažnyčios, kaip neištikimi baimingi vaikai palieka savo motiną naktį užkluptą plėšikų ir žmogžudžių, įėjusių pro vartus, vaikų netinkamai saugomus. Ir turėjo su skausmu žiūrėti Jėzus, kad užuot gynę tą motiną, Jo mylimąją, ėjo su priešais, velkančiais grobį į tyrus, ėjo paskui aukso indus ir suplėšytas brangenys. Žiūrėjo su skausmu, kaip atidalyti nuo tikrojo vynuogių krūmo, slėpėsi po laukiniais vijokliais. Kaip išblaškytos avys, atiduotos sudraskyti vilkams, klaidžiojo po nederlingą ganyklą vaikomi samdininkų, o nenorėjo įeiti į avidę gero piešmens, kuris atidavė gyvybę už savo avis. Klaidžiojo be tėvynės ir pastogės ir tyčiomis nenorėjo matyti Jo miesto, pastatyto aukštam kalne taip, kad turi būti visiems matomas. Išsklaidyti be jungties, davėsi blaškomi kintamų vėjų dykumos smėliuose ir nenorėjo matyti namų Jo mylimosios, pastatytos ant uolos, Jo Bažnyčios, prie kurios pasižadėjo būti iki dienų galo ir kurios neįveiks pragaro vartai. Nenorėjo įeiti pro siaurus vartelius, kad nereiktų nulenkti galvos. Norėjo eiti paskui tuos, kurie pro kur kitur, bet ne pro duris, įėjo į avidę. Statė įvairius netvirtus namelius smėlyje be altoriaus, ir aukos, su gairėmis ant stogo, prie kurių taikė savo mokslą. Todėl visur kur prieštaravo

patys sau, negalėjo susiprasti ir neturėjo pastovios vietos. Netvirtus savo namelius dažnai griovė, o griuvėsius sudaužydavo visiškai į nepajudinamą kertinę Bažnyčios uolą. Tamsybė viešpatavo jų namuose, o jie nėjo prie šviesos, įžiebtos žvakidėje mylimosios namuose; klaidžiojo su užmerktomis akimis aplink uždarytą Bažnyčios daržą, kurio kvapas tiktai palaikydavo juose gyvybę. Tiesė rankas į rūkus ir svajas, ėjo paskui žaltvyksles, vedančias juos prie šulinio be vandens. Stovėdami čia pagrioviais neklausė šaukiančios mylimosios balso, su išdidžia šypsena lūpose mirė badu, keldami gailesį tarnų ir pasiuntinių, kurie juos kvietė į vestuvių iškilmes. Nenorėjo eiti į daržą, nes bijojosi erškėčių aptvaro, tad apsisvaiginę patys mirė badu, neturėdami kviečių, ir troškulių, neturėdami vyno. Savo pačių proto šviesos apakinti, laikė žodžio Bažnyčią, kuris tapo Kūnu, nematoma. Matė visa tai Jėzus, liūdo ir buvo pasiryžęs kęsti už visus, tad ir tuos, kurie nenorėjo Jo matyti, nenorėjo nešti paskui Jį kryžiaus Bažnyčioje, Jo mylimoj, kuriai Jis pats atsidavė švenčiausiame Sakramente, savo mieste, pastatytame kalne, kuris negali likti paslėptas, jo Bažnyčioje, pastatytoje ant uolos, kurios negali įveikti pragaro vartai.

Visi tie nesuskaitomi paveikslai *žmonių nedėkingumo ir pikto naudojimosi karčia permaldaujama* *mano dangiškoje Mylimojo mirtim*, slinko pro Jo akis, nuolat keisdamies, nuolat pasikartodami ir didindami dar labiau jo skausmą. O šėtonas įvairių baisybių pavidalo Jo akyse grobstė ir kankino žmones, atpirktus Jo krauju ir net pateptus Jo Sakramentu. Matė Jėzus ir verkė dėl visų nedėkingumų, visų senovės, dabartinių ir busimųjų laikų krikščionių sugedimų. Visos tos pamėklės, tartum gyvos būtybės, pilnos šlykštumo ir pašaipos, kartodamosi nuolat, rodos, slėgė Jėzaus sie-

lą nepakeliama našta, ir *neapsakomas išgąstis* apėmė švenčiausią žmogiškąją Jo prigimtį, o klastingas gundytojo balsas nuolat šnibždėjo Jo žmogystei: „Žiūrėk, už tiek nedėkingumų turėsi kęsti tokias kančias“. Tad Kristus, žmogaus Sūnus slaikestosi iš skausmo, laužo rankas, tarytum stumiamas nematomos jėgos, krinta ant kelių ir vėl stojasi. Žmogiškoji Jo valia baisiai kovoja su kylančiu Jame pasibjaurėjimu neapsakomomis kančiomis, kurias turėjo iškęsti už nedėkingą žmonių giminę. Ta vidaus kova tapo Jam tokia sunki, kad *stambūs kraujuoto prakaito lašai* sruveno nuo Jo žemėn. Taip dideliai prislėgtas Jėzus žvalgėsi aplinkui ieškodamas pagalbos, tarytum būtų norėjęs dangų, žemę ir firmamento šviesas pasišaukti savo kančių paliudyti. Atrodė man, jog girdžiu, kaip šaukia: „Ak, argi galima iškęsti tokio nedėkingumo našta? Liudykite mano sielvartą!“

Ir iš tikrųjų, atrodė man, kad mėnulis ir žvaigždės judinasi iš savo vietų ir artinasi prie grotos. Tuo pačiu metu pajutau, kad šviesiau pasidarė grotoje. Dabar pirmą kartą atkreipiau dėmesį į mėnulį, ko iki šiol nebuvau dariusi. Atrodė man visiškai kitoks, kaip paprastai. Nebuvo dar pilnačio, bet atrodė daug didesnis, kaip pas mus. Jo vidury buvo matyti juoda dėmė, atrodanti kaip skritulys, esąs priešais jį, o pro to skritulio skylę krito šviesa dar nepilnai daliai. Ta juoda dėmė buvo matyt kalnas. Aplink mėnulį buvo šviesos ratas panašus į orarykštę.

Tos sunkios kovos metu Jėzus pradėjo garsiai vaišioti. Tas balsas pasiekė trijų apaštalų ausis. Tad pašoko nusigandę ir klausėsi valandėlę iškėlę rankas, pagaliau norėjo skubėti į grota. Petras tuomet patraukė į šalį Jokūbą ir Joną ir tarė: „Pasilikite! eisiu pats vienas“. Įėjęs į grota paklausė: „Mokytojau! kas Tau yra?“ Tačiau tuojau sustojo dvejodamas pamatęs Vieš-

patį tokioje baimėje, visą apipiltą krauju ir matydamas, kad Jėzus neatsako ir net atrodo jo nematęs, sugrįžo prie tų dviejų ir pranešė jiems, kad Jėzus tikrai vaitoja ir aimanuoja ir net jam neatsiliepė. Todėl jų liūdesys dar labiau padidėjo. Apsidengę galvas atsisdėdo ir meldėsi verkdami.

JĖZAUS SKAUSMAS DĖL IŠNIEKINIMŲ ŠVENČIAUSIO

SAKRAMENTO ATEITYJE

Tuo tarpu vėl atkreipiau dėmesį į savo Mylimąjį tebesantį didžiame išgąstyje. Baisūs nedėkingumo paveikslai ir išnaudojimai busimųjų žmonių, kurių kaltes prisiėmė ir už kuriuos pasiaukėjo kentėti, skverbėsi kas kart stipriau į Jį. Kova tarp Jo valios ir Žmogaus prigimties pasibjaurėjimo kentėti dar nebuvo nuri-musi. Kelis kartus girdėjau, kaip šaukė: „Tėve, argi galimas daiktas iškęsti už tuos visus ? Tėve, jei ta tau-rė negali aplenksti manęs, tebūnie Tavo valia!..”

Tarp daugelio tų regėjimų piktam panaudoto Dievo gailestingumo nuolat sukosi šėtonas įvairių šlykščių pavidalų, vaizduojančių nusižengimus. Vieną kartą pasirodė, kaip juodo kailio milžinas, čia vėl kaip tigras, lapė, vilkas, slibinas arba gyvatė. Nebuvo iš tikrųjų tikri tų gyvulių pavidalai, tiktai svarbesnieji esminiai bruožai sumaišyti su kažkokiomis kitomis šlykščomis formomis. Nė vienas tų gyvių nebuvo iš tikrųjų tobulas gyvis, nes darkė juos karikatūros, vaizduojančios irimą, šlykštumą, išgastį, užsispyrimą, nuodėmę, žodžiu sakant, velniškus pavidalus. Visi tie velniški pavidalai vaikė, suvedžiojo, smaugė ir plėšė Jėzaus akivaizdoje minias žmonių, kurių atpirkti iš šėtono galybės kaip tik Jėzus ir žengė į karčiosios Kryžiaus mirties kelią. *Žaltys* pradžioje retai rodėsi, bet vėliau pasirodė milžiniško pavidalo su vainiku ant

galvos apsuptas iš visų pusių *visokių luomų ir lyties minių*; ir visa ta išėlusių niekšų gauja puolė Jėzų. Visi buvo apsiginklavę įvairiausiais kankinamaisiais įnagiais ir visokios rūšies ginklais. Valandomis kovojo tarp savęs, paskui vėl su dvigubu išėlimu bendrai puolė Jėzų. Baisus buvo reginys. Visi lenktynių eidami tyčiojosi, keikė spjaudė, bjaurojo, liejo visokius nešvarumus, mėtė akmenis, badė ir kapojo Jėzų. Jų ginklai, kalavijai ir ietys kilo ir krito kaip spragilai milžiniškam kluone ir visi su pasiutimu daužė tą dangišką kviečio grūdėlį, kuris pateko į žemę ir joje mirė, kad, davęs tūkstanteriopą vaisių, amžinai maitintų visus gyvybės duona.

Mačiau tarp tų minių įdūkusių šmėklų, iš kurių ne viena atrodė man akla, Jėzų drebantį, išgąsdintą, tarytum jų ginklai iš tikrųjų būtų Jį pasiekę, pataikę ir žeidę. Sverdėjo į visas puses: čia kilo, čia vėl krito. O žaltys sukdamasis tarp tos gaujos nuolat kurstė jų įsiutimą, daužė uodega į visas puses, o ką pavertė arba pagavo savo ringiais tuojau smaugė, plėšė ir rijo.

Man buvo paaiškinta, kad tos nesuskaitomos minios, kankinančios Jėzų, yra visi tie, kurie kuriuo nors būdu niekina *Išganytoją, esantį tikrai ir esminiai Švenčiausiame Sakramente su dievybe ir žmogyste, su kūnu, krauju ir siela, duonos ir vyno pavidale*. Pažinau tarp tų Jo priešų visokios rūšies niekintojus Švenčiausio Sakramento, to gyvo laido, kad nuolat asmeniškai Jis yra katalikų Bažnyčioje. Tų pamėklių pavidaluose mačiau *įvairiausius Švenčiausio Sakramento išniekinimus*, pradedant nuo užmiršimo, nepagerbimo ir apleidimo net iki aiškaus paniekinimo, išnaudojimo ir bjaurios šventvagystės; pradėjus nuo kreipimosi į pasaulio dievaičius, į puikybę ir netikrus mokslus net ligi klaidingų mokslų, netikėjimo, aršaus fanatizmo, nepykantos ir kruvinų persekiojimų. Toje minioje buvo

galima rasti visokių giminių atstovų, būtent: aklių, raišų, kurčių, nebylių ir net *nepilnamečių vaikų*. Aklių, kurie nenorėjo matyti tiesos; *luošų*, kurie nenorėjo klausyti Viešpaties išpėjimų ir Jo grasymų; *nebylių*, kurie net žodžio kardu nenorėjo kovoti už Jį; pagaliau *vaikų* pasaulinėje draugystėje užmiršančių tėvų ir mokytojų Dievą, prisisotinusių pasaulio malonumų, aptemdytų tuščiu protavimu, su panieka nusikreipiančių nuo Dievo dalykų ir žūnančių amžinai jų neturint. Matyti vaikus toje minioje man buvo didžiausiai nemalonu, nes Jėzus taip mylėjo vaikus. Tarp jų daugiausia buvo prastai išauklėtų ir pamokytų, nenuoširdžių *tarnautojų šventoms Mišioms*, kurie tinkamai negerbė Jėzaus Švenčiausiam Sakramente. Jų kaltė krito iš dalies mokytojams ir neuoliems šventovių valdytojams. Pagaliau su išgąščiu pastebėjau, kad prie niekinimo Jėzaus Švenčiausiam Sakramente prisideda taipgi daugelis *kunigų*, įvairaus bažnytinės hierarchijos laipsnio, net tokių, kurie patys laiko save tikinčiais ir pamaldžiais. Iš daugelio tų nelaimingųjų priminsiu tiktai vieną rūšį. Buvo tai tokie, kurie tikėjo esant gyvąjį Dievą Švenčiausiam Sakramente, garbino Jį ir mokė to žmones; tačiau tuo Dievo buvimu altoriuje nelabai rūpinosi, būtent, nežiūrėjo rūmų, sosto, palapinės, buveinės ir karališko apdaro tam dangaus ir žemės Karaliui, t. y. nesirūpino bažnyčios altoriaus, tabernakulo, Gyvojo Dievo montranscijos tvarka ir gražumu; nesirūpino visais indais, baldais, papuošimais, apdara, apskritai visais Dievo namų, bažnyčios, dalykais. Visa tai palikdavo tie kunigai apleista naikinti dulkėms, rūdims, pelėsiams ir ilgamečiui nešvarumui, o Dievo tarnybą, t. y. religines apeigas atlikdavo nenoromis, paskubomis, tad nors nepadarydavo tikros šventvagystės, tačiau bent iš viršaus jas pažemindavo. Nebuvo tai pasėka tikro neturto, bet jausmų apsnūdimo, ne-

rūpestingumo, atsidėjimo tušties pasaulio dalykams, dažnai taipgi savimybės ir vidinės dvasios mirties; tokią apsilaidimą mačiau net turtingose bažnyčiose. Tiesa, buvo daug tokių, kurie pamėgę pasaulinį puikumą, mesdavo gražiausius ir vertingiausius senų pamaldžių laikų atminimus ir pakeisdavo juos tuščiu blizgesiu. O tuo, ką darė turtingieji, pertekę pasididžiavimo ir puikybės, neprotingai sekė neturtingieji, kuriems trūko paprastumo ir nusižeminimo. Atėjo man tuojau į galvą neturtinga mūsų vienuolyno bažnytėlė, kurioje taipgi seną, gražų akmens altorių pridengė medžiu, imituodami marmurą, tai mane visuomet labai liūdindavo.

Tie išniekinimai Jėzaus Švenčiausiam Sakramente buvo didinami daugelio bažnyčių valdytojų, kuriems trūko teisingumo ir pareigos nujautimo, kad su Išganytoju, esančiu altoriuje, reikia dalytis bent tuo, kas turima, nes Jis mirdamas atidavė visa save už mus ir visas paliko mums altoriaus Sakramente. Mačiau ne kartą, kad tuo atžvilgiu atrodė daug geriau neturtingųjų nameliuose, negu bažnyčiose, dangaus ir žemės Viešpaties namuose. Kaip didžiai liūdino Jėzų toks nesvetingumas tam, kuris pats Save davė mums kaip maistą? Kokias tat kančias darė Jam darželyje visi neuolūs Jo tarnai! Juk nereikia turtų, norint pavaišinti Tą, kuris tūkstanteriopai atlygina net už šalto vandens ašotį, paduotą trokštančiam. O kaip Jis pats ištroškęs už mus! Tad kaip nesiskusti, jei taurė paduota Jam nešvari, o vanduo — pilnas kirminų. Toks apsilaidimas buvo ne kartą priežastis silpnosioms dvasioms pasipiktinti, ne kartą šventovės būdavo išniekinamos, o bažnyčios tapdavo tuščios. Tokie kunigai būdavo niekinami, tad ir ištikimųjų širdyje įsigalėdavo apsilaidimas ir nešvara. Matydami, kaip kunigai palieka apleistus tabernakulus, ir jie nevalo savo širdies būsto

priimti gyvajam Dievui. Tie tad neuolūs, neprotingi kunigai buvo priežastis, kad Kristus turėjo eiti į nešvarias ir nuodėmių subjaurotas širdis. Kai reikėdavo įsiteikti kunigaikščiams ir pasaulio valdovams, kai reikėdavo patenkinti jų užgaidas ir pasaulinius planus, tai tokie kunigai rasdavo visuomet laiko uoliai tuo rūpintis, o tuo tarpu dangaus ir žemės Karalius gulėdavo kaip Lozorius priešais duris, veltui trokšdamas meilės trupinių, nes ir tų jam neduota. Jam padarytųjų žaizdų, ateidavo laižyti šunes, t. y. nuolat nusidedą nusidėjęliai, kurie panašiai, kaip rajus šunes, išvemia priimtą valgį ir vėl godžiai grįžta prie ėdalo.

Kad ir visus metus pasakočiau, nebaigčiau skaičiuoti tų visų *išniekinimų*, kuriuos *padaryta ir dar padarys Jėzui Švč. Sakramente*. Tad koks skausmas apėmė Jėzų, kai matė visa tai, kai patyrė aiškiai, kaip žmonės Jam atsilygina už Jo atsidavimą dėl mūsų ir už mus. O visos tos minios busimųjų Jo niekintojų sutinkamai su nusikaltimų rūšimi buvo apsiginklavę ir puolė dabar suvargusį, nusiminusį Jėzų, blokšdami Jį žemėn. Mačiau tarp jų nevertų bažnyčios tarnų visais amžiais, lengvapėdžių, nuodėmingų kunigų, netinkamai laikančių šv. Mišias ir dalijančių Šv. Sakramentus, o taip pat ir minias tokių, kurie abejingai arba netinkamai priima Šv. Sakramentą. Daugybė buvo tokių, kuriems visokios palaimos šaltinis, gyvojo Dievo paslaptis tapo priesaikos žodžiu arba keiksmu supykus. Buvo toliau įdūkusių kareivių ir šėtono tarnų, kurie barstė švenčiausias brangenys, teršė šventus indus, bjauriai niekino ir net šventvagiškai juos naudojo šėtoniškai garbindami dievaičius. Šalia tų negirdėtų šlykščių išniekinimų buvo čia pavaizduota labiau rafinuotų, įmantrių ir nemažiau bjaurių Kristaus išniekinimų. Buvo daug tokių, kurie per blogą pavyzdį ir klastingus mokslus neteko tikėjimo, jog yra Jėzus Švč.

Sakramente ir dėl to liovėsi nuolankiai garbinti esanti ten Išganytoją. Tarp jų mačiau labai daug *nuodėmingų mokytojų, išklydusių iš tiesos kelio*. Kovojo pradžioje tarp savęs, bet pagaliau bendromis jėgomis puolė Jėzų Švč. Kristaus Bažnyčios Sakramente. Mačiau, kaip klaidatikiai ir sektų vadai niekino Bažnyčios kunigus, kėlė abejojimus ir ginčijo, kad yra Jėzus Švč. Sakramento paslapytį taip, kaip Jis pats davė ją Bažnyčiai, o Bažnyčia išsaugojo. Ir savo suktomis išvadamis atitraukdavo nuo Jėzaus širdies daugybę žmonių, už kuriuos išliejo Savo Kraują. Ak, baisus buvo reginys! Prieš akis turėjau Bažnyčią kaip *Jėzaus kūną*, kurio atskiri nariai buvo susiję su karčiomis Jo kančiomis. O nuo to gyvojo kūno buvo plėšiami dideli gabalai skaudžiai sužeisti ir sužaloti; tai buvo visos tos klaidatikių sektos ir šeimos, ir jų palikuonys atkritę nuo bažnytinės visuomenės. Su koku begaliniu skausmu žiūrėjo į tuos *atkritusius nuo Savo šventojo kūno narius ir kaip jų gailėjosi!* Jis, kurs pats Save atidavė, kaip maistą Švč. Sakramente, kad išsklaidytą ir subyrėjusią dalimis žmoniją surinktų į vieną savo mylimosios Bažnyčios kūną, matė dabar tą mylimosios kūną pairusį ir plėšomą piktų skaidymosi šalininkų. Susijungiamasis stalas Švč. Sakramente, didžiausias Jo meilės dalykas, kuriame amžiams norėjo palikti tarp žmonių, tapo per netikrus mokytojus ribos akmenimi, skiriančiu žmones; ir čia prie šventojo stalo, kur gyvasis Dievas yra maistas, ir kur vieninteliai gali visi jungtis siekdami išganyimo, turėjo Jo vaikai atsiskirti nuo neištikimųjų ir paklydusiųjų, kad netaptų kalti svetimų nuodėmių. Tuo būdu ištisos tautos atkrisdavo nuo Jėzaus širdies, netekdamos turto, visų malonių, paliktų Bažnyčiai. Kaip bjauru buvo žiūrėti, jog pirma po kelis asmenis atsiskirdavo nuo Jėzaus Kūno ir eidavo šalin, o paskui grįždavo sustiprėję kaip ištisos

tautos, ir stodavo su kiti kitais kovoti, skirdamiesi nuo kiti kitų švenčiausiuose dalykuose. Visi tie atkritę nuo Bažnyčios, sužvėrėję ir įklimpę netikrame pasauliniame moksle, pagaliau *susijungę didžiausiomis gaujomis, isiutę puldavo Bažnyčią*. O tarp jų rangėsi žaltys, kurs-
tė pulti iš naujo ir tarp jų pačių sėjo irimą. Jėzus at-
jautė tai taip skausmingai, tarytum Jo paties kūną bū-
tų plėšę nesuskaitomais gabalėliais. Matė ir jautė tose
nesantaikose visą nuodingą atskalos medį su visomis
šakomis ir vaisiais, nuolat daugėjančiais lig dienų pa-
baigos, kai kviečiai bus renkami į daržines, o pelai me-
tami į ugnį.

Tas reginys buvo toks šlykštus ir baisus, kad jo
pasirodymo metu mano dangiškas Mylimasis padėjo
man ranką ant krūtinės ir tarė: niekas dar to nebuvo
matęs, o ir tavo širdis plyštų iš išgąščio, jeigu jos
nelaikyčiau.

Mačiau, kad Jėzų nepaprastai veikė tas reginys:
kraujas tekėjo Jam dideliais juodais lašais *išblyškusiū
veidu*, plaukai paprastai dailiai sušukuoti sulipo krau-
ju, susitaršė ir pasišiaušė, o barzda taipgi buvo sukru-
vinta ir sutaršyta. Po paskutiniojo paveikslo, kur lau-
kinės gaujos taip plėšė Jo kūną, išėjo iš grotos, tary-
tum ieškodamas uždingsčio ir nuėjo prie *trijų apašta-
lų*. Gaila buvo į Jį žiūrėti. Ėjo sverdėdamas, klupda-
mas tarytum prislėgtas didžiausios sunkenybės; at-
rodė, kad tuoj grius. Apaštalai negulėjo ant žemės,
kaip pirmą kartą, tačiau sėdėjo parėmę apdengtas gal-
vas ant kelių, kaip pagal krašto papročius buvo pratę
sėdėti žmonės gedulo arba maldos metu. Bet ir dabar
užsnūdo įveikti liūdesio, baimės ir nuovargio. Tačiau,
kai Jėzus drebėdamas ir dejuodamas priejo prie jų, pa-
šoko nuo žemės. Pamatę jį blankioj mėnulio šviesoje
sulinkusį, su įkritusia krūtine, su kruvinu ir išblyš-
kusiū veidu, su sutaršytais plaukais ir prie jų pasi-

lenkusį, pradžioj Jo nepažino — taip baisiai buvo pasikeitęs. Tiktai, kai užlaužė rankas, šoko prie Jo ir labai meiliai sulaikė Jį, kad nepargriūtų. Jėzus didžiai nuliūdes pranešė jiems, kad rytoj bus nužudytas, kad po valandos Jį suims, nutemps į teismą, kankins, išjuoks, plaks, o pagaliau nuožmiu būdu nužudys. Papasakojo jiems visa, ką turi iškęsti rytojaus dieną, taip pat pavadė jiems suraminti nuliūdusiąją Švč. Mariją ir Magdalena. Tuo būdu kalbėjosi su jais keletą minučių arba tikriau sakant, Jis kalbejo, o apaštalai nuliūde ir išsigandę Jo išvaizdos ir Jo žodžių, nežinojo, ką sakyti ir ką galvoti. Mėklino net, kad, gal būt, neteko proto. Norėdamas grįžti į grota Jėzus nebeturėjo jėgų, tad Jonas ir Jokūbas Jį nuvedė ten ir tuojau grįžo į savo vietą. Tai buvo maždaug penkiolika minučių po vienuoliktos.

Tuo tarpu Švč. Mergelė buvo Morkaus Marijos namuose, taip pat didžiai susirūpinusi ir nuliūdusi. Išėjusi su Magdalena ir Morkaus Marija į daržą, atsiklaupė ant akmens ir susikaupusi ir užmiršusi visa, kas yra aplinkui, matė ir jautė Savo Dieviškojo Sūnaus kančias. Jau pirma buvo išsiuntusi pasiuntinį sužinoti ką apie Jėzų, tačiau, negalėdama jo sulaukti, išėjo pati su Magdalena ir Salome ir didžiai nusigandusi vaikščiojo po Juozapato slėnį. Ant veido buvo užuolaida. Kas valandėlę tiesė rankas Alyvų kalno linkui, nes savo dvasia matė Jėzų prakaituojantį krauju iš nuliūdimo ir išgąščio, tad norėjo tarytum apsiuostyti savo rankomis Jam veidą. Jos siela veržėsi prie mylimojo Sūnaus, o Jis jautė tą jos rūpestį, nes tokiomis valandomis taip pat žvilgčiojo į tą pusę, tarytum ieškodamas jos pagalbos savo išgąščio metu. Tas dvasinis Jų bendravimas atrodė man regėjime spindulį pavidalo, kuriuos tos dvi mylimos sielos siuntė viena antrai. Ir Magdalena atsiminė Jėzus, nujautė jos sielvartą,

tad ir į ją dvasia ne kartą kreipėsi. Žinojo, kad, išskyrus motiną, ji myli Jį didžiausiai, ir dėl to pavedė apaštalams ją suraminti. Kaip Dievas, matė Jis, kokios kančios laukia dar ją ir kad jau lig savo mirties jokia nuodėme ji nebeįžeis Dievo.

Tuo pačiu metu, maždaug 15 minučių po vienuoliktos, susirinko likusieji apaštalai, t. y. anie aštuoni vėl Getsemano daržo lapinėje. Buvo didžiai sujaudinti, išsigandę ir smarkiai kovojo su puolančiomis juos pagundomis. Kiekvienas iš jų mintimis ieškojosi kokio uždingsčio, o dvasia baimingai patys savęs klausė: „Ką darysime, kai Jį nužudys. Išsižadėjome savo turtų, palikome visa, o dabar esame vargšai, pasaulio pašai-pa; atsidėjome visiškai Juo, o dabar ir Jis pats yra toks bejėgis ir prislėgtas, jog veltui ieškotume kokios nors Jo paguodos“. Kiti mokytiniai taip pat slankiojo aplinkui ir sužinoję šį tą apie paskutinius Jėzaus pranašavimus dėl grėšiančio pavojaus, beveik visi pasitraukė į Betfagę.

RAMINAMIEJI PAVEIKSLAI. SENTĖVIŲ TROŠKIMAS

IŠGANYMO. BUSIMŲJŲ PALAIMINTŲJŲ MINIOS.

ANGELAS PASTIPRINA

Mačiau *Jėzų*, grįžusį į groną iš naujo melstis; dar kovojo su savo žmogiškos prigimties pasibaisėjimu kančiomis. Nuvargintas didžios kovos ir baimės taip meldėsi: „Tėve mano, jei yra Tavo tokia valia, atitolink nuo manęs tą taurę, tačiau ne Mano, bet Tavo valia tebūnie“.

Ir štai persiskyrė prieš jį žemė, kurios *gelmėj* šviesos srove ėjo laiptai į priešpragarį. Ten pamatė Jis *Adomą, Ievą*, visus *sentėvius, pranašus* ir *teisinguosius*, savo Motinos gimdytojus ir Joną Krikštytoją, visus

laukiančius Jo ateinant, tad širdis deganti meile sustiprėjo ir pasidrausino. Tatai Jis turėjo toms sieloms, trokštančioms dangaus, atidaryti jį savo mirtimi. Jis turėjo jas iš ilgesio kalėjimo išvesti į amžiną laimę.

Po tų Senojo Įstatymo dangaus vaikų, į kuriuos Jėzus pažiūrėjo didžiai susijaudinęs, angelai atvedė prieš Jį *visą būrį būsimų palaimintųjų*, o jie, jungdami savo dvasios kovas su Kristaus kančios nuopelnais, per Jį galėjo susijungti su dangiškuoju Tėvu. Tai buvo neapsakomai gražus, stiprinąs dvasią paveikslas. Visiėjo prieš Jėzų pasidalinę grupėmis pagal rūšis ir kilmę, pasipuošę kančiomis ir gerais darbais, padarytais šiame gyvenime. Jėzus pamatė slapčiausią, neišsemiamą, išganomąją ir pašventinamąją būsimos mirties galybę. Ėjo apaštalai, mokytiniai, mergelės ir moterys, visi kankiniai, atsiskyrėliai, išpažinėjai, popiežiai ir vyskupai, visi busimieji vienuoliai ir, apskritai, visi tie, kurie turėjo būti išganyti. Buvo pasipuošę laimėjamaisiais savo kančių ir apsimarinimo vainikais. Gėlių įvairumas vainikuose, jų išvaizda, spalva, kvapas ir stiprumas priklausė nuo jų kančių ir laimėjamųjų kovų įvairumo šioj žemėj, per kurias įsigijo dangišką garbę. Tačiau visas jų gyvenimas ir veikla, visa reikšmė ir jų kova bei laimėjimų jėga, visas jų triumfo gražumas ir puikumas kilo tikrai sujungus jų nuopelnus su Jėzaus Kristaus nuopelnais. Visus tos margosios minios narius jungė savitarpis veikimas, kažkokia glaudi jungtis viešpatavo tarp jų, ir visi sėmė iš vieno gyvybės šaltinio, iš Švč. Sakramento ir Išganytojo kančios. Tas reginys buvo nuostabus ir neapsakomas. Niek ten nebuvo atsitiktinio: kiekvienas mažiausias darbas, išvaizda ir apdaras, kančia ir laimėjimas — visa pažiūrėti taip įvairu, — sudarė vieną begalinę harmoniją, vieną sutartinį akordą. O tas įvairiausių dalykų vieningumas kilo iš spalvotų vienos saulės spindulių,

iš Viešpaties Kristaus kančios, iš įkūnytojo žodžio, kuriame yra gyvybė, o gyvybė yra žmonių šviesa, šviečianti tamsybėse, kurios negali Jo aprėpti.

Taip matė Jėzus ir *teisingųjų sielas* ir būsimų šventųjų Bažnyčią. Iš vienos pusės matė patriarchų ilgesį, iš antros pusės — laimėjamai žygiuojant būsimus palaimintuosius. Abu tuodu regėjimu vienas kitą papildė ir išlygino, tarytum vainikuodami vienu dideliu laimėjamuoju vainiku degančią meile Išganytojo Širdį. Jėzaus siela, prisiėmusi visas žmonių kančias, sėmėsi iš to jaudinamo reginio jėgų ir stiprumo. Ak, kaip didžiai mylėjo Jėzus Savo brolius, Savo padarus, kad už vienos vienintelės sielos kainą būtų noromis iškentęs visą kančią. Tie vaizdai atrodė kaip būsimi ir sklandė ties žeme.

Dingo pagaliau tas raminamasis regėjimas ir naujos kančios prasidėjo Jėzui: Grotoje atsirado didelis angelų būrys ir tie *pradėjo Jam vaizduoti visą Jo kančią*, pradėjus nuo Judo pabučiavimo net lig paskutinio žodžio prie kryžiaus. Rodė paveikslus prie pat žemės, nes ir kančia jau turėjo netrukus prasidėti, kiekvienas buvo prie pat Jo, kad būtų galima aiškiai Jį matyti. Buvo ten pavaizduota visa, ką ne kartą mačiau, mąstydamą apie Viešpaties kančią. Parodyta Judo išdavimas, mokytinių bėgimas, pašaipos ir išniekinimai Anno ir Kaipo akivaizdoje, Petro išsigynimas, Piloto sprendimas, Erodo išjuokimas, plakimas ir vainikavimas erškėčiais, mirties sprendimas, kritimas po kryžiaus sunkyje, susitikimas Švč. Mergelės ir Jos nualpimas, budelių pasityčiojimai iš Jos, nuožmus kalimas prie kryžiaus, kryžiaus pakėlimas, fariziejų tyčiojimas, Marijos Magdalenos ir Jono sielvartas, šono pervėrimas, žodžiu sakant, viskas, viskas slinko pro Jėzaus sielą aiškiai ir ryškiai su visomis smulkmenomis. Su baime ir susijaudinimu matė Jėzus visus mažiausius

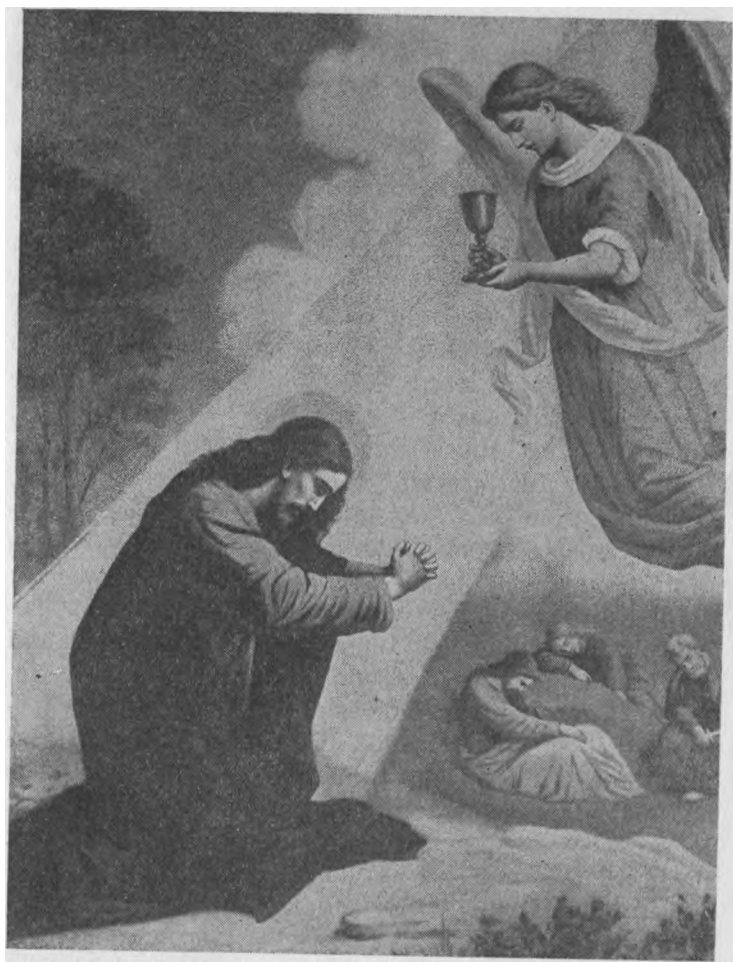
judesius, girdėjo tariamus žodžius ir atjautė viską. Tačiau noromis prisiėmė tas kančias, pasidavė joms noromis *mylėdamas žmones*. Labiausiai liūdino Jį gėdingas apnuoginimas prie kryžiaus, norint išdildyti žmonių nešvarumus. Maldavo, kad galėtų Jį tai aplenkti arba bent, kad būtų Jam palikta ant strėnų juosta. Iš tikrųjų, šiuo atžvilgiu turėjo gauti pagalbos ne iš kryžiovusiųjų Jį, bet iš vieno padoraus žmogaus.

Tuo tarpu Švč. Mergelė vis dar vaikščiojo su dviem šventom moterim Juozapato slėnyje, dvasia jausdama Savo Sūnaus liūdesį ir baimę. Jėzus taip pat matė ir *jautė švenčiausios Savo Motinos skausmą ir nuliūdimą*.

Pabaigę rodyti kančias dingo angelai, dingo ir paveikslai, o Jėzus krito lyg merdėjęs ant veido. Kruvinas prakaitas dar labiau negu pirma varvėjo Juo, prasisunkdamas kaikiuriose vietose net pro geltonus drabužius, kuriais buvo apsidaręs. Grotoje buvo dabar tamsu.

Staiga nusileido oru prie Jėzaus *angelas*, didesnis, ryškesnių pavidalų ir labiau panašus į paprastą žmogų, negu į pirmuosius angelus. Buvo apsidaręs ilgu, lengvu, kunigišku drabužiu, papuoštu pinikais, priešais save rankose turėjo nedidelį indą, panašų į taure, naudojamą dalijant šv. Komuniją. Tos taurės viduj buvo matyti mažas, plonas, raudonai blizgas, apvalainio pavidalo, gabalėlis, didumo maždaug sulig pupa. Gulščias sklęsdamas pro Jėzų, ištiesė angelas į Jį dešinę ranką, o kai Jėzus atsistojo, padavė Jam į burną aną blizgantį gabalėlį ir davė Jam atsigerti iš šviesios taurės, paskui tuojau išnyko.

Vadinas, Jėzus išgėrė noromis savo kančių taure ir gavo stiprybės dvasiai. Paskui pasiliko dar kelias minutes grotoje pasimelsti. Buvo iš tikrųjų liūdnas, bet jau antgamtiskai taip sutvirtėjęs, kad be išgaščio ir nerimo galėjo drąsiu žingsniu eiti pas mokytojus.

**„Tėve, visa tau galima, atitolink nuo manęs šitą taure: tačiau
ne ko aš noriu, bet ko tu!“ Mork. 14. 36.**

Buvo dar išblyškęs ir sunykęs, bet liemuo buvo tiesus, žingsniai tvirti. Skarele nusišluostė Jėzus veidą ir galvą. Dar šlapi nuo kraujo ir prakaito plaukai buvo sulipę sruogomis.

Pagaliau išėjo Jėzus iš grotos. Mėnulyje dar buvo matyti, kaip ir pirma, tos keistos dėmės ir ratas, bet mėnulio ir žvaigždžių šviesa atrodė dabar natūralesnė, ne tokia kaip pirma, kai Jėzus kentė grotoje tą baisų išgastį.

Priejęs prie apaštalų, rado juos Jėzus, kaip pirmą kartą, miegančius terasoje. Miegojo giliai, užsidangstę galvas. Tuomet Jėzus tarė jiems: „Ne laikas dabar miegoti, kelkitės ir melskitės, nes artinasi valanda, kurią žmogaus Sūnus bus išduotas į nusidėjėlių rankas. Kelkitės ir eime priešais. Žiūrėkite, artinasi išdavikas. O daug geriau būtų jam buvę, jeigu visai nebūtų gimęs!“ Apaštalai pašoko ir baimingai aplinkui žvalgėsi; o valandėlę pagalvojęs Petras garsiai sušuko: „Mokytojau, pašauksiu visus mūsiškius ir ginsime Tave!“ Jėzus sulaikė jį ir tuojau parodė jiems gana toli lankoje, dar anapus Kedrono upės, būrį ginkluotų kareivių, ateinančių su žibintais, ir pakartojo dar kartą, kad iš jų vienas išduos Jį, o apaštalai laikė tatau negalimu daiktu. Jėzus ramiai kalbėjo dar valandėlę su apaštalais, pakartotinai įsakė jiems raminti Švč. Mergele, o pagaliau tarė: „Laikas jau eiti pasitikti; noriu nesipriešindamas pasiduoti į priešų rankas“. Tuojau išėjo visi keturi iš Alyvų darželio priešais budelius, į kelią, skiriantį darželį nuo Getsemano daržo.

Svč. Mergele grįžo iš Juozapato slėnio į Marijos Morkaus namus su Magdalena ir Salome. Ją lydėjo keli mokytiniai, kurie jau matė būrį ginkluotų kareivių ir atvyko tai pranešti Marijai. Kareiviai, pasiūstę sugauti Jėzaus,ėjo trumpesniu keliu, ne tuo, kuriuo Jėzusėjo iš vakarieninės.

Grota, kurioje Jėzus šiandien kentė tokias kančias, nebuvo paprasta Jo maldos vieta Alyvų kalne. Tokia grota buvo ten toliau, kurioje tuomet, kai prakeikė figos medį, meldėsi taip pat nuliūdęs su ištiestomis rankomis, atsirėmęs į uolą. Ant tos uolos paliko įspausti Jo išvaizdos ir rankų pėdsakai. Tuos pėdsakus vėliau garbinta, bet nežinota tikrai, kuriose aplinkybėse jie atsirado. Jau ne kartą mačiau tokius įspaudus akmenyje, paliktus Senojo Įstatymo pranašų, Jėzaus, Marijos, kai kurių apaštalų, šv. Kotrynos aleksandrietės kūno Sinajaus kalne ir kelių kitų šventųjų. Tokie pėdsakai niekuomet nėra gilūs, truputį neaiškūs, kaip įspaudus kuo kietą tešlą.

VIEŠPATIES SUĖMIMAS

JUDAS IR KAREIVIAI

Judas laukė visai kitokio savo išdavimo galo. Norėjo laimėti kiek pinigų, įsiteikti fariziejams išduodamas į jų rankas Jėzų, tačiau nemanė, kad Jėzus gali būti pasmerktas ir nukryžiuotas, to nebuvo jo planuose. Jam įkyrėjo tas varginamas klajoklio gyvenimas, pilnas nemalonumų ir persekiojimų, tad jau nuo seniau susižinojo su kelias Jėzų sekančiais fariziejais ir sadukiejais, kurie šunuodegavimu guviai palenkė jį prie išdavimo. Piktiems savo palinkimams paskutiniaisiais mėnesiais davė valią; vogė, ką galėdamas, iš išmaldų, skirtų neturtingiems, šykščią jo prigimtį visiškai suerzino Magdalenos dosnumas patepant Jėzų. Tas šykštumas pastūmėjo jį pagaliau į kraštutinumą. Judas vis tikėjosi laimėti ką nors šios žemės Jėzaus karalystėje ir turėjo vilties, kad jam toje karalystėje klius puiki ir pelninga tarnyba. Tačiau, kai nieko nebebuvo girdėti apie tai, susigalvojo pats įsigyti turto. Matė taip pat, kaip kilo iš visur priešingumai ir persekiojimai, tad suprato, kad kiekvienu atveju geriau palaikyti geras santykius su galingais ir žymiais Jėzaus priešais. Jėzus kažkodėl negalvojo tapti žadėtuojų karalium; antra vertus, kunigai ir įžymūs vyrai šventovėje Judo akyse turėjo daug reikšmės. Tad užmezgė kaskart glaudesnius santykius su anais tarpininkais, o tie šunuodegavo jam ir, matyt, ramindami jį, tvirtino, kad

Jėzus vis dėlto neilgai besilaikys. Neseniai Jo ieškojo jau Betanijoje, tuo būdu išdavimas brendo kiekviena diena, ir Judas kas kart giliau krito į nuodėmingos pražūties bedugnę. Paskutinėmis dienomis beveik nejautė kojų: taip bėgiojo pas vyriausius ir šiaip kunigus, norėdamas paskatinti juos prie paskutinio žingsnio. Tačiau šie žiūrėjo į jį su didžia panieka, o griebtis kokių žygių labai svyravo. Kalbėjo, kad laikas prieš Velykas per trumpas, kad gali sukelti tiktai tuo kliūčių ir sambrūdzlių švenčių metu. Vien tiktai taryba linko kiek prie Judo sumetimų. Priėmęs šventvagiškai Švč. Sakramentą Judas visiškai pateko į šėtono rankas ir tuoju nuėjo daryti to šlykštaus darbo. Pirmiausia susieškojo anuos tarpininkus, kurie nuolat jam pritardavo, o ir dabar priėmė jį nepaprastai maloniai. Pamaži susirinko ir kiti fariziejai, taipgi Kaifas ir Annas; tačiau šie pastarieji žiūrėjo į jį su pašaipą ir panieka. Prasidėjo triukšmingas, neryžtus pasitarimas, netikėta to darbo gerais vaisiais, ir atrodė, jog nepasitikima Judo.

Lygiai taip pat regėjau, *kad ir pragaro valstybėj nebuvo vienybės*. Šėtonas troško, kad žydai nusikalstų tuo nusižengimu išduodami mirti nekalčiausią iš žmonių; troško Jėzaus mirties, nes nekentė Jo už vertimą nusidėjėlių, už šventą mokslą, gydymą ir teisingumą. Antra vertus, juto kažkokią vidinę baimę, pamastęs apie nekaltą Jėzaus mirtį, kurios Jis nevengė ir nenorėjo nuo jos gelbėtis. Pavydėjo Jam, kad nekaltai kentės ir tuo praturtins savo nuopelnus. Tuo būdu gundytojas iš vienos pusės stiprino neapykantą, susirinkusių aplink išdaviką, Jėzaus priešų, iš kitos pusės paikišo kai kuriems iš jų mintį, kad Judas — tai tikras niekšas, kad prieš šventes nepavyks baigti Jėzaus bylos ir, kad negalima bus sutraukti reikalingo liudininkų skaičiaus prieš Jėzų.

Taip tuokart ginčijosi fariziejai ir negalėjo nuspręsti, ką daryti. Klausinėjo taip pat Juda, ar galima bus sugauti Jėzų, ar neturi Jis aplink save kokios ginkluotos apsaugos. Niekšiškas išdavikas atsakė jiems į tai: „Ką čia kalbėti! teturi vienuolika mokytinių, be galo baikščių, o ir Jis pats dabar — visiškai išibaukštėjęs. Turime suimti Jėzų dabar, arba niekuomet. Kitą kartą negalėsiu jums beišduoti Jo, nes jau nebenoriu Jam rodytis akyse. Ir taip paskutinėmis dienomis, o ypač šiandien ir pats Jėzus ir kiti mokytiniai darė man įvairių priekaištų ir išpėjimų, duodami suprasti, kad atspėja mano ketinimus. Jei dabar pas juos sugrįžčiau, tai, be abejo, mane užmuštų. Pagaliau, jei dabar nesugausite Jėzaus, tai Jis ištruks jums, paskiau sugrįš su didesniu būriu savo šalininkų ir pasiskelbs karaliumi“. Tokiais argumentais Judas pagaliau juos įtikino. Sutikta su jo pasiūlymu suimti Jėzų pagal jo nurodymus, paskui tuojau išmokėta jam *trisdešimt sidabrinių, kaip atlyginimą už išdavimą*. Tai buvo trisdešimt gabalėlių sidabro skardos, liežuvelių formos, kurių pusapvaliam gale buvo skylutė ir grandelė; suvarstyti ant tam tikros grandinės, sudarė vieną ryšulį. Skardose buvo kažkokie ženklai.

Dabar jausdamas tą nuolatinį fariziejų nepasitikimą ir panieką, Judas ėmė didžiulis ir girtis norėdamas pasirodyti prieš juos, kaip teisingas ir nešališkas vyras, ir žadėjo atiduoti gautus pinigus šventovei, kaip auką. Tačiau atmesta ta auka, kuri kaip užmokesnis už kraują negalėjo būti priimama. Judas, nors truputį ir patenkintas tuo, pajuto dar didžiau jam rodomą panieką, tad didelis piktumas pagavo jo širdį; to jis nesitikėjo. Dar net neatlikto išdavimo vaisiai jau teikė jam kartybių, bet per daug buvo įsipainiojęs su fariziejais ir buvo jų rankose, tad trauktis atgal buvo per vėlu. Pagaliau atkreipta į jį didelio dėmesio, ir ne-

nuleista nuo jo akių, kol šis sudarė visą Jėzaus suėmimo planą. Paskui trys fariziejai nusivedė išdaviką žemyn į salę, kur stovėdavo kareiviai, kaip sargyba prie šventovės. Tarp tų kareivių būdavo ne tiktai žydų, bet ir kitataučių. Kai jau visa sutarta ir paimta reikalingas skaičius kareivių, Judas nubėgo lydimas vieno fariziejų tarno pirma į vakarieninę, kad galėtų jiems pranešti, ar Jėzaus nėra ten, nes čia lengvai būtų buvę galima Jį suimti, užstojus vartus. Turėjo jiems tai pranešti per pasiuntinį.

Tuojuo, vos tiktai išmokėjo Judui atlyginimą, vienas fariziejų žemyn nusileido ir pasiuntė septynis vergus parūpinti medžio Kristaus kryžiui, ir įsakė tuojuo jį padaryti tam atvejui, jeigu Jėzus būtų pasmerktas, nes rytojaus dieną dėl artėjančių Velykų nebūtų buvę laiko. Tas medis buvo drauge su kita medžiaga, priklausančia šventovės statybai, statomojoje aikštėje paliai ilgą ir aukštą mūrą, per 15 min. kelio nuo čia. Pasiųsti vergai atvilko jį į aikštę už Kaifo teismo rūmų. Tas medis, kol dar buvo nenukirstas, dunksojo kadaise Juozapato slėnyje prie Kedrono upelio. Paskiau vėjo išverstas, sudarė tarytum, natūralų lieptą per upelį. Kai Neemijas slėpė Betesdos kūdroje šventąją ugnį ir šventus indus, panaudojo slaptei pridengti be kitų ir to medžio šaknis. Paskui išimta jį ir pamesta šalia statomosios medžiagos. Iš dalies norėdami išjuokti Jėzų, kaip karalių, iš dalies dėl tariamojo atsitikimo, o iš tikrųjų Dievui taip leidus, padaryta Jėzui kryžių kitokiu būdu, negu paprastai buvo daroma. Be lentelės su užrašu, kryžius buvo sudarytas iš penkių įvairių rūšių medžio. Buvo man apreiškotos dar įvairios ypatybės ir reikšmės, susijusios su kryžiumi, bet dabar be atmenu vien tai, ką papasakojau.

Judas sugrįžęs pranešė fariziejams, kad Jėzaus nebėsa vakarieninė, tačiau turįs būti, be abejo, įpras-

toje melstis vietoje Alyvų kalne. Reikalavo dabar, kad duotų jam tiktai nedidelį kareivių būrelį, norįs neatkreipti visur budinčių mokytinių dėmesio ir nesukelti kokio sambrūzdžio. Užtat trys šimtai kareivių turį užstoti vartus ir Ofelio kalno gatves, esančias į pietus nuo šventovės ir Milo slėnio, net ligi Anno namų Siono kalne, kad grįžtančiam su Jėzumi būriui galima būtų reikale padėti, nes žinota, jog Ofelio gyventojai yra uolūs Jėzaus šalininkai. Niekingas išdavikas teikė patarimų, kaip reikia apsisaugoti, kad Jėzus neišbėgtų, kaip jau ne kartą kalnuose staiga pranykdavo iš esančiųjų akių ir pasidarydavo nematomas slėpiningomis savo priemonėmis. Patarė taip pat, kad suimant Jėzus būtų surištas grandine, panaudojant drauge tam tikras magiškas priemones, kad Jėzus negalėtų sutraukti. Tačiau žydai su panieka atmetė tą patarimą, sakydami: „Nedumk mums akių! Jau mokėsime su Juo elgtis, kai tiktai pateks į mūsų rankas”.

Judas susitarė su kareiviais, kad jis pirma jų įeis į daržą, pabučiuosias ir pasveikinsias Jėzų, tarytum, būtų vis dar Jo mokytinis ir bičiulis ir dabar grįžtų atlikęs reikalus. Tiktai tuomet kareiviai turį apsupti ir suimti Jėzų. Pats Judas elgsiasis tuomet taip, tarytum, kareiviai atsiradę netikėtai, tuojau po jo atėjimo, pabėgsias neva drauge su kitais mokytiniais, tarytum, nieko nekaltas. Atėjo taipgi Judui į galvą mintis, kad gali kilti koks sambrūzdis, kad apaštalai ims gintis ir Jėzus išbėgs, kaip jau ne kartą buvo. Būtų gal ir patenkintas buvęs tuo, ne dėl to, kad gailėjosi Jėzaus, nes šėtonas buvo jį visiškai apsėdęs, tačiau pykdė jį panieka ir nepasitikėjimas, kokį jam rodė Jėzaus priešai.

Jis taip pat reikalavo, kad kareiviai, einantieji su juo, nesinėstų jokių pančių, nei virvių ir, apskritai, kad nebūtų duota jam jokių bjaurių budelių. Neva sutikta

su tuo, o iš tikrųjų pasielgta su juo taip, kaip paprastai elgiamasi su niekšu išdaviku, kuriuo nepasitikima ir kuris užmirštama, pasinaudojus jo išdavimu. Tad fariziejai ypatingai įsakė kareiviams akylai žiūrėti į Judą ir nenuleisti nuo jo akių, kol suims Jėzų, nes, kaip sakė, reikia bijotis to, kad tas niekšas nepabėgtų su gautu užmokesčiu, o šiaip tą naktį visai nepagautų Jėzaus arba pagautų ką kitą Jo vietoj ir tuomet iš viso to žygio kiltų sambrūzdis, o gal ir maištas švenčių metu. Būrį, kuriam buvo skirta suimti Jėzų, sudarė 20 kareivių, iš dalies šventovės sargybiniai, iš dalies ginkluoti Anno ir Kaifo bernai. Buvo apsitaisę rytišiais drabužiais. Nuo švarko ant strėnų dribo diržai, panašiai kaip Rymo kareiviams, buvo apsimovę šalmais. Skyrėsi tiktai nuo jų tuo, kad buvo su barzdomis, o Rymo kareiviai Jeruzalėje tebūdavo tiktai su žandenomis, o barzdas ir ūsus skusdavo. Visi buvo apsiginklavę kalavijais, o kai kurie teturėjo ietis. Nešėsi ant karčių smaluotus žibintus ir lempeles, tačiau daržė tiktai vieną iš jų užsidegė. Pradžioje ketinta duoti Judui didesnę būrį, pagaliau sutikta su jo sumetimais, kad nuo Alyvų kalno matyti visas slėnis ir perdidelis būrys galėtų lengvai atkreipti dėmesį. Tad didesnė kareivių dalis paliko Ofelyje. Taip pat pastatyta vienas kitur aplinkiniuose keliuose ir mieste sargybas, kad sutrukdytų telktis minią, kuri bandytų gelbėti Jėzų.

Kai Judas iškeliavo su dvidešimčia kareivių, pasiūsta paskui jį dar keturi budeliai su virvėmis ir pančiais, o dar per kelis žingsnius užpakaly ėjo šeši valdininkai, su guriai Judas tarėsi dėl išdavimo. Tai buvo vienas įžymus kunigas, Anno šnipas, kitas Kaifo šnipas, toliau du fariziejai ir du sadukiejai, iš kurių paskutinysis priklausė erodijiečiams. Tai buvo visi

šnipai, niekšai, Anno ir Kaifo pataikininkai, o taip pat slapsti ir pikti Išganytojo priešai.

Pasiųstieji kareiviai elgėsi su Judu labai mandagiai, kol pasiekė kelią, skiriančią Getsemano daržą nuo Alyvų kalno. Čia pakeitė savo elgesį ir nenorėjo leisti jį patį vieną eiti pirma, o kai priešinosi, pradėjo su juo atkakliai kivirčytis.

VIEŠPATS SUIMAMAS IR SUPANČIOJAMAS

Tuo metu, kai *Jėzus išėjo su trimis apaštalais į kelią, tarp Getsemano ir Alyvų daržų*, pasirodė iš antros pusės per 20 žingsnių kareiviai su Judu, kurie pradžioje, gal būt, net nepamatė Viešpaties, taip buvo įnikę kivirčytis. Judas, mat, norėjo pats be kareivių prieiti prie Jėzaus, neva kaip draugas, o jie turėjo vėliau, lyg visai atsitiktinai, iššokti ir suimti tą, kurį jis pabučiuos. Tačiau kareiviai sulaukę jį šaukė: „Palauk, broluži, nepaleisime tavęs, kol neturėsime savo rankose galilėjiečio!“ Tuomet pastebėjo aštuonis apaštalus, kurie klegesio patraukti išėjo iš Getsemano daržo. Todėl pasišaukė dar keturis einančius užpakaly būdilius pagalbon. Judas šiuos, tiktai dabar pastebėjęs, norėjo gražinti ir vėl pradėjo dėl to kivirčytis. Tuo tarpu Jėzus ir trys apaštalai žibintų šviesoje pažino, kas tai per vieni. Petras, sumanęs juos pulti, sušuko: „Viešpatie, anie aštuoni yra ten, Getsemane, tad duokime tiems plėšikams!“ Tačiau Jėzus liepė jam ramiai elgtis ir pasitraukė su jais porą žingsnių į pakelį. Judas, matydamas, kaip jam sugriovė planą, labai pyko ir keikėsi. Tuo metu išėjo iš daržo keturi mokytiniai ir prišartinę klausė, ką reiškia tos peštynės ir triukšmas. Tad Judas kreipėsi tuojau į juos, pradėjo juos šnekinėti ir norėjo kažkaip išsisukti iš tos painiavos, bet sar-

gyba jo neleido. Tie keturi mokytiniai buvo Jokūbas jaunesnysis, Pilypas, Tomas ir Natanaelis. Tas paskutinis ir vienas iš Simeono sūnų ir įvairūs kiti mokytiniai atvyko čia iš dalies kaip pasiuntiniai nuo Jėzaus bičiulių pas aštuonis apaštalus į Getsemano daržą, iš dalies juos traukė išgastis ir smalsumas. Be tų keturių sukosi toliau ir kiti, laukdami ir pasiryžę kiekvieną akimirką pabėgti.

Jėzus tuo tarpu priėjo per kelis žingsnius prie kareivių ir paklausė garsiai ir rimtai: „*Ko ieškote?*“ — Jėzaus iš Nazareto — atsakė vadai. O Jėzus tarė: „Aš esu!“ Vos tik tai ištarė tuos žodžius, kareiviai, tarytum, mėslungio suimti, šoko atgal ir *sukrito ant žemės*. Judas, stovėjęs arti, dar labiau sumišo. Pasisakė norįs prieiti prie Jėzaus, bet Viešpats pakėlė ranką ir tarė: „Bičiuli, ko atėjai?“ Į tai Judas susipainiojęs, pradėjo kažką kalbėti apie atliktus reikalus, tačiau Jėzus nutraukė jį ir, man rodos, šitaip tarė: „O geriau būtų buvę tau visai negimti“. Neatsimenu gerai tų žodžių. Tuo tarpu atsistojo kareiviai, ir, laukdami sutartojo išdaviko ženklo, pabučiavimo, priėjo prie Jėzaus ir apaštalų, o Petras ir kiti apspito Judą grūmodami ir vadindami jį žmogžudžiu ir išdaviku. Norėjo Judas meluodamas išsisukti, bet nepavyko jam tai, nes patys kareiviai, gindami jį nuo apaštalų, liudijo, jog tai tiesa.

Į pakartotinį Jėzaus klausimą, ko ieškote, kareiviai vėl atsakė „Jėzaus iš Nazareto“. O Jėzus tarė: „Aš esu! Pasakiau jums tai, tad jei manęs ieškote, kitus palikite ramybėje“. Tarus jam žodžius — aš esu — vėl kareiviai *krito žemėn*, kaip puolamosios ligos kankinami, o tuo tarpu apaštalai vėl apsupo Judą didžiausiai įširdę. Jėzus vėl tarė gulintiems kareiviams: „Kelkitės“, ir jie atsikėlė tuojuo pagauti baimės. Kadangi Judas toliau kivirčijos su apaštalais, o šie ėmė

pulti ir sargybą, kareiviai įniršo ant apaštalų ir išvadė Judą griežtai pareikalavo, kad jis duotų jiems sutartą ženklą, nes buvo griežtai jiems įsakyta suimti tik tai, kurį jis pabučiuos. Tad Judas noromis nenoromis priėjo prie Jėzaus apsikabino Jį ir pabučiavo sakydamas: „Būk pasveikintas, Mokytojaui!” O Jėzus atsakė jam: „Judai, pabučiavimu išduodi žmogaus Sūnų”. Tačiau tą akimirką apsupo Jį kareiviai, o budeliai suėmė Jį. Judas norėjo bėgti, bet apaštalai sulaikė jį ir puldami kareivius sušuko: „Viešpatie, ar galime imtis ginklų?” O Petras įsikarščiaęs, nelaukdamas atsakymo, kirto kalaviju Malkų, vyriausiojo kunigo tarną, kuris bandė juos vyti šalin, ir atkirto jam ausies galelį. Sužeistas Malkus krito žemėn, tad sąmyšis pasidarė dar didesnis.

Visa ta akimirka atrodė taip: Jėzų laikė budeliai, norėdami Jį surišti, toliau stovėjo aplinkui kiti kareiviai, tarp jų buvo Malkus ir Petras. Likusieji kareiviai gaudė mokytinius, čia besiartinančius, čia vėl bėgančius. Keturi mokytiniai sukosi iš tolo, pasirodydami tik laiks nuo laiko. Kareiviai bijojo per daug staiga pulti mokytinius, nes pirmiausia ėmė juos truputį baimė, pagalvojus apie tą slėpiningą galybę, kuri mėtė juos žemėn. O pagaliau nenorėjo per daug praretinti ratą aplink Jėzų, kad Jis kartais nepabėgtų. Judą, kuris, išdavikiškai pabučiavęs, norėjo sprukti, sulaikė keletas toliau stovėjusių mokytinių ir ėmė jį plūsti, tačiau tuo tarpu prisiartino anie šeši valdininkai ir jį išvadavo. Budeliai, kaip jau sakiau, laikė Jėzų, ruošdami pančius ir virves Jam surišti.

Taip tat viskas atrodė, kai Jėzus, matydamas sužeistą Malkų, tarė: „Petrai! kišk kalaviją į makštis, nes kas kalaviju kariauja, nuo kalavijo ir žūsta. Argi tu manai, kad aš negalėjau prašyti Tėvą atsiųsti man daugiau negu dvylika būrių angelų. Argi aš neturiu

išgerti taurę, kurią Mano Tėvas padavė Man? Kaipgi būtų išsipildęs raštas, jeigu nebūtų tatau įvykę?” O toliau tarė: „Leiskite pagydyti tą žmogų”. Tad priartino prie Malkaus, palietė jo ausį ir pasimeldęs išgydė jį. Kareiviai ir sargybiniai saugojo Jį, o dabar atėjo dar ir valdininkai ir juokdamiesi iš Jo kalbėjo aplink esantiems: „Su šėtonu turi reikalo, raganiškomis priemonėmis atrodė ausis sužeista ir tokiu pat būdu dabar išgydė jį”.

Tuomet atsiliepė Jėzus: „Atėjote čia su jietimis ir kartimis suimti Manęs kaip žmogžudžio. O juk kasdien mokiau jus šventovėje ir neišdrįsote Manęs pulti, o dabar atėjo jūsų valanda, tamsybės valanda”. Šie liepė greičiau Jį rišti ir kalbėjo su pašaipa: „Mūsų neįstengei mesti žemėn savo juodosios magijos galybę”. O budeliai grasino: „Jau mes išdulkinsime Tau visas tas išdaigas!” Jėzus kažką atsakė, tačiau neatsimenu ką. Iš tikrųjų taip ir buvo, kad šeši fariziejai ir keturi sargybiniai nekrito žemėn, kaip kareiviai, kai Jėzus tarė: Aš esu! To priežastis buvo ta, kaip buvo man paaiškinta, kad jie buvo visiškai šėtono pinklėse, lygiai kaip ir Judas, kurs irgi nekrito žemėn, nors stovėjo prie kareivių. Pagaliau kareiviai nedaug buvo nusikaltę, nes tiktai saugojo Jį, bet nelietė ir neskriaudė. Tas kritimas žemėn ir atsikėlimas buvo jų atsivertimo paveikslas ir pranašavimas, nes iš tikrųjų vėliau visi tapo krikščionimis. Malkus, vos tik jį išgydė, jau beveik atvirto ir tiktai dėl paklusnumo ėjo savo pareigas, o po poros valandų, kai Kristų kankino, bėgiojo čia pas Mariją, čia pas Jėzaus draugus ir teikė jiems tikslų žinių, kas darosi su Jėzumi.

Begėdiškai fariziejams juokaujant, budeliai rišo Jėzų šiurkščiai ir nepaprastai tvirtai. Jie buvo maži, stiprūs, vikrūs, rudos odos spalvos, kaip Egipto vergai. Kaklai, rankos ir kojos buvo plikos, per strėnas

raištis, apsitaisę trumpais be rankovių marškiniais, surištais iš šonų dirželiais.

Šiurkščiai surišo Jėzaus *rankas ant krūtinės*, būtent, dešinėsios rankos riešą pririšo prie kairiosios žemiau alkūnės; taipgi kairės rankos riešą prie dešinėsios tokiu pat būdu; panaudojo čia naują pjaunančią virvę ir varžė stipriai, be pasigailėjimo. Paskui apjuosė Jį plačiu diržu, kuriame buvo dyglių, ir dar kartą pririšo Jam rankas prie medinių lankų, sujungtų su diržu. Ant kaklo Jam uždėjo antkaklę taipgi prismaigstyta dyglių ir kitokių žeidžiančių daiktų; nuo antkaklės dribo du diržai, susikryžiuoja ant krūtinės, kaip stula; tuos įtempę tvirtai pririšo taipgi prie diržo. Už diržo užgrūdo keturiose vietose keturias ilgas virves, kuriomis galėjo kaip patinka, baisiai taisyti Jėzų į visas puses. Visi tie įnagiai buvo nauji; atrodė, jog įsakyta juos tyčia padaryti, kai pasiryžta suimti Jėzų.

JĖZUS SUPANČIOJAMAS IR PAS ANNĄ VEDAMAS

ĖJIMAS PER KEDRONĄ

Uždegta daugiau žibintų, ir nuožmus būrys *ėmė žengti*. Priekyje ėjo dešimtis sargybos kareivių, pas-
kui ėjo budeliai tempdami Jėzų virvėmis, toliau fari-
ziejai, nesiliaudami juokavę, o pačiame gale ėjo kita
dešimtis kareivių. Čia vienur, čia kitur klajojo dar gai-
lesio apimti, apsvaigę iš sielvarto mokytiniai. Jonas
laikėsi arčiau, tuojuo už užpakalinės sargybos. Tad fa-
riziejai liepė pagaliau kareiviams suimti ir jį. *Jonas*
nusimetė savo skraistę ir bebuvo apsvilkęs tunika be
rankovių, kad galėtų lengviau pabėgti; kaklą ir rankas
buvo apsvyniojęs ilga, siaura skepetu, kokią paprastai
dėvėdavo žydai, apsišluostyti prakaitui. Kai keletas
kareivių šoko prie jo, Jonas ėmė bėgti. Vienas iš jų
pavijo jį ir pagriebė už sprando, už tos skepetos, ta-
čiau Jonas jam paliko ją rankose, o pats pabėgo.

Sargybiniai tampė Jėzų ir tyčiojosi iš Jo bjau-
riausiu būdu; elgėsi su Juo ko nuožmiausiai, savava-
liškai, visa tatai darė, norėdami įtikti aniems šešiams
valdininkams, degantiems nepaprasta neapykanta Jė-
zui. Patys ėjo patogiais takais, o Jėzų vedė ištempę
virvėmis per akmenis ir balas. Sopulingasis Jėzus tu-
rėjo eiti ten, kur tempė Jį virvės. Rankose turėjo maz-
guotas vadžias ir jomis varė Viešpatį, kaip skerdikas

kad varo bandą į skerdyklą. Ir nuolat taip bjauriai tyčiojosi ir plūdo Jį, kad pats kartojimas jų žodžių būtų pasibaisėtinas dalykas. Turiu pastebėti, kad suimant neparodyta Jėzui jokio įsakymo, jokio paliepimo raštu. Pasielgta su Juo, kaip su koku netekusiu teisių valdiniu.

Jėzus buvo basas. Be paprastų skalbinių buvo apsisivilkęs vilnone austa be siūlės tunika ir ant jos užsimetęs kitus drabužius. Mokytiniai, kaip paprastai žydai, dėvėjo ant pliko kūno škaplierius, sudėtus iš dviejų medžiagos gabalėlių, surištų ant pečių juostelėmis, o iš šalies praskeltų. Tokie škaplieriai dengdavo krūtinę ir pečius. Pilvą persijuosdavo juosta, nuo kurios dribdavo keturi gabalai ir supdami kojas sudarydavo kažką panašų į apatines.

Būrys skubiai žengė priekin. Perėję kelią tarp Alyvų daržo ir Getsemano, pasuko į dešinę, išilgai vakarinės Getsemano daržo pusės linkui tilto, esančio per Kedroną. Tiltas buvo ilgas, nes ėjo ne tikrai per Kedroną, bet ir toliau per nelygius slėnio iškilimus, kaip akmenų grindinys. Eidamas su apaštalais į Alyvų kalną, Jėzus nėjo per tiltą, nes atėjo šalutiniais keliais ir perėjo per kitą tiltą, esantį labiau pietuose. Jėzus dar nenuvestas prie tilto, krito du kartu žemėn, negailestingai plėšomas budelių. Tačiau negana buvo to įdūkusiems žudikams. Atvedę surištą Jėzų lig pusės tilto, esančio toje vietoje aukštumo į žmogaus augimą, nustūmė Jį į srovę, laikydami rankose virves ir šaukdami su pašaipą: „Dabar gali atsigeriti lig soties“. Tikrai Dievo Apvaizda apsaugojo Jėzų nuo mirštamų susitrenkimo. Krito ant kelių, paskui ant veido ir būtų baisiai susižeidęs veidą į akmenis, nes vandens buvo maža, jei nebūtų užsidengęs veido surištomis rankomis. Iš tikrųjų rankos buvo pirma pririštos prie diržo grandžių, bet nežinau, ar patys budeliai jas atleido

stumdami, ar pačios atsirišo, Dievui leidus. Jo kelių, rankų, alkūnių ir pirštų pėdsakai įsispaudė uoloje, ant kurios krito ir vėliau didžiai ją garbinta. Dabar jau dingio tikėjimas tokiais dalykais, o vis dėlto ne kartą istoriniuose regėjimuose mačiau patrijarkų, pranašų, Jėzaus, Švč. Mergelės ir kai kurių šventųjų kojų, kelių arba rankų tokias įspaudas akmenyje. Uolos, pasirodo, buvo minkštesnės ir labiau tikinčios negu žmonių širdys, duodamos svarbiomis valandomis liudijimą, kad net joms tiesa *darą įspūdžio*.

Lig šiol nemačiau, kad Jėzus būtų malšinęs savo baisų troškulį, iškentęs tokias sunkias valandas Alyvų kalne. Tiktai dabar, nustumtas į upelį, gaudė vandenį sukepusiomis lūpomis. Girdėjau, kaip kalbėjo tuo metu apie psalmininko pranašavimo išsipildymą: apie gėrimą iš upelio prie kelio (Ps. 109,7).

Budeliams buvo gana sunku ištraukti Jėzų vėl ant tilto. Vandeniu vesti negalėjo, nes antras krantas buvo aukštai išmūrytas, ir ten nebūtų galėjęs Jėzus iškopti. Tad grįžo atgal tempdami Viešpatį virvėmis per vandenį, paėjo kiek pasroviui upeliu ir čia tiktai ištraukė Jį, kaip šiekštą į krantą. Dabar keikdami vėl, pašiepdami, stumdydami, mušdami, tempė Viešpatį virvėmis antrą kartą per tiltą. Ilgas vilnonis drabužis prisisunkęs vandens, lipo Jėzui prie kūno ir trukdė Jo žingsnius. Perėjęs tiltą vėl krito nuvargęs Jėzus žemėn. Tačiau budeliai pripiešė Jį tuojau mušdami virvėmis, paskui pakėlė Jam sušlapusius drabužius lig juostos, juokės ir tyčiojosi iš Jo, kad Jis pasikaišas eiti valgyti velykinio avinėlio ir t.t.

Dar nebuvo pusiaunakčio, kai mačiau budelius einančius antroj Kedrono upės pusėj patogiais pakelės takeliais, o Jėzų tempiamą bjauriu, nelygiu keliu, aštriais akmenimis ir uolų lūžiais per erškėtynus ir dagius, be to, nuolat keikiamą, draskomą ir mušamą. Pik-

ti fariziejų valdininkai, kiek jiems leisdavo kelias, laikėsi netoli nuo Jėzaus ir nuolat Jį stumdė, badė ir mušė lazdomis, kurias kiekvienas iš jų turėjo rankose. Šaipėsi be to ir kruvinai žeidė Jo mylinčią širdį. Pavyzdžiui, budeliai tempė Jėzų aštriais akmenimis ir erškėčiais ir, žeisdami Jo basas kojas, šaukė su pašaipą: „Čia Jonas Krikštytojas Tavo pirmtakūnas prastą paruošė Tau kelią“, arba: „Čia neišsipildė Malakijaus žodžiai: „Savo angelą pasiųsiu prieš Tave, kad pataisytų Tau kelią“, arba: „Kam neprisikeli Jono Krikštytojo, kad išlygintų Tau kelią“. Po kiekvieno tokio pasityčiojimo tie niekšai juokdavosi garsiai ir kvatodavo, o jų žodžiai dar paskatindavo budelius išgalvoti kokių nuožmumų kankinti vargšui Jėzui.

Taip vydami Viešpatį linkui miesto, pastebėjo, kad čia vienur, čia kitur, atokiai renkasi būreliai žmonių. Tai buvo mokytiniai, kurie, sužinoję Jėzų suėmus, susibėgo iš Betfagės ir iš kitų užkampių stebėti, kas daroma su jų Mokytoju. Jėzaus priešai susirūpino, kad gali užpulti juos ir atimti jų belaisvį, tad davė ženklus riksmu Ofelio priemiesčiui, kad atsiųstų sutartą kariuomenės atsargą.

Būrys buvo jau tikrai už kelių minučių kelio nuo vartų, esančių pietuose nuo šventovės, į mažą Ofelio dalį, į Siono kalną, kur gyveno Kaifas ir Annas, ir štai pastebėjau kareivių kuopą, koki pusšimtį, einančių padėti Jėzaus varovams. Buvo pasidaliję trimis būreliais. Pirmame, pagal mano apskaičiavimą, buvo dešimt, paskutiniame penkiolika kareivių, tad viduriniame turėjo būti dvidešimt penki. Ėjo drąsiai, akiplėšiškai, su žibintais rankose, o rykavo džiaugsmingai, tarytum, būtų norėję ateinantiesiems pranešti, kad žengia padėti ir, tarytum, būtų norėję palinkėti pasisiekimo pradėtam vykdyti žygiui. Tuo momentu, kai pirmasis būrelis susijungė su Jėzaus varovais ir tuo būdu kilo

sambrūzdis, slapta atsiskyrė nuo užpakalinio sargybinių būrio Malkus, o paskui jį ir keletas kitų ir pasitraukė į Alyvų kalną. Pamatę tą naują kareivių būrį, skubančių su riksmu, išsisklaidė ir aplinkui slankioję mokytiniai.

Mačiau, kad *Švenčiausioji Mergelė* su išgaščiu ir liūdesiu išėjo vėl į Juozapato slėnį, lydimą Mortos, Magdalenos, Marijos Kleofos, Marijos Salomės, Morkaus Marijos, Zuzanos, Johannos Chusos, Veronikos ir Salomės. Jos buvo pietuose nuo Getsemano priešais tą Alyvų kalno pusę, kur būdavo antra įprasta Jėzaus vieta melstis. Čia atnešė joms naujausių žinių Lozorius, Jonas Morkus, Veronikos sūnus ir Simeono sūnus. Tas paskutinis buvo su Natanaėliu prie aštuonių apaštalių Getsemane ir išsprukęs iš minios atbėgo čia. Tuoju išgirsta riksmą ir pastebėta tolumoj švytruojančius žibintus abiejų susijungių būrių. Švč. Mergelė, matydama dvasia visas Jėzaus kančias ir atjausdama jas, taipgi pasitraukė dabar su draugėmis kiek į užpakalį, kad, praėjus triukšmingam būriui, galėtų sugrįžti į Morkaus Marijos namus.

EISENA PER OFELĮ

Tuo tarpu trys kareivių šimtinės pagal Judo patarimą užstojo jau viso Ofelio vartus ir gatves ir iš ten tatai pasiūsta taipgi minėtų penkios dešimtys kareivių sustiprinti Jėzaus varovus, nes čia daugiausia bijota sambrūzdzio Jėzaus naudai. Judas, išdavikas, kreipė vyriausiųjų kunigų dėmesį į tai, kad Ofelyje gyvena daugiausia neturtingi amatininkai, padieniai darbininkai ir kelių rodytojai, uolūs Jėzaus šalininkai, kurie staiga gali šokti Jo vaduoti. Žinojo išdavikas, kad Jėzus tiems vargšams darbininkams, mūrininkams

ir dailidėms padarė daug gero, juos ramino, mokė, gydė ir davė jiems išmaldos. Čia Ofelyje buvo sustojęs Jėzus keliaudamas iš Betanijos į Hebroną, užmušus Joną Krikštytoją Makchere ir raminęs Jono bičiulius. Tuomet tai išgydė daug pagelbininkų ir samdininkų, sužeistų griūvant dideliam pastatui ir Siloes bokštui. Jie beveik visi, atsiuntus Šv. Dvasią, pirmieji tapo Kristaus išpažinėjais. Kai atėjo laikas krikščionims visiškai atsiskirti nuo žydų, kai imta kurti krikščionių sodybos, užstatyta čia palapinėmis ir trobomis visą slėnį net lig Alyvų kalno. Tuomet tad ir Steponas savotiškai ten apaštalavo. Ofelis yra kalva į pietus nuo šventovės, aptvertas ypatingu mūru, gyvenamas daugiausia padienių darbininkų, atrodo jisai ne ką mažesnis už Duelmeną.

Dorus *Ofelio* gyventojus pažadino iš miego savo riksmu prisklidę gatvėse kareiviai. Bėgo iš savo namų, rinkosi gatvėje ir prie vartų ir nekantriai klausinėjo kareivius, kas atsitiko, tačiau tie, daugiausia kilę iš ištvirtusios vergiškos minios, užuot ką atsakę, juokėsi iš jų ir nuožmiai stumdydami varė juos atgal į trobas. Tiktai tuomet, kai jiems kažkas pagaliau paaiškino, kad vedamas suimtas Jėzus, piktadarys ir netikras pranašas, pridėdamas su pašaipa, kad vyriausias kunigas ypatingai susirūpinsias Juo ir jau paruošęs Jam kryžių, kilo triukšmingas dejavimas visam, sukeltam iš miego, priemiesty. Moterys ir vyrai bėgiojo aplinkui, raudodami, iškėlę rankas klaupėsi, šaukėsi dangaus pagalbos garbindami Jėzaus gerumą, o kareiviai be kokio pasigailėjimo stumdė juos ir mušė, vaikė į visas puses ir varė namo. Paskui ir Jėzui prikaišiodami šūkavo: „Štai aiškus įrodymas, kad Jis žmonių kurstytojas“. Tačiau nesugebėjo visiškai nuraminti gyventojų, nes visi bijojosi, kad savo smurtu, persekiodami tiesą, nesukeltų sambrūzdžio. Tenkinosi paskui tuo, kad pa-

šalindavo juos nuo kelio, kur galėję būtų kliudyti būrį vedantį Jėzų.

Tuo tarpu nuožmus būrys artinosi su iškankintu Jėzumi prie Ofelio vartų. Jėzus jau kelis kartus krito žemėn ir buvo matyti, kad nebegali toliau eiti. Naudo-damasis ta proga kaž kuris iš gailestingiesniųjų karei-vių tarė: „Juk matote, kad tas nelaimingasis žmogus nebegali nė žingsnio žengti. Jei norite pristatyti Jį gy-vą kunigams, tai bent atleiskite Jo pančius, kuriais su-rištos rankos, kad krisdamas galėtų kiek pasiremti“. Tuo tarpu būrys sustojo ir budeliai rišo pančius, kaž-koks kitas gailestingas kareivis šoko prie netolimo šu-linio, pasėmė vandens luobo indeliu, kokį paprastai turi su savim kareiviai, ir padavė Jėzui atsigerti. Jėzus ta-rė kelis padėkos žodžius, o paskui priminė kažką pra-našiška apie pagirdymą gyvuoju vandeniu ir apie gyvo-jo vandens šaltinį. Tačiau fariziejų valdininkai tuojuo pradėjo tyčiotis, plūsti Jį ir kaltinti pasigyrimais ir piktžodžiavimais. „Liaukis — kalbėjo — niekus ple-pėjęs, jokie gyvulio jau nebepagirdysi, o juo labiau žmogaus“. Tačiau Jėzus sakė tiesą, nes žinojau, kad tą pačią akimirką, kurią atleista Jėzui pančiai, apšvietė Dievas abiejų gailestingųjų kareivių širdis tiesos švie-sa. Dar prieš Jėzaus mirtį jie atsivertė, o vėliau tapo krikščionių visuomenės nariais. Žinojau ir dabartinius jų vardus ir vėlesnius, kaip mokytinių, ir visą tą da-lykų eigą, tačiau tiekai smulkmenų, kurios slenka pro mano akis, neįmanomas daiktas užtekti atminties.

Būrys, nuolat tapydamas Jėzų, žengė į kalną ir pagaliau įėjo pro Ofelio vartus. Tuo metu visose pu-sėse kilo širdį verią gyventojų skundai, pamačiusių Jė-zų, prie kurio iš dėkingumo buvo prisirišę visa širdimi. Tiktai su dideliu vargu pasisėkė kareiviams sulaikyti plūstančias iš visur minias, vyrai ir moterys bėgo iš visų pusių, atsiklaupę šaukė keldami rankas: „Atiduo-

kite mums tą žmogų, atiduokite mums geradari. Kas dabar mums bepadės? Kas ligose paguos ir išgydys? Atiduokite Jį mums”. Tai buvo baisus reginys. Jėzus išblyškęs, pasikeitęs taip, kad negalima ir bepažinti, sumuštas, sužeistas, sutaršytais plaukais, su šlapiu, suteptu ir prastai pakaišytu drabužiu, ėjo tampomas pančiais, mušamas basliais, o įžūlūs, pusplikiai budeliai tempė Jį virvėmis, kaip vargšą vos gyvą aukos gyvulį. Įdūkę kareiviai vijo iš visų pusių bėgančią dejuojančią gyventojų minią, o tie skųsdamies tiesė į Jį rankas, kurioms suteikė galią judėti, šaukė Jam lūpomis, kurioms suteikė galią kalbėti, verkė Jo akimis, kurioms gražino šviesą.

Jau Kedrono slėnyje prie Jėzaus varovų prisidėjo smalsuolių būrys, šie taipgi nesigailėjo Jėzui pašaipų ir plūdimų tai kareivių drąsinami, tai Anno, Kaifo ir kitų Jėzaus priešų šalininkų kurstomi, ir dabar Ofelyje padėjo kareiviams vaikyti gyventojus, plūsti juos ir barti.

Kai būrys jau perėjo per Ofelį ir išėjo pro kitus, kiek iš šono esančius mūre vartus, uždaryta juos, norint sulaikyti dejuojančią minią, o būrys su Jėzum pasileido slėnio linkui. Po dešine ranka čia buvo dideli namai, rodosi, liekanos nuo Salemono laikų, po kairės rankos — *Betesdos* kūdra. Vesta dabar Jėzų į vakarus *Milo* slėniu. Paskui pasukta kiek į pietus, kur aukšti laiptai ėjo . Siono kalną prie Anno namų. Visą tą kelią nesiliauta tyčiotis iš Jėzaus ir kankinti, o iš miesto kas kart daugiau rinkosi visokių gatvės padaužų, kurie kurstė Jėzaus budelius dar šlykštesniems ir nuožmesniems darbams. Nuo Alyvų kalno lig čia Jėzus krito septynis kartus žemėn.

Ofelio gyventojai neatsikvošėjo nuo vienos baimės ir liūdesio, o jau kitas dalykas sukėlė iš naujo jų pasigailėjimą. Štai apsupta šventųjų moterų ir bičiulių

pasirodė švč. *Mergelė*, kurią vesta per Ofelį iš Kedro-
no slėnio prie Morkaus Marijos namų, esančių Siono
pakalnėje. Gailestingi gyventojai, pažinę ją, iš naujo
ėmė dejuoti ir skųstis ir taip susigrūdo aplink Mariją
ir jos drauges, jog Dievo Motina ne ėjo, o minia nešė
ją nešė.

Marija iš *skausmo buvo kaip be žado*, atvykusi pas
Morkaus Mariją nepratarė nė žodžio, kol atėjo Jonas.
Tiktai tuomet pradėjo liūdnai klausinėti jį, o jis pa-
sakojo jai visa, ką matė savo akimis nuo to laiko, kai
paliko Jėzų vakarieninėj, ligi šiol. Vėliau nuvesta Švč.
Mergelė į Mortos namus, esančius vakarų pusėje šalia
Lozoriaus pilies. Vesta ją tačiau šalutiniais keliais, ven-
giant kelių, kuriais ėjo Jėzus, kad jai nebūtų perdaug
žeidžiama širdis.

Petras ir Jonas sekė iš tolo paskui varovus, ve-
dančius Jėzų. Kai jau būrys ėjo į miestą, abu pasuko
kiton pusėn, nes ryžosi pasirūpinti įeiti į teismo salę,
kur vesta Jėzų. Čia Jonas turėjo keletą gerų pažįsta-
mų tarp vyriausiųjų kunigų tarnautojų, panašių į šių
dienų teismo *skelbėjus*. Tad į juos ryžosi kreiptis su
Petru. Tie kaip tik gavo įsakymą pažadinti visų luo-
mų vyresniusius ir įžymius žmones ir pašaukti juos
į teismą. Norėjo patarnauti ir apaštalams ir paleng-
vinti jiems įeiti į teismo salę, tačiau negalėjo rasti bū-
do. Pagaliau gudriai išsprendė tą keblumą. Apdarė
Petrą ir Joną valdiškomis teismo skelbėjų skraistė-
mis ir liepė drauge su jais prašyti teismo narius į po-
sėdį ir tuo būdu paskui su tomis skraistėmis galėjo be
kliūčių įeiti į Kaifo teismo salę. Kitaip būtų nepatekę,
nes neleista ten nieko, išskyrus papirkta minią, ka-
reivius ir melagingus liudininkus. Tarp teismo tary-
bos narių, vadinamosios Didžiosios Tarybos buvo taip
pat Nikodemas, Juozapas Arimatietis ir kiti palankūs
Jėzui žmonės, todėl abu apaštalai nuėjo tiktai prašyti

tų ir tuo būdu laimėjo taryboje palankių balsė Jėzui, nes fariziejai, gal būt, tyčiomis būtų liepę aplenkti juos ir nekviesti. Judas visą tą laiką klajojo stačiu skardžiu iš pietų pusės nuo Jeruzalės, kur buvo verčiami visokie nešvarumai. Klajojo kaip pamišęs piktadarys, o šėtonas nesitraukė nuo jo.

JĖZAUS PRIEŠŲ PASIRUOŠIMAS

Annas ir *Kaifas* tuojau sužinojo, kad Jėzaus suimtas ir tuojau pradėjo ruošti teismui. Apšviesta teismo kiemas ir pastatyta sargyba prie visų vartų. Teismo pasiuntiniai bėgiojo po visą miestą kviesdami tarybos narius, mokytuosius ir visus, kurie turėjo kokį balsą teisme. Daugumas iš jų jau buvo pas Kaifą, kai Judas tarėsi išduoti Jėzų; jie pasiliko norėdami sulaukti bylos rezultatų. Pašaukta taip pat trijų miestelėnų luomų vyresnieji. Šventės proga jau kelios dienos buvo susirinkę Jeruzalėje *fariziejai, sadukiejai ir erodėnai* iš visų krašto šalių ir žinojo apie ketinimą suimti Jėzų, nes ne kartą kalbėjo apie tai tarp savęs ir Didžiojo Taryboj. Vyriausieji kunigai turėjo visų jų sąrašą, tad parinko dabar iš jų pikčiausius Jėzaus priešus ir pavedė jiems, kad kiekvienas tarp savo pažįstamų surinktų kaltinimų ir liudininkų prieš Jėzų ir stotų su jais į teismą. Jau minėjau, kad šventės proga iš viso krašto vykdavo žmonės į Jeruzalę. Buvo tat daug Jėzaus priešų fariziejų ir priešų iš Nazareto, Kafarnau-mo, Tyro, Gabaro, Jotopato, Silo ir kitų vietų, kur Jėzus ne kartą sugėdino juos žmonių akivaizdoje, sakydamas jiems drąsiai į akis tiesą. Visi tie degdami neapykanta džiaugėsi proga atkeršyti. Kiekvienas iš jų ieškojo tarp atvykusiųjų iš savo pusės po keletą rėksnių ir papirko juos, kad už pinigų šauktų ir melagingai liudytų prieš Jėzų. Tačiau, kad ir kaip stengėsi,

be grynų melagysčių ir šmeižtų nieko negalėjo išrasti tokio, ką iš tikrųjų galėtų palaikyti kaip Jėzaus kaltę; nebent tuos senus nuvalkiotus priekaištus, kuriuos Jėzus jau tiek kartų atrėmė sinagogose ir visuomet įrodė jų niekingumą.

Tad dabar visi spietėsi palengva į Kaifo teismo rūmus. Čia ėjo taip pat visi Jėzaus priešai, išdidūs fariziejai ir rašto mokslininkai iš Jeruzalės miesto drauge su būriu niekšiškų šalininkų. Tarp jų netrūko taipgi įdūkusių pardavėjų, kuriuos Jėzus išvijo iš šventovės. Toliau ėjo pasipūtę mokslininkai, kuriuos Jėzus ne kartą šventovėje žmonių akivaizdoje privertė nutilti. Gal būt, ne vienas iš jų negalėjo dar atleisti Jėzui to, kad pirmam savo pamoksle, kaip dvylikos metų berniukas, jau sugėdino ir įtikino. Susirinko taipgi nepataisomi nusidėjėliai, kurių Jėzus nenorėjo išgydyti, ir išgydytieji, kurie nusidėję vėl atkrito. Susirinko vėjaviaikiai jaunikačiai, kurių Jėzus nepriėmė į mokytinių skaičių, gudrūs paveldėtojai, pikti už tai, kad turtas, kurio tikėjosi, Jėzui tarpininkaujant, pateko vargšams. Ne-trūko niekšų, kurių bičiulius Jėzus atvertė, pasileidėlių ir svetimoterių, kurių guloves atvedė Jėzus į dorybės kelią, paveldėtojų piktų ant Jėzaus už tai, kad išgydė tuos asmenis, iš kurių tikėjosi turto. Pagaliau susirinko visi tie, kurie, norėdami įtikti kunigams ir šį tą laimėti, buvo pasiryžę ir niekšišiausią darbą padaryti, kurie kaip šėtono įnagis nekenė viso to, kas šventa ir juo labiau švenčiausiojo ir šventųjų. Visa ta vietos ir užmiesčio žydijos padugnių banga, paskatinta svarbiausių Jėzaus priešų, plaukė iš visų pusių prie Kaifo rūmų apkaltinti visokiomis kaltėmis tą nekaltąjį Dievo Avinėlį, kuris neša pasaulio nuodėmes, ir nori ap-sunkinti tų nuodėmių vaisiais Jį, kuris iš tikrųjų jas pasiėmė, nešė jas ir išnaikino pagaliau savo mirtimi.

Tuo tarpu, kai tas nenaudėlių būrys spietėsi, ruoš-

damasis sutepti skleistųjų Išganytoją, pamaldūs žmonės, Jėzaus bičiuliai, su baime ir liūdesiu širdyje, nežinodami tikro dalykų padėjimo, klajojo čia vienur, čia kitur. Kiekvienas į juos kreivai žiūrėjo, o kai norėjo pasiklaustyti ko, arba ėmė skųstis, vyta šalin. Kiti palankesni arba mažiau palankūs, bet silpni dvasia Jėzaus šalininkai pasipiktino tais įvykiais ir pasidavę pagundai pradėjo svyruoti. Protingų ir ištvermingų dvasia nedaug tebuvo; buvo taip pat, kaip ir pas mus paprastai darosi, kur ne vienas yra geras krikščionis tol, kol tatau jam patogų, bet tegu tiktau ima žmonės žiūrėti į jį su pašaipu, tuojau ima gėdytis kryžiaus. Daugumui tuojau išbudo sąžinė, nes žinojo, kaip be-teisiškai, be pagrindo, į dangų šaukiamai pasielgta su Jėzumi. Visus paveikė tas šlykštus Jo kankinimas, o paskui tas dangiškas Išganytojo kantrumas, iš kurio lūpų neišsprūdo skundo žodis, todėl traukėsi tylėdami, nors su baime širdyje.

ŽVILGSNIS Į JERUZALĘ

Milžiniškam, pilname žmonių mieste ir plačiose velykinių svečių palapinėse jau buvo ramu, nes gyventojai po dienos darbų, atlikę nustatytas maldas ir ceremonijas, atsigulė pailsėti, ir štai staiga pasklido gandas apie Jėzaus suėmimą. Kilo tuojau sambrūzdis tiek tarp priešų, tiek tarp Jėzaus bičiulių. Iš visų miesto pusių ėjo į teismą tie, kuriuos pakvietė vyriausiųjų kunigų tarnai, vieni ėjo mėnesienoj, o kiti ir pasišviesdami žibintais, visi skubėjo į Sioną, kur žibėjo daugybė žibintų ir iš kur sklido klegesys. Tuo metu paprastai tuščios miesto gatvės nemielą dari išpūdį, juo labiau, kad langai ir durys daugely namų yra užpakaly į kiemą. Šiandien pertraukia tą tylą daugely vietų šlamesiai ir kalbos. Čia vienur, čia kitur kažkas beldžiasi į

vartus ir žadina miegančius: durys prasiveria, girdėti trumpas klausimas ir atsakymas, ir tuojau pašauktieji skuba į Sioną, paskui juos traukia smalsieji ir tarnai, kad galėtų papasakoti likusiesiems, kas įvyko. Kur ne kur vėl triukšmingai užstumiami sklėsčiai ir vartų užkaiščiai; nežinantieji yra nusigandę, ar nekilo koks sambrūzdis. Čia vienur, čia kitur stovi žmonės vartuose ir klausinėja praeinančius pažįstamus žinių, arba taipgi praeivius; pamatę savo šalininkus, sustoja prie jų valandėlę, nors ir labai skuba. Girdėti piktos pastabos ir pašaipos, kaip ir pas mus kad darosi tokiais atvejais. Štai tokių kalbų ištraukos: „Dabar įsitikins Lozorius drauge su savo seserimis, su kuo turėjo reikalo. Per vėlu bus dabar gailėtis savo pasielgimo Joanai Chusiai, Marijai, Motinai Jono Morkaus ir Salomei. Koks tai pažeminimas bus Serafijai, jos vyro Siracho akivaizdoje, kuris taip dažnai peikė tą bičiuliavimąsi su Galilėjiečiu. Visi tie to maištininko, svajotojo šalininkai žiūrėdavo visuomet į kitaip mąstančius su pasigailėjimu, o dabar ne vienas nežinos, kur slėptis, taip jiems ir reikia. Neatsiras, be abejo, dabar tokių, kurie mestų Jam po kojų palmių šakas, drabužius ir patiesalus. Gera tiems šventuoliams, kurie visuomet norėjo atrodyti geresni, dabar jiems bus ne kaip, kai ims ir juos tardyti. Visi jie mažiau ar daugiau yra įklimpę į Galilėjiečio bylą, ta byla įleido giliau šaknis, negu manyta. Įdomu, kaip laikosi Nikodemas ir Juozapas Arimatietis, jau seniai jie įtariamai. Jie laikosi su Lozorium, tiktai yra atsargesni, bet dabar turi visa tai paaiškėti.” Tokias ir panašias kalbas kalbėjo tie, kurie buvo pikti ant kai kurių šeimų, o svarbiausia ant tų moterų, kurios buvo Jėzaus šalininkės ir neseniai Verbų sekmadienį tatau paliudijo viešai.

Kitose vietose priimta tą naujieną su kitokia šir-

dimi. Kai kurie būkštauja, kiti tyliai skundžiasi arba ieško tylomis artimos sielos, norėdami išreikšti savo liūdesį bičiuliui, nedaugelis išdrįsta pasakyti savo užuojautą garsiai ir griežtai.

Tačiau ne visas miestas pakilo dar iš nakties miego. Tiktai ten, kur pasiuntiniai atnešė pakvietimus į teismą, arba kur fariziejai ieško neteisių liudytojų, sambrūzdis matyti didesnis, o labiausiai gatvėse sueinančiose su keliu į Sioną. Žiūrint į tai, atrodo, tarytum, įvairiose miesto vietose išsižiebė pykčio ir neapykantos kibirkštys, skrisdamos gatve rinko kas kart naujas ir taip jungdamos visos plaukė kaip baisi ugninė srovė į Kaifo namus Sionan. Sambrūzdis pradeda pamaži didėti ir tuose kvartaluose, kur lig šiol buvo visai ramu.

Romos kareiviai niekur nesikiša, tačiau sargybos sustiprintos, būriai pasiruošę atidžiai visa ką seka. Pagaliau taip visuomet jie elgiasi Velykų švenčių metu, kai suplaukia tokia minia; pažiūrėti elgiasi ramiai, bet yra visam kam pasiruošę. Žydai priversti nutraukti nakties poilsį, rūpestingai vengia vietų, kur stovi Romos kareiviai, nes baimingai fariziejai būtų palaikę įžeidimu ir papiktinimu, jei Romos kareivis būtų juos su laikęs. Vyriausieji kunigai tuojuo pranešė apie savo darbą Pilotui, todėl buvo įsakyta išstatyti kareivių sargybas Ofelyje ir Siono kalne; bet jie nepasitiki juo ir jis jais taip pat. Pilotas taipgi šiandien nemiega, priima įvairius pranešimus ir duoda įsakymus. Jo žmona guli lovoje, miega giliu, bet neramiu miegu, nuolat dūsauja ir verkia, matyt, sapnuoja baisų ir liūdną sapną. Tačiau Dievui leidus miegodama ji sužino daugiau, negu Pilotas budėdamas.

Niekur taip nepasirodo gili užuojauta Jėzui, kaip *Ofelyje* tarp vargšų, šventovės vergų ir samdininkų. Baimė matant daromą smurtą prikėlė juos iš miego

šià ramią naktį. Štai praslinko pro jų akis kaip baisi nakties šmėkla šventasis jų Mokytojas ir Geradaris, kuris juos gydė ir maitino, o dabar buvo niekinamas, išjuokiamas ir kankinamas. Po valandėlės vėliau jų skausmas prasiveržė vėl reiškiant užuojautą savo Geradario motinai, praeinančiai tenai su draugėmis. Ak, kaip buvo liūdna žiūrėti į kančių varginamą Jėzaus motiną, į jos bičiules priverstas skubėti pusiaunaktyje iš vieno namų į kitus, priverstas baimingai bėgioti gatvėse tokią nepaprastą joms valandą. Ne kartą turi slėptis skersgatviuose nuo įdūkusių praeivių būrių, ne kartą patiria pašaipiškų užkabinėjimų, kaip kokios piktos moterys, arba girdi nemalonus, piktas praeivių kalbas ir retai tik gailestingą žodį apginti Jėzui. Pagaliau parėjusios namo krinta beveik be sąmonės iš nuovargio, verkia ir laužo rankas nematydamos niekur paguodos, puola viena kitai į glėbį arba sėdi malšindamos skausmą, parėmusios pridengtą galvą ant kelių. Štai girdėti kažką beldžiant į vartus, tad klausosi baimingai, kas čia galėtų būti. Tačiau beldimasis tylus, nedrąsus, taip nesibeldžia priešai. Tad atidaro atsargiai vartus ir mato savo Viešpaties ir mokytojo kurį bičiulį arba bičiulio tarną. Tuoju ima jį klausinėti ir sužino tikrai apie kokią nors naują Jėzaus kančią. Sunku joms sėdėti kambariuose, tad skuba vėl į gatvę, pasiklauso ir su atnaujintu sielvartu grįžta namo.

O tuo tarpu *didesnė mokytinių ir apaštalių* dalis klajoja baimingai Jeruzalės slėniais ir slepiasi Alyvų kalno olose. Susitikę ką tamsoje išgąstingai šoka į šalį ir tikrai pažinę tyliai klausinėja naujienų — tačiau tuoju nutyla, kai išgirsta vėl ką artinantis. Kas kartą keičia uždingsčius arba po vieną artinasi prie miesto. Kai kurie sėlina prie velykinių palapinių, prie savo šalies pažįstamų, norėdami išgirsti kokią naujieną arba pasiųsti ką sužinoti į miestą. Kai kurie kopia į Aly-

vų kalną, su baime klausosi triukšmo, einančio iš Siono ir seka žibintų šviesą, o kiekvieną dalyką aiškinasi įvairiais būdais. Paskui skuba vėl į slėnį sužinoti ko tikresnio.

Nakties tylą pertraukia kas kart didėjas triukšmas prie Kaifo teismo rūmų. Čia visur žiba žibintai ir žiburiai, ir jų šviesoje matyti neaiškiai tamsūs šešėliai skubą į rūmus. Laiks nuo laiko perplėšia orą atvestų aukoti gyvulių riksmas velykinėse palapinėse. Tačiau riksmas nurimsta ir girdėti tiktai liūdnas, nekaltas bliovimas daugelio švelnių avinėlių, turinčių rytoj šventovėje žūti nuo peilio kaip auka Dievui. Širdį suima nuostabus ir keistas ilgesys, nes štai vienas skaisčiausias Avinėlis jau *pasiaukėjo gera valia* ir nepraveria Savo lūpų apsiginti, kaip avis vedama į skerdyklą, kaip erelis kerpančiojo rankose. O tas Velykų Avinėlis grynas ir be sutepties, nes tai pats Dievas žmogus *Jėzus Kristus*.

Ties visu tuo ten, aukštai, nusitiesė kaip juosta tamsūs ir liūdni debesys, pro juos slenka pamaži rūstus mėnulis, nepaprastų dėmių pridengtas, tarytum, išblyškęs, nusigandęs ir bijąs apvalyti savo veidą, nes pilnatis tai Jėzaus mirties laikas. O už miesto nuo pietų pusės uolotam Hinomo slėny, toje nelankomoj, nykioj vietoj, kur tiktai balos, kur verčiamos atmatos ir nešvarumai, klajoja išdavikas *Judas Iskarijotas*. Jį vaiko šėtonas ir kankina jo paties sąžinę, tad bėga net nuo savo šešėlio, o jo širdyje įsikerėja baisus nusivylimas. *Pragaras* pasijudino šiandien iš pat pamatų, tūkstančiai piktų dvasių klajoja po šventąjį miestą, gundo žmones nusidėti. O šėtono pyktis nuolat auga, didėja ir maišosi. Nekaltas Avinėlis prisiėmė visokias sunkybes, bet šėtonas to nenori, jis nori nuodėmės. Ir nors tas Teisingasis nenusidės ir be reikalo gundomas ne-

smuks, šėtonas stengiasi bent, kad jo priešai taptų atkaklūs nusidėjėliai ir pragaro grobis.

Dangaus *angelai* svyruoja tarp liūdesio ir džiaugsmo, norėtų siųsti maldas į Dievo sostą, prašyti pagalbos Jėzui, tačiau įstengia tiktai stebėtis Dievo teisingumo ir gailestingumo stebuklu, kuris buvo nuo amžių danguje, o dabar laike pradėjo įvykti žemėje. Nes angelai tiki taipgi Dievą Tėvą visagalį, Kūrėją dangaus ir žemės ir Jėzų Kristų Jo vienatinį Sūnų, mūsų Viešpatį, kuris prasidėjo iš Šventosios Dvasios, gimė iš Marijos Panos, šią naktį pradeda kentėti prie Pontijaus Piloto, rytoj bus nukryžiuotas, numirs ir bus palaidotas, kuris nužengs į pragarus, o trečią dieną kelsis iš numirusių, kuris įžengs į dangų ir sėdės visagalio Dievo Tėvo dešinėje, iš kur ateis teisti gyvųjų ir mirusių ir jie tiki šventąją Dvasią, šventą visuotinę Bažnyčią, šventųjų bendravimą, nuodėmių atleidimą, kūno iš numirėlių atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

Visa tai yra tiktai pakrikęs išpūdžių vaizdas pripildas vargšę, nuodėmingą žmogaus širdį išgąsčiu, gailėsčiu, rūpesčiu ir užuojauta, kai iš atsiminimų, lyg pailsėti norėdami, nukreipiame kelias minutes dėmesį nuo baisaus mūsų Išganytojo kryžiaus kelio ir atkreipiame jį į aplinką. Taip atrodė Jeruzalė aną liūdniausią paprasto laiko pusiaunaktį, kai begalinis teisingumas susidūrė jungdamasis drauge su begaliniu Dievo gailestingumu, kad galėtų pradėti švenčiausią Dievo ir žmonių meilės darbą, kad nubaustų už žmonių nuodėmes Dievą Žmogų, kad išnaikintų nuodėmes per Dievą Žmogų. Taip visa buvo, kai mylimąjį Išganytoją vesta pas Anną.

JĖZUS PRIŠ ANNA

Apie pusiaunaktį įvesta Jėzų per nušviestą kiemą į didžiąją *Anno rūmų salę*, kaip nedidelę bažnyčią. Salės gale estradoje sėdėjo Annas, apsuptas dvidešimt aštuonių patarėjų; pro estrados apačią galima buvo praeiti. Į tą estradą buvo laiptai su keliose vietose platesnėmis terasomis. Aukštai buvo Anno sostas, jis čia įeidavo stačiai pro duris iš užpakalinių kambarių.

Jėzus įėjo į salę apsuptas kareivių, kurie Jį suėmė. Budeliai užtempė Jį virvėmis prieš teismą laiptais. Salė priėjo kareivių, minios, žydų, Jėzaus kaltintojų, Anno tarnų ir liudininkų, kuriuos Annas liepė surinkti ir kurie iš čia ėjo paskui pas Kaifą.

Annas vos galėjo sulaukti ateinant kenčiančiojo Išganytojo. Jo veide blizgėjo piktas džiaugsmas, klasa ir pašaipa. Jis buvo tam tikro teismo pirmininkas ir sėdėjo dabar čia su savo būriu, su savo komisija, kuri turėjo saugoti teikiamą žmonėms mokslą, ir vyriausiojo kunigo akivaizdoje ėjo kaltintojo pareigas.

Nuleidęs galvą, tylėdamas stojo Jėzus prieš Anną išblyškęs, iškankintas, su šlapiais, purvinais drabužiais, su surištomis rankomis, kurių virves laikė budeliai. O tas senas sudžiūvęs niekšas su reta barzda, pilnas pašaipos ir šalto žydiško išdidumo, šypsodamasis dėjosį nieko nežinąs ir neva labai nustebo, kad tas areštuotasis, apie kurį jam pranešta, esąs Jėzus. Nepataikysiu pakartoti tiksliai jo žodžių į Jėzų, bet maždaug jų prasmė buvo tokia: „O, žiūrėkite, štai Jėzus iš Nazareto. Tai tu esi? Kur Tavo mokytiniai, gausūs Tavo šalininkai? Kur Tavo karalystė? Kaip visa kitaip pakrypo, negu galvojai. Atėjo galas šmeižtams. Žiūrėta pro pirštus, kol prisipildė saikas piktžodžiavimo,

kunigų šmeižimo ir šabaso niekinimo. Kas Tavo mokytiniai? Kur jie? Tyli? Kalbėk, kurstytojai ir suvedžiotojai! Jau suvalgei Velykų avinėlių netinkamu būdu, nenurodytu laiku ir netinkamoj vietoj. Nori skelbti naują mokslą? Kas Tau davė teisės mokyti? Kur Tu mokei, sakyk? Koks Tavo mokslas visus kurstas? Sakyk, pagaliau, koks Tavo mokslas?”

Tuomet Jėzus pakėlė pamažėle galvą, pažvelgė rimtai į Anną ir tarė: „Mokiau viešai, visų žmonių akivaizdoj, kur susieina visi žydai. Nieko nekalbėjau slapta, kodėl mane klausi? Klausk tuos, kurie girdėjo, ką kalbėjau jiems, jie žino, kaip ir ko mokiau?”

Ištarus tuos žodžius pasirodė Anno veide pašaipą ir pyktis, tai pastebėjęs kažkoks pataikautojas, stojęs prie Jėzaus, smogė į veidą visa ranka apkaustyta geležine pirštine ir tarė: „Tai Tu taip atsakai vyriausiam kunigui!” Jėzus pasverdėjo nuo staigaus smūgio ir, kadangi tuo pačiu metu kareiviai pastūmė ir patempė virves, *krito ant šono, ant laiptų* ir kraujas ėmė tekėti iš švenčiausio Jo veido. PašaiPOS, murmėjimai, juokai ir plūdimai suskambėjo visoje salėje. Kareiviai tuojau kitaip kankindami prikėlė Jėzų, o Jis tarė ramiai: „Jei netiesą sakiau, įrodyk tai, o jei tiesą, tai už ką mane muši?”

Jėzaus ramumas baisiai išširdino Anną. Pašaukė kelis iš salės, kad, kaip pats Jėzus pareikalavo, pasakytų, ką girdėję iš Jo ir koks Jo mokslas. Tuojau prasidėjo minios lentkynės riksmu, visi rėkė iš karto trukdydami vieni kitiems. Jis — kalbėjo — darosi karaliumi ir Dievą laiko savo Tėvu, o fariziejus vadina svetimateriais, Jis kursto žmones ir gydo juos šabase šėtono galybe. Ofelio žmonės kraustosi iš proto dėl prisirišimo prie Jo, vadina Jį savo išgelbėtoju ir pranašu. Jis pats liepia, kad Jį vadintų Dievo Sūnumi, kalba, kad esąs Dievo pasiuntinys, meta prakeikimus Jeruzalei,

pasakoja apie miesto išnaikinimą, nesilaiko pasninkų, valkiojasi apsuptas žmonių minios, tarp kurių yra paleistuvių ir svetimoterių, valgo su nešvariaisiais, su pagonimis, muitininkais ir nusidėjėliais. Štai ir dabar pasakė prie Ofelio vartų kareiviui, kuris Jam padavė vandens, kad duosias amžinojo gyvenimo vandens, kurio atsigėręs niekuomet nejausias troškimo. Jis veda žmones į šunkelius daug reiškiančiais žodžiais, jis kleidžia svetimus pinigus ir turta, dumia žmonėms akis įvairiais išmislais apie savo karalystę ir panašiai.

Tokius tat priekaištus daryta Viešpačiui vieną po kito. Kaltintojai išeidavo priešais Jį ir mušdavo Jį veidan plūsdami, o kareiviai stumdydavo visur šaukdami: „Kalbėk, atsakinėk“. Annas ir tarybos nariai iškisdavo protarpiais pašaipas, kaip pav.: „Na, jau žinome nepaprastą Tavo mokslą, ką atsakysi į tai? Tai būtų buvęs viešas mokslas! Visa šalis jo prisisotino. Ką gi nebepataikai čia nieko išgauti iš savęs? Kodėl gi nieko neįsakinėji, karaliau? Dievo pasiuntiny, parodyk dabar savo pasiuntinybę“.

Į visus tokius vyresniųjų priekaištus sargybiniai ir arčiau stovintieji stengdavosi atsakyti stumdydami, draskydami ir pašiepdavo Jėzų. Jie visi turėjo noro pasielgti pagal pavyzdį išulauš kareivio, kuris smogė Jėzui į veidą.

Baisiai kankinamas Jėzus sverdėjo į visas puses, o Annas kalbėjo į jį šaltu pašaipišku balsu: „Kas Tu esi? Koks karalius, ar pasiuntinys? Maniau, kad esi sūnus nežinomo dailidės, o gal Tu esi Elisas, kurį paimita į dangų su ugnies vežimu? Sako, kad jis dar gyvenąs. Tu taipgi pataikai pasidaryti nematomas ir ne kartą jau pasprukai. Gal būt, esi Malachijas? Kiek kartų išdidžiai minėjai tą pranašą ir jo pranašystes taikei sau. Apie jį taipgi eina gandų, kad neturėjo tėvo, kad buvo angelas ir kad visai nemirė. Tai viliojanti

proga apgavikui dėtis juo. Pasakyk, koks gi esi karalius? Tu juk sakais daugiau reiškias, negu Salemonas. Gera, nenoriu Tau ilgiau trukdyti naudotis tavo karališkuoju titulu”.

Čia liepė Annas paduoti trijų ketvirčių uolekties ilgumo raštelį, o platumo per tris pirštus, ištiesė jį ir, laikydamas priešais save, nendrės plunksna parašė eilę didžiųjų raidžių, iš kurių kiekviena turėjo ypatingą kaltinimą prieš Viešpatį. Susuktąjį raštelį įdėjo į mažą aguruotišką indelį su kakleliu viršuj. Tą indą, ant ilgos nendrės pamovęs, padavė Jėzui kaip pašaipišką karalystės ženklą ir tarė Jam piktai tyčiodamasis: „Štai Tavo valstybės skeptras, jame glūdi visi titulai ir teisės. Nunešk jį pas vyriausią kunigą, kad pažintų iš jo Tavo pasiuntinybę ir Tavo karalystę ir kad pasieltų su Tavim sutinkamai su Tavo vertybe. Suriškit rankas ir nuveskite tą karalių pas vyriausiąjį kunigą!” Tad surišta vėl Jėzui rankos, nes čia įvedus jos buvo atrištos. Įdėta į jas paniekinamasis ženklas, kuriame buvo kaltinamasis aktas. Taip išvesta Jį iš salės ir nuvesta pas Kaifą šaipantis ir kankinant.

JĖZUS PRIEŠ VYRIAUSIĄ KUNIGĄ KAIFĄ

JĖZUS VEDAMAS NUO ANNO PAS KAIFĄ

Vedamas pas Ariną Jėzus jau ėjo pro Kaifo namus, esančius kiek šalyje, nuo čia per tris šimtus žingsnių. Dabar vesta Jį atgal kitu aplinkiniu keliu. Kelias eina svarbiausia pro mūrus ir mažesnius pastatus, priklausančius Kaifo teismo rūmams. Visas kelias buvo nušviestas žibintais, pritaisytais prie stulpų ir pilnas įdūkusios žydų minios. Kareiviai lydėjusieji Jėzų vargais negalais galėjo sulaikyti minios veržimąsi. Tie patys niekšai, kurie šmeižė Jėzų pas Anną, ėjo dabar su Juo pas Kaifą kartodami senus ir prasimanydami naujus priekaištus. Varovai vėl pridėdavo prie šmeižtų naujus išniekinimus, ir taip kankintą Jėzų visą kelią. Mačiau pati, kaip ginkluoti teismo sargai vaikė šalin būrelius žmonių, palankių ir gailestingų Jėzui, o tiems, kurie ypatingai sugebėjo plūsti ir šmeižti, davė pinigų ir noromis leido į teismo kiemą.

TEISMO KIEMAS PAS KAIFĄ

Norint patekti į Kaifo teismo rūmus, įeinama pro vartus į platų *išorės kiemą*, o iš ten vėl pro vartus į kitą kiemą, kurio mūras supa namus (nuo šiol jį vadinsime *vidaus kiemu*). Patys namai buvo du kart il-

gesni, negu platesni. Priešakinę dalį sudarė tuščia aikštė be stogo, išgrįsta akmeninėmis plytomis ir vadinama *priebučiu* arba *atriumu*. Iš trijų pusių supo ją trys dengti priebučiai ir iš trijų pusių buvo angos. Didžioji anga į atriumą buvo dešiniajam priebutyje *ilgesniojoj* pastato pusėj. Čia įeinant matyti kairėje po atviru dangum apmūryta duobė, kurioje dega ugnis, o pažvelgus į dešinę, turima prieš save ketvirta atriumo pusė. Čia nėra taipgi sienos, tiktai keletas kolonų, o, praėjus jas, įeinama keliais laiptais į aukščiau esančią dengtą salę, vadinamąją Didžiosios Tarybos posėdžių salę. Išilgai sienos yra pusračiu amfiteatriškai sustatyti suolai tarybos nariams, viduryje, aukštesnėj vietoj, vieta vyriausiam kunigui. Pusračio viduryje, apsuptas sargybos, paprastai stovi kaltinamasis, o abiejose pusėse ir užpakaly jo žemyn lig pat atriumo yra vietos liudininkams ir kaltintojams. Už teisėjų suolų užpakalinėj sienoje yra trejos durys į kitą didesnę taipgi pusratišką salę, kurioje pasieniais taipgi yra amfiteatriškos sėdynės. Čia būna slapti teismo posėdžiai. Įeinant čia iš pirmosios salės taipgi matomą ir dešinėje ir kairėje durys, pro jas ilgais laiptais išeinama iš namų į vidaus kiemą, kuris yra apvalus, pritaikintas prie namų išvaizdos. Išėjęs čia pro dešines duris ir pasukęs kieme į kairę, matai duris į tamsų požeminį rūšį, esantį po viešųjų teismo posėdžių sale, kuri, kaip jau sakėme, yra aukščiau, negu atriumas, ir sudaro vietą kalėjimui. Čia yra ir daugiau kalėjimų toje kiemo dalyje. Viena iš jų mačiau kalinamą po Sekminių šventės Joną ir Petrą vieną naktį, kai Petras išgydė luosą prie Gražiujų šventovės vartų.

Visas namas iš vidaus ir iš lauko gausiai buvo apšviestas lempomis ir žibintais; buvo ten šviesu kaip dieną. Atriumo viduj, kaip jau minėjau, degė ugnis anoj didelėj duobėj. Ta duobė atrodė, kaip krosnis

įleista į žemę, viršų atvira. Pro viršų mesdavo kurą, kaip man atrodė, akmenines anglis. Iš šalių kyšojo iš duobės aukščiau žmogaus augumo, tarytum, ragai, tai buvo triūbos, pro kurias išeidavo dūmai. Viduryje tačiau matyti liepsna. Aplink ugnį sukosi kareiviai, teismo tarnai, minia, daugiausia iš papirkusių žmonių. Buvo čia ir moterų, tarp jų nemaža pasileidėlių, kurios pardavinėjo kareiviams kažkokį raudoną gėrimą ir kepė jiems skrylius. Visur buvo pilna triukšmo, klegesio, bruzdėjimo, kaip Užgavėnių vakarą.

Didesnė dalis pašauktųjų į teismą susirinko aplinkui Kaifą, o kai kurie dar ėjo. Kaltintojų ir neteisingų liudininkų priplūdo atriumas. Ir nuolat vis dar skverbėsi minia, tad duota įsakymas daugiau nieko neįleisti.

Valandėlė, prieš atvedant Jėzų, atvyko į išorinį kiemą *Petras* ir *Jonas*, apsilikę skelbėjų skraistėmis. Jonas, užtariamasis jam pažįstamo tarno, pateko dar laimingai pro vartus į vidaus kiemą, bet tuojau užpakaly jo uždaryta vartus, norint sulaikyti minios veržimąsi. Petras, kiek pavėlavęs, rado jau uždarytus vartus, o vartininkė nenorėjo jo įleisti. Jonas, girdėdamas iš vidaus jo reikalavimus, paprašė vartininkę jį įleisti, bet nieko nebūtų padaręs, jeigu laimei nebūtų atėjęs Nikodemas ir Juozapas Arimatietis ir jei nebūtų padėjęs Petrui patekti į vidų. Dabar Petras ir Jonas atidavė skraistes kareiviams ir ramiai atsistojo dešinėje atriumo pusėje, iš kur buvo matyti teisėjo tribūna. Kaifas atsisėdo į savo vietą aukštai, viduryje, o aplinkui jį susėdo arti septyniasdešimt Didžiosios Tarybos narių. Buvo čia ir miesto atstovų, vyresniųjų, rašto mokytojų. Vieni stovėjo, kiti sėdėjo iš abiejų pusių, o aplink juos telkėsi minios papirkusių liudininkų ir gatvės valkatų. Kareiviai stovėjo eilėmis nuo teisėjų sėdynių lig pat įeinamųjų kolonų per visą atriumą,

net ligi vartų, pro kuriuos turėta įvesti Jėzų. Tačiau tai ne esantieji priešais teismo salę vartai, bet kairėj atriumo pusėj.

Kaifas buvo petingas, rūstaus ir agnaus veido vyras. Buvo apsimetęs šiandien ilga purpurine skraiste, papuošta auksinėmis gėlėmis ir kutais, susegta ant pečių ir iš priekio net ligi apačios nudrimbančiomis blizgančiomis skardomis. Ant galvos turėjo kepurę panašią į žemą vyskupo mitrą. Ji buvo sudaryta iš dviejų dalių, įkypai sujungtų, iš šalių gabalėliai medžiagos, o iš abiejų kampų dribo ant pečių dvi brangios medžiagos juostos. *Kaifas* laukė jau čia ilgai drauge su visu Didžiosios Tarybos susirinkimu, daugelis jos narių laukė čia nuo to laiko, kai buvo išsiųsti kareiviai su Judu sugauti Jėzaus. *Kaifo* nekantrumas ir neapykanta didėjo kas kartą labiau, tad kartais pats ir šitaip pasipuošęs bėgdavo žemyn į atriumą, plūsdavosi ir klausdavo, kada gi pagaliau ateis. Pagaliau duota žinia, kad kareiviai su suimtuuju artinasi, tad jis sugrįžo į savo vietą.

KAIFAS APKLAUSIA LIUDININKUS

Paniekinamais klyksmais išjuokiamas, stumdomas, mušamas, spjaudomas ir teršiamas, priėjo Jėzus prie teismo rūmų. *Įvesta Jį į atriumą*, kur minia, užuot nudžiugus, priėmė Jį murmėjimu, išsiliejusiu iš ilgai slopinamos neapykantos. Nuo durų pasuko būrys dešinien prie teisėjų stalo. Praeidamas pro Petrą ir Joną Jėzus meiliai pažvelgė į juos, nepasukdamas galvos, kad jų neišduotų. Vos tik tai atsistojo Jėzus prieš tarybą, tuojau suriko *Kaifas*: „Esi jau čia, Tu šventvagi, kuris trukdai mums ramybę tą šventą naktį“. Tuojau nuimta nuo Jėzaus lazdos aną butelį su apkaltinimais surašytais Anno; paskaitęs juos balsu, tuojau *Kaifas*

apžėrė Jėzų kaltinimų ir pramanytų priekaištų srove. O sargyba ir arčiau stovintieji kareiviai vis plėšė Viešpatį ir stumdė. Jie turėjo geležines lazdeles su kriaušiška galvele, gale prikalinėta vinių. Tomis lazdelėmis stumdė Jį vis šaukdami: „Atsakinėk! Praverk lūpas! Ar nemoki kalbėti?..“ Kaifas puolė su dar didesne neapykanta, negu Annas, apžėrė Jėzų daugybe įkyrių klausimų. Tačiau sopulingas ir ramus Jėzus stovėjo akis įbedęs priešais save, net nežiūrėdamas į Kaifą. Tad sargyba, norėdama Jį priversti atsakinėti, mušė per sprandą, per šonus ir rankas, ir badė Jį ylomis. O kažkoks nuožmus žmogus prispaudė Jam didžiuoju pirštu apatinę lūpą prie dantų ir sušuko: „Na, kąš čionai“.

Kadangi Jėzus atkakliai tylėjo, *Kaifas įsakė išardyti liudininkus*. Tad vėl papirkta minia pradėjo rėkti ir eidama lenktynių plepėti, kas kam su seile atėjo ant liežuvio. Tad vėl stodavo su apkaltinimais atskiros partijos pikčiausių Jėzaus priešų ir fariziejų ir sadukiejų, susirinkusių į šventes iš visos šalies. Jie tyčia suieškota ir čia atvesta. Tada kartota vėl tie patys seni priekaištai, kuriuos jau, gal būt, šimtą kartų atėmė. Sakyta, kad gydo ir išveja velnius šėtono padėdamas, kad laužo šabasą ir pasninkus, vadina fariziejus driežų išpera ir paleistuviais, kad kursto žmones arba skelbia Jeruzalės pražūtį, draugauja su pagonimis, nusidėjėliais ir įtariamomis moterimis, kad jo mokytiniai neplauna rankų pagal įsakymus. Priekaišiota Jam toliau, kad valkiojasi su minia, liepia vadinamas karaliumi, pranašu ir net Dievo Sūnumi, kad nuolat kalba apie savo karalystę, kad neigia išsiskyrimų teisėtumą ir meta prakeikimus Jeruzalei. Kartota Jo žodžius, kad vadinasi gyvybės duona ir kalba negirdėtus dalykus, kad kas nevalgęs Jo kūno ir negerias Jo kraują, nebūsiąs išganytas.

Taip *iškraipyta ir iškoneveikta visi Jo žodžiai, pamokymai ir palyginimai*, perpinant kaltinimai plūdimais ir išniekinimais. Tačiau tose savo išvadose kaltintojai painiojosi ir prieštaravo vieni kitiems. Vienas kalbėjo: „Jis dedasi karalium“. Kitas tuojau pataisė: „Ne, Jis liepia tiktai save taip vadinti, bet, kai Jį norėta iš tikrųjų išrinkti karaliumi, pabėgo“. Tai vėl kažkas sušuko: „Bet Jis sakosi esąs Dievo Sūnus“. Į tai atsakė kitas: „Ne, tai ne tiesa, jis tiktai vadinasi Sūnumi, nes pildo Tėvo valią“. Kiti vėl pasakojo, kaip Jėzus juos išgydė, o paskui jie vėl susirgę. Tad tas išgydymas turėjęs būti kuo nors negeras, netinkamas. Apskritai daugiausia tvirtinta ir kaltinta Jėzų, kad Jis yra burtininkas, liudyta, meluota ir pripasakota visokių prieštaravimų. Paskui kaltino Jį fariziejai iš Seforio, su kuriais kartą ginčijosi apie išsiskyrimą, kad Jis platinąs netikrą mokslą. Tas jaunikaitis iš Nazareto, kurio Jėzus nenorėjo priimti kaip mokytinio, buvo taipgi toks nedoras, kad stojo liudyti prieš Jėzų. Tarp kaltinimų priminta ir tai, kaip Jėzus šventovėje išteisino paleistuvę, o pasmerkė fariziejus.

Nors ir labai stengėsi, negalėjo Jėzaus priešai gauti kokį tikrą, paremtą apkaltinimą, už kurį galėtų Jėzų pasmerkti. Liudininkai stojo ištisiais būriais plūsdami Viešpatį akyse labiau negu prieš Jį liudydami ką. Kivirčijos tiktai tarp savęs, bet nieko nesugebėjo įrodyti, o Kaifas ir kai kurie kiti Tarybos nariai vis Jėzui prikaišiojo, vis plūdo Jį ir rykavo: „Kas Tu per karalius ? Parodyk savo galybę. Sušauk angelų būrius, apie kuriuos kalbėjai Alyvų darželyje. Kur dėjai pinigų našlių ir tų neprotingųjų, kurie Tau juos patikėjo? Iškleidei ištisus gyvenimus. Ką padarei su visu tuo? Atsakyk! Kalbėk! Dabar, kai turi atsakinėti teisėjams, nutilai. Tačiau ten, kur Tau verčiau reikėjo tylėti, minios ir moterų akivaizdoje, ten kalbėti mokėjai“ ir t.t.

O tuo tarpu budeliai *vis mušė, stumdė ir kankino* Jėzų norėdami priversti Jį atsakinėti. Tiktai Dievo padedamas Jėzus galėjo iškęsti visa tai ir nenumirti, kad galėtų išdildyti viso pasaulio nuodėmes. Atsirado net keletas niekšų liudininkų, kurie prikišo Jėzui, kad Jis nelegalus sūnus, tačiau tuojau kiti prieštaravo sakydami: „Tai jau prasimanymas, juk Jo motina buvo dievota mergelė prie šventovės, o susituokė lygiai taip pat su pamaldžiu vyru ir viso to net buvome liudininkai“. Ir tuojau kilo peštynės dėl to, nes nė vieni, nė kiti nenorėjo nusileisti.

Prikaišiota taip pat Jėzui ir mokytiniais, kad neaukojo aukų šventovėje. Iš tikrųjų nemačiau, kad Jėzus ir apaštalai nuo to laiko, kai buvo su Juo, būtų kuomet aukoję šventovėje gyvulių, išskyrus Velykų avinėlį. Pirmiau aukojo už Jėzų aukas Juozapas ir Ona, bet pagaliau tas priekaištas neturėjo jokio pagrindo, nei vertės. Eseniečiai taipgi neaukojo gyvulių aukų, o juk niekas nelaikė to jiems smerktinu dalyku. Dažnai taipgi kartota kaltinimas verčiantis raganiavimu, o Kaifas pats tvirtino, kad ta nesantaika tarp liudininkų ir jų painiojimasis yra taip pat raganiškų Jėzaus darbų vaisius.

Keletas liudininkų išrado tą priekaištą, kad Jėzus suvalgė Velykas prieš įstatymus jau šiandien ir perreikais metais taipgi nesilaikė įstatymų nurodomų apeigų. Vėl pradėta plūsti ir niekinti, tačiau liudininkai susipainiojo ir prieštaravo savo parodymais; tad visa Taryba, o svarbiausia Kaifas buvo graužiamas gėdos ir neapykantos, kad negali pramanyti, kuo iš tikrųjų galima būtų apkaltinti Jėzų. Pagaliau pašaukta Nikodema ir Juozapą Arimatietį, kad pasiteisintų, dėl ko, žinodami, jog šiandien nėra Velykų valgomoji diena, išnuomavo Jėzui vakarieningą Siono kalne. Tie stojo prieš Kaifą ir išrodė iš knygų, kad pagal seną įprotį

galima galilėjiečiams valgyti Velykas viena diena anksčiau, todėl šiuo atžvilgiu nenusižengęs Jėzus įstatymams, nes yra galilėjietis, o visa kita įvykę tvarkingai, nes buvę tuo metu ir šventovės tarnautojų. Ta paskutinė smulkmena labai supainiojo liudininkus, apskritai, Jėzaus priešų pyktis dar labiau padidėjo, kai Nikodemas liepęs atnešti knygas, išrodė, kad iš tikrųjų tokia teisė galilėjiečiams teikiama. Buvo ten pridurta keletas priežasčių pagrįsti tai teisei. Atsimenu iš jų tikrai tą, kad jeigu visi turėtų viena diena valgyti Velykas, tai suplaukus daug žmonių negalima būtų šventovėje atlikti apeigų nurodytu laiku ir vėl, kai visi iš karto grįžtų namo, būtų didelis minios susikimšimas keliuose. Ne visuomet naudojosi galilėjiečiai ta teise, bet teisė buvo ir jos negalėjo nuginčyti, tad priekaištas darytas Jėzui pats savaime atkrito. Fariziejų pyktis išaugo iki aukščiausio laipsnio, kai Nikodemas pa baigė savo išrodinėjimą šiais žodžiais: „Jaučiu, kokia tatai dėmė visai Tarybai, jog sušaukta mus čia naktį prieš didžiausią šventę su tokia paskuba, su tokiu tikru įsitikinimu apkaltinti šį vyrą, o tuo tarpu visų liudininkų parodymai aiškiausiai prieštarauja vieni kitiems ir nieko pikto negalima Jam prikišti.“ Girdėdamas tuos žodžius, piktai pažvelgė kiekvienas į Nikodemą, paskui skubiau ir begėdiškiau toliau tardyta liudininkai.

Po daugelio begėdiškų, šlykščių ir melagingų parodymų stojo pagaliau dar du liudininkai ir tarė: „Štai Jėzus pasakė, kad sugriausiąs šventovę padarytą žmonių rankomis ir per tris dienas pastatysiąs naują, kuri nebūsimanti žmonių rankų darbas“. Tačiau ir tuodu liudininkai susikivirčiojo pagaliau. Vienas iš jų tvirtino, kad Jėzus valgė Velykas kitaip negu paprastai ir kituose namuose kaip tik dėl to, kad galėtų pažymėti, jog ten stato naują šventovę, o senąją griaua.

O kitas tuojuau priešinosi sakydamas, kad vakarieninė taipgi padaryta žmonių rankomis, tad Jėzus turėjęs, matyt, galvoje ką kita .

Kaifui įkyrėjo tai iki gyvo kaulo. Jėzaus kankinimas, prieštaraują liudininkų parodymai ir nesuprantamas kaltinamojo kantrumas darė esantiems labai nemalonaus įspūdžio. Keletą kartų stačiai išjuokta liudininkus, girdint jų parodymus. Kiti vėl matydami, kaip Jėzus atkakliai tyli, pajuto išgastį sieloje. Arti dešimties kareivių pajuto sąžinės priekaištus ir gailestį, tad, dėdamies pavargę, išėjo lauk. Praeidami pro Petrą ir Joną tarė jiems: „Tas Jėzaus galilėjiečio tylėjimas, taip begėdiškai su Juo elgiantis, drasko mums širdis. Atrodo, kad žmogų prarys žemė. Nurodykite mums, kur turime kreiptis?“ Apaštalai, gal būt, nevisiškai pasitikėjo jais ir bijojosi jų apgaunami, o pagaliau bijojosi, kad stovintieji aplinkui nepažintų jų kaip Jėzaus mokytinių. Tad žiūrėdami liūdnai atsakė aplamais žodžiais: „Kadangi jus šaukia tiesa, tad su pasitikėjimu duokitės jos vadovaujami, visa kita ateis savaime“. Tad išėjo susijaudinę kareiviai iš teismo rūmų ir nuėjo į miestą. Ten susitiko kitus mokytinius ir jų nurodyti nuvyko į antrą Siono kalno pusę į pietus nuo Jeruzalės, kur olose slapstėsi apaštalai. Tie pradžioje nusigando pamatę kareivius, tačiau tuojuau pažino jų gerus siekimus, tad su džiaugsmu juos priėmė. Iš jų sužinojo, kaip vyksta Jėzaus byla ir kad jiems taipgi gresia pavojus. Tad išsislapstė tuojuau po kitas slaptes.

DIEVO SŪNAUS PARODYMAS

Kaifas, įsiutintas iki paskutiniosios prieštaraujamais paskutinių dviejų liudininkų parodymais, atsistojo savo vietoje, žengė keletą laiptų Jėzaus linkui ir pa-

klausė: „Ar neatsakysi nieko į tuos parodymus?“ Degė piktumu, kad Jėzus nesiteikia net pažvelgti į jį. Iš tikrųjų budeliai plėšė Jėzaus galvą pasigriebę už plaukų aukštyn ir kumštimis mušė į smakrą, tačiau Jėzus atkakliai žiūrėjo į žemę. Tuomet Kaifas pakėlė staiga aukštyn rankas ir drebančiu iš pykčio balsu sušuko: „Užkeikiu tave gyvuoju Dievu, sakyk, ar Tu esi Kristus, Mesijas, švenčiausio Dievo Sūnus?“

Salėj stojo didelė tylą, o Jėzus, sustiprintas Dievo, šiurpą sukeliančiu amžinojo žodžio balsu tarė *neapsakomai iškilmingai*: „*Aš esu. Tu pasakei. Ir iš tikrųjų sakau jums, vekiai pamatysite žmogaus Sūnų sėdintį galybių Dievo dešinėj ir nužengiantį dangaus debesis.*“

Sulig tais žodžiais nušvito Jėzaus išvaizda ir ties juo prasivėrė dangus, kur pamačiau Dievą Tėvą visagali, neapsakomo pavidalo, kurio iš tikrųjų nepataikysiu pavaizduoti. Mačiau, kad angelai ir teisingieji meldžiasi ir užtaria Jėzų pas Dievą Tėvą. Taip pat jaučiau, tarytum, Jėzaus dievybė būtų kalbėjusi iš karto iš Tėvo ir iš Jėzaus: „Kad galėčiau kęsti, noromis kęčiau. Tačiau, kaip Dievas, negaliu, bet iš gailestingumo prisiėmiau kūną Sūnuje, kad žmogaus sūnus kęstų, nes esu teisingiausias. Ir štai neša žmogaus sūnus pats nuodėmes visų tų, viso pasaulio nuodėmes“.

Po Kaifo kojomis pamačiau prasivėrusį pragarą, kaip baisų ugninį ratą pilną baisybių. Jis stovėjo ties juo, tiktai lyg plonu perdoriu atkirstas, o pragaro neapykantos prisisunkė visa jo būtybė. Apskritai, visi namai atrodė man panašūs į pragarą, kylantį staiga iš žemės. Kai Jėzus pasakė iškilmingai, kad yra Kristus Dievo Sūnus, *pragaras sudrebėjo iš baimės* prieš Jį ir staiga pripildė tuos namus didžiausio savo pasiutimo prieš Jį. Kadangi visa rodosi man regėjime matomais pavidalais ir paveikslais, tad ir dabar mačiau, kad tas

išgąstis ir pragaro pasiutimas lyg kyla iš žemės įvairiose vietose daugybe šlykščių pabaisų pavidalu. Atsimenu, jog mačiau tarp jų didelius būrius mažų, juodų būtybių, panašių į bėgiojančius šunis su trumpomis kojomis ir ilgais nagais. Atsimenu tikrai jų išvaizdą, bet jau nebežinau, kokios žmonių nedorybės rūšį jie turėjo vaizduoti. Tos mažos pabaisos smuko ir šokinėjo į vidų daugelio čia esančių, daugumai sėsdavos ant galvos arba ant pečių. Pilna jų buvo visur ir drauge su jomis stiprėjo piktųjų širdžių pasiutimas. Lygiai taip pat mačiau, kaip antroj Siono pusėje žengė iš grabų kažkokios šlykščios būtybės, tai buvo, be abejo, piktosios dvasios. Taipgi netoli šventovės kilo iš žemės kažkokie gausūs reiškiniai, pavidalai, kai kurie iš jų su pančiais ant rankų ir kojų, kaip kaliniai. Nežinau, ar tos paskutiniosios pamėklės buvo taipgi piktosios dvasios, ar gal buvo tai sielos prisirišusios lig šiol prie žemės, o dabar vykstančios, gal būt, į priešpragarį, kurį jiems Viešpats atidarė savo žodžiais, užtraukusiais Jam mirties sprendimą. Tokie dalykai nesiduos niekuomet gerai papasakojami, juo labiau, kad nebūtų akstino pasipiktinti nežinėliams; bet žiūrėdama į juos, atjaučiau juos visiškai, ir plaukai stojosi ant galvos iš išgąščio. Kažkas baisaus buvo tame reginyje. Ir Jonas turėjo šį tą čia matyti, nes vėliau minėjo kažką apie tai. Kiti, be abejo, nematė tų antgamtinių reiškinių, bet visi, bent tie, kurie nebuvo visai užsigrūdinę nedorybėmis jautė tos valandos baisumą. O piktieji parodė juntą tą baisumą staigiu savo laukinio pasiutimo plyšimu.

Kaifas, tarytum pragaro įkvėptas, po sakytų Jėzaus žodžių pagriebė kampą savo puikios skraistės, įpiovė jį peiliu, perplėšė triukšmingai ir garsiai suriko: „Piktžodžiauja! Kam bereikia liudininkų! Patys girdėjote piktžodžiavimą! Kaip gi jums atrodo?” O

esantieji atsistojo ir suriko baisiu balsu: „Smerktinas mirtimi! Smerktinas mirtimi!”

To riksmo metu įsiutusių pragaro jėgų veikimas pasiekė aukščiausią laipsnį. Jėzaus priešai buvo, tarytum, apglušinti ir apsėsti šėtono, lygiai taip pat jų tarnai ir įsiutę pataikautojai. Atrodė, kad tamsybė skelbia savo triumfą nugalėjusi šviesybę. Tuos, kuriuose degė dar kibirkštėlė gero, perėmė baisus šiurpulys, tad daugumas iš jų apsidengė galvas ir išbėgo pasilenkę. Taip pat išėjo iš teismo ižymieji liudininkai su neramia sąžine, matydami, kad jau nebereikalingi. Niekšiškesnieji sukinėjosi aplink židinį atriume, kur mokėta jiems pinigų, valgė čia ką galėdami ir gerė.

Kaifas tarė budeliams pasitraukdamas: „Atiduo-
du jums tą Karalių, teikite tinkamą pagarbą Tam pikt-
žodžiautojui”. Tuoju taipgi susirinko su savo pata-
rėjais į apskritąją salę už viešųjų posėdžių salės, kur
jau nebegalima buvo jų matyti.

Jonas giliai nuliūdęs *atsiminė Švč. Mergelę*. Jam rūpėjo, kad kas iš priešų stačiokiškai nepraneštų jai tos baisios žinios žeisdamas dar labiau jos širdį, tad dar kartą pažvelgė į Švenčiausią iš šventųjų ir tarė savo širdyje: „Mokytojai, Tu gerai žinai, kodėl išei-
nu!” Ir tuoju pasiskubino iš čia pas Švč. Mergelę, ta-
rytum, jį pats Jėzus būtų siuntęs. *O Petras* apsvaigin-
tas visiškai baimės ir sielvarto, be to iš nuovargio jaus-
damas gyvai artinantis aušrai, įkyrų šaltį, paslėpė kiek
galėdamas savo liūdesį ir prisiartino nedrąsiai prie ži-
dinio atriume, kur šildėsi susirinkusi minia. Pats ne-
nusimanė ką daras, bet neturėjo jėgos pasitraukti nuo
savo Mokytojo.

PASITYČIOJIMAS IŠ JĖZAUS PAS KAIFĄ

Vos Kaifas, palikęs Jėzų budeliams, išėjo su Taryba iš teismo salės, *visas būrys* ten esančių niekšų puolė *mūsų Viešpatį* kaip sukiršintų vapsvų spiečius. Lig šiol vis laikė Jėzų pririštą virvėmis du budeliai, kiti du pasitraukė pirma iš teismo ir juos pakeitė kiti. Jau tardant tie budeliai ir kiti nedorėliai spjaudė Jėzų, mušė Jį nuolat kumštimis, aštriomis lazdomis, badė adatomis ir net negailestingai plėšė pluoštus plaukų iš Jėzaus barzdos ir nuo galvos. Jėzaus bičiuliai paėmė nematant keletą tokių pluoštų nuo žemės ir išėjo jais nešini, paskui kažkur juos padėjo. Išėjus iš teismo, pradėjo tie nedorėliai nauju ir kvailu būdu tyčiotis iš Išganytojo. Dėliojo Jam ant galvos kas kartas naujus vainikus, nupintus iš šiaudų arba plaušų įvairių pavidalų ir tuoju metė Jam nuo galvos piktai tyčiodamies. Pav., taip kalbėjo: „Ar matote Dovydo sūnų su savo tėvo vainiku?“ Arba: „Žiūrėkite: tas daugiau reiškia kaip Salemonas“. Arba: „Tai karalius, kuris kelia pokylį savo sūnui“. Ir taip išjuokė tas amžinas tiesas, kurias Jėzus skelbė žmonių išganymui stačiai arba palyginimais. Mušė Jį be to kumštimis ir lazdomis, stumdė Jį į visas puses ir spjaudė. Pagaliau nupynė dar vieną vainiką iš storų kviečių šiaudų, kurie auga tame krašte, uždėjo Jam ant galvos aukštą kepurę, panašią į mūsų vyskupų mitrą, ant jos užmovė aną šiaudų vainiką, nuplėšė pirma austąjį apdarą. Stovėjo tad kenčias Jėzus tiktai su per juostę per strėnas ir škaplieriais ant krūtinės ir pečių. Tačiau tuoju nuplėšė ir škaplierius ir jų neatidavė Jam daugiau. Dabar užmetė Jam ant pečių seną apiplyšusią skraistę, kuri iš priekio nedengė net kelių, o ant kaklo uždėjo Jam ilgą geležies grandinę krintančią nuo pečių per krūtinę

kaip stulą net ligi kelių. Grandinės galuose buvo dygliuoti žiedai, kurie Jėzui einant arba krintant žeidė skausmingai kelius. Paskui suraišiojo Jam iš naujo rankas ant krūtinės, įbedė į jas nendrę ir vėl pradėjo spjaudyti šventą iškankintą Jo veidą. Visa Jėzaus galva, sutaršyta barzda, krūtinė ir viršutinė tos skraistės dalis buvo apteršta visokiausiais nešvarumais. Jo akis užrišo kažkokiu skuduru, paskui mušė Jį kumščiais ir lazdomis, šaukdami: „Didysis Pranaše! atspėk, kas Tau smogė?” Tačiau Jėzus tylėjo, dūsavo tiktai ir meldėsi savo dvasia už persekiotojus, o jie užsigrūdinę piktumu juo labiau Jį mušė. Pagaliau taip nukankintą, subjauriotą ir suterštą nutempė už grandinės į *užpakalinę* pasitarimų salę. Kelyje mušė Jį lazdomis ir spardė kojomis pašaipiškai šaukdami: „Greičiau, pirmyn, tą šiaudų karalių! Turime parodyti tarybai, kokią didelę garbę Jam atidavėm”. Salėje buvo dar Kaifas ir daugelis tarybos narių. Įvedus Jėzų, vėl pradėta iš naujo plūsti, niekšiškai tyčiotis ir šventvagiškai niekinti šventus įpročius ir veiksmus. Kaip ir pirma spjaudydami Jį ir mėtydami nešvarumais, šaukė: „Štai Tavo patepimas karaliumi ir pranašu”, taip dabar jie tyčiojosi iš Magdalenos patepimo ir iš krikšto. „Kaip gi” — sušuko su pašaipa — „toks nešvarus nori stoti prieš aukštąją tarybą? Kitus visuomet valai, o pats esi nešvarus. Palauk, mes Tave patys aptvarkysime”. Tad atsinešė tuojau dubenį pilną bjauraus, nešvaraus skystimo, kuriame telkšojo storas skuduras. Pradėta vėl iš naujo stumdyti, tyčiotis, plūsti, pašaipiškai nusi-lenkiant ir sveikinant; vieni rodė Jam liežuvį, kiti suko Jam užpakalį, o tuo tarpu vienas valė Jam veidą ir pečius tuo šlapiu limpančiu skuduru, neva plaudamas Jį, o iš tikrųjų dar labiau teršdamas. Pagaliau išpylė Jam nedorėliai visą nešvarumų dubenį ant veido tyčiodamies: „Štai turi brangų tepalą, štai nardinis vanduo

už tris šimtus denarų, štai Tavo krikštas Betesdos kūdroje”.

Tas paskutinis pasityčiojimas prieš jų norus Jėzų darė panašų į Velykų avinėlių, nes aukos avinėlius skiriamus šiandien papiauti pirma paviršutiniškai plauta kūdroje prie Avių vartų, o paskui šlakstyta juos dar apeigų vandeniui pietų vakarų pusėje nuo šventovės prieš paskerdžiant juos šventovėje Velykoms. Budeliai norėjo kaip tik aukščiau sakytais žodžiais prikišti Jėzui paralitiko išgydymą prie Betesdos kūdros, kuris jau sirgo trisdešimt aštuonerius metus, nes manė tuokart, kad jį taipgi plauta arba krikštyta. Sakau „plauta arba krikštyta”, nes to gerai neatsimenu šią vandeną.

Mušdami ir stumdydami Jėzų budeliai tąsė Jį po salę tarybos akivaizdoje nesigailėdami taip tyčiotis ir niekinti. Tai buvo baisus šiurpulingas vaizdas. Mačiau, kaip kiekvienas iš tų piktadarių buvo apsėstas bet kurios pragaro baisybės. Kankinamąjį Jėzų supo tačiau blizgesys ir šviesa ypač nuo to laiko, kada pasisakė esąs Dievo Sūnus. Daugelis iš čia esančiųjų atrodė daugiau ar mažiau tą nujaučią, jų širdys buvo pilnos baimingo įsitikinimo, kad visos tos pašaipos ir išniekinimai nepajėgs Jėzui nuplėšti tos neapsakomos nežemiškos vertybės. Apakę Jėzaus priešai, teisybė, nematė akimis tos garbės, tačiau atjautė ją, tur būt, tiktai savo stipresniu neapykantos susitelkimu ir jos plyšimu. Tačiau man atrodė ta šviesa labai krintanti į akis, tad kilo man mintis, kad dėl to ir uždengė budeliai Jėzui akis, nes nuo to laiko, kai Jėzus ištare žodžius: „Aš esu”, vyriausias kunigas negalėjo pakelti Jo žvilgsnio.

PETRO IŠSIGYNIMAS

Kai Jėzus iškilmingai tarė: „Aš esu“ ir Kaifas perplėšė skraistę, o šauksmai: „Yra smerktinas mirtimi“ susimaišė su minios pasityčiojimais ir įsiutimu, kai ties Jėzum prasivėrė teisingumo dangus, kai grabai paleido kalinamas dvasias, o pragaras liejo visą savo pašėlimą pripildydamas žmonių sielas baimės ir siaubo, nebegalėjo *Petras* ir *Jonas* stovėti ilgiau nesiškųsdami, nieko neveikdami ir sekti tyliai baisias Jėzaus kančias. *Jonas* išėjo drauge su liudininkais ir kitais ir *pasiskubino pas Jėzaus Motiną*, kuri buvo su šventomis moterimis Mortos namuose netoli svarbiųjų Jeruzalės miesto vartų, kur Lozorius turėjo puikius namus. *Petras* neturėjo jėgų pasitraukti nuo Jėzaus, nes per daug Jį mylėjo. Iš didelio skausmo ir liūdesio negalėjo net sutelkti minčių, karčiai verkė slėpdamas kaip įmanė savo ašaras, nenorėjo ilgiau čia stovėti ir žiūrėti į Jėzų, kad kartais savęs neišduotų; bet ir kur kitur negalėjo atsistoti, kad nekristų į akis. Todėl priėjo prie židinio atriume, kur stovėjo būreliai kareivių ir minia. Vieni pasitraukdavo ir eidavo tyčiotis iš Jėzaus, kiti grįždavo prasimanyti niekšiškų pašaipų ir pasityčiojimų iš Jėzaus. *Petras* stovėjo tyliai, nuošaliai, tačiau jo buvimas ir didelis liūdesys veide turėjo sukelti Jėzaus priešų įtarimą. Kaip tik prieina prie ugnies vartininkė; visi šneka, plūsta Jėzų ir Jo mokytinius, tad ir ji prisideda drąsiai prie kalbos, kaip paprastai drąsesnės moterys, o po valandėlės pažvelgusi į Petrą tarė: „Tu taipgi esi vienas iš Galilėjiečio mokytinių!“ *Petras* susipainiojęs ir nusigandęs pabūgo, kad ir jį ta minia pradės pulti ir niekinti, tad tarė: „Moteriške, nepažįstu Jo, nežinau ir nesuprantu, ką nori pasakyti“. Ir tuojau atsistojo ir išėjo iš atriumo,

norėdamas pasitraukti jiems iš akių, o kaip tik buvo laikas, kai gaidys pragydo kažkur už miesto. Nebeatsimenu, ar girdėjau tą giedojimą, bet jaučiau, kad taip buvo. Kai traukėsi šalin, pamatė jį kita mergina ir tarė stovintiems ratu: „Tas taipgi buvo su Jėzumi iš Nazareto“. Esantieji šoko tuojuo klausdami įtariai: „Gal būt ir tu esi vienas iš Jo mokytinių?“ Vargšas Petras dar labiau sumišo ir nusigando ir pradėjo įtikinėti iškilmingai: „Iš tikrųjų tai ne aš buvau, nepažįstu to Žmogaus“. Ir tuojuo išbėgo iš pirmo kiemo į išorinį; buvo užsiverkęs ir taip susirūpinęs savim ir Jėzumi, jog net nepagalvojo apie tai, kad du kartu išsigynė Jėzaus. Išoriniam kieme buvo taipgi pilna žmonių, tarp jų ir Jėzaus draugų, kurių neleista toliau. Tad užsiruopštė jie ant mūrų, kad bent ką pamatytų ir išgirstų. Buvo čia taipgi būrelis Jėzaus mokytinių, kuriuos neramumas išginė iš olų Hilnomo kalne, kur buvo pasislėpę, tad išibrovė čia ieškodami žinių. Pamatę Petrą apsupo jį tuojuo verkdami, o jis didžiai nusiminęs ir išsigandęs, kad neišduotų savęs, tiktai keliais žodžiais pasakė apie grėsiantį pavojų ir patarė tuojuo iš čia pasitraukti. Paklausė jo ir išėjo tuojuo į miestą, o jis klajojo aplinkui kankinamas gilaus liūdesio. Minėtų mokytinių buvo apie šešiolika, tarp jų Baltramiejus, Natanėlis, Satuminas, Judas Barsabas, Simeonas, vėliau Jeruzalės vyskupas, Zachėjus ir Manachemas, gimęs aklas, Jėzaus išgydytas ir apdovanotas pranašiška dvasia.

Petras nebeturėjo ramybės, nes meilė Jėzui laikė jį čia pririštą, kažkas traukė jį atgal į vidurinį kiemą. Įleista jį vėl užtarus Nikodemui ir Juozapui Arimatiečiui. Tačiau jis nebėjo į atriumą, kaip pirma, bet pasuko dešinėn, išilgai namų prie durų anos apvalios salės, kurioje kaip anksčiau minėjau, tapyta ir niekinta Jėzų. Durys buvo apgultos tarnų ir smalsuolių, žiū-

rinčių į nuožmų darbą. Petras baimingai priėjo, tuojau pažino, kad įtariamai į jį žiūri, bet baimė dėl Jėzaus nugalejo rūpinimąsi savim, tad prasiskverbė pro duris. Tuo tarpu aplink salę tempė Jėzų papuoštą šiaudų vainiku. Rimtai ir perspėjamai pažvelgė Jėzus į Petrą, kuriame kovojo pakaitomis didelis gailėsyst Jėzui ir rūpinimasis savim, o kai išgirdo šnibždantis aplinkui, — kas tai per vienas — išbėgo vėl į kiemą ir vaikščiojo nedrąsiais žingsniais kankinamas užuojautos ir baimės. Tačiau ir čia atkreipė į save dėmesį, tad įėjo vėl į atriumą, priėjo prie ugnies ir sėdėjo ten valandėlę. Paskui atėjo keletas, kurie matė jį salėje, kieme, pastebėjo jo sumišimą ir tuojau puolė jį. Pirmą pradėjo plūsti Jėzų ir smerkti Jo veikimą, o pagaliau vienas tarė Petru: „Iš tikrųjų ir tu priklausai Jo šalininkams, esi galilėjietis, galima pažinti iš kalbos“. Petras pradėjo atsikalbinėti ir norėjo eiti šalin, tačiau pastojo jam kelią Malchus brolis ir tarė: „Kaip gi, argi nemačiau tavęs su Juo Alyvų darželyje? Argi ne tu sužeidei ausį mano broliui?“

Petras taip užkluptas neteko sąmonės, ištrūko iš jų ir kaip paprastai būdamas staigus, pradėjo prisiekindinėti, kad visai nepažįsta to žmogaus. Paskui išbėgo iš atriumo į kiemą. Tuomet pragydo gaidys, o Jėzų vesta iš apvaliosios salės per kiemą į kalėjimą esantį po sale. Jėzus praeidamas atsisuko į Petro pusę, pažvelgė į jį gailėstingu ir jaudinamu žvilgsniu, ir tuojau, kaip perkūno trenksmas, suskambo Petru atminty Jėzaus žodžiai: „Pirmiau negu du kart pragys gaidys, tris kart manęs išsiginsi“. Įveiktas baimės ir rūpesčio visai užmiršo savo pagyrų pilną pasižadėjimą Alyvų kalne: — jog pirmiau numirs su savo Mokytoju, negu Jo išsigins, — ir Jo įspėjimąjį priminimą. Tiktai dabar Jėzaus žvilgsnis priminė jam tai ir davė jam pajusti viso nusikaltimo sunkumą, pažino, jog nu-

sidėjo; o nusidėjo kankinamo, nekaltai teisiamo savo Išganytojo atžvilgiu, kuris tylėdamas kenčia baisiausias kančias, atžvilgiu Mokytojo, kuris su tokiu prisi-rišimu jį išpėjo; netekdamas sąmonės iš skausmo ir gailesio gailiai pravirko ir užsidengęs veidą išbėgo į išorinį kiemą. Dabar nebesirūpino tuo, kad kas jį užkabins, kiekvienam būtų išpažinęs, kas jis yra ir kokia didelė kaltė jį slegia.

Kas gali laiduoti, kad kiekvienas iš mūsų, turįs tokį vaikišką ir drauge karštą būdą, būtų pasirodęs už Petrą pastovesnis, jeigu dar taip pat būtų buvęs tokiame pavojuje, taip išsigandęs, prislėgtas ir sumišęs, taip suskilęs ir kovojęs, tarp baimės ir meilės, išvar-gęs, neišmiegojęs, netenkęs sąmonės iš skausmo dėl liūdnujų tos baisios nakties įvykių. Viešpats jį paliko jo paties jėgoms, tad pasirodė esąs silpnas, kaip ir visi, kurie užmiršta žodžius: „Budėkite ir melskitės, kad nepatektumėt į pagundą”.

MARIJA PRIE KAIFO TEISMO RŪMŲ

Švč. Mergelė, kentėdama drauge su Kristumi, matė ir jautė visas Jo kančias, tad nuolat drauge su Juo meldėsi už Jo budelius; bet buvo pirmiausia motina, tad motiniška jos širdis nuolat šaukė Dievo, kad neleistų padaryti tų nuodėmių, kad teiktųsi nukreipti tas kančias nuo šv. jos Sūnaus. Drauge stūmė ją neįveikiamas troškimas būti netoli suvargusio ir kankinamo savo Sūnaus. Kaip tik atėjo ir *Jonas*, kuris tuo-jau po ano baisaus riksmo: smerktinas mirtimi, — išbėgo iš teismo. Tas su dideliu atsargumu papasakojo jai apie baisias kančias, kurias iškentė Jėzus, ir kaip pagaliau pripažinta Jį smerktiną mirtimi. Iš tikrųjų Marija matė dvasia tų kančių baisumą, tačiau, kai da-

bar Jono lūpos tai patvirtino, negalėjo ilgiau nugalėti savo ilgesio ir pareikalavo nuvedama netoli kenčiančio Jėzaus. Tą patį troškimą išreiškė Magdalena, netenkanči sąmonės iš sielvarto, ir keletas kitų šventų moterų. Jonas, kuris tiktai dėl to pasitraukė nuo dieviškojo savo Mokytojo, kad suramintų tą, kuri po Jėzaus buvo jam artimiausia, noromis pasižadėjo tuojau jas nuvesti. Užsidengusios veidus išėjo drauge su Jonu į gatvę, nušviestą mėnulio. Magdalena ėjo šalia kitų netvirtų žingsniu, laužydama rankas. Gatvėje buvo gana didelis sambrūzdis, nes daugumas grįžo kaip tik iš Siono nuo Kaifo. Tas glaudus laiks nuo laiko aimanuojančių moterų būrelis patraukė praeivių dėmesį. Numanyta, kas jos yra, tad Jėzaus priešai, praeidami pro jas, tyčia, jas lenkdami, plūdo garsiai Jėzų, didindami ir atnaujuindami šventų moterų skausmą, švenčiausioji Mergelė daugiausia liūdesio prislėgta kentė savo viduje drauge su Jėzumi, bet kaip ir Jis tylėjo ir rūpestingai slėpė sopulį savo širdyje. Ėjo dabar tylėdama susigriaužusi, prilaikoma šventų moterų rankomis. Prie vienų vidurmiesčio vartų, kur buvo jų kelias, susitiko keletą palankių, kurie nepatenkinti teismu grįžo namo. Priėję prie šventųjų moterų pažino Jėzaus motiną, tad sustojo valandėlę sveikindami ją su nuoširdžia užuojauta: „O nelaimingoji, liūdniausioji, sopolingoji, švenčiausio iš Izraelio motina“. Dėkinga širdimi priėmė Marija jų užuojautą, tačiau skubinosi, ir nuėjo moterys toliau prie liūdnos savo kelionės tikslo.

Eidamos tuo keliu, priėjo prie Kaifo namų iš užpakalio, kur tiktai vienas mūras supo namus, o iš priekio reikėjo pereiti per du kiemus. Čia *naujas kartus skausmas* sutiko Jėzaus motiną ir jos bičiules. Turėjo praeiti pro aukštesnę aikštę, kurioje žibintų šviesoje po palapine *dirbta Kristui kryžių*. Jėzaus priešai liepė paruošti kryžių Jam tuojau, kai tik išdavė Judas, kad

sugavus Jėzų Pilotas negalėtų niekuo atsikalbinėti nuo mirties sprendimo. Sugalvojo anksti rytą nuvesti pas jį Viešpatį nuteisti, nesitikėdami, kad tai truks labai ilgai. Kryžius abiem žmogžudžiams turėjo paruoštas rytmečiui, o Jėzui ruošta dabar kryžių paskubomis. Į tai turėjo žiūrėti Švenč. Mergelė. Kiekvienas kirvio dūžis žeidė jos motinišką širdį sopulio kalaviju; vėrė ją piktų darbininkų keiksmas ir pašaipos, kad turį dėl Jėzaus dirbti naktį, tačiau Marija meldėsi už tuos apakintuosius, kurie keikdami ruošė kankiniškos mirties įnašą jos Sūnui, įnašą, kuris bus drauge ir jų atpirkimo įnašas.

Apėję namus aplinkui pasuko moterys su Jonu į išorinį kiemą ir atsistojo kampelyje po kito kiemo vartais. Švenč. Mergelė siela būdama prie Jėzaus troško ir kūnu būti arčiau Jo, ir žinojo, kad Jis sėdi ten kalėjime po namais ir kad tik tie vartai skiria ją nuo Jos. Manė, kad, gal būt, tarpininkaujant Jonui atidarys jiems vartus ir įleis į vidų. Tuomet atsidaro vartai, ir pro juos išbėga priešais *Petras* su apdengta galva gailiai verkdamas ir slėpdamas veidą rankose. Mėnulio ir žibintų šviesoje pažino dabar Joną ir Švenč. Mergelę. Neseniai jos Sūnus žvilgsniu sužadino jame sąžinės priekaištus, o dabar vėl jie stoja prieš jį ir primena jam visą jo kaltę. — Ak, kaip skausmingai veria vargšo Petro sielą Marijos žodžiai: Simonai, kaip Jėzaus, mano Sūnaus, byla? Jausdamas savo kaltę negalėjo iškęsti jos žvilgsnio, negalėjo ištarti žodžio, tiksliai nusigręžė laužydamas rankas. Tačiau Marija gailėstingai priėjo pati prie jo ir paklausė dar kartą skausmingai: „Simonai, Kefo sūnau, nieko man neatsakai?“ O Petras jausdamas savo skurdą, matėsi esąs nevertas būti arti Jėzaus motinos ir kalbėtis su ja, tad drebančiu iš skausmo ir nusivylimo balsu sušuko: „O motina, net nekalbėk su manim. Tavo Sūnus kenčia baisias kančias.“

Nekalbėk su manim, nes aš nevertas to. Jie nuteisė tavo Sūnų nužudyti, o aš tris kart niekšišškai Jo išsigyniau". Jonas priėjo prie jo ir norėjo su juo pasikalbėti, tačiau Petras, netekdamas sąmonės iš liūdesio, išbėgo iš kiemo ir nubėgo už miesto į aną olą Alyvų kalne, kur buvo ant akmens atsispaudusios meldžiantis Jėzaus rankos. Čia pradėjo karčiai gailėtis už savo nuodėmes.

Švenč. Mergelė drauge su Jėzumi atjautė skausmingai tą naują Jo kančią, nes išsižadėjo Jo tas pats mokytinis, kuris pripažino Jį Dievo gyvojo Sūnumi. Išgirdusi Petro žodžius, pasitraukė prie vartų kolonos ir sudribo ant akmens, ant kurio tuojuo atsispaudė jos rankų ar kojų žymės. Tas akmuo yra dar toks pat iki šiol, net mačiau jį, bet kur, gerai nebeatsimenu. Tuojuo atsistojo Švenč. Mergelė pamačiusi, kad vartus paliko pravirus, nesitikint per daug minios antplūdžio, uždarius Jėzų į kalėjimą. Žinojo Marija, kad Jėzus yra ten ir kenčia. Ir Jėzus nujautė jos artumą, bet ta ištikimiausia motina norėjo taipgi savo *kūno juslėmis* patirti skausmingus savo Sūnaus atdūsius. *Išgirdo juos iš tikrųjų*, bet drauge išgirdo ir aplink Jį esančių budelių pasityčiojimus. Moterys negalėjo čia ilgai stovėti, neatkreipusios į save dėmesio. Magdalena negalėjo suvaldyti savyvje baisaus sielvarto. Švenč. Mergelė net didžiausiam sielvarte mokėjo išlaikyti savo išvaizdą pusiausvyrą ir ramumą; dvelkė iš jos nežemiškas rimtumas ir kilnumas, tačiau vis dėlto ją pažinta, nes jos ausis pasiekė skausmingi jai žodžiai: „Ar čia ne to Galilėjiečio motina? Jos Sūnus turi numirti prie kryžiaus, tačiau, be abejo, ne prieš Velykas, nebent Jau būtų Jis koks paskutinis žmogžudys". Vidaus nujautimo vadovaujama įėjo dabar Marija į atriumą, o paskui ją ir jos palydovai. Priėjo prie židinio, kur sukosi dar keletas iš minios; pasižiūrėjusi į šlykščius namus, suprato, kas čia darėsi neseniai. Čia išpažino Jė-

zus, kad yra Dievo Sūnus, čia šaukė šėtono giminė: smerktinas mirtimi — tad apėmė ją toks didelis skausmas, jog buvo panaši labiau į merdėjančią nekaip į gyvą; tačiau tuoju atsipeikėjo truputį ir leidosi nuvedama atgal namo. Minia lenkėsi ir traukėsi, tarytum, apsvaiginta jos išvaizdos. Atrodė, kad tai gryna, nesutepta dvasia žengia pragaro nasrais.

Grižo tuo pačiu keliu, tad turėjo Marija praeiti pro tą liūdną jai vietą, kur ruošta Jėzui kryžių. Kaip teisėjai Jėzų teisdami, taip ir darbininkai niekaip negalėjo be kliūčių padaryti kryžiaus. Kas kartas turėjo neštis naujos medžiagos, nes tai šis, tai kitas gabalas jiems gedo arba nulūžo, kol pagaliau sudėjo iš įvairių medžio gabalų tokį, koks turėjo būti pagal Dievo sutvarkymą. Mačiau šiuo atveju įvairių regėjimų. Manau tad, kad angelai trukdė darbą, kol pabaigta kryžius pagal Dievo valią, tačiau neatsimenu to aiškiai, tad apsiribojau tuo, ką jau minėjau.

ŠEŠTAS SKYRIUS

TOLIMESNĖS JĖZAUS KANČIOS NAKTĮ

JĖZUS KALĖJIME

Jėzaus kalėjimas — tai mažas skliautuotas rūsys po teismo sale, jo dalis išliko iki šių dienų. Prie Jėzaus paliko tiktai du sargybiniu, tačiau jie buvo pakeičiami labai dažnai. Jėzui neduota Jo drabužių, buvo apvilktas tiktai ana pajuokiamąja suteršta skraiste, Jo rankos buvo surištos.

Įeidamas į *kalėjimą* meldėsi Jėzus į dangiškąjį savo Tėvą, kad visi tie kankinimai ir pasityčiojimai, kuriuos iškentė iki šiol ir kuriuos turi dar iškęsti, būtų priimti kaip permaldaujamoji auka už kankintojus ir už visus žmones, kurie kuomet nors nusidės nekantrumu ir pykčiu kėsdami kančias.

Ir kalėjime kankintojai nedavė Jėzui ramybės: pririšo Jį prie įkasto kalėjimo vidury stulpo ir neleido Jam net atsiremti į jį, nors Jėzus vos laikėsi nuvargusiomis, suputusiomis ir sužeistomis kojomis arba nuo kritimo, arba į grandį, nusileidusią net ligi kelių; nenutraukė taip pat nė valandėlės savo pašaipų ir pasityčiojimų. Kai tuodu budeliai pavargdavo, pakeisdavo juos kiti du ir vėl naujus kankinimus turėjo kęsti Jėzus.

Neįmanomas daiktas atvazduoti ir tinkamai aprašyti tą jų pasiutimą ir žiaurumą, rodomą gryniau-

šiam ir švenčiausiam Išganytojui. Žiūrėdama į tai, pati silpau, beveik merdėjau iš užuojautos. Kokia gėdą mums, kad iš sumoteriškėjimo ir pasibjaurėjimo kančiomis nepataikom net papasakoti, nei išklaudyti tų nesuskaitomų kančių aprašymų, kurias nekaltas Išganytojas kantriai už mus kentė. Apima mus tuokart baimė panašiai kaip žmogžudį, kuris turi paliesti jo paties užmušto žmogaus žaizdas. Jėzus kentė visa, nepraverdamas net lūpų, o juk tai žmonės, nusidėjėliai, taip siuto prieš savo brolių, savo Išganytoją, savo Dievą. Ir aš esu vargšė nusidėjėlė, ir už mane turėjo Jėzus taip kentėti. Teismo dieną visa išeis aikštėn, tuokart pamatysim ir tai, kiek padarėme savo nuodėmėmis kančių Dievo Sūnui, kai anuo metu tapo žmogaus Sūnumi; o nusidedame vis iš naujo; tad savo pasielgimu duodame, tarytum, sutikimą, kad Jėzus būtų šėtoniško būrio kankinamas, ir tatai patvirtiname. Ak, kad gerai apgalvotume tai, su didesniu pasiryžimu ir rimtumu ištartume žodžius, esančius daugelyje atgailos maldu: „Viešpatie, leisk man verčiau mirti, negu turėčiau vėl Tave įžeisti nuodėme”.

Stovėdamas kalėjime meldėsi Jėzus be atlydos už savo kankintojus, o tie pagaliau nuvargę pasitraukė kiek pailsėti. Tuo tarpu, kai Jėzus taip stovėjo pasirėmęs į stulpą, krito ant Jo šviesa, nes aušo diena, o turėjo tai būti begalinių Jo kančių ir atlyginimo diena, mūsų atpirkimo diena. Dienos šviesa baimingai skverbėsi pro mažą langelį, esantį kalėjimo viršų, ir apžėrė savo spinduliais šventą, nuvargintą Velyką Avinėlį, kuris prisiėmė viso pasaulio nuodėmes. O gerasis Jėzus pakėlė supančiotas rankas sveikindamas auštančią dieną ir pradėjo garsiai, aiškiai, jaudinamą malda į savo dangiškąjį Tėvą, dėkodamas Jam už atsiuntimą tos dienos, kurios taip seniai ilgėjosi patrijarchai, kurios ir Jis nuo to laiko, kai nužengė žemėn, dūsavo su

ilgesiu sakydamas: „Turiu būti pakrikštytas, o mano širdis trokšta, kad tas krikštas išsipildytų“. Sujaudintas dėkojo Jėzus už tą dieną, kurią turėjo įvykdyti mūsų išganymo, savo gyvenimo tikslą, turėjo atidaryti dangų, įveikti pragarą, atidaryti žmonėms malonių ir palaimų iždą ir įvykdyti savo Tėvo valią.

Kalbėjau drauge su Jėzum tą malda, bet nepataikysiu ją pakartoti, nes buvau sujaudinta, susigraūzusi ir pilna užuojautos Jam. Gausios ašaros riedėjo man, kai mačiau, jog Išganytojas dar dėkoja už tas baisias kančias, kurias turėjo šiandien iškęsti, tad šaukiau Jam iš širdies gelmių: „Ak, duok man tas kančias, pasidalyk jas su manim, jos mano, už mano nuodėmės Tau siųstos“. Diena išaušo, o Jėzus sveikino ją dėkojamąja malda; aš lig sielos gelmių perverta meilės ir užuojautos didumo kartoju kaip kūdikis Jo žodžius. Tai buvo neapsakomai liūdnas, bet pamokomas, baisus, bet šventas reginys, kai Jėzus taip stovėjo mažo kalėjimo viduryje, pasirėmęs į stulpą, nušvitęs, sveikindamas su padėka pirmąją didžios aukojamosios dienos spindulį. Atrodė, kad budelis ateina į pasmerktojo kalėjimą susitaikinti su Juo, permaldauti Jį už bjaurios pareigos vykdymą, o Jėzus taip mielai dėkoja jam už atsilankymą. Budeliai kiek primigę pabudo dabar ir nustebo, netrukdydami Jam, nes ir juos apėmė baimė, jautė, kad ta valanda svarbi visam pasauliui ir per visus amžius. Iš viso Jėzus kalėjime buvo maždaug valandą.

JUDAS NETOLI TEISMO

Judas ilgai klajojo po uolotą Hinomo slėnį pietuose nuo Jeruzalės, kur pilna sąslavų, atmatų ir nešvarumų. Šėtonas jį apsėdęs nedavė ramybės, o sielvaras ir nusivylimas įsigalėjo jo širdyje. Vejamas neramumo priėjo arčiau prie Kaifo namų, kaip tik tuomet,

kai Jėzus buvo kalėjime. Baimingai skverbėsi pro namus turėdamas su savim už diržo suvertų sidabrinųjų ryšelių, užmokestį už savo išdavimą. Teismo namuose stėjo tylą, buvo matyti tiktai sargyba. Priėjo Judas ir nepažintas paklausė vieną kareivį, ką jie ketą daryti su Galilėjiečiu. Atsakyta jam, kad jau pasmerktas mirti ir kad šiandien bus nukryžiuotas. Paėjęs toliau išgirdo vėl kareivius kalbančius tarp savęs, kaip žiauriai elgtasi su Jėzum, ir kaip kantriai Jis visa tai iškentė. Iš kalbos toliau sužinojo Judas, kad prašvitus dienos statys vėl Jėzų didžiosios tarybos akivaizdoje, kad iškilmingai ir teisėtai Jį galėtų pasmerkti. Godžiai ir drauge ne be kančios rinko Judas žinias, tačiau tuo tarpu pradėjo aušti, o namuose ir aplink namus sambrūzdis pasidarė didesnis. Judas pasitraukė už namų, kad nebūtų matomas. Panašiai kaip Kainas bėgo nuo žmonių, o abejojimas apėmė jį kaskart labiau. Tačiau, štai ką jis užėjo: pataikė kaip tik į tą vietą, kur dirbo *kryžių*. Atskiri gabalėliai gulėjo tvarkoje prie vienas kito, o darbininkai miegojo apsisiautę skraistėmis. Ties Alyvų kalnu tuo tarpu dangus nušvito, ėmė sklisti šviesa ir čia, o šviesa, atrodė, drebėjo krisdama ant mūsų atpirkimo įnagio. Išgąstis apėmė Judą, pamačius tą kryžių, prie kurio turėjo kaboti jo išduotas Mokytojas, išbėgo kaip galima greičiau, bet netoli, nes norėjo čia pasislėpęs sulaukti rytinio teismo sprendimo.

RYTO TEISMAS JĖZUI

Kai prašvito, vėl susirinko į teismo salę *Kaifas, Annas, vyriausi ir mokyčiausi įstatymų žinovai* pasikalbėti apie ypatingus teisės dalykus. Teismo posėdis naktį nebuvo svarbus ir galėjo būti laikomas tiktai teismo įžanga ištardyti liudininkams. Jei taip, tai dabar kaip tik reikėjo skubėti dėl artėjančių švenčių. Di-

desnė tarybos narių dalis praleido naktį Kaifo namuose šalutiniuose miegamuosiuose arba ties teismo sale. Kiti, o taip pat *Nikodemas ir Juozapas Arimatietis*, atėjo ryto metą. Susirinko daug, ir skubiai imtasi svarstyti byla. Suprantamas daiktas, tuojau pradėjo Jėzaus priešai galvoti apie tai, kuriuo būdu pamatuoti smerkiamąjį sprendimą. Stoją priešais juos Nikodemas, Juozapas Arimatietis ir keletas palankesniųjų ir pareikalavo bylą atidėti vėliau, nes pirmiausia švenčių metu gali kilti maištas, o antra negalima priimti teisingo sprendimo remiantis lig šiol surinktais priekaištais, nes liudininkai, apskritai sakant, teikė prieštaraujamus parodymus, kuriais negalima remtis. Ta opozicija įpykdė vyriausius kunigus ir jų šalininkus, šie tarė nepatenkinti: „Ak, tikime, kad jums nemaloni ta byla, kaltinanti iš dalies ir jus pačius, nes ir jūs, kaip atrodo, esate įklimpę, įpainioti į tas Galilėjiečio naujybes, pagaliau, kam nepatinka, tegu pasitraukia iš tarybos, tegu nedalyvauja“. Ir iš tikrųjų, pašalino nuo pasitarimo visus palankiuosius Jėzui. Pašalintieji iškilmingai *pareiškė*, kad nenori imti atsakomybės už tai, kas čia bus nuspręsta. Tuojau paliko pasitarimų salę ir išvyko į šventovę, ir nebedalyvavo nuo to laiko jau nė karto didžiosios tarybos posėdžiuose. Nusikratęs tuo būdu priešininkais, Kaifas liepė *atvesti iš kalėjimo* vargšą iškankintą *Jėzų*, kad tuojau, paskelbus sprendimą, galima būtų vesti pas Pilotą. Šoko tarnai su triukšmu į kalėjimą, tuojau išjuokė Jėzų, atrišo Jam rankas, nuplėšė nuo pečių aną suplėšytą skraistę ir liepė Jam apsivilkti savo ilgą, austinę, jau sutērštą tuniką, be to, velkantis, mušė Jį ir stumdė. Pas-kui surišo Jį vėl per juosmenį virvėmis ir taip išvedė iš kalėjimo, o visa tai įvyko su nepaprastu skubumu ir šlykščiausiu nuožmumu. Iš kalėjimo vedė Jį būdeliai į salę pro kareivių eilę, susirinkusių priešais na-

mus, vedė kaip vargšą aukos gyvulį mušdami ir tyčiodamies. Taip baisiai persimainęs nuo kankinimų, išniekinimų ir nuovargio stojo Jėzus priešais tarybą teturėdamas ant savęs tiktai tą suplėšytą tuniką, o jie žiūrėdami su pasibjaurėjimu į suterštą Jo išvaizdą dar labiau užsidegė piktumu, nes gailestingumas buvo dingęs užkietėjusiose žydų širdyse.

Kaifas su pašaipa ir neapykanta tarė stovinčiam prieš jį išvargusiam Jėzui: „Pasakyk mums iš tikrųjų, ar Tu esi Viešpaties pateptasis Mesijas?“ O Jėzus pakėlęs galvą tarė su šventu kantrumu ir iškilmingu rimtumu: „Jeigu jums pasakysiu, neįtikėsite, jeigu jums duosiu klausimą apie tai, jūs neatsakysite man ir neįeisite manęs laisvo. Tačiau iš tiesų sakau, kad nuo šios dienos Sūnus žmogaus sėdės galybių Dievo dešinėje“. Teisėjai pažvelgė į vienas kitą ir tarė su panieka ir pašaiptiška šypsena Jėzui: „Vadinasi, Tu, Tu esi Dievo Sūnus?“ Į tai atsiliepė *Jėzus amžinosios tiesos balsu: „Taip, jūs pasakėte, aš esu“*. To tiktai jie ir laukė. Tad tuojau pradėjo šaukti: „Kokių gi įrodymų bereikia, iš Jo paties lūpų girdime piktžodžiavimą!“

Ir tuojau atsistojo visi prikaišiodami Jėzui, tam — tai sakė jie — vargšui, valkatai, silpnam žemos kilmės žmogui, kuris norėjo būti jų Mesijum ir sėdėti Dievo dešinėje. Budeliams įsakyta surišti Jį vėl ir, kaip pasmerktam mirti, uždėti grandinę ant kaklo. Jau pirma pasiuntė žydai pasiuntinį pas *Pilotą*, kad tas pasiruostų tuojau iš ryto nuteisti nusižengėlį, nes dėl artėjančių švenčių esą priversti skubėti. Eidami keliu pyko ir murmėjo, kad turi eiti dar pas Romos viršininką, tačiau pagal Romos teisę negalima buvo jiems nieko smerkti mirtimi, bylose išeinančiose iš jų įstatymo ribų. Norėdami geriau pamatuoti Jėzaus sprendimo teisėtumą, ryžosi Jį pristatyti taipgi, kaip nusikaltėlį prieš cėsorių, tad iš tikrųjų ir teisė teisti Jėzų teko

Romos viršininkui. Pas jį dėl to dabar ir vesta Jėzų. Per visą atriumą net ligi vartų stovėjo eilėmis kareiviai, o priešais namus susirinko gausiai žmonių, — priešų ir šiaip minios. Pirmieji ėjo vyriausieji kunigai ir šeši didžiosios tarybos nariai, užpakaly jų ėjo vargšas Išganytojas tarp budelių, apsuptas ginkluotos sargybos. Visa tai lydėjo gatvės minia. Taip traukė iš Siono žemyn į miestą, pas Piloto rūmus. Dalis susirinkusių čia kunigų nuvyko į šventovę, kur šiandien turėjo daug darbo.

JUDO NUSIVYLIMAS

Judas slėpėsi netolimais, tad girdėjo triukšmą, kuris kilo išvedant Jėzų. Jo ausis pasiekė kalbos tų žmonių, kurie pavėlavę vijosi eiseną, girdėjo kalbant: „Dabar veda Jį pas Pilotą. Didžioji taryba pasmerkė Galilėjietį mirti. Bus prikaltas prie kryžiaus. Gyvas jau nebeliks, nes ir taip su Juo elgėsi labai gerai. Kant-rus be galo, nieko nekalbėjo, tiktai pasakė, kad yra Mesijas ir kad sėdės Dievo dešinėje, daugiau nenorėjo aiškintis ir dėl to turi būti prikaltas prie kryžiaus. Kad būtų to nepasakęs, nebūtų galėję įrodyti, jog nusipelnė bausmės prie kryžiaus, o taip jau visa žuvo. Tas niekšas, kuris Jį pardavė, buvo Jo mokytinis ir prieš kurį laiką su Juo valgė Velykų avinėlį. Nenorėčiau sutep-ti rankų šioje byloje. Ar šiaip ar taip, koks yra tas Galilėjietis toks, tačiau nė vieno bičiulio neišduočiau mirčiai už pinigų. Iš tikrųjų tas niekšas vertas taip pat pakarti“. Visa tai girdėjo Judas, matė, kad Jėzus yra žuvęs, tad jo sielą apėmė baidė *baimė*, pavėluotas *gailestis ir nusivylimas*. Šėtono kankinamas pasileido bėgti šuoliais. Sidabrinių ryšulys užkištas po skraiste už diržo buvo pragariškas akstinas, tarytum, kokia rykštė. Suėmė jį rankomis, kad žvangėdamas prie šono

nekeltų ypatingo triukšmo ir bėgo pats nesižinodamas kur, bet nebėgo paskui Jėzų, nebėgo pulti jam po kojų maldauti Jo pasigailėjimo ir atleidimo ir mirti su Juo kartu, nėjo su gailesiu išpažinti visą savo kaltę Dievui, tačiau norėjo žmonėms numesti nuo savęs kaltę ir nusikratyti užmokesniu už išdavimą. Tad nubėgo kaip padūkęs į *šventovę*, kur, nuteisus Jėzų, susirinko daug vyresniųjų ir tarybos narių, kurie buvo einančių savo pareigas kunigų viršininkai. Kai Judas su pasikeitusiu veidu, nusiminęs, stojo prieš juos, pažvelgė pirma nustebę vienas į kitą, o paskui su pašaipą įbedė į Judą išdidžias akis. Jis ištraukė iš už diržo sidabrinių ryšulį, ištiesė jį jiems ir tarė didžiai nusiminęs: „Atsiimkite tuos pinigus, kuriais suviliojote mane išduoti Teisingąjį. Atsiimkite tuos pinigus ir paleiskite Jėzų. Panaikinkite mūsų sutartį, didžiai nusidėjau išdavęs nekaltą kraują“. Tačiau kunigai tiktai dabar parodė visą savo panieką jam; ištiesė rankas, tarytum, stumdami duodamus sidabrinius, tarytum, būtų nenorėję susitepti paliesdami atlyginimą už išdavimą ir tarė: „O kas mums rūpi, kad nusidėjai; kad taries išdavęs nekaltą kraują, tai jau tavo dalykas, mes žinome, ką pirkome iš tavęs ir radome Jį smerktiną mirtimi, savo pinigus paslėpk, nenorime jų net paliesti!“ Kalbėjo greitai ir susijaudinę, kaip žmonės, kurie užsiėmę darbais nori parodyti įkyriam, kad džiaugtųsi juo nusikratę. Pagaliau su panieka nuo jo nusigrėžė. Judą paėmė piktumas ir nusivylimas vedas jį beveik iš proto. Ant galvos jam atsistojo plaukai, pertraukė abiem rankom grandinėle, ant kurios buvo suvarstyti sidabriniai, metė juos po kojų jiems taip, kad išsibarstė po visą šventovę, ir išbėgo kaip pašėlęs į miestą.

Mačiau jį vėl klajojant po *Hinomo* slėnį, o šėtonas baisyos išvaizdos nuolat buvo šalia jo ir šnibždėjo jam į ausį visokius pranašų prakeikimus, pasakytus

apie tą slēnī, kuriame žydai kadaise aukėjo stabams savo vaikus; norėjo jį tuo būdu įstumti į galutinį nusivylimą. Atrodė Judui, kad pranašas pirštu rodo į jį sakydamas tuos žodžius: „Išeis ir žvalgysis į kūnus tų, kurie nusižengė prieš mane, o jų kirminas nemirs, o jų ugnis neužges“. Tai vėl skambėjo jam ausyse: „Kaine, kur yra Abelis, tavo brolis? Ką padarei? Jo kraujas šaukiasi keršto į Mane, prakeiktas būsi žemėje, klajosi ir bėgsi pamatęs žmones“. Taip klajodamas atėjo Judas prie Kedrono upelio ir žiūrėjo į Alyvų kalną, tą pačią akimirką nusigrįžo su pasibaisėjimu. Juk neseniai girdėjo ten žodžius: „Bičiuli, ko atėjai? Judai pabučiavimu išduodi Žmogaus Sūnų“. Baisus išgąstis apėmė Judo sielą. Atsiminęs tai, prarado protą, nė vienos minties nebegalėjo sutelkti, o juodasis priešas nuolat šnibždėjo į ausį: „Čia per Kedroną bėgo Dovydas nuo Absalono, Absalonas pasikorė ant medžio ir taip žuvo. Apie tave taip tuokart pranašavo Dovydas, kai kalbėjo: „Piktu apmokėjo gerą. Turės nuožmų teisėją, šėtonas stos jo dešinėje, kiekvienas teismas jį pasmerks, trumpos bus jo gyvenimo dienos. Jo tarnybą paims kas kitas. Viešpats visuomet atsimins, jo pirmatakūnų piktumą ir jo motinos nuodėmes, nes be pasigailėjimo persekiojo vargšus ir nužudė nuliūdusį, mėgo prakeikimus, tad tebūnie prakeiktas ir štai pasiėmė sau prakeikimą kaip drabužį, kaip vanduo įsiskverbė į jo vidurius, kaip alyva įsisiurbė į jo blauzdas, apdengė jį prakeikimas kaip rūbas, kaip diržas, kuris jį juosia per amžius“. Pažino Judas, kad visa tai taikoma jam, o jo sąžinė kankino jį baisiau negu kūno kančios. Kaip tik užklydo į pelkėtas vietas, pilnas nešvarumų ir atmatų, į pietų rytus nuo Jeruzalės prie papiktinimo kalno papėdės, kur niekas negalėjo jo matyti, tačiau sąžinė kankino jį kas kartas labiau, o iš miesto sklido šauksmai ir triukšmas. Šėto-

nas šnibždėjo jam į ausį žodžius: „Štai veda Jį mirti, tu Jį pardavei, o žinai tu, kad parašyta įstatyme: kas parduos vieną savo brolių, Izraelio vaikų sielą, ir paims už ją užmokestį, bus baudžiamas mirtimi. Pasidaryk sau galą, niekše, pasidaryk galą“. Ir Judas tą įkalbinėjimų įtakoje visiškai pasidavė nusivylimui. Nusijuosė diržą, užmetė ant labai šakoto medžio, augančio iš žemės įdubimo, o kai jau kabojo, persprogo jo kūnas ir viduriai nukrito žemėn.

JĖZUS PAS PILOTĄ

JĖZAUS KANKINIMAI KELYJE

Nuo Kaifo pas Pilotą vesta Jėzų tankiau gyvenamomis miesto dalimis, kur ypatingai šiandien, suplaukus daug žmonių į šventę, knibždėjo pilna atvykėlių iš visos apylinkės ir tolimesnių šalių. Būrys nusileido iš *Siono* šiauriniu skardžiu, perėjo siaurą gatvę, einančią per slėnį ir traukė toliau *Akro* kvartalų, einančiu išilgai vakarų kraštą nuo šventovės net ligi teismo ir *Piloto* rūmų, esančių šiaurės vakarų kampe nuo šventovės priešais didįjį forumą, arba prekyvietę.

Būrio priekyje ėjo Kaifas ir Annas apsuptas daugelio didžiosios tarybos narių su šventiškais rūbais, užpakaly jų nešta įstatymų rutuliai. Toliau ėjo įstatymų mokytieji ir kiti žydai, kaip, pav., netikri liudininkai, išlūgę fariziejai, kurie daugiausia parodė uolumo apkaltinant Išganytoją, tiksliai paskui tuos, per nedidelį tarpą nuo jų, vedė budeliai virvėmis Jėzų, apsuptą būrio kareivių ir tų šešių sargybinių, kurie jau buvo suimant Jį. Gatvės minia didinosi iš visų pusių ir rykaudama su pašaipa prisidėjo prie būrio. Minios žmonių, susirinkusios gatvėje glaudžiuose būreliuose, žiūrėjo į tą eiseną.

Jėzus tebuvo apsivilkęs austąja tunika, apdrabsyta purvais ir nešvarumais. Nuo Jo kaklo dribo Jam ligi kelių ilga grandinė su storomis grandimis gale,

einant skausmingai rausančiomis Jį per kelius. Rankos buvo surištos kaip vakar, ir vedė Jį tie patys budeliai virvėmis pririštomis prie diržo. Baisūs kankinimai per visą naktį dideliai atsispindo visoje Jo išvaizdoje, su sutaršytais plaukais ir barzda, su išblyškusiu, paputusiu ir pamėlynavusiu veidu nuo mušimo; atrodė Jėzus kaip skausmo ir skurdo įkūnijimas. Ėjo tylus ir ramus, klausydamasis kaskart naujų pašaipų ir kankinimų. Žydai pakurstė gatvės minią, kad šios dienos eisenos metu išjuoktų iškilmingą Jėzaus žengimą į Jeruzalę Verbų sekmadienį. Minia šūkavo užpakaly Jo pašaipiškai įvairius kilnius pavadinimus ir vardus, mėtė Jam po kojų akmenis, lazdas, pagalius, nešvarius skudurus ir pašaipiškai dainuodami ir šūkaudami vaizdavo Jam neseną iškilmingą įžengimą. Budeliai tampė Jėzų už virvių tyčiomis taip, kad sukluptų ant metamų Jam daiktų, žodžiu, visas kelias buvo Jėzui nuolatinis kankinimas.

Pačioje kelio pradžioje, netoli nuo Kaifo namų, laukė drauge kenčianti Švč. *Jėzaus motina*, stovinti su Magdalena ir Jonu tarp kažkokių namų griuvėsių. Iš tikrųjų Jos *siela* buvo nuolat prie Jėzaus, bet neraminama motinos meilė troško taipgi *kūniškai* būti prie Jo kuo arčiausiai, tad ėjo keliais, kuriais vedė Jėzų, žengė Jo žingsniais. Pagrįžusi iš naktinės kelionės į Kaifo namus, kurį laiką praleido vakarieninėje paskendusio tyliam liūdesy. Vos tiktai pajuto dvasia, kad Jėzų išvedė iš kalėjimo į ryto teismą, tuojau atsistojo, užsimetė skraistę ir užlaidą ir eidama priekyje pasišaukė su savim Joną ir Magdalena sakydama: „Eikime, palydėsime mano Sūnų pas Pilotą, noriu pamatyti Jį savo akimis“. Aplinkiniais keliais pralenkė eiseną ir sustojo čia visi trys laukdami ateinančio būrio. Švenčiausioji Mergelė, iš tikrųjų, žinojo, kas darėsi su jos Sūnumi, sieloj turėjo Jį nuolat prieš save, bet jos

sielos akys negalėjo įsivaizduoti Jo, tokio nuvargusio ir nukankinto, kokį Jį padarė žmonių pasiutimas. Matė dvasia nuolatines ir baisias Jo kančias, bet skaidrias ir sušvelnintas šventumu, meile ir pasiaukojamosios Jo valios kantrumu. O štai dabar turėjo stoti jai prieš akis baisi nuožmi tikrovė su visu savo nuogumu. Pirmiausia praslinko priešais ją išdidūs, atkaklūs Jėzaus priešai, tikrojo Dievo vyriausieji kunigai apsidarę šventiškais drabužiais, o širdyje pilni gudrumo, melo, apgaulės, prakeikimo, narplioją nuodėmingus planus prieš Dievą. Dievo kunigai pavirto velnio kunigais, — net baisu apie tai pagalvoti. Paskui atsimušė į jos ausis minios, visų melagingųjų priešų ir jos Sūnaus kaltintojų, klegesys ir riksmas; o pagaliau, ką ji mato? — trina akis netikėdama pati sau. Tai negalimas daiktas, ką gi čia mato? Taip, tai *Jėzus Dievo Sūnus, žmogaus Sūnus, jos pačios Sūnus*, subjauriotas, nukankintas, sumuštas, supančiotas; gena Jį iš užpakalio, tempia Jį budeliai virvėmis, o Jis labiau yra velkamas, negu eina, išjuokiamas ir keikiamas. Taip baisiai suterštas, jog nebūtų pažinusi, juo labiau, kad tebuvo apsilvilkęs tunika, subjaurota žudytojų, tačiau pažino Jį, nes buvo vienas vargingiausių, skurdžiausių; Jis vienas ramus tarp to įdūkusio pragariško viesulo maldėsi su meile už savo persekiotojus. Kai prisiartino, negalėjo žmogiškoji jos širdis iškęsti to sielvarto antplūdžio, todėl sudejavo skausmingai: „Vargas man, ar tat turi būti mano Sūnus? Ak taip! Tai mano Sūnus. O Jėzau, mano Jėzau!” Tačiau minia veikia praužė, o *Jėzus pažvelgė sujaudintas į savo motiną*. Ji gi susikaupė iš karto vidiniame savo skausmo atsiminime ir, pati nesijausdama, davėsi Jonui ir Magdalenai atitraukiama. Po valandėlės tiktai atsipeikėjusi įsakė Jonui nuvesti ją į Piloto rūmus.

Tame kelyje turėjo Jėzus patirti ir tą kančią, kaip

bičiuliai yra papratę mus apleisti nelaimėje. *Ofelio* gyventojai susirinko vienoj vietoj prie kelio, norėdami pamatyti Jėzų, tačiau, kai pamatė Jį tokį paniekinimą ir pažemintą vedamą budelių virvėmis, pradėjo ir jų tikėjimas ir prisirišimas Jam nykti, negalėjo jiems tilpti galvoje, kad karalius, pranašas, Mesijas, Dievo Sūnus galėtų būti panašiam padėjime, o dabar, be to, pradėjo fariziejai praeidami tyčiotis iš jų prisirišimo Jėzui sakdami: „Štai, turite savo gražųjį karalių. Pasveikinkite Jį! Ko gi tylite dabar užkandę žadą, kai Jis eina vainikuotis ir netrukus atsistės soste? Pasibaigė jau stebuklai, vyriausias kunigas sutrukdė Jam magijos praktikas”. Tie vargšai patyrė daug stebuklingų išgydymų ir malonių iš Jėzaus, bet dabar girdėdami tai ir žiūrėdami į tokį baisų reginį, pradėjo silpnėti tikėjimu, juo labiau, kad Jėzaus priešininkus matė garbinamus šalyje asmenis, vyriausius kunigus ir tarybą. Geresnieji ir ištvermingesnieji pasitraukė abejodami, o blogieji tuojau prisijungė prie minios ir ėmė tyčiotis iš Jėzaus drauge su kitais. Išilgai viso kelio net ligi Piloto namų fariziejai čia vienur, čia kitur išstatė sargybas, kad sutrukdytų galimą sambrūzdį.

PILOTO RŪMAI IR JŲ APLINKA

Prie šiaurės vakarų kalno pusės, kur yra šventovė, stovi *aukštumoje Romos viršininko Piloto rūmai*. Iš rytų yra terasa, lig kurios eina aukšti marmuriniai laiptai. Iš jos matyti priešais plati *prekyvietė*. Tą prekyvietę supa aplinkui kolonomis paremtos pastogės, kur yra patalpos parduodantiems prekes. Su prekyviete jungiasi keturios svarbiosios gatvės iš vakarų, šiaurės, rytų ir pietų, o kadangi prekyvietė yra aukščiau, tai gatvės prieinančios prie jos kyla kiek į kalną. Keturi tų gatvių galai ir penktas tarpas skaldo dalimis

pastoges, esančias aplinkui prekyvietę, vadinamą forumu ir einančią į vakarus net ligi šiaurės vakarų šventovės kampo; toje vietoje buvo matyti Siono kalnas. Prie išorinio pastoginių šono prieina atskiri artimiausių gatvių namai. Piloto rūmai nesusisieikia betarpiškai su forumu, nes skiria juos platus kiemas, uždaromas iš rytų lenktais vartais, pro kuriuos eina ma į gatvę, susisiekiančią su Avių vartais, o iš ten toliau su Alyvų kalnu. Tokie pat vartai uždaro kiemą iš vakarų ir ten per Akro kvartalą eina ma į Sioną. Žiūrint iš Piloto rūmų terasos į šiaurę matyti už kiemo forumas. Prie įėjimo iš kiemo į prekyvietę yra kolonų eilė ir keletas akmeninių suolų atkreiptų į kiemą; lig čia paprastai, bet ne toliau, teateidavo žydų kunigai, kai turėdavo kokį reikalą atlikti pas Pilotą. Buvo net tyčiomis jiems pažymėta riba kiemo grindinyje. Neperžengdavo jos, kad nesusiteptų.

Prie vakarinių kiemo vartų, jau prekyvietės srietyje, stovėjo dideli namai, jungią vartus su Piloto *pretoriumu*. (Pretoriumu buvo vadinama ta Piloto rūmų dalis, kur būdavo teismas). Tie namai sudarė, tarytum, atriumą, arba priesienį į pretoriumą; apsupti buvo kolonomis, vidury buvo nedengtas kiemas, o požeminiuose rūsiuose buvo kalėjimas; čia kaip tik sėdėjo uždaryti du žmogžudžiai. Kiemas buvo pilnas Romos kareivių. Netoli, priešais kolonas, forume buvo *stulpas*, prie kurio plakta nusižengėlius. Tokių stulpų buvo daugiau ir forumo ribose, artimesnieji buvo skirti plakdinimui, prie tolimesnių rišdavo galvijus, atvedamus parduoti. Priešais kiemą prekyvietėje buvo graži, lygi terasa su akmeniniais suolais, kažkas panašu į nusižengėlių baudžiamąją vietą; į terasą buvo eina ma laiptais; vadinta ją *Gabatta*, joje skelbdavo iškilmingai Pilotas teismo sprendimus. Bylas sprendavo Pilotas tuo būdu, kad pats sėdėdavo atviroj savo rū-

mų terasoj, o kaltintojai ant anų akmeninių suolų prie kiemo angos; garsiai kalbant galima buvo lengvai tuo būdu susikalbėti.

Už Piloto rūmų dar aukščiau buvo terasa su sodu ir lapine. Tas sodas jungia Piloto rūmus su jo žmonos *Klaudijos Proklės* gyvenamaisiais namais. Namus skiria griovys nuo kalno, ant kurio buvo šventovė, pasakui dar yra gyvenamųjų namų šventovės tarnautojams.

Iš rytų prie Piloto rūmų prieina senojo Erodo pasitarimų ir teismo posėdžių pastatas, kurio viduriniame kieme davė įsakymą išžudyti tiek nekaltų kūdikių; dabar ten daug pasikeitė. Įėjimas yra iš vakarų pusės, o kitas atskiras Pilotui iš jo priesienio.

Iš tos pusės kerta miestą iš vakarų į rytus *keturių* gatvės, trys prieina prie Piloto rūmų ir prie prekyvietės, ketvirtoji eina toliau išilgai forumo šiaurinės sienos prie vartų, pro kuriuos einama į Betsurą. Toje gatvėje netoli nuo vartų yra gražūs namai, priklausą Lozoriui. Morta taipgi turi čia sau atskirą butą.

Viena iš tų gatvių artimiausia prie šventovės prasideda nuo *Avių vartų*. Įeinant pro tuos vartus matyti dešinėj pusėj *Avių kūdra*, taip arti prieinanti prie mūro, kad mūro skliautai kabo jau ties vandeniu. Kūdros vanduo nuteka už mūrų į Juozapato slėnį ir dėl to čia žemė truputį balota. Kūdrą supa keli namai, toje kūdroje pirmą kartą plaunama avinėliai, prieš nunešant juos aukoti į šventovę, antrą kartą dar plaunami jie su apeigomis Betesdos kūdroje pietų pusėj nuo šventovės. Antrojoj, iš keturių minėtų gatvių, yra namai su kiemu, šventos Onos, Marijos Motinos, nuosavybė. Čia sustodavo ji su šeima ir pasidėdavo aukojamuosius gyvulius, kai tiktai atvykdavo švenčių metu į Je-

ruzalę. Tuose namuose, kiek atsimenu, buvo Marijos ir Juozapo vestuvės.

Forumas, kaip sakiau, yra aukščiau negu esančios aplinkui gatvės; išilgai gatvių yra griovių net lig Avių kūdros. Panašus forumas į šį yra Siono kalne prieš senąją Dovydo pilį. Vakarieninė yra nuo jo į pietų rytus, o į vakarus Anno ir Kaifo teismo rūmai. Dovydo pilis kadaise stipri tvirtovė, dabar yra apleista ir sunaikinta. Tušti yra kiemai, tvartai ir kambariai, kurie buvo ne kartą samdomi vilkstynių nakvoti svetimšaliams ir jų gyvuliams. Pilis jau seniai tuščia, jau tokią mačiau ją prieš Kristaus gimimą. Anais laikais atvesta čia apsistoti vos tik atvykusius tris karalius su palydovais ir gyvuliais.

JĖZUS PRIEŠ PILOTA

Pagal mūsų laiką buvo maždaug *šešta valanda ryto*, kai būrys su baisiai nukankintu Jėzumi stojo prieš Piloto rūmus. Vyriausieji kunigai Annas ir Kaifas, taipgi tarybos nariai tuojau atsisėdo suoluose prie angos į kiemą, o Jėzų budeliai nutempė virvėmis net ligi *laiptų einančių į terasą*. Pilotas ilsėjosi kaip tik tam tikros rūšies minkštame krėsle, prieš jį stovėjo mažas trikojis stalelis, o ant jo buvo valdžios ženklai ir keletas smulkmenų, bet kokios — nebeatsimenu. Prie jo stovėjo būrelis karininkų ir kareivių, toliau buvo matyti pastatyti Romos valdžios ženklai.

Vyriausieji kunigai ir žydai laikėsi atstu nuo teismo rūmų, nes pagal įstatymą jie nešvarūs, dėl to neperžengė nustatytos ribos.

Išgirdęs klegesį ir triukšmą pažvelgė Pilotas į tą pusę ir pamatė skubiai žengiantį būrį su Jėzumi vidury. Kai jau žydai susėdo prie angos į kiemą, nes negalima buvo jiems arčiau eiti, pagal Mozės teisę, kad

nesusiteptų, ir kai atvesta Jėzų prie laiptų, atsistojo Pilotas ir prabilo pašaiptai į juos tokiu tonu, tarytum, pavyzdžiui, būtų kalbėjęs išdidus prancūzų maršalas i mažo neturtingo miestelio pasiuntinius: „Kas gi jus čia taip anksti atvijo? Bet gi ir subjauriojote tą vargšą, jau nuo pat ryto pradodate mušti ir žudyti“. Žydai gi, įsakę budeliams nutempti Jėzų į pretorijų, kreipėsi į Pilotą šiais žodžiais: „Išklausyk, Viešpatie, mūsų skundą prieš šitą nedorėlį, patys negalime įeiti į teismo rūmus, nes žinai, kad pagal įstatymą susiteptume“.

Po tų garsiai ištartų žodžių staiga buvo girdėti iš minios garsus balsas: „O taip, negalite įeiti į teismo rūmus, nes jie pašvęsti nekalto krauju, tiktai Jėzus gali tenai įeiti, Jis vienas yra tarp žydų grynas kaip ir anie nekalti kūdikiai“. Tuos žodžius ištare žmogus stiprus, petingas, kuris paskui juos prasiskverbė į forumą ; tai buvo garbingas ir turtingas vyras, Serafijos, vadinamos Veronika, vyro dėdė, jis pats buvo vadinas *Zadochu*. Du jo sūnų nužudyta anuomet drauge su kitais kūdikiais pagal senojo Erodo įskymą. Nuo to laiko jis pasitraukė visiškai nuo viešojo gyvenimo ir kaip esenietis gyveno su savo žmona susivaldydamas. Kartą tiktai matė Jėzų pas Lozorį ir girdėjo mokslą ir štai dabar, kai matė, kaip budeliai tempė negailestingai nekaltą Jėzų laiptais, sujaudino jį skausmingas išžudytų kūdikių atsiminimas, ir jis garsiai visos minios akivaizdoj paliudijo Jėzaus nekaltumą. Ištaręs garsiai aukščiau sakytus žodžius, prasiskverbė į minią ir dingo iš akių. Jėzaus kaltintojai nedaug teatreikė į tai dėmesio, nes pirmiausia labai skubėjo, o paskui pykino juos Piloto elgesys ir tai, kad jie yra jo valdiniai.

Budeliai užtempė Jėzų marmuriniais laiptais net į terasą. Čia stovėjo Viešpats tyliai terasos gilumoj, o

Pilotas tarėsi su kaltintojais. Piloto ausis jau ne kartą buvo pasiekusios įvairios žinios apie Jėzų, o šiandien anksti rytą davė jam žinią žydų kunigai ir patarėjai, kad atvesią jam teisti Jėzų Nazaretietį, kuris esąs smerktinas mirtimi. Dabar pamatęs Jėzų taip nukankintą ir drauge su tokia nuostabia, neišdildoma kilnumo išraiška veide, pajuto Pilotas augantį savyje pasibjaurėjimą ir panieką žydų kunigams ir tarėjams, tad davė jiems suprasti, kad neskelbs mirties sprendimo Jėzui, neįrodžius aiškos ir tikros Jo kaltės. Todėl tat išdidžiai ir su pašaipą prakalbino vyriausius kunigus: „Kokią kaltę to žmogaus galite man nurodyti?“ O jie tarė jam su piktumu: „Jeigu nebūtume pažinę kaip nusižengėlio, nebūtume atvedę Jo pas tavę“. „Tad pasiimkite Jį sau ir nuteiskite pagal savo teisę“. Tačiau šie atrėžė: „Juk tu žinai, kad nepriklausomums neaprežta teisė skelbti ir vykdyti mirties sprendimus“.

Jėzaus priešų įdūkimas augo kaskart labiau, didžiai skubino ir skubėjo visi norėdami pabaigti su Jėzum prieš nurodytą pagal įstatymus švenčių laiką, kad savo laiku galėtų paskersti ir suvalgyti Velykų avinėlį, nenujausdami, kad Jėzus kaip tik yra tikrasis Velykų Avinėlis. Patys bijojo peržengti pretoriumo ribas, kad nesusiteptų ir galėtų valgyti savo avinėlį, bet jie nesvyravo vesti į pagonies stabmeldžio pretoriumą tikrąjį skaisčiausiąjį Velykų Avinėlį.

Pareikalavus viršininkui, pradėjo žydai dėstyti kaltinimus. *Tris svarbiausius kaltinimus* iškėlė prieš Jėzų, o kiekvienam patvirtinti pastatė po dešimtį liudininkų. Tuos gi kaltinimus apgalvojo taip, kad pasirodytų Jėzus kaip nusižengėlis einąs prieš ciesaui, ir kad tuo būdu Pilotas būtų lyg ir priverstas duoti smerkiamąjį sprendimą, nes jie patys tegalėjo spręsti tik tai bylas, liečiančias šventovę ir religines teises; tad

pirmiausia iškėlė skundą, kad Jėzus žmonių viliojo, kad ardo ramybę ir kursto gyventojus. Privedžiojo tuojau čia atskirus įrodymus paremtus liudininkų žodžiais. Tuo būdu pasakojo jie, kad Jėzus vaikiojasis po visą kraštą, kad sutelkęs didelius būrius laužęs šabasą ir gydąs šabaso dieną. Čia nutraukė juos Pilotas kalbėdamas pašaiptai: „Matyt, kad jūs esate kiaurai sveiki; jei būtų kitaip, nesipiktintumėt taip Jo gydymu“. Toliau kaltino žydai Jėzų, kad suvedžioja žmones kažkokiais šlykščiais pamokymais, nes kalba, kad tas, kuris nori amžino gyvenimo, turi valgyti Jo kūną ir kraują. Pilotą pykdė tas jų įdūkimas, kuriuo kėlė kaltinimus prieš Jėzų, tačiau neparodė to, tiktai reikšmingai šypsojosi savo karininkams, o laiks nuo laiko aštriai tyčiojos iš fariziejų. Pavyzdžiui, šiaip tarė jiems: „Man atrodo, kad ir jūs išpažįstat Jo mokslą ir norit gauti amžinąjį gyvenimą. Taip elgiatės, tarytum, norėtumėte gyvą suvalgyti Jo kūną ir išgerti Jo kraują“.

Antrojo skundo turinys buvo tas, kad Jėzus kursto žmones nemokėti ciesoriui mokesčių. Čia jau Pilotas didžiai įpyko. Į tokius dalykus jis būtinai turėjo kreipti dėmesį, tai buvo valdžios sritis, tad pasitikėdamas savim sušuko: „Tai niekšiškas melas, apie tai būčiau žinojęs pirmiau, negu jūs“. O žydai, matydami tai, iškėlė tuojau *trečią skundą*: tebūnie ir taip, — rėkė, — bet vis dėlto jis yra ciesoriaus ir valstybės priešas. Tas žmogus ir žemos ir tikrai neaiškios įtariamoms kilmės sugebėjo laimėti daug šalininkų, mėto prakeikimus Jeruzalei. Jis skleidžia tarp minios dvireikšmius pasakojimus, pav., apie karalių, kuris kelią iškilmės savo sūnui. Jau ir taip vieną kartą minia gausingai susirinkusi kalne norėjo Jį išrinkti karalium, bet Jam tatau atrodė peranksti ir Jis pasislėpė tuokart; užtat pasakutinėmis dienomis leido jau sau daugiau. Štai suren-

gė triukšmingą, iškilmingą įžengimą į Jeruzalę, liepė save pagerbti karališkai ir Savo garbei šūkauti hosanna Dovydo sūnui, tebūnie garbė mūsų tėvo Dovydo karalystei dabar artėjančiai. Pats mokė, kad yra Kristus, Viešpaties pateptasis Mesijas, žadėtasis žydų karalius ir taip liepė vadinti. Tad ar nėra priešiškas elgesys prieš ciesorių. Tuos šlykščius skundus patvirtino fariziejai vėl dešimties liudininkų parodymais.

Išgirdęs, kad Jėzus liepia save vadinti Kristumi, žydų karaliumi, Pilotas kiek pagalvojo. Po valandėlės nuėjo į gretimą teismo salę, pažvelgęs atidžiai į Jėzų, liepė sargybiniams atvesti Jį pas save.

Jis buvo prietaringas pagonis, nepastovus, kurio galvoje maišėsi įvairios nuomonės. Iš savo religijos turėjo kažkokį neaiškų supratimą apie savo dievų palikuonis, kurie kadaise gyvenę žemėje. Žinojo taip pat, kad žydų pranašai nuo seno pranašavo ateisiant Dievo pateptąjį, Išganytoją, išvaduotoją, žydų karalių ir kad plačios žmonių minios laukė Jo kaip tik tuo laiku. Nebuvo jam taip pat svetima, kad kadaise pas senąjį Erodą atvyko karaliai iš tolimų rytų ir klausinėjo jį apie kažkokį naujai gimusį žydų karalių, norėdami atiduoti Jam garbę, ir kad Erodas, bijodamas to karaliaus, įsakė išžudyti daugybę kūdikių. Žinojo Pilotas tuos pranešimus apie Mesiją ir žydų karalių, tačiau, kaip ištikimas stabmeldys, netikėjo jais, taip lygiai negalėjo sau įsivaizduoti, koks turėtų būti tas karalius. O labiausiai galėjo šiuo atžvilgiu turėti nuomonę, kaip ir daugelis išsilavinusių ir laisvai protaujančių žydų ir erodiečių, kurie vaizdavosi sau Mesiją kaip galingą, visą įveikiantį valdovą. Tad juokingesnis atrodė jam skundas, kad tas Jėzus stovįs prieš jį toks nuskuręs, suvargęs, išniekintas gali dėtis tuo Dievo pateptuoju ir karaliumi, bet kadangi Jėzaus priešai pabrėžė tai, jog šis dalykas yra nesilaikymas ciesoriaus įstatymų,

tađ Pilotas liepė pašaukti Jėzų į teismo salę ir Jį iš-
tardyti.

Kai Jėzus įėjo, Pilotas pažvelgė į Jį nustebeš ir
nustebeš paklausė: „Tai Tu esi tas žydų karalius? Jė-
zus neatsakydamas stačiai, paklausė jį taip pat: „Ar
tai sakai iš savo paties įsitikinimo, ar tai kiti tau pa-
sakė apie mane?“ Truputį išizeidė Pilotas, kad Jėzus
laiko jį tokiu neprotingu, jog iš savo įsitikinimo klaus-
tų suvargusį vargšą: ar yra karaliumi; tad tarė gan
gyvai: „Argi esu žydas, kad turėčiau žinoti tokius nie-
kus. Tai Tavo žmonės ir Tavo kunigai apskundė Tave
tuo ir atidavė nuteisti kaip smerktiną mirtimi. Pasa-
kyk, ką gi Tu, iš tikrųjų, padarei?“ Tuomet Jėzus tarė
iškilmingu balsu: „Mano karalystė ne šio pasaulio,
jeigu būtų šio pasaulio, atrasčiau tarnų ir valdinių,
kurie mane gintų ir nebūtų leidę mane išduoti žydams,
tačiau, kaip sakiau, mano karalystė ne čia“. — O vis
dėlto esi karalius — tarė Jam Pilotas. O Jėzus atsa-
kė jam: „Taip yra, kaip sakai. Esu karalius. Gimiau
ir atėjau į šį pasaulį paliudyti tiesos ir kiekvienas,
kuris yra iš tiesos, klauso mano žodžių“. Pažvelgė į
Jį Pilotas, ilgai žiūrėjo ir atsistodamas paklausė: „Tie-
sa? O kas yra tiesa?“ Kalbėjo dar valandėlę, bet
jau nebeatmenu tiksliai turinio.

Nesupratęs Jėzaus, išėjo Pilotas vėl į terasą, ta-
čiau įsitikino, kad Jėzus, jei ir būtų karalius, tai ne
toks, kuris galėtų kenkti ciesoriui, ir kad neturi pre-
tenzijų į jokią karalystę šioje žemėje, o ano pasaulio
karalystė visai nerūpi ciesoriui, tad tarė vyriausie-
siems kunigams: „Nerandu niekuo kaltą tą žmogų“. Tai
įsiutino Jėzaus priešus ir paskatino juos apžerti
Jį naujų priekaištų ir skundų kruša. Jėzus stovėjo vis
tylėdamas ir tiktai meldėsi dvasia už tuos vargšus,
nežinančius ką daro. Tylėjo taip pat ir tuokart, kai
Pilotas kreipėsi į Jį su klausimu, ką gali atsakyti į

tuos priekaištus. Pilotas nustebeš tuo lig aukščiausio laipsnio tarė: „Matau, kad jie pačias melagystes ieško prieš Tave!“ (Panaudojo čia Pilotas melagystei toki pavadinimą, kurį tačiau užmiršau). Kaltintojai gi kaskart labiau įpykę, ėmė pulti patį Pilotą. — Kaip gi — kalbėjo — niekuo kaltą Jo nerandi? Argi tai nėra jokia kaltė? Jis kursto visus žmones ir platina savo mokslą visoj šaly nuo Galilėjos ligi čia.

Pagalvojo Pilotas išgirdęs žodį *Galilėja* ir tuojau paklausė, ar tas žmogus nėra iš Galilėjos, Erodo valdinys? Atsakyta jam, kad iš tikrųjų Jo tėvai gyveno Nazarete, o Jo nuolatinė vieta yra Kafarnaumas. „Ak, jeigu taip, — sušuko Pilotas, — tai kaip galilėjietis yra Erodo valdinys. Erodas yra čia per šventes, tad veskit Jėzų pas jį, tegu Jį teisia“. Tuojau taipgi liepė Jėzų vesti žemyn ir atiduoti į žydų rankas, o kitu keliu išsiuntė vieną karininką pas Erodą pranešti, kad siunčia jam teisti Galilėjietį Jėzų iš Nazareto, jo valdinį. Pilotas buvo labai patenkintas, kad tuo būdu išvengė reikalo teisti Jėzų, nes ta visa byla atrodė jam kažkaip keista ir turėjo drauge akyse politinį tikslą. Erodas visuomet norėjo pažinti Jėzų, tad Pilotas žinojo, kad siųsdamas Jį padarys Erodui didelio malonumo, o kadangi lig šiol santykiai tarp jų buvo įtempti, tad manė, kad tas dalykas padės jiems susiartinti.

Jėzaus priešai įdūko lig aukščiausio laipsnio, kad taip visos minios akivaizdoje Pilotas jais nusikratė, ir turėjo eiti toliau, todėl stengėsi išlieti visą savo pyktį. Apsupo Jį aplinkui, liepė sargams vesti Jį vėl ir dar labiau įdūkę kankino Jį, mušė ir stumdė. Taip didžiai skubindamiesi vijo Jį per prekyvietę pilną žmonių ir vieną gatvę į *netolimus Erodo rūmus*. Būrį lydėjo taipgi Romos kareiviai.

Valandėlę prieš nusiunčiant Jėzų pas Erodą, Pilotas žmona *Klaudija Proklė* atsiunčia tarną pas vyrą ir

įsako jam pasakyti, kad labai skubiai ir svarbiu reikalu nori su juo kalbėtis. Dabar gi ji stovėjo pasislėpus vienoj aukštesnėj rūmų galerijoje ir su dideliu liūdesiu ir išgaščiu žiūrėjo, kaip Jėzų tempė per forumą pas Erodą.

KRYŽIAUS KELIŲ PAMALDŲ PRADŽIA

Forume, pasislėpusi su Magdalena ir Jonu vienos halės kampelyje, žiūrėjo Švenč. Mergelė į visus įvykius pas Pilotą, girdėjo tuos riksmus ir klegesį ir neapsakomai kentė. Kai vesta Jį pas Erodą, nebeturėjo jėgų eiti drauge, tačiau Jonas vedė ją ir Magdalena visu tuo kančių keliu, kuriuoėjo dieviškasis Išganytojas nuo vakar vakaro. Tad nuėjo pirmiausia keliu lig teismo rūmų pas Kaifą, toliau lig Anno rūmų, o iš čia per Ofelį į Getsemaną ir į Alyvų kalną. Daugelyje vietų, kur Jėzus daugiausia iškentė kančių, kur buvo kritęs, sustodavo ir mąstydavo su didžiu liūdesiu Jo kančias. Dažnai puldavo Švenčiausioji Dievo Motina ant kelių ir bučiuodavo žemę, kurią buvo lietus šventas Jo kūnas. Magdalena laužė rankas iš sielvarto, Jonas taipgi verkė, bet rūpestingai kėlė nuo žemės liūdesio prislėgtą Motiną ir vedė toliau. Tai buvo vėliau bažnyčioje paplitusių „Kryžiaus kelių“ pamaldų pradžia, skausmingo karčios mūsų dieviškojo Išganytojo kančios minėjimo pradžia, pirmiau, negu visiškai įvykdė atpirkimo darbą. Tuo tarpu Jėzus tebuvo skausmingos kančios pusiauvelyje, o nepaliestoji Jo Motina suieškojo einančio už mus mirti savo Sūnaus ir Dievo pėdsakus. Koks gailestingumas! Kaip smigo kalavijas į jos širdį, skrodamas ir žeisdamas ją! Ta, kurios palaimintas kūnas Jį nešiojo, kurios palaimintos krūtys Jį penėjo, ta palaimintoji, kuriai Žodis pradžioje buvęs pas Dievą ir buvęs Dievas, iš tikrųjų ir esmingai pri-

klausė, kurį į save priėmė ir devynis mėnesius po savo širdimi pilna malonės saugojo, paskui ugdė, globojo ir penėjo savo krūtimis. Ta, kuri Jo gyvybę savyje nešiojo, kuri jautė Jį pirmiau, negu žmonės, Jo broliai, iš Jo gavo palaimą, mokslą ir išganomąją pagalbą, dabar kentė ir pasidalino visa kuo su Jėzumi, taip pat ir Jo troškimą išganyti žmones karčia kančia ir mirtimi ; tuo būdu skaisčioji ir nepaliestoji jau dabar nurodė Bažnyčiai pirmus „Kryžiaus kelių“ žingsnius. Ji patiėjo surinkti tam kely, kaip gėlių, kaip perlų, begalinių Jėzaus Kristaus nuopelnų ir juos paaukojo dangiškajam Tėvui už tikinčiuosius. Visa, kas žmonijos buvo anų laikų lig šiol šventa, visi, kurie troško išganyti, visi, kurie tuomet ir visuomet su užuojauta minėjo Viešpaties meilę ir kančią, — vaikščiojo, liūdėjo, meldėsi ir aukojo širdyje drauge su Jėzaus Motina, kuri yra ištikimiausia Motina savo tikinčiųjų brolių Bažnyčioje.

Magdalena buvo beveik be sąmonės nuo skausmo. Neapsakomas, kaip ir jos meilė, buvo jos sielvartas ir gailesys. Kiek kartų iš meilės Jėzui norėjo padėti po kojų savo sielą taip, kaip kadaise išliejo ant Jo galvos nardinį aliejų ir tuojau pastebėjo tarp savęs ir Išganytojo savo nusikaltimų prarają; o atgailojančios širdies skausmas priminė jai tuojau visą tos kaltės kartumą. Kiek kartų norėjo pakilti prie Išganytojo, kaip smilkalo debesis, padėkoti iš sielos gelmių už nuodėmių atleidimą. Jis tuojau pasirodydavo jos akims vedamas mirti tarp baisių kančių ir kankinimų, o ji jautė su neapsakomu liūdesiu, kad čia dalyvauja ir jos kaltė, kurią prisiėmė Išganytojas norėdamas nuplauti ją savo krauju. Ir tuo būdu nuolat krito į skausmingą gailesio ir nuodėmės prarają. Jos siela ištirpo, tarytum, nuo dėkingumo ir meilės, skausmo ir kartumo, liūdesio ir gailesčio, nes dar lig tol matė ir jautė visą

nedėkingumą ir kruviną šventvagišką savo tautos kaltę, kur savo Išganytoją atidavė kryžiaus mirčiai. Visi tie jaudiną skausmingi išpūdžiai buvo matyti iš visos jos išsvazdos, iš visų jos žodžių ir judesių.

Jonas kentė ir mylėjo nemažiau už Magdalena, bet nesudrumstas jo grynos širdies nekaltumas leido jam tą skausmą nukęsti su didesniu ramumu.

PILOTAS IR JO ŽMONA

Kai Jėzų vedė pas Erodą ir visaip iš Jo tyčiojosi, mačiau Pilotą einant pas savo žmoną Klaudiją Proklę. Jie susiėjo lapinėje, esančioje sodo terasoje už Piloto rūmų. Klaudija buvo labai sujaudinta ir nerami. Tai buvo graži, gracingo liemens, išblyškusi moteris, jos gobtuvas buvo nusviręs užpakalin, iš po jo dribo ilgos plaukų kasos, papuoštos keliais pažibais. Pažibai puošė jos ausis ir kaklą. Ilga plačiais klotiniais išilginė buvo susegta ant krūtinės brangia saga. Ji ilgai kalbėjo su Pilotu ir prisaikdino jį pranašui Jėzui, šventųjų šventajam, nekenkti ir papasakojo jam tuojau kai kurias savo nakties sapnų smulkmenas, kiek pati galėjo jas suvaikyti.

Tuo metu, kai ji pasakojo, mačiau daug vaizdų, kuriuos buvo mačiusi, bet nebeatmenu, kuria tvarka jie pasirodė man. Atsimenu, kad ji buvo mačiusi svarbiausius Jėzaus gyvenimo įvykius. Ji matė Marijos pasveikinimą, Kristaus gimimą, pagarbą atiduotą Jam piemenų ir karalių, Simeono ir Onos pranašavimus, bėgimą į Egiptą, kūdikių išžudymą, gundymą dykumoje ir kitus Jėzaus gyvenimo įvykius, o Jo niekuomet nebuvo mačiusi ir visai nepažinojo. Jėzus pasirodė jai taipgi visuomet apsuptas šviesos, o šalia Jo matė baisias pamėkles vaizduojančias neapykantą ir Jo priešų klastas. Pažino nepaprastą Jo motinos šventumą ir

sielvartą, taip pat lygiai Jo paties begalines kančias kenčiamas su tokia meile ir kantrumu. Neapsakomas skausmas ir liūdesys apėmė ją matant visa tai, nes tie paveikslai rodėsi jai nepaprastai aiškiai. Jie įtikinamai paveikė visą jos sielą, atidengė prieš ją uždangą į naują kažkokį nežinomą, bet paslaptinę pasaulį. Kai kurie paveikslai, pav., kūdikių išžudymas, Simeono pranašystė šventavietėje pasirodė jai taip, kaip iš tikrųjų buvo atsitikę, tai yra netoli jos namų. Kaip didžiai įsibaugstėjusi buvo gailestinga jos širdis, aš suprantu, nes kitų jausmai numanomi iš to, ką pats jauti.

Ryto metą pabudino ją iš miego triukšmas ir minios klegesys. Išgąsdinta pažvelgė į forumą, ir štai tas supančiotas kankinamas Jėzus buvo jos sapnų ir nakties regėjimų asmuo. Pažino, kad tuose sapnuose yra Apvaizdos nurodymas, jog nereikia prileisti Jį pasmerkti.

Paprašė tuojau ateiti Pilotą, papasakojo visa su baime, nes daugumo nesuprato ir negalėjo išreikšti, bet jausmingai prašė ir maldavo jį.

Pilotą labai nustebino ir sujaudino tas žmonos pasakojimas. Lygino žmonos pasakojimą su tuo, ką girdėjo apie Jėzų, atsiminė žydų įdūkimą, Jėzaus tyklumą, nenorą nieko kalbėti ir teisintis, Jo griežtus nuostabius atsakymus į klausimus. Pradėjo jis dvejoti ir susirūpino, tačiau veikiausiai paklausė savo žmonos prašymo ir tarė: „Ir aš taip sakiau žydams, kad nerandu niekuo kaltą Jėzų, tad nepasmerksiu Jo, nes gerai pažinau visą Jo priešų piktumą ir įdūkimą“. Pakartojo dar žmonai kai kuriuos Jėzaus žodžius ir nuramino ją, kad bus pagal jos norą, ir net *ženklui*, kad nepasmerks Jėzaus, davė kažkokią brangenybę, nežinau, kas tai buvo, ar žiedas ar antspaudas; paskui jie nuėjo katras sau.

Tačiau Piloto pažadais negalima buvo pasitikėti, tai buvo žmogus savimyla ir išdidus, o be to smulkmeniško ir nepastovaus charakterio. Kai dalykas liedavo jo laimėjimą, užmiršdavo visokią aukštesnę Dievo baimę, iš antros pusės, kai būdavo kokiam rūpesty, tapdavo niekšišškai bailus, griebdavosi prietaringos stabmeldystės ir žyniavimo. Taip ir dabar nežinodamas, ką daryti, kreipėsi į savo dievaičius, degino jiems smilkalų slaptam namų kampe ir laukė iš jų kažkokių ženklų ir paaiškinimų, net žiūrėjo prietaringai, kaip vištos šiandien lesa, kad iš to galėtų padaryti kokią išvadą, o šetonas šnibždėjo jam čia vieną, čia kitą. Tai galvojo, kad reikia būtinai paleisti Jėzų, kaip nekaltą, tai vėl bijojo, kad keršys jam jo dievai, jeigu paliks Jėzų gyvą, kuris turi tokį ypatingą įsitikinimą pats apie save, tarytum, būtų tam tikros rūšies pusdievis, tad Jėzus, gal būt, galėtų pakenkti kuo nors jo dievaičiams. Gal būt, — galvojo, — jis yra iš tikrųjų tam tikros rūšies žydų dievas. Tiek yra pranašavimų apie žydų karalių, kuris turi viešpatauti visiems, žvaigždžių garbintojų karaliai iš rytų ieškojo jau kartą tokio karaliaus šiame krašte, o, gal būt, jis iškilis aukščiau už mano dievus ir ciesorius; kokia didelė atsakomybė slėgtų mane, jeigu nenubausčiau Jo mirtimi. Gal būt, Jo mirtis turi būti mano dievų laimėjimas. Tačiau vėl atėjo jam į galvą tie stebuklingi naktiniai jo žmonos regėjimai, juo nuostabesni, kad niekuomet pirma Jėzaus nebuvo mačiusi. Tas paskutinis dalykas nusvėrė dvejojamą Piloto protavimą Jėzaus naudai. Rodės jau dabar griežtai pasiryžęs paleisti Viešpatį. Pats sau kalbėjo, kad nori pirmiausia vykdyti teisingumą, tačiau nesilaikė to pasiryžimo, panašiai kaip pirma, į savo klausimą, kas yra tiesa, nelaukė Jėzaus atsakymo: „Jėzus Nazaretis žydų karalius yra tiesa“. Jame visa maišėsi, negalėjo suprasti jo sielos verpe-

tų, jis ir pats nesižinojo, ko noris, priešingu atveju nebūtų nieko teiravęsis vištų.

Kaskart didesnės minios žmonių plaukė į forumą ir į gatves, kuriomis vesta Jėzų pas Eroda, laikydamosi drauge pagal apylinkę, iš kurios atvyko į šventes. Tuo pasinaudojo įdūkę fariziejai, tad kiekvienas ieškojo savo krašto žmonių, susirinkusių į vieną būrį, ir stengėsi nepastovius jų protus sukelti prieš Jėzų. Prie romiečių sargybos buto prieš Piloto rūmus ir į svarbesnes miesto sritis buvo nusiųstas didelis romiečių kareivių skaičius.

JĖZUS PAS ERODĄ

ERODAS TARDO JĖZŲ

Erodo rūmai buvo nelabai toli naujojo miesto daly į šiaurę nuo prekyvietės. Piloto pasiuntinys eidamas tiesiu keliu atvyko pirmiau negu žydai, tad Erodas jau žinojo, kas per reikalas, ir laukė Jėzaus didžiojo savo rūmų salė, sėdėdamas soste ant priegalių. Supo jį būrys dvariškių ir kareivių. Vyriausieji kunigai pirmieji ėjo per priebutį ir sustojo iš abiejų pusių. Jėzus stovėjo prie angos. Erodui labai buvo malonu, kad Pilotas viešai pripažino vyriausių kunigų akivaizdoj teisę teisti Galilėjietį, tad sėdėjo pasipūtęs ir neva labai susirūpinęs pavesta jam byla. Džiugino jį taipgi, kad tas Jėzus, kuris visuomet su panieka vengė pasirodyti jam, stovi dabar prieš jį toks pažemintas. Pats girdėjo, kad Jonas taip iškilmingai kalbėjo apie Jėzų, šnipai ir įdavikai tiek jam pasakojo apie Jį, tad didžiai susidomėjęs troško Jį pažinti arčiau, norėjo didžiai vyriausiųjų kunigų akivaizdoj iškilmingai ištardyti Jėzų ir parodyti abiem pusėm, kaip puikiai išmano savo dalyką, o iš antros pusės žinojo iš paskutiniųjų, kad Pilotas nerado Jėzų niekuo kalną. Tai buvo jam, mėgstančiam pasirodyti, tam tikras ženklas, kad reikia su panieka traktuoti kaltintojus ir atsargiai priimti jų priekaištus. Taip jis ir padarė ir dar į didesnę pasiutimą įvedė vyriausius kunigus ir fariziejus, kurie

aistringai pradėjo kelti savo skundus. Vos tik jie įėjo, Erodas smalsiai pažiūrėjo į Jėzų, kuris stovėjo prie angos suvargęs, iškankintas, su suteptais drabužiais, su sutaršytais plaukais, sužeistu veidu, aptašytu purvais ir krauju. Tai pamačius, pasibjaurėjimas, sumišęs su užuojautos kibirkštimi, paėmė tą sumoteriškėjusį prabangoje gyvenantį karalių. Šūkterėjo kažkokį Dievo vardą, rodos man, Jehova, nusigrįžo su pasibjaurėjimu ir sušuko kunigams: „Pasiimkite Jį. Kaip galėjote atvesti man tokį subjaurotą ir iškankintą žmogų“. Tuojau ištempė sargyba Jėzų į priesienį, atnešė vandens dubenį ir skudurą ir pradėjo Jį plauti įvairiai tyčiodamiesi, sargybiniai trynė veidą skuduru, nežiūrėdami, kad jis sužeistas, atnaujindami apdžiūvusias žaizdas.

Erodas tuo tarpu barė kunigus už tą barbariškumą, atrodė net, jog nori pasekti Piloto pasielgimu, nes panašiai kaip jis tarė kunigams: „Jėzus atrodo taip, tarytum, būtų patekęs į skerdikų rankas, truputį peranksti šiandien tai pradėjote“. Tačiau vyriausieji kunigai, nekreipdami į tai dėmesio, paskubomis dėstė savo skundus ir priekaištus prieš Jėzų. Įvesta vėl Jėzų, o Erodas, norėdamas pasirodyti Jam paslaugus, liepė atnešti Jam taureę vyno sustiprinti išsekusioms jėgoms. Jėzus papurtė tiktai galvą ir nepriėmė paduoto gėrimo.

Erodas būtinai norėjo ką nors išgauti iš Jėzaus, atidžiai žiūrėjo į Jį, kartojo visa, ką buvo apie Jį girdėjęs, net pagirdamas Jį. Klausinėjo Jį įvairių dalykų, reikalavo, kad padarytų jo akivaizdoje kokį ženklą. Jėzus tačiau stovėjo tylus, nuleidęs akis ir neištarė nė žodžio. Erodas supyko širdy, nes gėda jam buvo esančiųjų, tačiau neišdavė savęs ir vėl pradėjo kalbėti su Jėzumi apžerdamas Jį įvairiais klausimais. Labai man nemalonu, — kalbėjo, — kad matau Tave taip sunkiai kaltinamą. Girdėjau apie Tave daug. Atsimeni kartą

Tirze per daug drąsiai pasinaudojai mano teisėmis išvaduodamas be mano leidimo kalinius, kuriuos ten buvau pasmerkęs; tačiau, gal būt, darei tai gerais sumetimais. Dabar Tave atidavė man Romos viršininkas nu-teisti ir pasmerkti. Ką gi Tu sakai į visus šiuos skundus? Tyli? Kalbėta daug apie nepaprastai išmintingas Tavo kalbas ir mokslą, trokštu išgirsti, kaip atremsi skundikų preikaištus, Ką gi sakai ? Ar tai tiesa, jog esi žydų karalius? Ar esi Dievo Sūnus? kas Tu? Girdėjau, kad darai didelius stebuklus, įrodyk tai, duok man ženklą! Nuo manęs priklauso Tavo laisvė. Ar tai tiesa, kad gražinai regėjimą gimusiam aklam? Ar Tu prikėlei Lozorių? Pavalgydinai kelis tūkstančius žmonių keliais duonos kepalėliais? Kodėl neatsakai? Reikalauju, padaryk nors vieną stebuklą. Tai bus Tau labai naudinga. Jėzus nuolat tylėjo, o Erodas dar labiau karščiavosi. — Kas gi tu, ką visa tai turi reikšti ? Kas davė Tau galią daryti tokius dalykus? Kodėl dabar nepataikai padaryti stebuklo ? Ar Tu esi tas, apie kurio gimimą tokių keistybų pasakojama? Atėjo čia kartą iš rytų karaliai pas mano tėvą ir klausinėjo jį apie kažkokį naujai gimusį žydų karalių, kuriam norėjo atiduoti garbę; sako, jog tai Tu esi tas kūdikis. Ar tai tiesa? Juk išvengei tuokart mirties, kai išžudyta tiek kūdikių? Kuriuo būdu? Dėl ko taip ilgai apie Tave nieko nekalbėta? O gal būt, tiktai tyčiomis taip kalba apie Tave, kad lengviau galėtų išrinkti Tave karaliumi; pasiaiškink, kas Tu per karalius? Iš tikrųjų nematyti Tavyje nieko karališko. Kaip girdėjau, suruošta Tau neseniai iškilminga eisena į šventovę, ką tai turėjo reikšti, sakyk, kas gi atsitiko, kad Tavo reikalai taip pašlijo?

Jėzus nė vieno žodžio neatsakė į Erodo klausimus. Dievo Dvasia suteikė man paaiškinimų, jog dėl to nenorėjo Jėzus su juo kalbėti, kad Erodas buvo kaltina-

mas neteisētu savo santykiu su Erodijada ir Jono Krikštytojo *nužudymu*.

Truputį suerzino ir supykino Erodą tas atkaklus Jėzaus tylėjimas. Pastebėjo tai *Annas* ir *Kaifas* ir norėdami išnaudoti tą progą vėl šoko skusti Jėzų. Tarp kitų iškėlė ir tuos priekaištus, kad Jėzus vadinęs Erodą gudria lape, kad jau nuo seno darbuojąs ir stengiąs išnaikinti visą jo šeimą, toliau priekaišiojo, kad steigė naują religiją ir kad ne pagal įstatymus jau vakar suvalgęs Velykas. Tą paskutinį priekaištą kelta prieš Jėzų jau vakar pas Kaifą, bet Viešpaties draugai išrodė iš knygų, kad tas priekaištas nesvarbus.

Erodas, nors ir didžiai supykdytas Jėzaus pasielgimu, tačiau nesitraukė nuo iš anksto numatytojo savo plano, nenorėjo nuteisti Jėzaus trimis atžvilgiais: pirma, jautė truputį kažkokios slaptos baimės ir jau nuo to laiko, kai buvo nužudytas Jonas Krikštytojas, nuostabus neramumas dažnai jį kankindavo; antra, norėjo tuo įkylėti nekenčiamiems vyriausiems kunigams, kurie taipgi nežiūrėjo pro pirštus į jo nedorą moterystę ir net dėl to uždraudė jam aukoti aukas, o svarbiausias pagrindas buvo tas, kad nenorėjo pasmerkti to, kurį Pilotas rado nekaltą. Tai buvo politinis manevras norint įtikti Pilotui minios ir vyriausiųjų kunigų akivaizdoj. Tad taipgi pasitenkino vien tuo, kad Jėzų išbarė paniekinamais žodžiais ir tarė dvariškiams ir sargybai, kurios keliasdešimt turėjo prie savęs: „Pasiimkite tą kvailį, atiduokite kvailam karaliui pagarbą, kokia jam priklauso. Tai yra, tikriaus sakant, beprotis, ne piktadarys”.

Išvedė Jėzų į didelį kiemą, apsuptą rūmų sparnais, ir čia pradėjo niekinti šlykščiausiu būdu. Erodas žiūrėjo į tai ilgesnį laiką stovėdamas ant plokščio stogo. *Annas* gi ir *Kaifas* nesijausdami dar laimėję vis laikėsi prie jo ir visokiais būdais stengėsi jį palenksti, kad

duotų smerkiantį Jėzų sprendimą, tačiau Erodas nesi-davė įkalbamas, o pagaliau tarė taip, kad girdėtų jį ir romiečiai: „Padaryčiau didelę nuodėmę, jeigu pa-smerkčiau šį žmogų“. Tuo Erodas norėjo pasakyti, kad tai būtų didžiausias nusižengimas prieš Pilotą, kuris buvo toks mandagus, jog atsiuntė jam Jėzų.

Matydami vyriausieji kunigai ir Jėzaus priešai, kad Erodas nieku būdu nepakeis savo nutarimo, ėmė-si kitų priemonių šiuo atžvilgiu. Keletą iš savo tarpo pasiuntė su kunigais į Akros kvartalą, kur dabar dau-giausia buvo fariziejų. Tuos visus liepė sušaukti stoti su savo žmonėmis netoli Piloto rūmų. Taip pat įsakė išdalyti per fariziejus nemaža pinigų žmonėms, kad šie atkakliai reikalautų Jėzaus mirties. Samdyti fari-ziejai skleidė tarp žmonių baisias paskalas, kad tauta užsitrauks ant savęs Dievo bausmę, jei nepareikalaus mirties tam piktžodžiautojui, kad Jėzus paleistas susi-jungs su romiečiais ir tai bus Jo karalystė, apie ku-rią nuolat kalbėjo ir kuri žydams atneš pražūtį. Leista taipgi gaudyti, kad Erodas jau pasirašė smerkiamąjį sprendimą, bet žmonėms turi dar duoti savo patvirtini-mą, nes bijomasi, kad Jėzaus šalininkai nesukeltų maišto, o jeigu Jėzus bus paleistas, tai švenčių metu gali būti išlieta daug kraujo, nes Jėzaus šalininkai su-sijungę su romiečiais baisiausiai keršysią. Taip sklido po visą miestą painių ir neraminančių gaudų daugiau ar mažiau panašių į tiesą, keliančių siaubą ir kurstan-čių minią. Lygiai taip pat liepė fariziejai padalyti pi-nigų Erodo kareiviams, kad šie nieko nežiūrėdami kuo nuožmiausiai kankintų Jėzų, nes širdyje turėjo vilties, kad, gal būt, Jėzus nepajėgs iškęsti tų kančių ir nu-mirs pirmiau, negu Pilotas įsakys Jį paleisti.

JĖZAUS KANKINIMAI PAS ERODĄ

Apmokėti kareiviai neturėdami Dievo širdyje pradėjo *šlykščių būdu tyčiotis iš Jėzaus ir Jį kankinti*. Vienas iš jų atsinešė iš artimo buto didelį balta maišą, kuriame buvo seniau sudėta medvilnė. Iškirpo maišo galę skylę ir užmetė ją Jėzui per galvą kaip juokdario drabužį. Maišas buvo ilgas, tad vilkosi žeme painiodamas Jėzui kojas. Kažkas kitas užmetė Jėzui ant kaklo raudoną skudurą lyg apikaklę. Taip papuoštam kareiviai su pašaipą lenkėsi, plūdo Jį, stumdė į visas puses, spjaudė Jį ir mušė į veidą už tai, kad nenorėjo nieko atsakyti jų karaliui. Pašaipiškai duodami Jam pagarbą drabstė Jį purvu, tampė Jį ir stumdė, o kai susipainiojęs į didelį ir platų maišą krisdavo žemėn, tempė Jį grioviu, esančiu aplink kiemą, pagal sieną taip, kad šventa Jo galva susidudavo į kolonas ir namų stulpus. Paskui vėl pakeldavo nuo žemės ir vėl visi iš naujo šūkaudami pradėdavo kankinti. Tie Erodo kareiviai ir dvariškiai buvo rinkinys iš įvairių apylinkių, o blogiausieji iš jų pramanydavo šlykščiausių priemonių kankinti Jėzui ir tarėsi darą garbę sau ir savo krašto žmonėms, kad gali kuo pasirodyti prieš Erodą. Tad eidami lenktynių su didžiausia paskuba prasimanydavo kaskart naujų kankinimų, o visa tai lydėjo pašaipiškas klegesys ir juokas. Tie, kurie gavo pinigų iš fariziejų, sąmyšyje mušė Jėzų basliais per galvą taikindamiesi prie jų nurodymų. O Jėzus žiūrėjo tiktai į juos gailestingai, dūsavo ir dejavo skausmingai, o jie sužvėrėję pamėgdžiojo Jo kančias ir po kiekvieno kankinimo praplyšdavo begėdišku juoku. Nė kieno širdyje nesuliepsnojo pasigailėjimo kibirkstėlė. Kraujas tekėjo iš švenčiausios Jėzaus galvos, tris kart krito žemėn nuo įtužusių kareivių smūgių; tačiau tuomet pri-

eidavo prie Jėzaus kitiems nematomas verkiąs angelas ir patepdavo Jam galvą. Dievo Dvasia suteikė man paaiškinimą, kad be tos Dievo pagalbos žaizdos padarytos Jėzui būtų buvusios mirštamos. Tų kareivių nuožnumas ir dūkimas sunku aprašyti. Ne tokie nuožmūs buvo filistinai aklajam Samsonui, kai vaikė jį po lenktynių areną kankindami jį beveik iki mirties.

Tačiau laikas bėgo, ir kunigams reikėjo eiti tuoju į šventovę. Kai pranešta, jog visi jų pasiuntiniai padarė, kas buvo įsakyta, dar kartą ėjo maldauti Eroda pasmerkti Jėzų, tačiau Erodas, nelabai jų klausydamas, bet žiūrėdamas daugiau Piloto, nusiuntė jam atgal Jėzų su tuo niekšišku drabužiu.

JĖZUS ERODO GRAŽINAMAS PILOTUI

Su atnaujinta neapykanta širdyje žydai *nuvedė* Jėzų *atgal* pas Pilotą. Buvo jiems gėda, kad, nelaimėję pasmerkimo, turėjo vesti Jį atgal ten, kur jau išrasta Jį nekaltą. Pasirinkta dabar kitas tolimesnis kelias, norint parodyti Jėzų tokį pažemintą ir kitoms miesto dalims, o taipgi, kad juo ilgiau būtų kankinamas Jėzus kelyje ir kad pasiūsti kurstytojais turėtų laiko laimėti ir surinkti minių pritariančių jų planams.

Tas kelias buvo nelygus ir netaisomas, tad juo skaudžiau atjautė Jėzus vedusių Jį budelių plėšymus ir stumdymus. Ilgas maišas vilkosi bala per purvus ir kliudė Jėzui vaikščioti. Keletą kartų krito Viešpats žemėn supainiojęs jame savo kojas, tačiau budeliai puolė Jį tuoju, mušė Jį per galvą, spardė kojomis ir vertė jį keltis tempdami virves. Neapsakomus pasityčiojimus ir varginimus iš budelių ir minios turėjo nukęsti Jėzus visą tą kelią, o Jis neapsakomai gailestingas meldėsi tikrai, kad nenumirtų neiškentęs visų kankių už mus.

Buvo *ketvirtis devintos valandos ryto*, kai eisena su iškankintu Jėzumi atėjo vėl per forumą pas Pilotą rūmus, tačiau iš kitos pusės (matyti iš rytų) aplink rūmus buvo susirinkusios didelės minios žmonių, pasiskirsčiusios būreliais pagal apylinkes ir vietas, iš kurių buvo kilę, o tarp jų sukosi fariziejai kurstydami dvejojančius prieš Jėzų. Pilotas atsimindamas galilėjiečių peštynes per pereitų metų Velykas pasirūpino visokiomis atsargumo priemonėmis. Jam įsakius suimti lig tūkstanties kareivių. Jie apsupo pretoriumą, visus rūmus ir visus įėjimus į forumą.

Tolimesnės Jėzaus kančios liudininkai buvo *Švenč. Mergelė*, jos sesuo *Helio Marija*, duktė tos paskutiniosios *Kleofa Marija, Magdalena* ir arti šešiolikos moterų. Stovėjo jos forumo halėje, iš kurios buvo galima visa girdėti arba prieidavo čia vienur, čia kitur. Pradžioje ir Jonas buvo su jomis.

Apdarytas tuo baltu maišuėjo Jėzus vidury žengiančios minios, sveikinamas pašaipiškais šūkais ir juokais. Ižūliausius ir niekšišiausius vardydavo pirma patys fariziejai, kad prisijungę prie eisenos tyčiotų iš Jėzaus. Tuo tarpu Erodo dvariškis jau pirma pasiūstas pranešė Pilotui, kad karalius labai jam dėkingas už tą mandagumą, tačiau įsitikinęs, kad tas garsus ir išmintingas Galilėjietis yra tikrai tylus juokdarys, pasielgęs su Juo tinkamai ir siunčias Jį čia atgal. Pradžiugo Pilotas, kad Erodas nepadarė prieš jo valią ir nenuteisė Jėzaus, tad liepė nusiųsti jam širdingą sveikinimą. Pilotas pykosi lig šiol su Erodu, nuo to laiko, kai buvo sugriautas vandentiekis, tačiau šandien susitaikė ir tapo bičiuliai.

JĖZUS ANTRĄ KARTĄ PAS PILOTĄ. PLAKIMAS

JĖZUS LYGINAMAS SU BARABU

Atvykę lig pretoriumo budeliai nuvedė Jėzų *laip-
tais vėl į terasą*. Bet kadangi nuolat nuožmiai plėšė,
tad tuojau pradžioje susipainiojo Jėzus ilgame maiše
ir krito taip stipriai ant marmurinių laiptų, kad krau-
jas iš švenčiausios galvos gausiai aptaškė akmenis. Jo
kritimas tikrai sukėlė pašaipišką juoką kunigams, fa-
riziejams ir niekšų miniai, o budeliai pripiešė Jį tuo-
jau negailestingai spardydami ir stūmė laiptais į te-
rasą.

Pilotas ilsėjosi kaip ir pirma savo kėdėje arba so-
foje, šalia kurios stovėjo stalas, supo jį keletas kari-
ninkų ir kažkokie vyrai su knygomis po pažastimi. Kai
atvedė Jėzų, priėjo Pilotas prie terasos krašto, kur
paprastai kalbėdavo su žmonėmis, ir tarė Jėzaus kal-
tintojams: „Išdavėte man tą žmogų kaip žmonių kurs-
tytoją, ištardžiau Jį jūsų akivaizdoje ir neradau kalta
tuo, kuo Jį skundėte. Siunčiau jus su Juo pas Erodą,
tačiau ir jis nerado Jo kaltės, už kurią reikėtų bausti
mirtimi. Ką gi? liepsiu Jį nuplakti ir paleisiu laisvą!...”
Tačiau tuojau buvo girdėti, ištarus tuos žodžius, mur-
mėjimas ir klegesys tarp fariziejų duodančių supras-
ti, kad nesutinka su tuo, ir dar uoliau pradėjo kurstyti
minią ir papirkinėti pinigais. Pilotas pilnas jiems pa-

niekos aštriai subarė juos sakydamas tarp ko kito: „Argi negana bus jums žiūrėti šiandien nekalto kraujo piaunant velykinius avinėlius”.

Buvo Jeruzalėje senas paprotys prieš Velykas *išleisti* reikalaujant žmonėms *vieną iš kalinių*, ir įvykdavo tai kaip tik šiokią dieną. Todėl pasiuntė fariziejai iš Erodo rūmų savo šalininkus į Akros miesto dalį, vakaruosna nuo šventovės, papirkti susirinkusias ten minias, kad jos nereikalautų paleisti Jėzų, tačiau šauktų Jį nukryžiuoti, o Pilotas turėjo vilties, kad žmonės reikalaus paleisti Jėzų. Kad dar labiau būtų tikras, sugalvojo duoti jiems pasirinkti be Jėzaus dar vieną baisų žmogūdį, kuris jau buvo pasmerktas mirti, nes tikėjosi, kad niekas jo nelaikys vertesniu už Jėzų. To nusižengėlio vardas buvo *Barabas*, visų buvo keikiamas už savo darbus. Sambrūzdžio metu žudė nekaltus žmones, darė visokius burtus ir nedorybes, žodžiu sakant, padarė daugybę nusižengimų, ne vieną pati mačiau apreiškime.

Kaip tik dabar po paskutinių Pilotų žodžių kilo bruzdesys minioje, pagaliau iškalbingesnių žmonių vedamas būrelis skverbės į priekį, o tie kaip žmonių atstovai garsiai sušuko Pilotui stovinčiam terasoje: „Pilote, padaryk mums tai, ką pagal paprotį darai kas metai švenčių metu”. To tiktai ir laukė Pilotas, tad dabar tarė: „Yra paprotys paleisti jums švenčių proga vieną kalinį. Kurį dabar jums turiu paleisti, Barabą ar Jėzų, žydų karalių, kuris dedasi Viešpaties pateptuoju?”

Dėl ko Pilotas teikė Jėzui tuos pavadinimus, to jis pats nebūtų galėjęs pasakyti. Iš dalies vadino Jėzų žydų karaliumi dėl to, kad kaip išdidus romietis norėjo parodyti jiems panieką, jog teturi tokį menką karalių, kurį greta nusižengėlio pastatė jiems pasirinkti, iš dalies laikėsi kažkokio vidinio nujautimo, kad, gal būt,

iš tikrųjų Jėzus yra tas stebuklingai žadėtasis žydų karalius, tas Viešpaties pateptasis, tas Mesijas. Bet ir tuo nesąmoningu tiesos nujautimu vadovavosi tikrai dėl akių; svarbiausiai dėl to išvardijo visus Jėzaus titulus, kad jautė, jog pavydas yra svarbiausias vyriausiųjų kunigų akstinas pulti Jėzų, kurį jis laikė nekaltu.

Po aukščiau duoto Piloto klausimo stojo laikinis svyravimas ir susirinkusios minios svarstymas ir tik tai keletas balsų buvo girdėt iš minios: „Barabą”. Tuo tarpu atėjo pas Pilotą tarnas pasiūstas jo žmonos. Pilotas pasitraukė su juo į užpakalį, o tarnas parodė jam užstatą, kurį Pilotas davė iš ryto žmonai ir tarė: „Klaudija Proklė liepė tau priminti laikytis pažado”. Tą trumpą pertrauką panaudojo fariziejai ir vyriausieji kunigai, tai grasymais, tai prašymais, tai papirkimu pasirūpino pakeisti minios įsitikinimą, ir tatau jiems vyko gana lengvai.

Marija Magdalena, Jonas ir šventos moterys stoėjo tuo tarpu priebučio kampelyje verkdami ir drebėdami iš nerimo. Dievo Motina iš tikrųjų žinojo, kad tikrai Jėzaus mirtis gali išgelbėti pasaulį iš nuodėmių prarajos, tačiau kaip to šv. Sūnaus Motina rūpinosi Juo ir stengėsi, kad Jis išliktų gyvas. Panašiai kaip Jėzus, nors ir savo valia buvo įsikūnijęs ir pasiryžęs numirti prie kryžiaus, visai lyg paprastas žmogus atjautė visus baisiai kankinamo ir nekaltai vedamo mirti žmogaus susigraužimus ir kančias. Lygiai taip pat ir Marija atjautė visus susigraužimus ir kančias Motinos, kurios šv. Kūdikis kankinamas nedėkingiausių savo paties žmonių. Susigraudinusios ir dvejodamos svyravo vargšės moterys tarp baimės ir vilties nežinodamos, ko pareikalaus žmonės iš Piloto. Jonas prieidavo čia prie vieno, čia prie kitų, klausydavosi, stengdamasis išgauti kokią gerą žinią, o Marija siuntė savo maldas Dievui, kad neleistų tai tautai padaryti tokios

baisios nuodėmės. Kaip Jėzus Alyvų kalne, taip ir ji dabar kalbėjo: „Jeigu tai galima, atitolink, Viešpatie, tą kartybių taurę.“ Tuo būdu viltis nedingo dar visiškai iš Jėzaus Motinos širdies. Tarp minios sklido iš lūpų į lūpas fariziejų leidžiami gandai ir įkalbinėjimai, o kartu su jais pasiekė Marijos ausis žinia, kad Pilotas rūpinasi būtinai paleisti Jėzų. Tai buvo jai paguodos lašelis. Jos viltis dar labiau padidėjo, kai žvalgydamosi minioje netoli pamatė būrius iš Kafarnaumo, o tarp jų gana daug, kuriuos neseniai Jėzus pagydė ir mokė. Tie valandomis žiūrėjo slapta į šalį, kur stovėjo užsidendusios veidus, liūdnos moterys ir Jonas. Matydama juos Marija buvo tikra kaip ir kiti, kad jau, tur būt, nepalaikys vertesniu Barabą už savo Išganytoją ir Mokytoją. Tuo tarpu visa išėjo kitaip.

Pilotas iš atsiūsto jam ženklo pažino, ko nori jo žmona, ir atidavė jai ženklą atgal pabrėždamas, kad savo pasižadėjimo nekeis. Pasiuntęs tarną, priėjo vėl prie terasos krašto ir atsisėdo savo vietoj, o kai vyriausieji kunigai susėdo, antrą kartą sušuko: „Katrą iš tų dviejų turiu jums paleisti“. Dabar jau niekas nebesvarstė ir nebesvyravo. Vienas garsus riksmas kilo ties forumu iš visų pusių: „Šalin tą, paleisk mums Barabą!“ „Ką gi turiu padaryti su Jėzum, kuris sakosi esąs Kristus, žydų karalius?“ — paklausė Pilotas. Ir vėl kilo bausis riksmas: „Nukryžiuok Jį, nukryžiuok Jį!“ Ir dar trečią kartą paklausė Pilotas: „Bet ką gi Jis pikta padarė? Aš bent nerandu Jį esant kuo kalta, kad būtų nusipelnęs mirties? Liepsiu Jį nuplakti, o paskui paleisiu!“ Tačiau kaip pragaro viesulas su dvigubu nuožmumu sklido riksmas: „Nukryžiuok Jį, nukryžiuok Jį!“ Fariziejai ir kunigai blaškėsi, rykavo kaip įdūkę, tad pagaliau nusileido nepastovus Pilotas, paleido nusižengėlį Barabą, o Jėzų pasmerkė *nuplakti*.

JĖZAUS PLAKIMAS

Kiek tat jau kartų nepastovus ir silpnavalis Pilotas kartojo tuos žodžius: „Nerandu Jį esant kuo kalta, liepsiu nuplakti ir paleisiu laisvą“. Tačiau įkyrus grasomas žydų minios riksmas kartojoisi nuolat: „Nukryžiuok Jį! Nukryžiuok Jį!“ šaukta iš visų pusių... Tačiau Pilotas negalvodamas, ką padarys paskiau, užsispyrė įvykdyti savo valią. Dar nežinojo, ar paskui paleis Jėzų, ar pasmerks Jį mirti, bet vis dėlto liepė Jį tuo tarpu nuplakti pagal romėnų papročius. Tuoju nuvedė budeliai Jėzų nuo terasos mušdami Jį ir stumdydami trumpomis lazdomis, tempė tarp įdūkusios minios į forumą, kur šiaurėj nuo Piloto rūmų netoli nuo sargybinių stovimosios vietos buvo plakamasis *stulpas* priešais vieną esančių aplink prekyvietę halių.

Budeliai atėjo su plakamaisiais įnagiais ir virvėmis, kurias pametė prie stulpo priešais Jėzų. Plakti buvo paskirti šeši žmonės. Jie buvo žemesnio augumo už Jėzų, oda buvo ruda, plaukai susigarbanoję, šerėti, ant veido plaukai reti ir iš prigimimo ploni, visas jų apdaras buvo raištis per strėnas, prastos korpės ir gabalėlis odos ar prasto audeklo užmestas kaip škaplierius per krūtinę ir pečius, iš šonų praskeltas, rankos buvo plikos. Tai buvo kažkokie nedorėliai, kilimo iš Egipto, kurie dirbo prie statybos ir griovių kaip vergai arba kaliniai. Niekšišiausius ir nuožmiausius iš jų paprastai parinkdavo patarnauti pretoriume.

Tie žiaurūs žmonės jau ne vieną vargšą nusižengėli buvo mirštamai užplakę prie to stulpo. Juose buvo kažkas žvėriško, velniško ir buvo lyg pusgirčiai. Nors Jėzus ėjo noromis, mušė Jį kumštimis, plėšė ir tempė virvėmis kaip padūkę prie stulpo. Tas stulpas stirksojo skyrium, ne kaip kokio pastato ramstis. Stul-

pas buvo tokio aukščio, kad didelio ūgio žmogus, ištiesęs rankas, galėjo pasiekti delnais viršutinį apvalų galą, kuriame buvo įtaisyta geležinė grandis. Stulpo užpakaly per vidurį taipgi buvo grandžių arba kablių. Neįmanomas dalykas aprašyti, kaip nuožmiai kankino Jėzų tą trumpą valandėlę tie pašėlę šunes. Privedę Jį prie stulpo nuožmiai nuplėšė nuo Jo maišą, kuriuo buvo liepęs apvilkti Erodas ir beveik žeme tampė vargšą Jėzų.

Jėzus stojęsis prie stulpo drebėjo visu kūnu; skubiai kruvinomis ir suputusiomis nuo aštrių virvių rankomis nutraukė savo drabužius. Jis jausmingai meldėsi ir maldavo Dievą už savo budelius, kurie dabar Jį tampė ir plėšė. Vieną kartą atgrėžė galvą į skausmingąją savo Motiną stovinčią netolimais su kitomis moterimis halės kampelyje. Atsigrėžęs į stulpą norėdamas juo uždengti nuogą kūną tarė Švenč. Mergelei: „Nugrėžk savo akis nuo manęs“. Nežinau, ar ištare tai garsiai ar tiktai pagalvojo dvasia, tačiau jaučiau, jog Marija išgirdo tuos žodžius, nes tuo akimirksniu nusigrįžę ir nualpusį krito ant rankų aplink ją esančių moterų.

Dabar iškėlė Jėzus rankas ir apkabino stulpą; budeliai baisiai Jį plūsdami ir plėšydami pririšo šventas ištiestas Jo rankas prie geležinės grandies viršuje ir taip ištėmė visą kūną, jog kojos pririštos apačioje vos lietė žemę, tuo būdu Švenčiausias iš šventųjų stovėjo apnuogintas, ištemptas prie nusižengėlių stulpo didžiai išgašdintas ir paniekintas, o *du* iš tų nuožmių budelių pradėjo, žvėriškai trokšdami kraujo, kapoti rykštėmis Jo šventą nugarą nuo viršaus iki apačios. Tos rykštės atrodė kaip plaušų pynės, o gal tai buvo pluoštai sudžiovintų gyvulių sausgyslių arba kieti balti šikšnos dirželiai.

Mūsų Viešpats ir Išganytojas, Dievo Sūnus, tik-

ras Dievas ir tikras Žmogus, drebėjo ir tąsėsi kaip vargšė kirmėlė plakamas tų budelių. Dejavo tyliai, o Jo skaidrūs saldžiai skambą atdūusiai kaip nuoširdi malda maišėsi su Jo žudytojų rykščių švilpesiu. Laikas nuo laiko, kaip juodas audros debesis, pakildavo minios ir fariziejų riksmas, nuslopindamas tuos galingus ir šventus dejavimus. Pilotas derėjosi dar su įdūkusia minia, nuolat baisiai rėkiančia: „šalin Jį, nukryžiuok Jį!“ Tad valandomis buvo girdėti trumpas trimito garsas ženklui, kad Pilotas nori kalbėti. Klegesys nutildavo valandėlę ir vėl būdavo girdėti rykščių švilpesys, Jėzaus dejavimas, budelių keiksmas. O iš tolo sklido gailus Velykų avinėlių bliovimas, kuriuos kaip tik plauta nuo pirmojo nešvarumo Avių kūdroje šalia to paties vardo vartų. Nuplautus nešdavo su užrištais snukeliais lig švaraus kelio į šventovę, kad nebesusiteptų; paskui nuvarydavo juos į vakarinę pusę, kur jie dar kartą būdavo apeigiškai plaunami. Neapsakomai jaudinami buvo tie beviltiški, išgąstingi vargšės avių bandos balsai. Velykų avinėlių bliovimas jungėsi vienon darnion harmonijon su Išganytojo tikros aukos Avinėlio dejavimais.

Žydų minia laikėsi kiek toliau nuo stulpo, maždaug per vienos gatvės platumą; čia vienur, čia kitur stovėjo Romos kareivių sargyba, o dar arčiau kunigų tarnai. Dažnai kai kurie prieidavo prie stulpo, vieni pasižiūrėdavo tylėdami, o kiti tyčiodavosi. Atsitikdavo, kad kai kuriuose pabUSDavo kokia geresnė jų būtybės kibirkštėlė, apimdavo juos vidinio susijaudinimo jausmas, matant kankinamą Jėzų. Tokiais atvejais atrodydavo man, tarytum, iš Jėzaus krisdavo ant jų skaitus spindulys.

Šalia sargybos buto mačiau niekšišką, beveik pusnuogį, gatvės valkatą, ruošiančių naujas rykštes, kuri vėl skubėjo pasiieškoti ir papirkinėjo juos pinigais,

kad labiau kankintų Jėzų. Liepė taipgi atnešti didelį ašotį raudono gėrimo, o budeliai išmaukę jo gausiai ir beveik girti dar nuožmiau plakė. Po ketvirčio valandos plakimo pasitraukė du budeliai ir, susijungę su savo bičiuliais, pradėjo girtauti. Visas Jėzaus kūnas buvo išmargintas mėlynomis, rudomis ir raudonomis druožėmis. Šventas kraujas tekėjo žemėn kaip perlai. Skausmingas mėšlungis traukė visą kūną. Aplinkui buvo girdėti tiktai pašaipiški, pilni patyčių šūkavimai.

Po šaltos nakties rytas buvo lietingas ir apsiniaukęs. Valandomis didžiai žmonėms stebintis krito net ledai, tiktai apie pusiaudienį pragiedrėjo dangus ir saulė blankiais spinduliais apšvietė Jeruzalę.

Po valandėlės puolė *kita pora* budelių su nauju pašėlimu prie Jėzaus. Tie vėl turėjo kitokias rykštes, pašiurpusias, tarytum iš *erškėčių* su daugeliu dyglių ir smailiagalių. Stipriai sudavus sprogdavo šventojo Jo kūno randai, kraujas trykšdavo aplinkui aptaškydamas budelių rankas. Jėzus dejavo ir sopulingai drebėjo, bet nesiliovė meldęsis už tuos apakusius žmones.

Tuo metu traukė per forumą svetimšalių vilkstinė su kupranugariais. Daugumas iš jų buvo jau krikštyti, daugumas iš jų buvo girdėję pamokslą kalne. Juos apėmė baimė ir liūdesys, kai sužinojo iš aplink stovinčių, kas atsitiko. Prieš Piloto rūmus nuolat klegėjo ir be atlydos rykavo minia.

Pagaliau priėjo *trečia pora budelių* prie Jėzaus su naujais įnagiais. Tai buvo grandinėlių arba dirželių pluoštai, įtaisyti į geležinę rankeną galuose su *geležiniais kabliais*. Tie jau ne tik žeidė, bet stačiai plėšė kabliais odą ir kūną lig kaulo. Ak, kas gali aprašyti tokią šlykščią ir barbarišką sceną!

Bet negana jiems buvo to, atrišę virves apsuko Jėzų ir vėl pririšo sužeistą nugarą prie stulpo. Jėzus nebeturėjo jau tiek jėgų, kad galėtų pats laikytis, tad

pririšo Jį virvėmis per krūtinę, žemiau rankų ir kelių, o rankas surišo užpakaly per vidurį stulpo. Kaip pasiūtę šunes vėl puolė Viešpatį. Vienas iš jų turėjo kairėj rankoj plonesnę rykštę ir ta kapojo Jėzaus veidą, skausmingai Jį žeisdamas. Nebuvo jau sveikos vietos Jėzaus kūne. Švenčiausias ir garbės verčiausias Dievo Sūnaus kūnas negailestingai suplėšytas atrodė kaip viena didelė žaizda aptekusi krauju. Krauju pasrūvusiomis akimis žiūrėjo Jėzus į savo budelius ir tylomis maldavo pasigailėti, o jie tuo tarpu dar labiau dūko, ir Jėzus tiktai tyliai dejavo, o pro Jo lūpas prasiverždavo retkarčiais silpnu balsu: „Vargas jums!”.

Visas tas baisus kankinimas buvo trukęs jau beveik *tris ketvirčius*, kai staiga prišoko prie stulpo kažkoks žmogus su kreivu peiliu rankose. Tai buvo aklojo, Jėzaus išgydytojo, Ktesifono giminaitis. „Stokite, — sušuko, — neužplakite mirštamai nekalto žmogaus!” Girti budeliai nustebę sustojo valandėlę, o jis skubiai, vienu kirčiu perpjovė varžančias Jėzų virves, kurios buvo surištos užpakaly stulpo vienu dideliu mazgu ant didelės geležinės vinies. Padaręs tai, tuojau vėl dingio minioje. Suveržtas, nebepri laikomas virvės, Jėzaus kūnas sugniužo prie stulpo Savo paties kraujo valkoje. Budeliai, palikę Jėzų, nuėjo girtauti pasišaukę pirmutinius budelius, esančius sargybos bute ir liepę nupinti erškėčių vainiką.

Tuo laiku ėjo per forumą keletas paleistuvių. Pamačiusios Jėzų, gulintį kraujuje prie stulpo, skausmingai trūkčiojanti, sustojo priešais Jį, tylėdamos susiėmusios už rankų, šlykštėdamos ir baisėdamos žiūrėjo į Jį valandėlę. Jų akivaizdoje dar skausmingiau jautė Jėzus galias savo žaizdas. Šiaip taip pakėlęs sužeistą galvą, pažvelgė į jas su skausmingu priekaištu. Pasileidėlės tuojau nuėjo šalin, o jas lydėjo nepadorios budelių ir kareivių kalbos.

Visą tą plakimo laiką po skausmingų ir nuožmių smūgių kruša Jėzus nuolat meldėsi ir aukojo save už visas žmonių nuodėmes. Kelis kartus mačiau, kaip pasirodė sielvartingi angelai Jo suraminti. Dabar taipgi, kai gulėjo sužeistas prie stulpo, atsirado prie Jo angelas ir Jį sustiprino. Atrodė man, kad deda Jam į bumą kažkokį žibantį kšnelį.

Po valandėlės vėl grįžo budeliai ir spardydami Jėzų kojomis liepė Jam stotis, sakydami, kad nepabaigę dar su karaliumi. Stumdami liepė Jėzui pasiimti raištelį, gulintį šalia, o kai Jėzus pradėjo slinkti prie jo, kojomis stūmė jį tyčia toliau, pašaipiškai juokdamies. Ir ilgą valandą turėjo Jėzus slinkti žeme kaip sutryptas kirminas savo paties kraujuje, norėdamas pasiekti juostą ir apsirišti ja sudraskytas strėnas. Mušdami ir spardydami privertė Jį dabar budeliai stoti skaudančiomis kojomis, neleido Jam net apsivilkti drabužių, tiktai bet kaip Jam užmetė jį ant pečių ir taip paskubomis nuvijo į sargybos butą. Ten galima buvo patekti trumpesniu keliu, namų pastoge, atvira iš forumo pusės, taip, jog kiaurai buvo matyti koridorius, po kuriuo kalėjo du žmogžudžiai ir Barabas. Budeliai tačiau pasirinko tyčiomis ilgesnį kelią pro sėdimąsias vyriausiųjų kunigų vietas, o tie nusigręžę su pasibjaurėjimu šaukė: „Šalin Jį, šalin Jį!” Budeliai nuvedė Jėzų, šluostantį sau drabužiu kraują nuo veido, į užpakalinį sargybos buto kiemą. Kareivių tuo tarpu čia nebuvo, tiktai būrys vergų, budelių, nenaudėlių, valkatų, žodžiu sakant, pačios visuomenės atmatos.

Kadangi minios nusistatymas kas kart darėsi netikresnis, tai Pilotas sustiprino dar labiau sargybą; kariuomenės pašaukė iš Antonijos pilies. Sargybos butą apsupo glaudi kareivių eilė. Kareiviams galima buvo kalbėtis, juoktis ir tyčiotis iš Jėzaus, bet buvo įsakyta laikytis eilėse ir nuolat būti pasiruošusiems.

Tuo Pilotas norėjo palaikyti minią savo rankose ir parodyti savo valdžią. Tam reikalui surinko per tūkstantį vyrų.

MARIJA JĖZŲ PLAKANT

Mūsų Išganytoją plakant Švč. Mergelė be atlydos buvo *dvasios pagauta, matė ir jautė* neapsakomu būdu visa, kas darėsi su jos Sūnumi. *Jos kančios sopuliai buvo nepaprastai dideli, panašiai kaip nepaprastai didelė buvo jos meilė* švenčiausiam Jėzui. Tylus skundas prasiverždavo kartais pro jos lūpas, jos akys buvo paraudusios nuo nuolatinių ašarų. Ją laikė savo glėbyje Helio Marija, vyresnioji jos sesuo, gerokai senesnė, labai panaši į šventąją Oną. Iš antros pusės rėmė ją Kleofo Marija, Helio Marijos duktė. Kitos šventos moterys susitelkė aplinkui Švč. Mergelę tyliai raudodamos, drebėdamos iš išgąščio ir iš sielvarto, tarytum, būtų laukusios savo pačių mirties sprendimo. Magdalena buvo neapsakomai prislėgta sunkaus sielvarto, tai buvo matyti iš jos išvaizdos ir apdaro. Jos plaukai, iš viršaus apdengti uždangalu, buvo palaidi ir susitaršę. Marija buvo šiandien apsivilkusi ilgą žydros spalvos išilginę, o ant jos užsimetusi baltą vilnonę skraistę ir gelsvą užlaidą.

Kaip tik tuo tarpu, kai Jėzus nuplaktas sukrito prie stulpo, Piloto žmona *Klaudija Proklė* atsiuntė Dievo Motinai visą ryšulį didelių skepetų. Kam ji tai padarė, neatsimenu jau gerai, gal manė, kad Jėzų paleis ir tos skepetos bus Dievo Motinai reikalingos perrišti Jėzaus žaizdoms, o gal gailestingoji pagonė paskyrė jas tam, kam iš tikrųjų jas panaudojo Švč. Mergelė.

Su sopuliu žiūrėjo Marija, kaip budeliai nuvedė jos nuplaktą Sūnų į sargybos butą. Praeidamas pro ją Jėzus nusišluostė drabužiais kraują, tekantį Jam ant akių, kad galėtų pažvelgti į sopulingą motiną. Ji su be-

galiniu ilgesiu ištiesė į Jį rankas ir žiūrėjo į kruvinus pėdsakus, kuriuos paliko Jo pėdos. Kai minia kiek pasitraukė kiton pusėn, Švč. Mergelė ir Magdalena pasiskubino į plakimo vietą, kitos moterys ir keletas palankių žmonių apsupo jas aplinkui dengdami nuo priešų akių, o jos atsiklaupusios prie stulpo gautomis skepetomis sušluostę Švč. Jėzaus kraują, kur tiktai buvo matyti Jo pėdsakai.

Joną mačiau dabar su šventosiomis moterimis, kurių buvo gal 20. Simeono sūnus, Obedo sūnus, Veronikos sūnus, Aramas ir Temenis, abu Juozapo Arimatiečio seserėnai buvo dabar šventovėje, kur nuliūdę ir išsigandę ėjo savo pareigas.

Švenčiausios Mergelės akys buvo pasrūvusios krauju, nuolat verkiant paraudusios. Sunku ir aprašyti, koks paprastumas buvo matyti visoje jos išvaizdoje. Nuo vakar jau per visą naktį nuliūdusi, išsigandusi ir verkdamą klajojo Juozapato slėnyje ir Jeruzalės gatvėmis, kur pilna minios, o vis dėlto jos drabužiai švarūs, nesutaršyti. Iš kiekvienos jos drabužių klostės dvelkė šventumas. Visa rodo paprastumą, rimtumą, skaistumą ir nekaltumą. Jos judesiuose ir žvilgsniuose taipgi pilna skaistaus rimtumo, kai pasuka kiek galvą, jos užlaida sudaro lygias vienodas klotės. Net didžiausiai sielvartaudama, Marija rodo rimtumą ir ramumą, nėra nė pėdsako blaškymosi. Drabužiai sudrėkinti nakties rasa ir gausiomis ašaromis, tačiau visiškai švarūs. Marija yra neapsakomai ir antgamtiškai graži, nes jos gražumas glaudžiai susijęs su nekaltumu, teisingumu, paprastumu, kilnumu ir šventumu.

Visai kitaip atrodo *Magdalena*. Ji yra aukštesnė ir storesnė už švenč. Mergelę, jos judesiai grakštūs ir švelnūs. Jos garsų grožį dabar sunaikino atgaila ir sielvartas dėl baisios Jėzaus kančios. Jeigu ji ne šlykšti, tai stačiai baisi dabar, nes su nesuvaldomu staigumu

pasiduoda savo sielvartui. Jos drabužiai šlapi, suteršti purvais, apdraskyti ir suglamžyti; ilgi plaukai palaidi, suveltai ir pridengti suglamžyta šlapia užlaida. Yra baisiai sumenkusi; atrodo kaip be proto, vis manydama apie savo skausmą. Yra Jeruzalėje daug žmonių iš Magdalės ir apylinkių, kurie matydavo ją seniau, kai gyveno puošniu, o vėliau nuodėmingu ir gėdingu gyvenimu. Kadangi ilgą laiką gyveno pasislėpusi, tad dabar visi rodo į ją pirštais ir tyčiojasi iš pasikeitusios jos išvaizdos. Atsitiko net taip, kad kažkokie nedorėliai iš Magdalės apdrabstė praeinančią purvais, tačiau Magdalena net neatkreipė į tai dėmesio, taip yra paskendusi savo sielvarte.

Po nuplakimo buvo maždaug devinta valanda ryto.

ERŠKĖČIAIS VAINIKAVIMAS IR JĖZAUS IŠJUOKIMAS

ERŠKĖČIAIS VAINIKAVIMAS

Kai buvo papasakota apie Kristaus plakimą, kančios paveikslai kurį laiką nutraukta. Pasakojančioji vėl ėmusi vaizduoti šiuos paveikslus dideliai susirgo. Ją krėtė stiprus drugys ir kankino toks troškulys, kad jos liežuvis mėšlungiškai susitraukė ir sustingo. Ji buvo taip iškankinta ir išvargusi, jog su dideliu vargu ir be ypatingos tvarkos tegalėjo pasakoti tai, kas toliau surašyta. Be to, ji paaiškino, kad nėra jėgų pasakoti visus išniekinimus vainikuojant Jėzų, nes vėl jai visa stojasi prieš akis.

Plakant Jėzų Pilotas kelis kartus kalbėjo su žmonėmis, tačiau jam atsakyta nuolatiniu riksmu: „Šalin Jį! Turime Jį pašalinti, nors patys dėl to turėtume nukentėti!“ O kai Jėzų vesta vainikuoti, vėl kilo riksmas: „Šalin Jį, šalin!“ Rinkosi kaskart naujos žydų minios, kurstomos vyriausiųjų kunigų pasiuntinių, ir kaskart įžulesnis riksmas buvo girdėti aplinkui.

Nuvedus Jėzų į sargybos butą, stojo *maža valandėlė tylos*. Pilotas įsakinėjo kariuomenei. Vyriausieji kunigai ir tarejai, sėdėdami po medžiais aukštuose pridengtuose kilimais suoluose, liepė tarnams atnešti valgyti ir gerti ir stiprinosi kalbėdamiesi apie galutinį Jėzaus pražudymą. Pilotas taipgi pasitraukė valandėlę į savo kambarius. Tas prietaringas žmogus kovojo pats su savim, nežinojo, ką daryti, kaip išspręsti Jėzaus likimą. Ir vėl degino pats vienas smilkalus savo dievai-

čiams, bandė buriamuosius ženklus, tačiau jokių būdu negalėjo nusikratyti kankinusių jį netikrumu.

Svenčiausioji Mergelė, iššluosčiusi skepetomis Jėzaus kraują prie stulpo, nuėjo su kitomis moterimis į forumą. Nešina tomis brangiomis relikvijomis, įėjo į artimiausią nedidelį namelį, pastatytą pamūryje. Neatsimenu, kam priklausė tie nameliai. Jono, man rodos, plakimo metu nebuvo plakimo vietoj.

Tuo tarpu *viduriniame sargybos buto kieme vainikavo Jėzų, erškėčiais*. Sargybos butas buvo forumo ribose, o po juo buvo kalėjimai piktadariams. Aplinkui buvo kolonų eilė su atvirais portikais. Kieme susirinko per penkiasdešimt nedorėlių: tarnų, sargų, vergų ir budelių, kurie plakė Jėzų. Visi dabar uoliai tyčiojosi iš Viešpaties. Ir gatvės minia pradėjo veržtis į kiemą, tačiau tuojuo atėjo tūkstantinė kareivių kuopa, apsupo tankia grandine visą sargybos butą ir nieko neprileido. Patys kareiviai juokės ir tyčiojos, kurstydami Jėzaus kankintojus prasimanydami dar didesnių kančių. Kareivių juokas ir patyčios pakurstė šiuos nuožnumams kaip žiūrovų plojimas pakursto artistą geriau vaidinti.

Išritino į vidurį aplaužytą kaž kokios kolonos papėdę su tuščiu viduriu, kurioj, be abejo, kadaise buvo kolona. Ant jos padėjo žemą apvalų stalelį su ranke na laikyti užpakalyje, tą stalelį apipylė aštriais akmenimis ir šukėmis.

Paruošę sostą vėl nuplėšė sužeisto Jėzaus kūno visus drabužius, užmetė Jam trumpą raudoną kareivio skraistę, seną ir suplėšytą, nesiekiančią net kelių. Čia vienur, čia kitur dribo nuo skraistės geltonų papuošalų skudurai. Ta skraistė ten būdavo paprastai pamesta kampe, tarnų kambary ir aptaisydavo ją nuplaktus pasityčioti, arba net nusausinti kraujui, bėgančiam iš nuplaktojo žaizdų. Apdarę Jėzų, atitempė

prie sėdynės, apipiltos šukėmis ir akmenimis, ir visa jėga stūmė ant jos. Dabar *ėmėsi dėti Jam erškėčių vainiką*. Tas vainikas, kelių plaštakų aukštumo, nupintas tankiai iš trijų pirštų storumo erškėčių šakų, tyčiomis tam reikalui krūmuose išpjautų; mačiau net tą vietą, kur jos išpjauta. Panaudota čia *trijų rūšių erškėčių*, panašių į mūsų gudobelę, šalteksnį ir dagiąją kryklę. Dygiai tyčiomis buvo nusukti į vidurį. Viršuje buvo pripinta atsikišusi atbraila kažkokio kitokio erškėčio, panašaus į gervinę. Už tos atbrailos ėmė budeliai vainiką į rankas. Vainikas buvo padarytas, kaip plati juosta, ir įgavo vainiko išvaizdą tiktai tuomet, kai apsupo ja Jėzaus galvą ir iš užpakalio tvirtai suveržė. Erškėčiai, nukreipti dygliais į vidų, giliai smigo į Jėzaus galvą. Į rankas padavė Jam storą nendrę su kauliniu galu, o visa tai darė su rafinuota pašaipa, tarytum, būtų iškilmingai vainikavę Jį karaliumi. Tiktai dabar pradėjo iš tikrųjų niekinti Jį. Plėšė Jam nendrę iš rankų ir daužė ja vainiką, kad dygliai giliau smigtų į galvą. Kraujas ėmė tekėti Jėzui per veidą ir užliejo Jam akis, o jie klaupėsi prieš Jį, kaišiojo Jam liežuvį, mušė Jį ir spjaudė Jam veidą šaukdami: „Būk sveikas, žydų karaliau!“ Pagaliau pragariškai juokdamies išvertė Jį su stalu žemėn, tačiau tuojau prikėlė Jį ir pasodino iš naujo žeisdami Jo kūną aštriomis šukėmis.

Nesugebėsiu pakartoti, kokias niekšybes prasima-nydavo tie nenaudėliai tyčiodamies iš kankinamo Išganytojo. Ak, koks baisus troškulys vargino Jėzų*),

*) Pasakojimas apie tą kančią sužadino Kotrynos tokią užuojautą, jog troško drauge su Išganytojumi kęsti tą baisų troškulį. Viešpats Dievas suteikė jai tą malonę. Tuojau ėmė karščiuoti ir kentė be galo įkyrų troškulį taip, kad iš ryto negalėdavo nė žodžio ištarti. Jos liežuvis išdžiūvo, pamėlynavo, sustingo, lūpos taipgi išdžiūvo ir supleišėjo. Tokią ją radau iš

kai, taip nežmoniškai daužomas ir sužeistas plakant, ėmė karščiuoti ir drebėti! Drebėjo visu kūnu, o tas kūnas vietomis buvo išplėštas net ligi kaulo. Jo liežuvius buvo sustyręs, sukepusios lūpos — praviros ir vilgė jas kraujas, tekęs iš švenčiausios galvos. Apakę budeliai pasirinko tas šventas lūpas kaip taikinį nešvarumams ir spjaudalams. Taip kankinta Jėzų koki pusvalandį, o kareiviai, eilėmis apsupę pretoriumą, gėrėjosi tuo reginiu kurstydami budelius.

ŠTAI ŽMOGUS

Apvilktą *purpurine skraiste su erškėčių vainiku* ant galvos, su *nendrės skeptru* surištose rankose nuvesta Jėzų atgal į rūmų terasą. Jėzus buvo beveik nepažįstamas, taip gausiai bėgo Jam per akis kraujas, tekėdamas lūpomis ir barzda. Žaizdotas Jo kūnas buvo panašus į skepetą, pamirkytą kraujuje. Jėzus žengė netvirtu žingsniu, o skraistė buvo per trumpa, tad Jėzus turėjo lenktis ir kūprintis, kad kaip nors pridengtų savo kūno nuogumą.

Pilotas jau stovėjo terasoje, kai pamatė Jėzų priešais ant apatiniojo laipto taip baisiai nukankintą. Tai matydamas, net tas nuožmus žmogus pajuto savyje pasibjaurėjimo ir užuojautos šiurpą. Sujaudintas atsirėmė į vieną karininką ir girdėdamas sklindant nuolatinus kunigų ir minios riksmus sušuko: „Jei žydų velnias toks nuožmus, tai negalima bus išverti pas jį pragare!“ Vargais negalais užtempta Jėzų į terasą ir pastatyta kiek toliau nuo krašto, o Pilotas žengė į prie-

ryto, išblyškusią, sustingusią, mirštančią iš troškulio; per didelį vargą pavyko jai įpilti į burną truputį vandens. Tiktai po ilgesnio poilsio ir tai su didelėmis pastangomis galėjo papasakoti aukščiau surašytąjį regėjimą. Asmuo, kuris budėjo prie jos naktį, pasakojo man, kad šventoji vienuolė nuolat dejavo miegodama, rangėsi ir blaškėsi savo lovoje.

kį. Jam mosterėjus suskambo triūbos garsas ženklui, kad Pilotas nori kalbėti. Kai minia truputį nurimo, Pilotas sušuko vyriausiems kunigams ir žmonėms: „Žiūrėkite! Dar kartą Jį čia jums atvedžiau, kad patirtumėt, jog nerandu Jį esant kuo kalta“.

Dabar budeliai pastūmėjo Jėzų priekin, į terasos vidurį, šalia Piloto, taip, kad visi žmonės, esantieji kieme, galėtų Jį matyti. Koks baisus, plėšas širdį reginys! Nežmoniškai nukankintas švenčiausias Dievo Sūnus Jėzus stovėjo žaizdotas, apsipylęs savo krauju. Baisus erškėčių vainikas žeidė Jį lig smegenų, kraujas tekėjo per akis, o Jis kreipė jas gailestingai į vilnijančią žmonių minią. Pasibaisėjimas apėmė žmonių širdis, valandėlę stojo tyla. Tyla gūdi, baisi, o jos metu suskambo nuo terasos garsus Piloto balsas: „*Žiūrėkite, štai žmogus!*“.

O tas, kurį rodė, stovėjo sužeistas, apdengtas raudona skraiste, susilenkęs laikydamas surištose rankose nendrės skeptrą. Galva erškėčiais subadyta, aptekusi krauju, palenкта ant krūtinės. Su neapsakomu skausmu širdyje klausėsi Jis įdūkusių kunigų ir žmonių riksmo. Baltų marmurinių Piloto rūmų sienų fone Jo išvaizda buvo kaip kruvinas šešėlis, kaip begalinio sielvarto, liūdesio, švelnumo, skausmo ir meilės įkūnijimas. Kaip tik tuo metu ėjo per forumą būreliai svetimų mergaičių ir jaunų vyrų prie Avių kūdros padėti trinkti Velykų avinėlius, kurių gailus bliovimas sklido net čia, maišydamasis su įdūkusios minios klegesiu. Atrodė, kad neprotingi gyvulėliai nori paliudyti už tylinčią Tiesą. O tikrasis Dievo Avinėlis, apsireiškusioji, bet nepažintoji paslaptis tos šventos dienos, išpildė prašąsystę ir padėjo tylėdamas galvą po budelio kalavijų.

Vyriausius kunigus ir patarėjus tiktai dar labiau įdūkino Jėzaus išvaizda, esanti jiems gyvas sąžinės priekaištas, todėl sušuko tuojau: „Šalin Jį, nukryžiuok

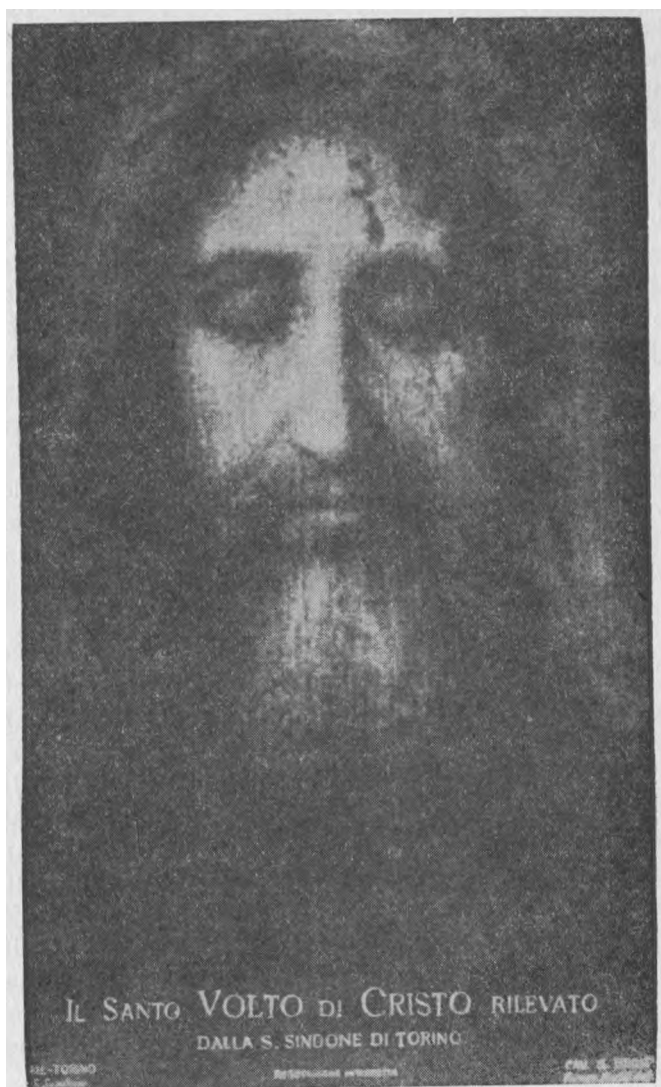
Jį!“ „Kaip gi, — sušuko Pilotas, — neužtenka jums to? Yra taip jau prikankintas, jog, be abejo, nenorės būti karaliumi“. — „Šalin Jį! Prie kryžiaus Jį!“ sklido kaskart įkyriau kunigų ir pakurstytos minios klyksmas. Vėl liepė Pilotas duoti ženklą trimitu ir, nurimus miniai, tarė: „Tad pasiimkite Jį sau ir nukryžiuokite, aš nerandu Jo niekuo kalto“. — „Turime savo teisę, — tarė vyriausieji kunigai, — o pagal ją Jis turi mirti, nes savavališkai sakėsi esąs Dievo Sūnus“. Į tai atsakė Pilotas: „Jeigu jūs turite tokią teisę, jeigu Jis turi mirti, nenorėčiau būti žydu“.

Tačiau vyriausių kunigų žodžiai: „Jis savavališkai dėjosi Dievo Sūnumi“ — iš naujo sukėlė jo dvejojimą ir prietaringą baimę, tad liepė Jėzų įvesti į teismo salę, ir, palikęs su Juo pats vienas, paklausė: „Iš kur Tu esi?“ Negavęs jokio atsakymo, tarė nekantriai: „Kodėl neatsakinėji, argi nežinai, kad turiu galią įsakyti Tave nukryžiuoti, arba paleisti Tave laisvą“. Tiktai dabar atsiliepė Jėzus: „Neturėtumei teisės tam, jei nebūtų ji tau duota iš aukšto. Tad juo didesnę nuodėmę padarė tas, kuris mane išdavė tau“.

Tuo metu *Klaudija Proklė*, susirūpinusi bylos nusišesimu, atsiuntė antrą kartą pas Pilotą pasiuntinį. Tas, jos įsakytas, parodė Pilotui duotą užstatą, turėjusį jam priminti pažadą. Pilotas liepė perduoti jai kažkokį neaiškų painų atsakymą, kurį rėmė savo dievaičių valia.

Piloto pasitraukimu pasinaudojo vyriausieji kunigai ir fariziejai. Įsibrovę į minią, pradėjo iškilmingai tvirtinti, kad Jėzaus šalininkai papirko Piloto žmoną, ir kad Jėzus, tapęs laisvas, be abejo, susijungs su romiečiais ir išnaikins visus žydus.

Nesunku jiems buvo įtikinti dvejojančią nepastovią minią. Tad, kai Pilotas dar labiau abejodamas antrą kartą išėjo žmonėms pranešti, jog neranda Jė-

zaus niekuo kalto, įdūkusi minia pradėjo reikšti savo pasipriešinimą ir kas kart atkakliau reikalavo pasmerkti Jėzų. Pilotas grįžo vėl į teismo rūmų salę, būtinai norėdamas išgauti iš Jėzaus kokią atsakymą į savo klausimą. Įėjęs pažvelgė beveik su baime į Jėzų, o jo galvoje painiojosi visokios mintys: „Argi iš tikrųjų Jis būtų Dievas?“ Pagaliau nežinodamas, ką daryti, iškilmingai pranešė Jėzui, kad pasakytų tiesą, ar iš tikrųjų yra Dievas, ne žmogus, ar yra anas žadėtasis karalius, kaip toli siekia Jo karalystė ir kokiam galybės laipsny stovi kaip Dievas. Už atsakymą į tuos klausimus žadėjo Jėzui laisvę. Jėzaus atsakymo pažodžiui neatsimeinu, galiu nusakyti tik tai turinį. Jėzus neatsakė stačiai, tačiau davė Pilotui suprasti neaiškiai, koks yra karalius, kokią valdo karalystę ir kas yra tiesa, kurią jam sakė. Pilotui parodė akyse visą nešvarios jo sielos šlykštumą, pasakė, kas laukia jo ateityje: tai yra, paskutinis skurdas ir liūdna niekinga mirtis. Pagaliau tarė, kad nužengs kuomet iš dangaus teisti jo teisingu teismu.

Pusiau sujaudintas, pusiau supykdytas tais žodžiais išėjo Pilotas į terasą ir pranešė miniai, kad keta Jėzų paleisti laisvą. Tačiau minia didžiai sujautrinta kreipės stačiai į jį grasydama. Visur buvo matyti įkaitę, įsiutimu degą veidai, aplink sklido riksmas: „Jei paleisi Jį, nesi ciesoriaus bičiulis, nes tas, kuris dedasi karaliumi, yra ciesoriaus priešas“. O kiti šaukė: „Ap-skųsime tave ciesoriui, kad laužai mūsų šventę, baik bylą, nes dešimtą valandą turime būti šventovėje; jei nebūsime, mums gresia bausmė“. Pagaliau visi atskiri balsai susiliejo į vieną nenutilstantį kaip griausmas balsą: „Nukryžiuoti Jį! Šalin Jį!“ Karštesnieji pasilipo ant plokščių namų stogų, kad geriau būtų juos girdėti.

Pilotas matė, kad nieko neveiks su tais padūkė-

lais. Įdūkęs riksmas rodė užsispyrimą ir pasiutimą. Minios įsiutimas pasiekė tokį laipsnį, kad reikėjo bijotis revoliucinio sambrūzdžio. Visą tai matydamas, Pilotas užmiršo ligšiolinį pasiryžimą ir sutiko pasmerkti Jėzų. Tačiau *liepė tarnui atnešti taurę vandens* ir visų akivaizdoje nusiplovė rankas, be to, sušuko garsiai: „Nesu kaltas to Teisingojo kraujo. Jūs atsakysite už Jį“. O minia, susirinkusi iš visokių Palestinos apylinkių, vėl suklykė kaip padūkusi: „Jo kraujas tegu krinta ant mūsų ir ant mūsų vaikų!“

TŲ REGEJIMŲ APMASTYMAS

Kiek kartų svarstydamą karčią Išganytojo kančią girdžiu tą šlykštų žydų riksmą: „Jo kraujas tegu krinta ant mūsų ir ant mūsų vaikų“, tuojau pasirodo man baisiuose regimuose paveiksluose liūdni to iškilmingo prakeikimo *vaisiai*, kurį žydai sau užsitraukė. Matau, tarytum, ties minia nusileido dangus, apsiniaukęs, pilnas kruvinų debesų, ugninių rykščių ir kalavijų. Tas prakeikimas — spindulių pavidalo, atrodo, skverbiasi jiems iki gyvo kaulo, pasiekia net kūdikius, glūdinčius, motinų iščiose. Visa ta sujaudinta žmonių galvų banga apsidengia juodu šydu, tas nelemtas šauksmas krinta iš jų lūpų kaip gūdi, baidi ir naikinanti ugnis, kurios liepsnos jungiasi viršų ties jų galvomis ir vėl ant jų krinta. Į kai kuriuos patenka giliau, kai kuriuos paliečia lengviau, paliečia valandėlę, tie pastarieji yra tie, kurie po Jėzaus nukryžiovimo atsivertė. Jų skaičius didelis, nes *Jėzus ir Marija* visų tų kančių metu nuolat *maldauja išganyto savo budeliams* ir nė valandėlę nekylo pyktis arba neapykanta jų širdyse. Pažįstu puikiai, kad Jėzus nukęs lig paskutinio atdūσιο tas baidas kūno ir dvasios kančias, pikčiausius, nuožmiausius kūno kankinimus, šlykščias, niekšiškas pašaipas, pyktį, įdūkimą ir bjaurią savo kankintojų ir jų padėjėjų krau-

jotrošką, pagaliau nedėkingumą ir išsigynimą kai kurių savo išpažinėjų; ir kenčia visa tai nuolat meldamasis, pilnas neapsakomos meilės savo priešams, nuolat prašydamas jiems atvirtimo malonės. Jo kantrumas ir begalinė meilė juo labiau žadina Jo priešų įdūkimą ir šėlimą. Pyksta, kad jokios kančios negali išgauti iš Jėzaus lūpų skundo arba protesto žodžių, kurie nors truputį pateisintų jų elgesį, šiandien velykinio avinėlio skerdimo dieną nejaučia žydai, kad skerdžia tikrąjį Dievo Avinėlį, kuris naikina pasaulio nuodėmes.

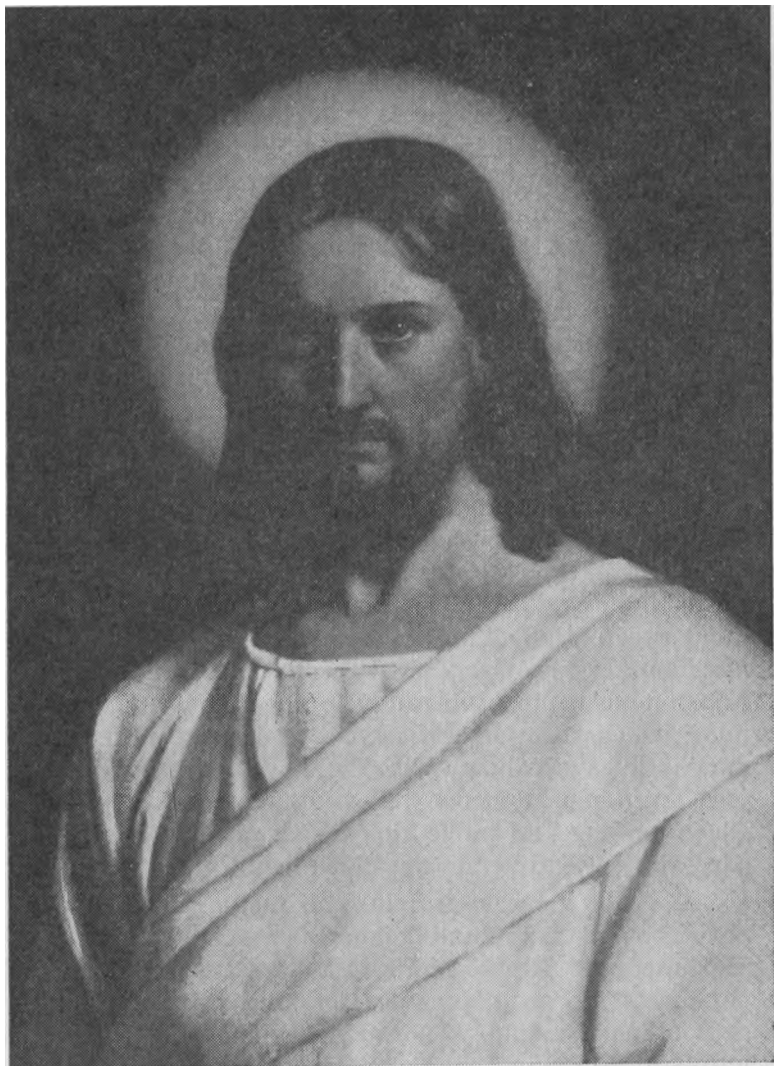
Apskritai, nekartą tokiuose regėjimuose teks man atkreipti dėmesį į nuotaiką, mintis, charakterį, žodžiu sakant, į vidinį žydų minių, teisėjų, budelių ir švenčiausių Jėzaus ir Marijos asmenų dvasios nusiteikimą; tačiau aš, mirtingoji, nemoku skaityti žmonių širdyse, tad per ypatingą Dievo malonę pasirodo man jų dvasios vidus daugiausia jusliniais, prieinamais akims paveikslais, kurių iš tikrųjų tie žmonės patys nematė, bet jautė savyje jų pilną reikšmės turinį. Tuo būdu dabar tarp tų minių susirinkusių kieme pasirodo man jų šlykštūs būdai ir nuodėmės, kaip šėtono pavidalai, besisukinėją tarp jų, kiekvienas kitoks, pagal nuodėmę ir nusizengimą, kurį vaizduoja. Tos pamėklės bėgioja į visas puses, kursto, suka galvas, šnibžda į ausį, šoka į burną. Kartais išsprunka gausiai iš būrio, jungiasi grupėmis ir bendrai kursto minią prieš Jėzų, arba vėl juos apima baimė begalinės Jo meilės ir kantrumo aki-vaizdoje, tad atgal nyksta minioje. O visas tas šėtoniškų galybių veikimas yra kažkoks nepastovus plėšymasis į visas puses, matomas kažkoks painiojimasis, nusivylimas, matyt, kad jame pačiame glūdi nykimo pradai. O prie Jėzaus ir Marijos ir kelių šventų asmenų matau daugybę angelų. Tie sutinkamai su uždaviniu, koks jiems pavestas, turi įvairius pavidalus ir įvairius apdarus. Įvairūs jų veiksmai yra paguodos, maldos,

dvasios pagavimo, pasotinimo, pagirdymo ir, apskritai, įvairių gailėstingų darbų įsmeninimas.

Kai visi tie angelų pavidalai neša kuriam paguodos arba skelbia grasymą, tai matau, kad eina iš jų lūpų šviesūs spalvoti žodžiai, o kai turi atlikti kokią pasiuntinybę, laiko rankose prirašytus raštelius. Nė kartą prireikus matau slapčiausius sielos ketinimus, vidines aistras, kančias, meilę, žodžiu sakant, visus jausmus. Pasirodo man jie kaip spalvoti šviesos ir šešėlių judesiai, eina per krūtinę ir visą kūną įvairiomis kryptimis ir pavidalais, keičia tam tikru būdu spalvą ir išvaizdą tai palengva, tai vėl greitai, dreba ir perima visą. Žiūriu į juos, tiksliai numanau jų reikšmę; suprantamas daiktas, nepavyks to tiksliai pakartoti. To yra be galo daug, o aš tuo metu esu taip suimta skausmo, kentėjimo ir liūdesio už savo ir viso pasaulio nuodėmes, taip prislėgta Jėzaus kančių milžiniškumu, jog net stebiuos, kad tą truputį atsimenu ir sugebu pakartoti. Be abejo, ir kitoms krikščionių sieloms, kurioms buvo leista matyti apreiškime Išganytojo kančios, taip pasirodydavo tie vidiniai, kitiems nematomi, širdies slėpiniai, tie dangiškų ir pragariškų galybių reiškiniai ir tas simboliškas jų veikimas. Tačiau kiekvienas būdamas kitaip nusiteikęs, kitaip žiūri ir į matytą dalyką, todėl vienas atsimena tą, kitas kitką, ne vieną užmiršta, ne vieną apleidžia ir todėl kyla tie skirtingi tariamieji prieštaravimai tų asmenų pasakojimuose. Jėzų kankinti įnirto visas pyktis, kentėjo Jame visa meilė, nes Jėzus, kaip Dievo Avinėlis, pasiėmė viso pasaulio nuodėmes. Kas gali pataikyti atsiminti ir aprašyti tas begales ir daugybes nuodėmių ir tą begalinį šventumą. Jeigu regėjimai ir dievotų sielų apmąstymai nevysiškai sutinka tarp savęs, tai kyla iš to, kad nevienodą malonės laipsnį yra pasiekę, todėl nevienodai suprato ir papasakojo matytus dalykus.

JĖZUS PASMERKTAS MIRTI PRIE KRYŽIAUS

Nors *Pilotas* klausė, kas yra tiesa, tačiau ne tiek žiūrėjo tiesos, kiek ieškojo dingsčių tinkamu būdu *išsisukti* iš tos painiavos. Dvejojimas kankino jį dar labiau negu pirma. Sąžinė jam sakė, kad Jėzus nekaltas, žmona tvirtino, kad tai šventasis. Iš vienos pusės šnibždėjo jam į ausį prietaras: „Jėzus yra tavo dievaičių priešas“. Iš kitos pusės kalbėjo bailė: „Jėzus pats yra Dievas ir pataikys skaudžiai atkeršyti“. Taip išgąstingai dvejojamas, dar kartą iškilmingai klausė Jėzų pasakyti, kas Jis esąs. Tačiau Jėzus, neatsakydamas stačiai, vėl išskaičiavo jam visas slapčiausias jo nuodėmes, pasakė būsimą niekingą jo galą ir pareiškė pagaliau, kad aną paskutinę dieną teis jį teisingu teismu sėdėdamas debesų soste. Suerzintas tais žodžiais *Pilotas* buvo labiau linkęs pasmerkti, negu paleisti Jėzų. Jį pykdė tai, kad Jėzus taip tiksliai ir kiaurai matė šlykščią jo sielą, o pats paliko neištirtas, kad Tas, kurį liepė nuplakti ir galėjo liepti nukryžiuoti, pranašavo jam niekingą gyvenimo galą; jį pykino ir tai, kad tos lūpos, niekuomet nesuteptos melu, netarusios nė vieno žodžio pasiteisinti, dabar paskutinę akimirką šaukia jį į teisingąjį savo teismą paskučiausią dieną. Tatai baisiai palietė jo išdidumą; tačiau nepastovus ir niekšiškas jo būdas nesidavė nugalimas išdidumo, nes tuo

„Aš neesu kaltas šito teismojo krauju; jūs zinokitēs“, Mato 27, 24.

pačiu laiku ėmė jį lyg išgąstis ir nejaukus nujautimas, kad Viešpaties grasymai iš tikrųjų kuomet išsipildys. Tad pagaliau visa tai turėdamas galvoje, dar kartą bandė pasiūlyti žydams paleisti Jėzų. Tačiau, kai išgirdo žydų grasymus, jog skūs jį ciesoriui, visa nugalejo baimė, nors dėl kitokių priežasčių. Žemiškojo ciesoriaus baimė nusvėrė baimę prieš Karalių, kurio valstybė ne šio pasaulio. Pagaliau taip galvojo tas niekšiškas, nepastovus nenaudėlis: „Jeigu Jis mirs, tai drauge su Juo eis į karstą ir tai, ką Jis žino apie mane ir ką man išpranašavo, ir tokiu būdu būsiu ramus“. Pagrasytas atsakomybe prieš ciesorių, sutiko Pilotas su žydų reikalavimu, nebežiūrėdamas duoto pažado žmogui, nebežiūrėdamas teisės, teisingumo ir savo paties įsitikinimo. Bijodamas ciesoriaus išdavė žydams nekaltą Jėzaus kraują, o kad pasiteisintų prieš savo sąžinę, nebesumanė nieko kito, kaip nusiplauti rankas vandeniui ir tarti: „Nesu kaltas to Teisingojo kraujo. Jūs patys žiūrėkite už Jį atsakyti“. — O ne, Pilote, klysti. Tu pats žiūrėk. Vadini Jį Teisinguoju, nerandi Jo niekuo kalto, o atiduodi pralieti Jo kraują, esi neteisingas, nesąžiningas teisėjas. Tą patį kraują, kurį Pilotas norėjo nuplauti nuo savo rankų, o negalėjo jo nuplauti nuo sąžinės, kraujotroškos žydai užsitraukė prakeikimu sau ir savo vaikams. Troško, kad tas Jėzaus kraujas, kuris mums šaukė gailestingumo, šauktų jiems Dievo keršto. Tad šaukė kiek turėdami galvoje balso: „Jo kraujas tegu krinta ant mūsų ir ant mūsų vaikų!“

Baisaus klegesio ir triukšmo metu Pilotas liepė paruošti visa, kas reikalinga, norint paskelbti iškilmingą sprendimą. Atnešė jam kitą apdarą, užmetė ant pečių skraistę, o ant galvos uždėjo vainiką, kuriam blizgėjo brangus akmuo. Tuo būdu pasipuošęs, apsuptas kareivių, Pilotas nužengė nuo terasos. Priešais jį nešė valstybės ženklą, paskui ėjo teismo skelbikai ir rašti-

ninkai su knygų rutuliais ir lentelėmis. Priekyje žengė trimitininkas, dumdamas trimitą. Taip nužengta į forumą prie tribūnos, kurioje skelbta sprendimai. Ta tribūna, kurią jau minėjau, esanti priešais plakimo aikštę, buvo apskrita terasa, gražiai apmūryta, aukšta ir vadinosi Gabata. Tiktai joje paskelbti sprendimai turėjo visą galią ir teisėtumą. Į tribūną buvo iš kelių pusių laiptai, viršuj buvo sostas Pilotui, o užpakalyje jo suolas kitiems teismo nariams. Piloto sostas buvo apdengtas raudonu audeklu, ant jo padėtas žydras priegalvis, apsiūtas geltonomis pynėmis. Aplinkui išrikiuota kareivių, o kai kurie stovėjo ant laiptų. Fariziejų dalis jau nuvyko į šventovę, tiktai beliko Annas, Kaifas ir dvidešimt aštuoni tarėjai ir tie nuėjo tuoju prie tribūnos, kai Pilotas ėmė taisyti iškilmingais drabužiais. Abu žmogžudžius atvedė jau čia pirmiau, kai Pilotas, rodydamas Jėzų, sakė: „Štai žmogus“.

Kai Pilotas atsisėdo, atvedė Jėzų taip, kaip buvo, su raudona skraiste, su erškėčių vainiku ant galvos, su surištomis rankomis. Kareiviai ir budeliai vedė Jį per minią, kuri tyčiojos, ir pastatė tarp dviejų žmogžudžių. Tuomet Pilotas sušuko dar kartą garsiai žydams: „Žiūrėkite, štai jūsų karalius“. — „Šalin Jį! nukryžiuok Jį!“, pakilo riksmas. „Argi turiu nukryžiuoti Jūsų karalių?“ — paklausė vėl Pilotas. O į tai atsiliepė vyriausieji kunigai: „Neturime kito karaliaus, tiktai ciesorį“. Čia jau nutilo Pilotas ir jau nebekalbėjo nei už Jėzų, nei su Juo. Pradėjo skelbti sprendimą. Du žmogžudžiai jau seniau buvo pasmerkti mirti prie kryžiaus, tačiau vyriausiųjų kunigų rūpesčiu sprendimo vykdymas buvo atidėtas šiai dienai. Kad juo labiau būtų paniekintas Jėzus, vyriausieji kunigai pasirūpino, kad kabotų prie kryžiaus tarp dviejų žmogžudžių, žmogžudžių kryžiai gulėjo jau paruošti. Atnešė juos kryžiuojančiųjų padėjėjai. Jėzaus kryžiaus dar nebuvo,

matyt, dėl to, kad lig šiol nebuvo paskelbta mirties sprendimo.

Švenčiausioji Mergelė, kuri buvo pasitraukusi pirmą, miniai rodant Jėzų, grįžo dabar, apsupta moterų, ir prasiskverbė pro žmones, kad išgirstų mirties sprendimo skelbimą jos Sūnui ir Dievui. Jėzus, apsuptas budelių, sekamas piktais ir pašaipiškais savo priešų žvilgsniais, stovėjo apačioj prie tribūnos laiptų. *Pilotas* liepė pūsti trimitą, kad *klegesys nutiltų, ir baimingai su neapykantos priemaisa ėmė skelbti sprendimą.*

Matydama tą šlykštų Piloto dviveidiškumą, pasotintą vyriausių kunigų triumfą ir kraujo troškimą, begalines mūsų Išganytojo kančias, neapsakomą Jo šventosios Motinos ir šventųjų moterų išgastį ir baimę, tą godų ir piktą žydų laukimą pražudyti Jėzų, karivių abejingumą, pagaliau, matydama tuos šlykščius velniškus pavidalus, minioje šokinėjančius, susijaudinau lig sielos gelmių ir buvau prislėgta taip, jog jaučiausi merdėjanti. Ak, tai aš ten turėjau stovėti, kur stovėjo mylimiausias mano Išganytojas, tuokart sprendimas būtų buvęs teisingas! Aš taip kankinaus ir mano širdis buvo taip suspausta, jog viso įvykio tiksliai nebeatmenu. Papasakosiu tik svarbiausius dalykus.

Pradžioje Pilotas suminėjo visus garbingus ciesoriaus Klaudijaus Tiberijaus titulus, kurio vardu buvo skelbiamas sprendimas. Apkaltinime pažymėjo, kad vyriausieji kunigai savo teisme pasmerkė Jėzų, kaip kurstytoją, maištininką, kuris laužo žydų teises ir liepia save vadinti Dievo Sūnumi bei žydų karaliumi, kad liaudis vienu balsu pareikalavo pasmerkti mirtį prie kryžiaus. Toliau Pilotas, tas neteisingas nenaudėlis, kuris neseniai tiek kartų viešai tvirtino, jog Jėzus nekaltas, pareiškė, kad ir jis pripažįsta tą kunigų sprendimą teisingu, o baigė tais žodžiais: „Tad pasmerkiu Jėzų Nazarietį, žydų Karalių mirti, jis turi būti pri-

kaltas prie kryžiaus". Tuoju liepė budeliams atnešti kryžių. Atrodo man, bet negaliu tikrai sakyti, kad pasikaitęs sprendimą, perlaužė Pilotas ilgą lazda su šerdimi viduryje ir metė ją po kojų Jėzui.

Klausydama sprendimo, *Jėzaus Motina* atrodė pilna sopulių, kaip merdėjanti. Štai girdėjo, kad nėra jau jokios pagalbos švenčiausiam ir mylimiausiam jos Sūnui, kad turi mirti baisia, niekinga mirtimi; žinojo, kad tai būtinas dalykas išgelbėti žmonijai, o jos motiniška širdis drebėjo prieš tą būtinybę, tad pervėrė ją naujas skausmo kalavijas. Moterų padedamas Jonas pasivedė ją į šalį, kad pašaiptai apakintų žydų žvilgsniai nesityciotų iš Išganytojo Motinos skausmų, kad naujos nuodėmės neslėgtų jų sielos. Bet Marija negalėjo būti rami, kai kankinta jos Sūnų, tad vėl išėjo vaikščioti „kryžiaus keliu". Liepė vedama visur, visomis vietomis, kurias Jėzus pašventė savo kančia. Slėpingosios švento dalyvavimo kančioje su Jėzumi pamaldos liepė jai aukoti visur skausmingas ašaras, kur jos pagimdytasis Išganytojas kentė už žmonių, savo pasirinktųjų brolių, nuodėmes. Kaip Jokūbas duoto pažado atminimui pastatė akmenį ir pašventė jį patepdamas aliejais, taip Marija ėmė savo globon visas tas Kristaus kančių vietas, pašvęsdama jas savo ašaromis, nustatydama jas kaip pagarbos vietas būsimajai Bažnyčiai, visų mūsų motinai.

Paskelbęs sprendimą sėdosi Pilotas jį *surašyti*, paskui jo užpakalyje stovį raštininkai padarė, rodos, tris nuorašus ar net daugiau. Kai kurias dalis turėjo pasirašyti ir kiti valdininkai, tad su tuo raštu pasiūsta pas juos pasiuntinius. Nežinau, ar tai priklausė sprendimui, ar tai buvo kiti kokie įsakymai. Pilotas parašė Jėzaus sprendimą, kuris aiškiai rodė jo dviveidiškumą ir klastingumą, nes buvo visai kitoks, negu paskelbtasis žodžiu. Pastebėjau, kad rašė tai didžiai sujau-

dintas, tarytum, prieš savo valią, atrodė, tarytum kerštinga pikto dvasia valdė jo ranką. To sprendimo turinys buvo šioks:

„Vyriausieji žydų kunigai ir taryba atvedė pas mane kažkokį Jėzų Nazarietį, kaltinamą kurstant žmones, piktžodžiaujant ir laužant įstatymus, nors iš tikrųjų negalima buvo įrodyti tų priekaištų teisingumo; tačiau lyg priverstas tų vyriausiųjų kunigų ir tarybos, o be to, norėdamas išvengti baisaus maišto, pasmerkiau tą Jėzų mirti prie kryžiaus kaip nusižengėlį prieš jų Įstatymą. Jie griežtai reikalavo Jo mirties, o aš nenorėjau būti kaltinamas ciesoriui kaip neteisingas žydams teisėjas ir maišto ugdytojas, tad paskelbiau Jį nukryžiuoti drauge su kitais dviem nusižengėliais, kurių mirties sprendimo vykdymą atidėta iki šios dienos, rūpinantis tuo vyriausiems kunigams, trokštantiems, kad Jėzus drauge su jais būtų nukankintas.”

Čia, mat, išdėstė tas nenaudėlis visai ką kitą. Pasakui jis parašė dar *Kryžiaus užrašą* — tris eilutes aliejiniais dažais tamsiai rudoje lentelėje. Pasiteisinamasis sprendimas buvo kelis kartus perrašytas ir nuorašai pasiūsti į įvairias vietas. Tačiau vyriausieji kunigai prie tribūnos dar kivirčijos su juo; jiems nepatiko sprendimo turinys, ypatingai nepatiko priminimas, jog per jų rūpinimąsi atidėta mirties sprendimą vykdyti žmogžudžiams, kad jie drauge su Jėzumi būtų nukryžiuoti. Kitas kivirčas kilo vėl, kai Pilotas padarė užrašą prie kryžiaus. Vyriausieji kunigai reikalavo, kad vietoj žodžio — žydų karalius, — būtų parašyta, — tas, kuris dėjosi žydų karaliumi. — Tačiau Pilotas, netekęs kantrybės, suriko pašaipiškai: „Ką parašiau, parašiau!” Norint padėti tą Piloto sudarytą užrašą, reikėjo prailginti vidurinį kryžiaus stiebą, kuris lig šiol buvo tokio pat ilgumo, kaip ir dviejų žmogžudžių kryžiai. Ir su tuo nenorėjo sutikti žydai kaip tik dėl

to, kad negalima būtų padėti jokio užrašo, tačiau Pilotas užsispyrė, ir jie turėjo prailginti pagaliau kryžių, prikalus viršų medžio gabalą. Dabar buvo vietos užrašui. Tuo būdu buvo padarytas kryžius, kurį savo regėjimuose dažniausiai matydavau. Būtent, matydavau visuomet kryžių, kurio abu skersiniai, kaip medžio šakos, kilo nuo kamieno aukštyn, ir būtų buvęs panašus į Y, jeigu apatinė jo linija nebūtų buvusi tarp skersinių prailginta lig jų aukščio. Abu skersiniai buvo plonesni už kamieną, į kurį buvo įleisti iš abiejų pusių ir pleištais įtvirtinti. Kadangi vidurinis stiebas ties kryžiuojamojo galva pasirodė per trumpas ir nebuvo kur prikalti matomai Piloto užrašo, reikėjo prie to stiebo pridurti dar medžio gabalą. Kojų kalamojoj vietoj prisegta trinkelė, į kurią galėtų atsiremti kojos.

Klaudija Proklė, sužinojusi, kad Pilotas pasmerkė Jėzų mirti, nusiuntė jam užstatą ir pasiryžo su juo išsiskirti. Tą pačią dieną vakare paliko slapta jo rūmus ir nubėgo pas šventąsias moteris, o tos apgyvendino ją Lozorius namuose. Mačiau kartą, kaip užpakinėj Gabatos tribūnos sienoje, pažaliavusiam akmenyje kažkoks vyras įraižė aštriu gelžgaliu dvi eilutes. Atsimenu, kad buvo ten žodžiai: „Judex injustus — neteisingas teisėjas“, ir taipgi Klaudijos Proklės vardas. Niekas nebežino apie tą akmenį, tačiau jis tebėra pamatuose vieno pastato, stovinčio aikštėje, kur kadaise buvo Gabata. Klaudija Proklė, kaip krikščionė, klausė Dievo žodžio iš Povilo lūpų ir buvo jo bičiulė.

Paskelbus mirties sprendimą, *atiduota* švenčiausią Išganytoją *budelių malonei ir nemalonei*. Atnešta Jo paties drabužiai, kurie buvo nuvilkti dar pas Kaifą. Paslėpta juos tuokart ir net, kaip man rodosi, kažkokie dori žmonės juos išplovė, nes dabar buvo gana švarūs. Man rodos, kad tai buvo romiečių paprotys vesti nusižengėlių mirti su jo paties drabužiais. Budeliai at-

raišiojo Jėzui rankas, vėl Jį apnuogino, kad galėtų persivilkti. Skubiai nuplėšė Jam nuo sužeisto kūno aną raudoną skraistę ir tuo būdu praplėšė kai kurias uždžiūvusias žaizdas. Drebedamas užsidėjo Jėzus raištį ant strėnų, paskui budeliai užmetė Jam ant kaklo vilnonį Jo škaplierių, paskui uždėta rudą drabužį, iš vieno gabalo, nesiūtą, kurį Švenčiausia Mergelė išaudė Jam savo rankomis. Drabužio niekaip negalima buvo užsidėti per galvą, nes trukdė platus erškėčių vainikas, tai nedaug galvodami budeliai nuplėšė Jam nuo galvos vainiką, kraujas tryško iš naujo gausiai iš žaizdų, keldamas neapsakomus skausmus. Užmetę rūbą, uždėjo dar budeliai baltą vilnonį apsiaustą, perjuosė jį plačiu diržu, o paskui dar užmetė ant pečių skraistę. Tiktai dabar uždėjo aną diržą su virvėmis, kuriuo tempta Jį iš Alyvų daržo. Visa tai buvo padaryta mušant kumštimis ir stumdant.

Abu žmogžudžiu stovėjo su surištomis rankomis, vienas iš dešinės, kitas iš kairės nuo Jėzaus, stovėdami prieš teismą buvo su grandinėmis ant kaklo, panašiai kaip Jėzus. Tiktai buvo apdaryti raiščiais per strėnas ir prastais marškiniais, panašiais į škaplierius, be rankovių, praskeltais šonais; ant galvų turėjo kepure, pintas iš šiaudų su atbrailomis aplinkui, visiškai panašias į vaikų kepuraites. Jų kūnai buvo nešvarūs, pamėlynavę nuo plakimo. Tas, kuris turėjo netrukus atsiversti, buvo dabar ramus ir susimąstęs. Užtat antrasis žvalus, piktas, keikė ir tyčiojos iš Jėzaus drauge su budeliais, o Jėzus žiūrėjo į abu su meile, trokšdamas jų išganymo, aukodamas už juos savo karčią kančią. Uoliai sukosi budeliai ir rankiojo reikalingus įnagius. Ruošiasi labai skubiai taip nepaprastai liūdnei, nuožmiai eisenai į Kalvariją, kur mylės, pilnas skausmo Išganytojas sutiko nešti už mus nedėkingus milžinišką nuodėmių sunkybę; trokšdamas jas išnaikinti, sutiko

ten išlieti švenčiausią savo kraują iš savo kūno, prikalto niekingiausių žmonių giminės atmatų.

Po ilgų ir nemalonių kivirčų persiskyrė pagaliau Annas ir Kaifas su Pilotu. Gavę ilguose siauruose rašteliuose, ar gal pergamine, sprendimo nuorašą, nusi-skubino tuojau į šventovę, o turėjo žengti guviai, kad laiku suspėtų. Laikas įstatymų numatytasis buvo jau praėjęs.

Taip tat pasitraukė vyriausieji kunigai nuo tikrojo Velykų Avinėlio. Pasiskubino į akmeninę šventovę paskersti ir suvalgyti aukos pavaizdavimo, o to pavaizdavimo išsipildymą, tikrąjį Dievo Avinėlį, įsakė šlykštiesiems budeliams vesti prie kryžiaus aukuro. Išsiskyrė čia pavaizduojančios ir įvykdytos aukos keliai. Vyriausieji kunigai paliko nešvariesiems, nuožmiesiems budeliams grynąjį permaldaujamąjį Dievo Avinėlį, kurį stengėsi istoriškai išniekinti ir subjaurinti savo nedorbių šlykštumais, ir pasiskubino į akmeninę šventovę aukoti, valyti, nuplauti ir palaiminti avinėlių. Kaip uoliai žiūrėjo, kad nesusiteptų išoriškai, o tuo tarpu buvo aptaškyti nuodėmingų savo širdžių nešvarumais, kurios degė pykčiu ir pasityčiojimais. „Tegu Jo kraujas krinta ant mūsų ir ant mūsų vaikų — šaukė jie, — ir tais žodžiais, tarytum, vykdė tą apeigų veiksmą, kai aukojantysisi dėjo rankas ant aukų galvų. Čia išsiskyrė keliai prie įstatymo aukuro ir prie malonės aukuro. Pilotas, tas išdidus, bet nepastovus pagonis, drebėdamas prieš Dievą, tarnaudamas dievaičiams, pataikaujas pasauliui, mirties vergas, viešpataujas lig baisaus amžino pasmerkimo, abejingas abiem keliams, nuvyko į savo rūmus su padėjėjais ir sargyba. Priešais jįėjo trimituotojas. Neteisingas sprendimas pagal mūsų laiką buvo duotas dešimtą valandą ryto.

KRYŽIAUS KELIAS

JĖZUS IMA KRYŽIŲ ANT SAVO PEČIŲ

Su Pilotu išėjo iš forumo (prekyvietė, kurioje būdavo teismai) didesnė kareivių dalis ir sustojo priešais rūmus pasiruošę žygiuoti. Mažas būrelis paliko prie pasmerktųjų, tačiau tuojau atvyko dvidešimt aštuoni raiti ginkluoti fariziejai, tarp kurių buvo šeši pikti Jėzaus priešai, dalyvavę suimant Viešpatį Alyvų kalne. Budeliai nuvedė Jėzų į prekyvietės vidurį ir tuo tarpu pro vakarinius vartus keletas vergų įnešė kryžiaus medį, mesdami jį triukšmingai Jėzui po kojų. Abu šalutiniai plonieji skersiai buvo pririšti virvėmis prie storo sunkaus kamieno, ir tiktai vietoje manė juos sudėti. Kirvį, trinkelę po kojomis, naują gabalą, kurį turėjo pridurti viršuje, taipgi kitus įnagius nešė budelių padėjėjai.

Pamatęs priešais save ant žemės kryžių puolė *Jėzus ant kelių*, apsikabino jį rankomis ir tris kartus pačiūsiavo, tyliai kalbėdamas dangiškajam Tėvui jaudinančią malda, kurioje dėkojo Jam už tai, kad jau prasideda žmonių atpirkimas. Kaip kunigai pagoniškose šalyse spaudžia rankomis naujai pastatytą aukurą, *taip Jėzus spaudė kryžių*, amžiną atlyginamosios kruvinosios aukos aukurą, tačiau atplėšė Jį budeliai, kad išsitiestų ir atsistotų, ir turėjo vargšas nusilpęs nešti savim sunkų rąstą. Užsidėjo jį ant dešiniojo peties pri-

laikydamas dešine ranka, o budeliai nedaug Jam padėjo, net dar tyčiojosi iš Jo. Mačiau užtat, kad padėjo Jėzui angelai kitiems nematomi, nes patsai savo jėgomis nebūtų galėjęs nieko padaryti. Taip klūpojo Jėzus prislėgtas sunkenybės ir meldėsi, o tuo tarpu budeliai dėjo abiem žmogžudžiam ant nugarų jų kryžių skersius, atskirtus nuo svarbiojo kamieno, ir raišiojo jiems rankas. Tie skersiai buvo truputį išlenkti, prieš nuokryžiuojant pritvirtindavo juos prie viršutinio svarbiojo kamieno galo. Tuo būdu mažiau buvo ap sunkinti negu Jėzus, nes tempė tiktai savo kryžių skersius, o kamienus drauge su kitais įnagiais nešė paskui juos vergai. Prie Piloto rūmų pasigirdo trimito garsas, tai buvo sutartas ženklas pradėti eiseną. Tuojau vienas iš raitųjų fariziejų šoko prie klūpančio Jėzaus ir tarė: „Na, pasibaigė jau gražūs žodžiai ir prakalbos!

— Priekin, priekin! reikia jau pagaliau nusikratyti Juo“. Budeliai atplėšė Jėzų nuo žemės, dabar jau visu sunkumu prislėgė Jį kryžius, kurį ir mes privalome nešti pagal šventus, amžinai teisingus, Jo žodžius. Taip prasidėjo tas palaimintas, garbingas, laimėjamas karalių Karaliaus žengimas žemėje.

Prie užpakalinio kryžiaus galo buvo pririštos virvės ir jas laikė rankose du budeliai keldami kryžių kiek aukšty, kad nesivilkėtų žeme. Iš abiejų pusių per tam tikrą tarpąėjo vėl keturi budeliai, laikydami virves, pririštas prie Jėzaus juostos, per liemenį. Skraistė buvo suklota ir parišta po krūtine. Su tuo kryžiaus medžiu ant pečių Jėzus priminė man Izaoką, kuris nešėsi į kalną medžius permaldaujamai savo paties aukai. Trimito garsas buvo sutartinis ženklas pradėti eiseną, nes pats Pilotas su kariuomenės būriu turėjo lydėti eiseną per miestą, kad užkirstų kelią galimam sambrūzdžiui. Jis sėdėjo žirge apsišarvavęs, apsuptas karininkų ir raitelių būrio. Paskui jį žengė pėstininkų

kuopa, sudaryta iš trijų šimtų legionininkų, kilusių iš Italijos ir Šveicarijos pasienių.

Pagaliau pasijudino su Jėzumi būrys šia tvarka: priekyje žengė *trimitininkas*, trimituodamas kiekviename gatvės kampe ir skelbdamas garsiu balsu sprendimą. Per kelis žingsnius užpakaly jo ėjo būrys vaikų ir pusbernių, nešančių reikalingus įnagius, kaip, pav., virves, vinis, kirvius, krepšius su įnagiais ir gėrimą. Stipresnieji nešė kartis, kopėčias ir abiejų žmogžudžių kryžiaus medžius. Kopėčios tai buvo kartys, prikaišiotos skersinių spyrių. Paskui pusbernius jojo keletas fariziejų, o paskui juos jaunas berniukas nevisai dar sugedęs ir ištvirtinęs nešė priešais save Piloto padarytą kryžiaus užrašą. Jis taip pat nešė su virve, permesta per ranką, Jėzaus erškėčių vainiką, nes pradžioje atrodė žydams, kad Jėzus su tuo vainiku negalės nešti kryžiaus.

Mūsų, Viešpats ir Išganytojas ėjo susilenkęs ir svyrnuodamas po kryžiaus sunkumu, iškankintas, sužeistas ir sumuštas. Nuo vakarykštės paskutinės vakarienės nieko nevalgė, nei gėrė, nei miegojo; ir visą tą laiką kankino Jį negailestingai. Jo jėgos išseko drauge su krauju, didėjo žaizdos, drugys, troškulys, begalinė dvasios kančia ir nuolatinis išgąstis. Tad dabar vos besilaikė drebančiomis, sverdėjančiomis, sužeistomis kojomis; dešine ranka stengėsi šiaip taip prilaikyti savo drabužius, trukdančius Jam žengti. Du budeliu tempė Jį priekin ilgomis virvėmis, kitu du varė Jį iš užpakalio. Virvės, esančios prie juostos, trukdė Jam laikyti savo drabužius, tad negalėjo žengti laisvu žingsniu. Rankos buvo suputusios ir sužeistos tampriai raišiojant, veidas buvo žaizduotas, vietomis pamėlynavęs, barzda ir plaukai sutaršyti, sulipę nuo kraujo. Kryžiaus sunkumas ir varžą pančiai spaudė Jam sunkų vilnonį drabužį prie sužeisto kūno, o vilna

prilipo Jam prie kruvinų žaizdų. Tyčiojantis ir šėlstant priešams ėjo Jėzus tylus, nepaprastai sumenkęs, iškankintas, bet mylįs. Jo lūpos šnibždėjo maldos žodžius, žvilgsny buvo matyt tylus maldavimas, nepaprastas kantrumas ir atlaidumas. Du budeliai, kurie laikė virvėmis kryžiaus galą, tiktai trukdė Jėzų ir sunkino Jam nešti, nes visai nežiūrėjo eit lygiai ir lygiai aukštai laikyti kryžių.

Iš abiejų pusių šalių per tam tikrą tarpą ėjo ginkluoti jietimis kareiviai. Paskui Jėzų žengė *abu žmogžudžiai*, vedami virvėmis, kiekvienas tarp dviejų budelių. Kaip jau sakiau, jie tempė ant nugarų savo kryžių skersius, prie kurių galų pririšta jų rankos. Abu buvo truputį apsvaigę, nes prieš išžygiuojant duota jiems gerti kažkokio svaiginamo gėrimo. Gerasis žmogžudys buvo tylus ir ramus, o antrasis šėlo ir bjauriai keikė. Budeliai buvo žemo augumo, stiprūs, rudos odos spalvos. Plaukai buvo trumpi, juodi, garbanoti, barzda reta, tiktai vienur kitur gaurų kuokšteliai. Apsidarę buvo trumpais raiščiais ir odinėmis liemenėmis be rankovių. Jo povyzose nebebuvo nieko žydiško, nes buvo kilę iš kažkokios egiptiškos vergų padermės, o čia Jeruzalėj dirbo privalomuosius darbus, kasant kanalus. Eišenos gale jojo keli fariziejai. Kas valandėlę kuris nors iš jų paspausdavo žirgą ir prajodavo pro visą būrį, ar tai norėdamas paskubinti, ar tai padaryti tvarkos. Tarp budelių tarnų, nešančių būrio priekyje įnagius, buvo taipgi keletas niekšų, jaunų žydukų, kurie gera valia prisidėjo prie būrio žudikų.

Gana toli paskui visą būrį ėjo *Piloto kariuomenė*. Jos priekyje jojo trimitininkas, paskui Pilotas su kariška uniforma, apsuptas karininkų ir raitelių būrio, užpakaly dar ėjo trys šimtai pėsčių kareivių. Perėję forumą kareiviai nutraukė tiesiai plačia gatve.

O žydai su Jėzumi pasuko siaura gatvele, einan-

čia pro namų užpakalį. Padaryta tai tam, kad nesutrukdytų minių, skubančių į šventovę, ir nesutrukdytų Piloto kuopos.

Didesnė minios dalis, susirinkusi priešais Piloto rūmus, išsisklaidė, vos tiktai buvo paskelbtas sprendimas. Žydai nusiskubino į savo namus arba į šventovę, nes daug laiko sugaišo iš ryto, tad dabar skubėjo baigti ruoštis pjauti Velykų avinėlį. Nors ir taip buvo, tačiau liko dar daug įvairių tautų ir luomų žiūrovų, svetimšalių, darbininkų, vergų, moterų, prieauglių ir t.t. Visi dabar veržėsi šalutinėmis gatvėmis, norėdami aplenkti eiseną ir dar kartą ją pasigėrėti. Piloto kuopa trukdė kiek galėdama per daug susitelkti miniai, tad smalsuoliai kas kart turėjo ieškoti naujų kelių, norėdami patekti į priekį. Daugumas stačiai leidosi į Golgotą.

Jėzų įvesta į gatvę vos dviejų žingsnių platumo, einančią užkampiais ir labai nešvarią. Čia nauji kančiniai laukė Jėzaus. Budeliai dabar turėjo eiti arti Jo, ir iš tikrųjų nepraleido progos kuo nors Jam įkyrėti. Pro langus ir angas mūruose sklido pašaišos ir priekaištai, tarnai ir vergai, esą namuose, mėtė Jį purvais ir virtuvės liekanomis, o kažkokie nedorėliai išpylė Jam ant galvos bjaurias smirdančias pamazgas. Pakurstyti vaikai rinko į drabužių sterblę akmenis ir, išbėgę į kelio vidurį, mėtė juos Jėzui po kojų keikdami ir plūsdami. Taip rodė vaikai savo dėkingumą Tam, Kuris labiausiai juos mylėjo, laimino ir palaimintais vadino.

PIRMAS JĖZAUS KRITIMAS PO KRYŽIUM

Ta gatvelė prieš baigiantis pasisuka vėl kairėn, platinėja ir eina kiek į kalną. Praeina čia požeminis vandentiekis iš Siono. Kaip man atrodo, nes pati ten girdejau šlamesį ir vandens čiurlenimą triūbose, jis eina

toliau prekyvietės, kur taipgi po žeme įmūrytos triūbos, ir baigiasi Avių kūdroje prie to paties vardo vartų. Gatvės krypoje, vos tiktai pradeda ji kilti aukštin, yra gilesnė vieta, kur lietu metu pasidaro didelė pilna vandens pelkė. Čia tad kaip ir daugelyje kitų Jeruzalės gatvių yra daug akmenų, kad lengviau būtų galima pereiti per pelkė. Priėjęs lig čia Jėzus labai nusilpo ir nebeturėjo jėgų eiti toliau, o kadangi budeliai plėšė Jį negailestingai, suklupo ant akmens ir krito žemėn, o kryžius prispaudė Jį savo sunkumu. Budeliai pradėjo keikti, spardyti Jį ir stumdyti, kilo klegesys ir visas būrys sustojo. Veltui tiesė Jėzus rankas, kad kas Jam padėtų atsistoti. — Ak, veikia praeis viskas, — tarė, — ir pradėjo melstis. Aplinkui buvo matyti moterų, verkiančių iš užuojautos su išsigandusiais vaikais. Staiga prišoko fariziejai šaukdami: „Priekin, priverskit Jį stotis, ko gero numirs mums kelyje“. Antgamtiska savo galybe pakėlė Jėzus suvargusią galvą aukštin, o tie šėtoniški budeliai pasinaudojo tuo ir užuot padėję užmovė jam ant galvos erškėčių vainiką, o paskui jau atplėšė Jį nuo žemės ir uždėjo Jam ant pečių kryžių. Turėjo dabar Jėzus laikyti galvą nukreipęs į šalį, nes platus vainikas būtų kliudęs kryžių. Taip padidinus kankinimus, žengė Jėzus svyruodamas gatve, jau platesne toj vietoj ir kylančia palengva į kalną.

JĖZUS SU KRYŽIUM IR JO MOTINA.

ANTRAS KRITIMAS PO KRYŽIUM

Švenčiausia *Jėzaus Motina*, visa tai kentėdama drauge su Juo, išgirdusi prieš valandą neteisingą sprendimą, paskelbtą Jos kūdikiui, su Jonu ir šventomis moterimis paliko prekyvietę, norėdama pagerbti tas vietas, kurios buvo pašvęstos Jėzaus kančia. Išgirdusi trimito garsą, matydama kareivius su Pilotu

priekyje ir kas kart daugiau atbėgančių žmonių, suprato, kad jau prasidėjo eiseną, tad vėl karštai troško pamatyti iškankintą savo Sūnų negalėdama išturėti toli nuo Jo. Tad prašė Joną nuvesti ją į kurią nors vietą, pro kur eis Jėzus.

Nusileido nuo Siono, praėjo teisną, perėjo vartus ir aikštes, atidarytas tuo metu žmonėms, ir atsirado priešais rūmų frontą, kurio priešakiniai vartaiėjo kaip tik į gatvę, kuria pasileido būrys, vedas Jėzų po pirmojo Jo kritimo. Tie rūmai buvo privatūs Kaifo namai. Namai Siono kalne buvo tiktai jo tarnybos namai. Jonui rūpinantis leido jiems padorus vartininkas pereiti per namus ir atsistoti priešinguose vartuose. Susisiautusi pilkai žydra skraiste įėjo Marija į rūmų priebutį, paskui ją šventos moterys, Jonas ir vienas Juozapo Arimatiečio giminaitis.

Net nusigandau pamačiusi Švč. Mergele, tokia buvo išblyškusi, akys buvo paraudusios nuo verksmo ir drebėjo visu kūnu. Jau čia buvo girdėti ateinančio būrio triukšmas ir klegesys, trimito ir trimitininko, skelbiančio sprendimą, balsas. Kai atidaryta vartus, triukšmas jau visai aiškiai siekė ausis. Sudrebėjo Marija ir, pertraukusi maldą, tarė Jonui: „Ar privalau žiūrėti į tai, ar rasiu jėgų iškęsti tą skausmingą reginį, gal būt, verčiau tuojau grįžti“. Tačiau Jonas padrašino ją sakdamas, kad geriau pasilikti, nes šiaip jinais paskiau visados skaudžiai prikaišiosianti sau. Tad išėjo pro vartų skliautus žiūrėdami dešinėn žemyn į kelią. Toje vietoje priešais vartus kelias buvo labiau įkainiui.

Ak, kaip vėrė jos širdį trimito garsas! Būrys buvo tiktai už kokių aštuoniasdešimt žingsnių. Gatvės minia nėjo priekyje, tiktai būreliai traukė iš šalių ir užpakalio. Tie, kurie paskutiniai išėjo iš prekyvietės, skubėjo priekin šalutinėmis gatvėmis, kur patogiai atsistoti pažiūrėti.

Būrio priekyje pamatė Švč. Motina budelių berniūkščius, išdidžiai nešančius kankinamuosius įrankius. Sudrebėjo tai pamačius, ėmė laužyti rankas ir skausmingas dejavimas ištrūko jai iš širdies. Vienas iš tų berniūkščių, matydamas tai, paklausė einančių šalia jo žiūrovų: „Kas per viena ta moteris, taip gailiausiai dejuojanti?“ Kažkas iš minios atsakė jam: „Tai Galilėjiečio motina“. Tie žodžiai buvo akstinas nedoriems berniūkščiams. Tuojau papliupo pašaipos ir įžūlūs samojai į sopulingą Motiną. Rodyta ją pirštais, o vienas iš tų nedorelių pakišo Švenčiausiai Mergelei po akimis kumštį, kurioje laikė vinį, nešamą prikalti Jėzui prie kryžiaus. Neapsakomo skausmo suimta atsirėmė Dievo Motina į vartų sieną, užlaužė rankas laukdama kaip galima greičiau išvysti Jėzų. Buvo išblyškusi kaip lavonas, jos lūpos pamėlynavusios. Praėjo pro ją fariziejai, prisiartino prieauglis, laikas užrašą, o paskui jį susilenkęs po kryžiaus sunkybe ėjo nelygiu žingsniu *Dievo Sūnus, jos Sūnus, Švenčiausias Išganytojas*. Galva, papuošta erškėčių vainiku, buvo nukreipta į šalį, veidas išblyškęs, kruvinas, sužeistas, barzda sulipusi, aptekusi krauju, budeliai negailiausiai tapė virvėmis. Praeidamas kiek pakėlė Jėzus sužeistą baisiais erškėčiais galvą, pažvelgė į skausmingą savo Motiną pilnu rimtumo ir pasigailėjimo žvilgsniu, tačiau tą pačią akimirką suklupo ir krito antrą kartą po kryžiaus sunkybe. Tai pamačius neapsakomas skausmas ir meilė kilo su dviguba jėga Švč. Mergelės širdyje. Išnyko jai iš akių budeliai, išnyko kareiviai, matė tiktai mylimą nukankintą savo Sūnų, puolė iš vartų į gatvę, prasiskverbė pro budelius ir krito ant kelių prie Jėzaus, apsikabindama Jį rankomis. Išgirdau du skausmingu šūkiu, nežinau, ar ištartus žodžiais, ar pagalvotus sieloje: „Mano Sūnau!“ — „Mano Motina!“

Kilo sambrūzdis; Jonas ir moterys norėjo Mariją

atitraukti, negailestingi budeliai tyčiojosi tiktai ir plūdo, o vienas iš jų sušuko: „Moterie, ko tu nori? Buvo verčiau Jį neauginti ir nebūtų patekęs į mūsų rankas”. Privertė Švč. Mergelę pasitraukti, bet nė vienas iš budelių nedrįso ją užgauti. Vedama Jono ir moterų grįžo Marija į vartus ir čia beveik apmirusi iš sielvarto krito ant kelių prie vartų slenksčio, nusigrėžusi užpakaliu į liūdną būrį, kad nematytų daugiau, kas ten darosi, rankas atrėmė į akmenį su gražiomis žaliomis sruogomis. Toje vietoje, kur Marija atsiklaupė, paliko kelių įspaudos, taip pat viršų paliko rankų pėdsakai, bet mažiau aiškūs. Reikia pridurti, kad tas akmuo buvo labai kietas. Vyskupaujant Jokūbui Jaunesniajam, akmuo pagal Dievo norą pateko į pirmosios katalikų bažnyčios mūrus, pastatytos prie Betesdos kūdros. Kartojų, kad jau nekartą mačiau tokias įspaudas, pasidariusias svarbiais atvejais palietus šventiems sąnariams ; tai yra taip teisinga, kaip teisingi yra žodžiai: „Akmuo turi tuo susijaudinti”, arba žodžiai: „Tai palieka įspūdį”. Amžinoji gailestingoji išmintis niekuomet nereikalinga spausdinamojo meno, norėdama duoti palikuonims liudijimą apie šventuosius.

Neilgai klūpojo Švenčiausioji Mergelė, nes kareiviai, einą iš šalių, liepė pasitraukti iš kelio, tad Jonas įvedė ją atgal į vartus, kurie tuojuo buvo uždaryti.

Tuo tarpu budeliai atplėšė Jėzų nuo žemės ir jau kitaip sugalvojo Jam uždėti kryžių. Atskyrė pririštus skersius ir vieną iš jų paleido laisvą, pririštą virve; dabar uždėjo kryžių taip, kad tas laisvas gabalas kabotų per krūtinę ir Jėzus galėjo jį laikyti ranka. Dėl to iš užpakalio kryžius labiau sviro lig pat žemės.

Aš mačiau tarp palydovų užsiverkusių moterų, užsidangsčiusių veidus, kurios, atrodo, gailėjosi Jėzaus.

KRYŽIAUS KELIO TĘSINYS

SIMONAS KIRENIETIS.

TREČIĄ KARTĄ JĖZUS KRINTA PO KRYŽIUMI

Eidamas ta gatve toliau, būrys pasiekė skliautinius vartus, esančius senuose vidaus miesto mūruose. Priešais vartus yra aikštė, į kurią sueina trys gatvės, ir čia reikėjo Jėzui aplenkti didelį akmenį, tačiau pritrūko Jam jėgų, pradėjo sverdėti ir *krito ant akmens, nebegalėdamas nė atsikelti*. Kryžius nusirito šalia Viešpaties žemėn. Kaip tik tuo tarpu ėjo ten būrelis kilnesnio luomo žmonių į šventovę. Matydami Jėzų tokį nukankintą, sušuko susijaudinę: „Dieve, tas vargšas jau miršta!” Fariziejai, vadovaują būriui, truputį nusigando matydami, kad iš tikrųjų Jėzus nebegali atsikelti, tad tarė kareiviams: „Nenuvesime Jį gyva, turime susiieškoti žmogų, kuris padėtų Jam nešti kryžių”. Tuo metu ėjo vidurine gatve pagonis *Simonas Kirenietis su trimis sūnumis*. Po pažastim nešėsi ryšulį žabų. Jis buvo daržininkas ir darbavosi daržuose, esančiuose rytuose už miesto mūrų. Kaip daugelis kitų daržininkų kas metai prieš šventes atvykdavo į Jeruzalę su žmona ir vaikais ir būdavo samdomas apkarpyti krūmų. Priėjęs dabar prie vartų turėjo sustoti, nes minia dideliai susikimšo. Pažinta tuojau iš drabužių esant jį pagonį ir menkos rūšies amatininką, tad kareiviai tuojau pagavo jį ir atvedė padėti nešti Gali-

lėjiečiui kryžių. Simonas gynėsi ir kratėsi visokiais būdais, bet varu priversta jį tai daryti. Jo sūnūs, matydami tėvą patekus į tokią nemalonią istoriją, pradėjo verkti ir klykti, tiktai keletas moterų, pažįstančių Kirenietį, pasiėmė juos globoti. Simonas žengė prie Jėzaus bjaurėdamasis ir įsižeidęs; nes Jėzus atrodė prastai, buvo išniekintas, su kruvinais ir purvais aptaškytais rūbais. Verkdamas pažvelgė Viešpats į jį pilnu pasigailėjimo žvilgsniu, ėmėsi Simonas padėti Kristui. Budeliai patraukė į užpakalį antrąjį kryžiaus skersį ir parišo jį virve panašiai kaip pirmąjį. Pakėlę Jėzų, uždėjo kryžiaus medį Jam ir Simonui taip, kad vienas skersis kabojo Jėzui ant pečių, o kitas Simonui. Tuo būdu eidamas paskui Jėzų Simonas turėjo nešti pusę sunkumo, ir Jėzui buvo daug lengviau. Erškėčių vainiką uždėta Jėzui vėl kitaip, ir būrys ėmė žengti toliau. Po mažos valandėlės Simonas pajuto savyje keistą atmainą, nepaprastas susijaudinimas apėmė jį, ir jo veikiamas jau noromis padėjo Jėzui nešti kryžių.

Simonas buvo stiprus vyras kokių keturių dešimčių metų amžiaus, apsilvilkęs trumpa siaura liemene, blauzdos apvyniotos skudurais, kojos apautos smailiais galais kurpelėmis, pririštomis dirželiais, be kepurės. Sūnūs buvo apvilkti marškiniukais su margomis juostelėmis, du iš jų vyresnieji Rufus ir Aleksandras vėliau tapo apaštalų mokytiniais. Trečias buvo dar mažas, mačiau jį paskui kaip tarnaitį pas Steponą.

VERONIKOS SKEPETA

Būrys žengė dabar ilga gatve, pasukančia kiek į kairę, perkertamą šalutinių gatvių. Kas valandėlę sutikta būrelių padoresnių žydų, skubančių į šventovę. Kai kurie iš jų, pamatę einančius, skubėjo atsitraukti,

fariziejiškai bijodamiesi susitepti. Kitų veiduose buvo matyti tam tikras pasigailėjimas Jėzui. Maždaug per du šimtu žingsnių nuo vartų, prie kurių neseniai krito Jėzus, kairėj gatvės pusėj buvo gražūs namai, atskirti kiemu, į kurį eita laiptais. Kiemas buvo apmūrytas plačiu mūru, uždarytas iš priekio blizgančiais vartais. Kai būrys lenkė tuos namus, išbėgo iš jų graži matrona, vesdamosi rankose mergaitę. Tai *Serafija*, Siracho, vieno didžiosios tarybos narių, žmona, kurios šiandieninis gailestingas darbas turėjo laimėti *Veronikos* vardą, sudarytą iš žodžių Vera-ikon (tikras paveikslas).

Serafija paruošė namie puikaus vyno su šaknelėmis, turėdama tą mintį, kad pasistiprintų Viešpats eidamas baisyu kryžiaus keliu. Sielvartaudama niekaip negalėjo sulaukti tos valandos: jau pirma buvo išbėgusi iš namų ir stengėsi prasiskverbti prie Jėzaus. Mačiau ją netoli būrio jau tada, kai susitiko Jėzus su Švenčiausia Motina. Vaikščiojo aplink būrį užsidengusi veidą, vesdamasi už rankos mažą mergaitę, kurią buvo prisiėmusi auginti neturėdama savo vaikų, tačiau negalėjo rasti progos patekti pro budelių tarnų būrį prie Jėzaus, tad grįžo namo ir čia laukė Viešpaties.

Matydama, kad būrys artinasi, išbėgo gatvėn su skepeta, užmesta ant rankų, šalia josėjo mergaitė, gal būt, dvylikos metų, nešdama pridengtą ašotėlį vyno. Budelių tarnai, einą priekyje, norėjo ją nuvyti šalin, bet veltui. Meilė Jėzui ir pasigailėjimas susikaupė Serafijos širdyje, užmiršo viską ir jėga pradėjo skverbtis pro minią, kareivius ir budelius, o paskui ją bėgo mergaitė, laikydamosi jos išilginės. Prasiskverbusi prie Jėzaus puolė prieš Jį ant kelių, pakėlė skepetą, lig pusės išskleistą, ir maldaujamai tarė: „Leisk man apšluostyti mano Viešpaties veidą“. Užuot ką atsakęs, Jėzus suėmė skepetą kaire ranka, prispaudė ją prie

kruvino veido delnu, perbraukė juo per veidą lig dešinėsios rankos ir abiem rankom susukęs skepetą atidavė jį dėkodamas Sefarijai. Ta pabučiavo jį, pasikišo po skraiste ir atsistojo. Truko visa tai, gal būt, dvi minutes. Drąsus Serafijos žygis didžiai nustebino kareivius ir budelius. Minia pradėjo arčiau grūstis, norėdama matyti visą įvykį, ir dėl to reikėjo valandėlę sulaukyti eiseną. Ta proga ir leido Veronikai paduoti skepetą, tačiau tuojau atsipeikėjo budeliai ir kareiviai. Kai mergaitė pakėlė nedrąsiai vyną, norėdama jį paduoti Jėzui, pastūmė jį, pradėjo plūsti ir barti, tuojau atbėgo fariziejai, supykinti eisenos sustabdymu, o dar labiau ta vieša pagarba, kuri buvo suteikta Jėzui. Budeliai pradėjo vėl plėšyti ir mušti Jėzų, ir Serafija, matydama tai, nuėjo su mergaite namo.

Vos tik tai įėjo į kambarį ir pasidėjo *skepetą* ant stalo, tuojau krito nualpusį žemėn. Mergaitė atsiklauptė šalia jos su ašotėliu verkdamą ir gailiai raudodama. Netikėtai įėjo vienas geras jų šeimos bičiulis ir rado ją pusgyvę, gulinčią asloje, o ant stalo pamatė skepetą, kuriame nuostabiai ryškiai buvo *atsispaudęs dideliai sukruvintas Jėzaus veidas*. Nusigandęs atgavino nualpusiąją ir parodė jai tą stebuklą. Serafija su išsilgusia ir sugelta širdimi krito ant kelių prieš skepetą ir sušuko: „Dabar jau išsižadu viso ko, nes Viešpats teikėsi man palikti tokį brangų atminimą”.

Ta skepetą tai buvo plati švelnios vilnos juosta, tris kartus ilgesnė už platumą. Turėta tokias skepetas paprastai po kaklu, o kartais kitą ir ant rankų. Pagal anų laikų paprotį, laikyta savo pareiga sutikus ką verkiantį, susirūpinusį, nuvargusį ar ligonį sustoti ir nušluostyti ta skepetą veidą. Tatai buvo užuojautos ir pasigailėjimo artimui ženklas. Taip pat tam tikrais atvejais buvo paprotys duoti dovanų tokias skepetas. Veronika pakabino savo brangią skepetą prie savo lo-

vos galvūgalio ir nesiskyrė su ja. Po Serafijos mirties ta skepeta, šventoms moterims tarpininkaujant, teko Dievo Motinai, o paskui per apaštalus pateko į brangiausią Bažnyčios atminimą išdą.

Serafija buvo *Jono Krikštytojo giminaitė*, nes jos tėvas buvo Zacharijo brolio sūnus. Ji kilusi iš Jeruzalės. Atsimenu, kai atnešė Mariją, kaip ketverių metų kūdikį, tarnauti šventovėj, Jochimas ir Ona ir jų pažįstamieji nuvyko į Zacharijo giminės namus, esančius netoli žuvų prekyvietės, ten gyveno kažkoks senas Zacharijo giminaitis, jo dėdė ir Serafijos senelis. Serafija buvo maždaug penkeriais metais vyresnė už Švenčiausiąją Mergele. Antrą kartą mačiau ją Marijos ir Juozapo sutuoktuvėse. Ji buvo taipgi giminaitė senio Simeono, kuris pranašavo apie Jėzų. Jį aukojant šventovėje ir nuo mažens buvo pažįstama su jo sūnumis. Tie jau nuo seno pagal savo tėvo pavyzdį troško ir ilgėjosi Mesijo, o Serafijai taip pat buvo nesvetimi tie jausmai. Tas Išganytojo laukimas ilgai glūdėjo kai kurių pamaldžių žmonių širdyse kaip slėpiningas malonus ilgesys. Kiti abejingesni nejautė panašių jausmų. Kai Jėzus jau dvylikos metų berniukas pasiliko Jeruzalėj mokyti šventovėj, Serafija dar netekėjusi, nes tiktai vėliau išėjo už vyro, siuntė Jėzui maistą į mažą viešbutį prie miesto, kur Jėzus nakvojo. Tas viešbutis buvo už penkiolikos minučių kelio prie Jeruzalės nuo Betliejaus pusės. Čia praleido Marija su Juozapu ir dviem seneliais dieną ir dvi naktis, kai po Kristaus gimimo ėjo iš Betliejaus aukoti Jį šventovėj. Šeimininkai buvo eseniečiai, šeimininkė buvo giminė Joanos Chusos. Jie gerai pažinojo šventąją šeimą ir Jėzų. Tas viešbutis buvo tyčiomis pastatytas prisiglausti neturtingiems, o Jėzus ir mokytiniai nekartą galėjo čia sustoti. Mokydamas paskutiniaisiais laikais šventovėje nekartą čia užeidavo Jėzus, o Serafija siųs-

davo Jam ten maisto. Šeimininkas buvo dabar jau kažkas kitas. Sirachas, jos vyras, skaisčiosios Zuzanos ainis, buvo didžiosios tarybos narys, pradžioje nepalančius Jėzui, ir nekartą Serafija turėjo iškęsti labai daug nuo jo už bičiuliavimąsi su šventomis moterimis ir Jėzumi. Keletą kartų ją uždarė už tai į rūšį, paskui pasidavė Juozapo Arimatiečio ir Nikodemo įkalbamas, žymiai sušvelnėjo ir jau nedraudė savo žmonai būti Jėzaus išpažinėja. Teismo posėdžio metu pas Kaifą, vakar naktį ir šiandien rytą, drauge su Nikodemu, Juozapu Arimatiečiu ir kitais geros širdies žmonėmis užtarė Jėzų ir drauge su jais išėjo iš tarybos. Serafija buvo dar graži, atkili moteris, nors jau turėjo arti penkių dešimčių metų. Iškilmingai Jėzui įžengiant į Jeruzalę Verbų sekmadienį, buvo tarp moterų minioje su mergaite rankose. Tuomet nusiėmė nuo galvos apdangalą ir pagal kitų pavyzdį ištiesė jį kelyje po Išganytojo kojų, norėdama atiduoti Jam pagarbą ir šlovę. Tą pačią skepetą išnešė dabar Viešpačiui nušluostyti nuo dieviškojo veido kančios pėdsakus. Ta skepeta laimėjo savininkei naują iškilmingą Veronikos vardą, o Bažnyčiai brangią relikviją, viešai garbinamą visų tikinčiųjų.

VERKIANČIOS JERUZALĖS DUKTERYS. KETVIRTAS IR PENKTAS JĖZAUS KRITIMAS

Kelias dabar ėjo truputį pakalniui gana tolimų vartų linkui. Tie vartai gana ilgi ir labai stipraus darbo. Pirma įeinama po skliautais, paskui tilteliu ir pro antrus skliautus išeinama anapus mūrų. Vartų priekis atsuktas į pietų vakarus. Kairėje nuo vartų yra *mūras* keleto minučių kelio ilgio į pietus, paskui pasuka gana gerą galą į vakarus, o paskui vėl eina į pietus ir supa Siono kalną. Dešinėn nuo vartų eina

mūras šiaurės kryptimi net ligi kampinių vartų, o nuo čia pasuka į rytus išilgai šiaurinę miesto dalį.

Priešais pat vartus nelygiame išvažinėtame kely buvo didelė pelkė. Nuožmūs budeliai juo arčiau prie vartų, juo smarkiau tempė Jėzų priekin. Susigrūdo daug žmonių. Simonas Kirenietis, norėdamas aplenkti pelkę, kryptelėjo kryžių, o Jėzus nusilpęs ir netekęs pusiausvyros krito ketvirtą kartą po kryžiumi į *ta balą taip stipriai*, kad Simonas vos galėjo išlaikyti kryžių. Skausmingu, prislėgtu, bet aiškiu balsu sušuko Jėzus: „Vargas tau, vargas, Jeruzale, pamilau tave kaip višta glaudžianti viščiukus po savo sparnais, o tu veji mane taip nuožmiai už savo vartų“. Ir didelis liūdesys apėmė Jėzaus širdį, tačiau tuojau ėmė rėkti ir plūsti fariziejai: „Argi negana tam kurstytojui! Dar sako kažkokias kalbas“ ir t.t. Iš naujo pradėjo Jį mušti ir stumdyti; ir nepakėlė, bet stačiai vilkte išvilko Jį iš pelkės. Simonas Kirenietis negalėjo iškėsti to budelių žiaurumo ir piktai sušuko: „Jei nesiliausite taip niekšišškai elgęsi, mesiu kryžių ir nenešiu jo, nors mane ir užmuštumėt“.

Čia už vartų sukama iš viešo kelio siauru šunke-liu į šiaurę Kalvarijos kalno linkui, pats vieškelis kiek toliau šakojasi į *tris kelius*: vienas eina kairėn į pietų vakarus per Gihono slėnį į Betliejų, antras į vakarus Emmaus ir Jopės linkui, trečias sukasi dešinėn į šiaurės vakarus, supa Kalvarijos kalną ir prieina prie kampinių vartų, kuriais einama į Betsūrą. Žiūrint prie vartų, pro kuriuos išvesta Jėzų, kairėn į pietų vakarus, galima matyti Betliejaus vartus. Tie dveji vartai vieni nuo kitų netoli.

Priešais vartus vieškelio vidury, vietoje, kur pasisuka kelias į Kalvarijos kalną, buvo įkastas stulpas su prikalta prie jo lentele, kurioje didelėmis baltomis, tarytum, priklijuotomis raidėmis buvo parašytas mir-

ties sprendimas Išganytojui ir abiem žmogžudžiam. Kiek toliau, kelio krypoje, stovėjo *didėlis būrys verkiančių moterų*, kurios gailestingai skundėsi Jėzui. Tai buvo neturtingos mergaitės ir Jeruzalės moterys su kūdikiais rankose, kurios aplenkė eiseną net ligi čia. Tarp jų taipgi buvo moterų iš Betliejaus ir kitų aplinkinių vietų. Jos buvo atvykusios į šventes ir prisijungė prie Jeruzalės moterų būrio.

Kaip tik toje vietoje Jėzus nusilpo taip, kad ėmė sverdėti ir, tarytum, nualpęs turėjo kristi žemėn. Tačiau Simonas, matydamas tai, skubiai atrėmė kryžių į žemę ir šoko prilaikyti Viešpaties. Jėzus atsirėmė į jį visai ir tuo būdu išsisaugojo nuo kritimo žemėn, tai vadiname *penktuoju Jėzaus kritimu* kryžiaus kelyje. Moterys, matydamos Jėzų taip baisiai išvargusį ir nusilpusį, pradėjo raudoti ir aimanuoti ir vietos papročiu reikšdamos pasigailėjimą tiesė Jam savo skepetas nusišluostyti prakaitą. Tuomet Jėzus kreipėsi į jas rimtai ir tarė: „Jeruzalės dukterys, — tatai galėjo taip pat reikšti, — jūs miesto gyventojos, Jeruzalės dukterys, neverkite manęs, tačiau pačios savęs ir savo vaikų; štai ateis laikas, kada imsite kalbėti: „Palaimintos nevaisingos ir iščios, kurios negimdė, ir krūtys, kurios nepenėjo“. Tuomet šauksite: „Kalnai, užgriūkite mus, kalnų papėdės, pridenkite mus. Jei taip elgiamasi su žaliu medžiu, tai kas gi bus daroma su sausu“. Dar ilgiau kalbėjo su jomis Jėzus, bet jau užmiršau apie ką, atsimenu tiktai tuos žodžius: „Jūsų verksmas nebus be atpildo, nuo šiol vaikščiosite kitais gyvenimo takais“.

Kalbėjo tai Jėzus naudodamasis eisenos sustojimo proga; budelių tarnai, nešę įnagius, skubėjo priekin į Kalvarijos kalną, o paskui juos šimtas Romos kareivių iš Piloto kuopos. Pats Pilotas grįžo su kareivių dalim namo, palydėjęs eiseną iki vartų.

JĖZUS GOLGOTOS KALNE

ŠEŠTAS IR SEPTINTAS KRITIMAS PO KRYŽIUMI.

JĖZUS UŽDAROMAS

Valandėlę pailsėjęs leidosi būrys toliau sunkiu ne-lygiu keliu, esančiu tarp miesto mūrų ir Kalvarijos kalno šiaurės pusėje. Budeliai nežiūrėdami nieko vijo Jėzų į kalną, tempė virvėmis, mušė ir stumdė. Vienoj vietoj kelias eukasi staiga į pietus. Čia krito Jėzus *šeštą kartą* po kryžiaus sunkumu, bet budeliai dar su didesniu neg ligšiol nuožmumu mušdami Jį privertė atsistoti ir vijo be poilsio net į kalną, į žudymo vietą, kur Jėzus beveik be atdūσιο krito drauge su kryžium *žemėn septintą kartą*.

Simonas Kirenietis pats niekinamas ir nuvargęs jautė širdyje begalinį piktumą budeliams, o užuojautą Jėzui, norėjo čia paskutinį kartą padėti Jėzui atsistoti, bet budeliai stumdydami ir plūsdami nuvijo jį atgal į pakalnę, nes nebebuvo jiems reikalingas. Po kurio laiko vėliau mačiau jį tarp Jėzaus mokytinių. Nereikalingus berniūkščius ir padėjėjus taipgi pavarėta šalin. Fariziejai užjojo į kalną vakariniu skardžiu, kur buvo patogesni, vingiuoti takeliai. Nuo kalno matyti miesto namai, glūdį anapus mūrų.

Pati *smerkiamoji aikštė* apvali, maždaug tokio didumo, kaip mūsų parapinės bažnyčios šventorius. Panaši į vidutinio didumo areną, apsupta aplinkui žė-

mių apkasu, perkirstu penkiaais takais. Ta penkių kelių sistema šiame krašte taikoma beveik visose vietose: maudyklėse, krikštijamosiose vietose ir prie Betesdos kūdros. Matyti tai ypatingai visuose tokiuose įrengimuose nuo senesnių laikų ir net naujuosiuose daroma pagal sentėvių dvasią. Daugely miestų matome po penkerius vartus. Kaip daugelis kitų daiktų žadėtojoj žemėj, taip lygiai ir tas, turi gilią pranašišką reikšmę. Šiandien kaip tik išsipildė šita reikšmė, atveriant penkius išganymo kelius penkiomis šventosiomis Jėzaus žaizdomis.

Toj pusėj, iš kurios atvesta Jėzų ir žmogžudžius, yra kalno skardis staigus ir apleistas, o antroj pusėj, vakaruose, kalnas nuolaidus. Arti šimto kareivių sustojo būreliais kalne, o dalis aplink apkasą, supantį aikštę. Keletas iš jų saugojo žmogžudžius, kurių dėl vietos stokos nevesta į aikštę. Kadangi ėjo su pririštomis rankomis prie skersių, tai paguldyta juos aukštininkus, kaip avinus žemiau už kankinamosios aikštės, kur kelias pasisuka į pietus. Aplink apkasą ir ant artimųjų kalnelių susirinko didelė minia, daugiausia iš varguomenės svetimšalių, tarnų, vergų, pagonių ir moterų, tad vien tokių, kurie neturėjo ko saugotis susitepti. Į vakarus Gihono kalne stovėjo triukšminga velykinių svečių stovykla. Daugumas iš jų žiūrėjo iš tolo, o atskiri būreliai smalsumo traukiami ėjo artyn.

Buvo beveik *trys ketvirčiai dvyliktos, kai Jėzus, atvilktas į aikštę, krito po kryžiaus sunkumu* ir Simoną nuvyta šalin. Budeliai, plėšydami virvėmis, prikėlė Jėzų. Sumenkęs, sužeistas, sukruvintas, išblyškęs stovėjo Jėzus kaip bailsi pamėklė. Budeliai tuo tarpu atraišiojo kryžiaus gabalus, sudėjo juos šiaip taip ir vėl pavertė Jėzų žemėn šalia kryžiaus, kalbėdami su pašaipą: „Nagi, Karaliau, turime pritaikinti Tau Tavo sostą!” Jėzus pats noromis atsigulė ant kryžiaus,

ir jei nebūtų taip labai nusilpęs ir būtų galėjęs greičiau tai padaryti, budeliams nebūtų reikėję Jo plėsyti. Tyčiojantis netoli esantiems fariziejams, ištempta Jį ir pažymėta tam tikrose vietose Jo rankų ir kojų ilgumas.

Paskui vėl atplėšė Jį nuo žemės ir surištą nusivedė gal kokius septyniasdešimt žingsnių žemyn į šiaurinę Kalvarijos skardį, kur buvo uoloje iškalta duobė, panaši į rūšį. Ėjau paskui Jėzų tą kelio galą; budeliai pravėrė duobės duris ir negailestingai įstūmė Jį ten. Tiktai antgamtiškos pagalbos dėka, reikia manyti, Jėzus nesusitrenkė kelių arba nenulūžo kojos. Atrodo man, jog mačiau, kaip angelai Jį nuo to saugojo. Kietas akmuo įlinko po Jo keliais ir paliko stebuklingi pėdsakai.

Skubiai pradėjo ruošti budeliai *kryžiovimui*. Aikštės vidury buvo apvali kalvelė, aukštumo, gal būt, per dvi pėdas, į kurią buvo keletas laiptų. Ji sudarė aukščiausią Kalvarijos kalno vietą. Toje kalvelėje pradėjo kasti kryžiams duobes, atmatavę pirma jų storumą prie kamieno, žmogžudžių kryžius tuojau įstatė į žemę dešinėj ir kairėj pusėj; iš tikrųjų tai buvo tiktai vien stiebai, nes skersiai naudota dar kaip basliai, prie kurių buvo pririštos žmogžudžių rankos. Skersius kalta vėliau, prieš nukryžiuojant, prie viršutinio kryžiaus stiebo galo. Žmogžudžių kryžiai buvo žemesni ir bjaur-esni, negu Jėzaus. Viršuj buvo kreivai nukirsti.

Jėzaus kryžių budeliai padėjo ant žemės taip, kad vėliau būtų galima jį patogiai pakelti ir įleisti į paruoštą duobę. Į svarbiausią stiebą įleido iš dešinės ir kairės pusės skersius, pritvirtino juos iš apačios, prikalė trinką atremti kojoms, padarė skyles vinims ir užrašo lentelei, pagaliau ilgajame stiebe padarė įkertas erškėčių vainikui ir kabančiojo pečiams. Pastaroji įkarta buvo daroma tam, kad kūnas labiau remtųsi,

bet nekabotų, nes tuo būdu Jėzus turėjo kentėti didesnes kančias ir nebuvo pavojaus perplyšti rankoms. Užpakaly anapus kalvelės įbesta du basliai ir sujungta juos viršų su kryžiaus skersiu. Ant šito prietaiso turėjo vynioti virves keliant Jėzaus kryžių aukštyn, žodžiu sakant, paskubomis pasiruošta visam kam, kad paskui iš karto galėtų vykdyti sprendimą.

MARIJA IR ŠVENTOS MOTERYS EINA Į GOLGOTA

Po be galo skausmingo susitikimo prie Kaifo namų su savo dieviškuoju Sūnumi, nešančiu kryžių, sopulingoji Motina nuėjo į Lozorius namus prie kampinių vartų vedama Jono, Joanos Chusos, Zuzanos ir Salomės. Čia susitiko Magdaleną ir Mortą tarp kitų šventų moterų, ašarojančių ir aimanuojančių. Buvo čia ir keletas vaikų. Ilgai nedelsdamos išėjo visos drauge — o jų buvo septyniolika — iš naujo vaikščioti kryžiaus keliu.

Nesirūpindamos minios pasityčiojimais, žengė rimtos, susikaupusios; pati sopulinga jų išvaizda kėlė pagarbą. Pirmiausia nuvyko į forumą ir čia pabučiavo vietą, kurioje Jėzus pasiėmė ant pečių kryžių. Iš čia toliau *visu kryžiaus keliu*, atiduodamos pagarbą vietoms, pašvęstoms Jėzaus kančia. Švenčiausioji Mergeklė pažino visas pėdas, įmintas Jėzaus, skaičiavo Jo žingsnius, rodė moterims kiekvieną pašvęstą vietą. Ji nurodydavo kur sustoti ir kur eiti toliau, ir kiekviena smulkmena giliai įstrigo į sopulingą jos sielą.

Taip tat pirma *nuoširdi Bažnyčios pamalda buvo skausmo kalavijų užrašyta mylinčioje motiniškoje Marijos širdyje*, kaip išpranašavo Simeonas. Ji įkvėpė tas pamaldas užjaučiančiai jai aplinkai, ir tuo būdu perėjo jos į mūsų Bažnyčią. Tai šventa dovana, Dievo perteikta motinos širdžiai, o per ją einanti iš širdies

į jos vaikų širdis: taip nekintamai laikosi mūsų Bažnyčios tradicija, o jeigu tatai matoma savo akimis, tai tokia dovana atrodo dar vertingesnė ir šventesnė. Žydai nuo senų senovės visuomet didžiai gerbdavo visas vietas, buvusias šventų ir artimų širdžiai įvykių liudininkais, neužmiršdavo nė vietos pašvęstos žymiais atsitikimais, statydavo akmeninius paminklus, keliavdavo į tas vietas ir meldavosi, todėl ir pirmieji krikščionys, kilę iš žydų, neužmiršo, kuriuo keliavo Jėzus, nešdamas kryžių. Taip kilo šventas „*kryžiaus kelias*“, ne kaip vėlesnis prasimanymas, bet iš prigimtųjų žmonių, įkvėpus tai Apvaizdos valiai į savo tautos širdį. Kilo tai iš jautriausios motiniškos meilės, tarytum po Jėzaus kojų, kuris pirmasis jį atliko.

Priejusios prie Veronikos namų, įėjo moterys į vidų, nes kaip tik tuo tarpu Pilotas grįžo nuo vartų su rateliais ir dviem šimtais pėsčių kareivių. Čia parodė Veronika joms stebuklingą skepetą su atsispaudusiu Jėzaus veidu, tad vėl pradėjo gailiai verkti, mąstydamos apie Jėzaus kančias, drauge garbindamos Jėzaus gailingumą, kurį parodė ištikimai savo bičiulei. Pasiėmė čia ašotėlį su vynu, kuriuo nebuvo leista Veronikai pagirdyti Jėzų, ir pasiėmusios drauge Veroniką nuėjo toliau už miesto į Golgotą. Pakeliui prisijungė prie jų pamaldūs žydai; kai kuriuos praeivius lig šiol atversdavo pats tų šventų moterų pamatymas. Taip didėjo kas kart būrys, traukiąs pamaldžiai nusiteikęs gatvėmis, net buvo didesnis už būrį, lydintį Jėzų, jeigu neskaitysime minios žioplių, kuriuos traukė paskui Jėzų smalsumas.

Neapsakomas sielvartas kankino nuliūdusiąją Jėzaus Motiną tame kryžiaus kelyje, žengiant Kalvarijos linkui ir pamačius pražūtį aikštę. Marijos siela jautė viską, net visas Jėzaus kančias. Magdalena visiškai pakrikusi ėjo svyruodama, tarytum, perverta skausmo

ir mėtoma iš kančios į kančią, tai tylėjo kaip uola, tai dežavo garsiai, tai žengė kaip negyva statula, tai laužė sielvartaudama rankas ir besiskųsdama staiga pagaudavo pranašauti grasinimus. Nuolat turėjo ją remti, saugoti, raminti ir slėpti nuo smalsių svetimųjų žvilgsnių.

Moterysėjo į Kalvariją iš vakarų nuolaidesnės pusės ir čia pasidalinusios trimis grupėmis atsistojo trijose įvairiose vietose. Tuoje prie apkaso, supančio žudymo aikštę, atsistojo *Marija*, jos seserėčia Marija Kleofa, Salome ir Jonas, toliau per tam tikrą tarpą stovėjo prie Magdalenos negalinčios nurimti Morta, Helio Marija, Veronika, Joana Chusa, Zuzana ir Morkaus Marija; užpakalyje stovėjo septynios kitos moterys. Tarpuose, skiriančiuose moterų būrius, stovėjo pamaldūs žmonės, kurie atėjo kartu su jomis. Tie pranešdavo joms įvairias pastebimas smulkmenas. Raiti fariziejai stovėjo būreliais aplink apkasą įvairiose vietose, penkis takus į aikštę saugojo Romos kareiviai.

Koks skausmingas vaizdas pasirodė prieš Marijos akis: štai turėjo prieš save kankiniškos Jėzaus mirties aikštę, kalvelę, ant kurios turėjo stotis kryžius, štai gulėjo tas baidus kryžius ant žemės, buvo matyti plaktukai, virvės ir didelės vinys, o tarp tų įnagių sukosi budeliai, kaip apsvaigę, plūsdami ir keikdami jos Sūnų. Kryžiai žmogžudžiams dar be skersių jau buvo įkasti į žemę, buvo matyti įkalti eilėmis spyriai, kuriais galėtų pasiekti viršų. Tatai, kad Jėzaus nebuvo čia, dar labiau didino Jo Motinos skausmą: žinojo, kad dar gyvas, tad taip baidiai karštai troško Jį matyti, jog drebėjo visu kūnu. Ir turėjo veikiai Jį pamatyti neapsakomai išvargintą ir nukankintą.

Lig dešimtos valandos ryto, t. y. lig paskelbiant sprendimą, valandomis krito ledai. Vedant Jėzų į Kalvariją, dangus buvo giedras ir švietė saulė, dabar apie

dvyliką pasirodė danguje priešais saulę raudona juosta.

JĖZŲ IŠVELKA KRYŽIUOTI IR GIRDO ACTU

Jėzus uždarytas *duobėje* meldėsi be atlydos, prašė Dangiškąjį Tėvą suteikti Jam jėgų tolimesnėms kankioms ir dar kartą aukojo save Dievui už priešų nuodėmes. Baigę ruoštis atėjo pas Jį keturi budeliai, ištraukė iš duobės ir nuvijo paskutiniu kankinišku takeliu, mušdami ir tyčiodamiesi, o žiūrinti į tai minia neatsiliko nuo budelių; kareiviai, palaikantieji tvarką, buvo šalti ir rimti, laukusieji aikštėj budeliai pagavo Jį dabar su didžiausia neapykanta.

Šventosios moterys papirko vieną žmogų, kad tas nuneštų vyno, kuriuo Jėzus galėtų pasistiprinti, tačiau budeliai vyno Jam nedavė, tiktai patys vėliau jį išgėrė. Be ko kito, jie turėjo taipgi du bronziniu indu: viename jų buvo actas su tulžimi, o kitame turėjo būti neva vynas, o iš tikrųjų buvo acto rūgštis, sumaišyta su metėlėmis ir mira. To pastarojo gėrimo davė atsigerti surištam Jėzui, prikišo Jam taurę prie lūpų, Jėzus truputį pamėgino, bet nenorėjo gerti. Viso *budelių* čia buvo *aštuoniolika*, būtent, šeši plakėjai, keturi, kurie vedė Jėzų, du, kurie laikė virvėmis kryžiaus galą ir keturi budeliai kryžiuotojai. Vieni triūsė aplink Jėzų, kiti prie žmogžudžių sukosi ir protarpiais girsnojo, jų galvos buvo pasišiaušusiais plaukais, jų išvaizdos šlykščios, nešvarios, darė gyvuliškumo ir didžiausio niekšiškumo įspūdį. Tie nedorėliai buvo pasiryžę ką nori daryti kiekvienam, romėnams ir žydams, kad tiktai jiems už tai mokėtų.

Žiūrint į visa tai, apėmė mane didžiausias išgastis ir dėl to, jog mačiau kitiems nematomus baisius velnių pavidalus, vaizduojančius tų nedorėlių nusižengi-

mus ir nuodėmes. Jie sukosi tarp tų nuožmių žmonių, atrodė, jog jiems padeda ir paduoda kas reikia. Toliau mačiau daugybę rupūžių, žalčių, slibinų su baisiais nagais ir nuodingų gyvačių. Tos bjaurybės skerbėsi žmonėms į bumą, siurbėsi į krūtines arba raitėsi ant pečių. Buvo paaiškinta, jog tie šlykštūs šliužai vaizdavo piktas nuodėmingas mintis arba prakeikimo ir pasityčiojimo žodžius. Ties Jėzumi mačiau dažnai kryžiovimo metu verkiančius angelus arba šviesos skritulius, kuriuose įstebėjau mažus veidelius. Tokie angelų pavidalai vaizduoja užuojautą ir rūpestį pasirodydavo taipgi ties Švenčiausia Mergele ir kitais čia esančiais Jėzaus bičiuliais, stiprindami juos ir ramindami.

Atvestą Jėzų pagavo budeliai ir pradėjo negailestingai plėsti nuo Jo drabužius. Nuplėšė dengiančią Jį skraistę, nurišo diržą, į kurią įsirišę virves tempė Jį, nutraukė nuo Jo per galvą viršutinį vilnonį baltą rūbą su skėlimu ant krūtinės, užsegamą dirželiais, nuėmė taipgi ilgą, siaurą skepetą nuo kaklo, pagaliau ėmė vilkti rudą, nesiūtą rūbą, kuri buvo išaudusi Jėzui Švenčiausioji Jo Motina, tačiau trukdė jiems dabar erškėčių vainikas, tad nuplėšė jį Jėzui nuo galvos, atnaujindami Jam žaizdas ir nutraukė Jam rūbą per sukrūvintą, sužeistą galvą plūsdami ir tyčiodamiesi.

Ir stovėjo drebedamas žmogaus Sūnus, aptekęs krauju, mėlynėmis, gumbais, uždžiūvusiomis ir atviromis žaizdomis, beturėjo ant savęs tiktai trumpus škaplierius, dengiančius krūtinę ir pečius, taip pat juostą per strėnas. Škaplieriai storos vilnos buvo prilipę prie uždžiūvusių žaizdų ir skausmingai įsipjovę į naują gilią žaizdą, kuri pasidarė ant pečių spaudžiant kryžiui. Be galo jos skaudėjo Jėzui. Budeliai tačiau be jokio pasigailėjimo nuplėšė ir tą škaplierių. Koks baisus tai buvo reginys: visas kūnas baisiai sudraskytas ir papūtęs, pečiai ir mentės sudraskytos iki kaulų, vilnų

gabalai nuo škaplieriaus buvo prilipę žaizdų pakraščiais ir prie apdžiūvusio kraujo ant krūtinės.

Pagaliau nuplėšę budeliai drabužių likučius — juostą nuo strėnų. Saldžiausias mūsų Jėzus, neapsakomai iškankintas Išganytojas, pasilenkė, bent taip norėdamas pridengti savo nuogybę. Nusilpęs drebėjo ir galėjo bergibt parvirsti, tačiau budeliai pasodino Jį ant atvilkto akmens ir vėl uždėjo Jam erškėčių vainiką ant galvos. Paskui padavė Jam gerti antrą indą su tulžimi ir actu, o Jėzus tylėdamas pasuko tikrai galvą ir nepriėmė gėrimo.

Kai paskui budeliai pagriebė Jėzų už rankų ir ėmė tempti Jį prie kryžiaus, buvo girdėti garsus ir piktas murmėjimas ir skausmingas dejavimas tarp Jėzaus bičiulių. Viręs jų širdyse skausmas prasiveržė visa jėga: Švenčiausioji Motina visa paskendo karštoje maldoje, turėjo norą nusiimti savo uždangą ir paduoti Jėzui prisidengti; tuo tarpu Dievas, tarytum, stebuklingai išklausė jos malda: tarp budelių šoko kažkoks uždusęs žmogus, kuris atbėgo net nuo vartų, ir prasišverbęs staiga pro minią, padavė Jėzui skepetą, o Tas priėmė jį dėkodamas ir apsijuosė ja.

Tas Dievo pasiųstas Išganytojo geradaris, karštai maldaujant Švenčiausiai Mergelei, savo išvaizda ir elgesiu, tarytum, sakyte įsakė. Nekalbėjo nė su kuo ir pasišalino lygiai taip greitai, kaip ir atėjo, tiktai pasitraukdamas pagrasė budeliams kumštimi ir tarė įsakomai: „Žiūrėkite, kad kartais nenuplėstumėt skepetos tam vargšui“. Tas žmogus buvo Jonadabas, kilęs iš Betliejaus apylinkės, švento Juozapo brolio sūnus; tam broliui po Kristaus užgimimo Juozapas užstatė palikusių nebereikalingą asilą. Jonadabas nebuvo Jėzaus išpažinėjas ir taip pat šiandien laikėsi atstu nuo Jo, tiktai klausėsi visur, kas darėsi su Jėzumi. Jau tuomet, kai išgirdo, jog Jėzų apnuogintą plaka, didžiai sugilo

jam širdį, dabar, kai artinosi kryžiovimo metas, buvo kaip tik šventovėje ir staiga apėmė jį nepaprastas išgąstis: tuo metu, kai Švenčiausioji Dievo Motina karštai meldėsi į Dievą, Jonadabas, tarytum spiriamas kažkokios neatremiamos jėgos, išbėgo iš šventovės ir nubėgo į Kalvarijos kalną. Jo sieloje glūdėjo mintis apie begėdišką pasielgimą Chamo, kuris išjuokė savo tėvą, pasigėrusį nuo vyno, tad nenorėjo būti į jį panašus, ir kaip antrasis Semas, ryžosi pridengti Švenčiausią savo Išganytoją. Nuostabiu sutapimu ir Apvaizdos surėdymu tie, kurie kryžiuo Jėzų, buvo kaip tik iš Chamo giminės. Jonadabo darbas buvo pranašavimo įvykdytas ir nepaliko be atpildo. Jėzus pridengtas Jonadabo noromis žengė į naujo vyno spaustuvus, vyno, kuris turėjo būti išlietas atperkant pasaulį.

KRISTAUS KRYŽIAVIMAS

JĖZUS PRIKALAMAS PRIE KRYŽIAUS

Atvestas prie kryžiaus Jėzus pats atsisėdo ant jo. Budeliai pastūmėjo Jį staiga į užpakalį, kad atsigultų, pagriebė dešinę Jo ranką, pamatavo delną prie skylės, išgręžtos dešiniajam kryžiaus skersy, ir pririšo ranką virvėmis. Tuomet vienas atsiklaupė ant šventos Jėzaus krūtinės prilaikydamas susitraukiančią ranką, o ant-ras, pridėjęs prie delno storą aštriai nubrūžintu galu vinį, pradėjo smarkiai mušti į vinies galvą geležiniu plaktuku. Saldus, palūžęs skausmo klyksmas prasiveržė iš Viešpaties krūtinės, kraujas ištryško aplink ir aptaškė budelių rankas. Delno gyslos sutruko, o tri-kampė vinis įtraukė jas su savim į siaurą išgręžtą skylę. Skaičiavau plaktuko dūžius, bet baisiai susi-jaudinusi būdama užmiršau kiek jų buvo. Švenčiausio-ji mergelė tyliai dejavo, Magdalena beveik ėjo iš proto.

Grąžtai buvo visi geležiniai ir panašūs į spausdin-tą raidę T, taip pat *plaktukai* drauge su kotais buvo vieno geležies gabalo, labai panašūs į medinius plaktu-kus, kuriais naudojasi staliai kaldami kalną.

Vinys buvo tokio ilgumo, kad, paimtos į saują, iš vienos ir kitos pusės kyšojo beveik per colį, galva buvo apvali, maždaug prūsų talerio didumo; vinys buvo tri-kampės, prie viršaus tokio storumo, kaip didysis pirš-tas, apačioje — kaip mažasis, o pats galas aštriai nu-

brūžintas. Įmušta vinis perėjo kiaurai per visą medį ir kyšojo dar kitoje pusėje.

Prikalus dešiniąją ranką imtasi budelių kalti *kairiąją*, kuri jau buvo pririšta prie kryžiaus skersių. Dabar jie pamatė, kad ranka beveik per du coliu nesiekia skylės, kuri buvo išgręžta viniai. Tad atrišo ranką nuo medžio, pririšo virves prie rankos ir atsiremdami kojomis į kryžių tempė iš visų jėgų, kol ranka išsitempė lig reikalingos vietos. Tiktai tuomet, myniodami Jėzui krūtinę ir pečius, vėl stipriai pririšo ranką prie skersio ir įmušė antrą vinį į kairiosios rankos delną. Vėl kraujas tryško aplinkui ir vėl buvo girdėti saldus, kilnus Jėzaus dejavimas, nustelbtas sunkaus plaktuko smūgio. Abi rankos, įtemptos taip baisiai, išsinarstė iš sąnarių, pečiomentės įkrito į kūną, per alkūnes atsikišo pertrauktų kaulų galai. Abi rankos buvo dabar taip išskėstos, jog nedengė savim kryžiaus skersių; tarp kryžiaus skersių ir Jėzaus rankų paliko tarpas.

Švenčiausioji Mergelė drauge su Jėzumi jautė tą baisią kančią. Ji išblyško kaip lavonas, tylūs dejavimai veržėsi pro jos lūpas. Fariziejai tai matydami, ėmė tyčiotis iš jos ir nepadoriais žodžiais ją plūsti. Tad nuvesta ją kiek toliau nuo pylimo prie kito šventų moterų būrelio. Magdalena kaip pamišusi iš skausmo draskė nagais savo veidą, todėl jos skruostai buvo kruvini ir akys pasruvusios krauju.

Prie kryžiaus, maždaug per trečdalį viso aukštumo nuo apačios buvo prikalta didelė vinimi atsikišusi trinkelė, prie kurios turėjo prikalti Jėzaus kojas, kad Išganytojas tuo būdu labiau stovėtų negu kabotų. Šiaip būtų susidraskiusios rankos, o ir kojų nebūtų buvę galima prikalti, nesutrupinus kaulų. Toje trinkelėje buvo išgręžta skylė, o pačiam kryžiaus kamienne buvo išskaptuotos duobutės kulnims; apskritai sakant, buvo keletas tokių duobučių išilgai kryžiaus, kad Nu-

kryžiuotasis galėtų ilgiau kaboti. Stengtasi tuo būdu sumažinti svirimą žemyn, kad nesudriktų rankos ir kūnas nenukristų žemėn.

Taip didžiai ištempus į abi puses rankas susitraukė visas Švenčiausias Išganytojo kūnas, keliai pakilo aukšty. Pagavo budeliai kojas, užnėrė virvę ir ėmė traukti žemyn, bet ženklai tyčiomis buvo padaryti per toli, tad dar geras tarpas buvo tarp kojų ir prikalotos prie kryžiaus trinkelės. Nauji keiksmai paplūpo iš budelių lūpų. Kai kurie patarė išgręžti kitas skylės skersiuose, nes pastumti trinkelę būtų buvę daug darbo; tačiau kiti tarė su pragarišku pasityčiojimu: „Nenori pats išsitiesti, tai mes padėsime“. Pririšo Jėzaus krūtinę ir pečius, kad rankos neplyštų per vinis, paskui pririšo virvę prie dešinėsios kojos ir nežiūrėdami to, kad daro Jėzui baisią kančią, visa jėga ištempė ją žemyn lig trinkelės ir pririšo tuo tarpu stipriai virvėmis. Kūnas tempėsi taip baisiai, kad buvo girdėti traškant kaulai krūtinėje; atrodė, kad spraginėja ir įra šonkauliai ir kad visas liemuo drimba žemyn. Negalima net įsivaizduoti, kokia tai buvo baisi kančia. To nepakenčiamo skausmo suimtas garsiai sudejavo Jėzus: „O Dieve, o Dieve!“

Tuo pačiu būdu ištempė ir *kairiąją* koją, uždėjo ją ant dešinėsios ir vėl stipriai pririšo virvėmis. Bet nepatogu buvo jiems kalti iš karto vinį per abi kojas, nes kairiajai nebuvo į ką atsiremti. Todėl pirmiausia prakiurino per narį kairiąją koją, vinimi su plokščia galva, plonesne negu rankos vinis; ji atrodė kaip ylinis gražtelis. Tiktai tuomet pasiėmė ilgą baisią vinį ir stipriai įmušė ją pro žaizdą kairiojo kojoje ir per dešiniąją koją į skylę išgręžtą trinkoj, o per ją net į kryžiaus kamieną. Vinis skverbdamasi plėšė raumenis ir gyslas, laužė kojų kaulus. Stovėdama šalia mačiau, kaip *vinis* perėjo kiaurai per abi kojas.

Ko jų kalimas Jėzui buvo didžiausia kančia, ypač dėl baisaus kūno ištempimo. Suskaičiau trisdešimt šešis smūgius plaktuku petraukiamus saldziau, skaidriu, bet kilniu kenčiančio Išganytojo dejavimu.

Švenčiausioji Mergelė vėl priėjo arčiau prie žudymo aikštės norėdama pamatyti, kas darosi. Matydama, kaip budeliai drasko Jėzų norėdami prikalti Jam kojas, girdėdama lūžtant kaulus ir skausmingai dejuojant savo Sūnų beveik merdėjo, taip didžiai atjautė begalines Jo kančias. Fariziejai pamatę ją vėl pradėjo tyčiotis prieš ją, todėl šventosios moterys apsupusios ją vėl nusivedė kiek toliau į užpakalį. Kalant Jėzų ir vėliau keliant kryžių buvo retkarčiais girdėti pasigailėjimo ir užuojautos šauksmų, ypač tarp moterų: „O, kad juos žemė prarytų, tuos žmogžudžius! Nusipelnė jie, kad ugnis nukristų iš dangaus ir sudegintų juos!” Vienintelis atsakymas į tuos užuojautos ir meilės pareiškimus buvo budelių pašaipos ir patyčios.

Skausmingai dejuodamas nuolat meldėsi Jėzus ir kartojo atskirus psalmių ir pranašų posmus, kurie nusakyti Sename Įstatyme dabar išsipildė per Jį. Taip darė Jėzus viso savo kartaus kryžiaus kelio metu ir prie kryžiaus net lig mirties; *meldėsi* ir kartojo pranašystes išsipildančias per Jį. Girdėjau jas ir net drauge kalbėjau su Jėzum. Vėliau, kai kartais kalbėdavau psalmes, atsimindavau retkarčiais tą arba kitą posmą, bet dabar taip esu prislėgta tos baisios dieviško mano Mylimojo kančios, jog nepataikčiau jų drauge surinkti ir pakartoti. Mačiau, kaip tų baisių kančių metu pasirodydavo ties Jėzum verkiantieji angelai.

Pradėjus kryžiuoti, romėnų sargybos viršininkas tuoj įsakė prikalti kryžiaus viršuje sudarytąjį Piloto užrašą. Niršo dėl to fariziejai, ypatingai, kad romėnai juokavo tuo pavadinimu: „Žydų karalius”. Tad lie-

pė tuoju išimti matą naujam užrašui ir skubiai joti į miestą dar kartą paprašyti Pilotą pakeisti tą užrašą.

Tuo tarpu kiti budeliai kasė duobę, į kurią ketino statyti kryžių. O tai buvo labai sunku, nes žemė buvo kieta ir duobė nesidavė praplatinama. Keletas budelių pasivaišino šakneliniu vynu, kurį šventosios moterys buvo atnešusios Jėzui. Tačiau liūdni buvo jiems to gėrimo vaisiai. Visiškai apsvaigę pajuto viduriuose neapšakomą deginimą ir skausmą, keliantį, beveik pašėlimą. Pradėjo plūsti Jėzų, kad Jis pakerėjęs juos, ir be galo siuto, kad Jis toks kantrus. Kas valandėlę bėgo nuo kalno, pirkosi iš stovinčiųjų ten su asilėmis sodiečių pieno ir gerė jį, norėdami užgesyti vidaus ugnį; bet tatau jiems nepadėjo.

Pagal saulės padėjimą horizonte buvo *penkiolika minučių pirmos, kai kryžiuota Jėzų*. Lygiai tuo metu, kai kelta kryžius, buvo girdėti iš šventovės būgno garsas ženklui, kad paskersta Velykų avinėlis.

PAKĖLIMAS IR PASTATYMAS KRYŽIAUS

Prikalę mūsų Viešpatį ir Išganytoją budeliai virvėmis pririštomis užpakaly prie baslių patraukė viršutinę kryžiaus dalį į kiek aukštesnę vietą, permetė virves į kitą vidurinės kalvelės pusę, uždėjo ant stovinčio ten ožio ir tuoj pradėjo traukti kryžių aukštyn. Kiti tuo tarpu kabliais rito kryžiaus kamieną, kad jo galas stačiai pataikytų į iškastąją duobę. Kėlė kryžių atsargiai ir ilgai, kol jis įgavo beveik statmenišką padėjimą ir *pagaliau visu sunkumu krito į duobę taip*, jog sudrebėjo nuo viršaus iki apačios. Skausmingas dejavimas išsiveržė iš Jėzaus krūtinės. Ištemptas kūnas dribo žemyn, žaizdos prasiplėšė, kraujas ėmė gausiai tekėti, kaulai narstydamiesi iš sąnarių braškėjo į vienas kitą. Budeliai purtė dar kryžių, norėdami tvirčiau

pastatyti, paskui ramstydami kamieną įkalė aplinkui į duobę penkis pleištus, vieną iš priekio, vieną iš kairės ir vieną iš dešinės pusės ir du iš užpakalio, nes kryžius buvo truputį apvalinas.

Nuostabus siaubas apėmė visus, pamačius tą kryžių palengva, bet majestotiškai kylant tyčiojantis budeliams, fariziejams ir stovinčiai miniai, kuri tik dabar galėjo pamatyti Jėzų. Klegesyje buvo galima išskirti pamaldžius ir gailestingus balsus. Gryniausio žemės balsai skausmingiausias Jo *Motinos* balsas, *šventųjų moterų*, *mylimiausio apaštalo* ir visų skaisčios širdies žmonių balsai sveikino jaudinamu, skausmingu balsu įkūnytą amžinąją Žodį, pakeltą prie kryžiaus. Mylinčiųjų Jį rankos buvo ištiesios su šventu išgąsčiu į Jį, tarytum, būtų norėjusios skubėti Jam padėti. O Švenčiausias iš šventųjų, visų sielų Mylimasis, gyvas prikaltas prie kryžiaus kilo aukštin laikomas atkaklių ir dūkstančių nusidėjėlių. Kai kryžius garsiai stuktelėjęs įsileido į duobę ir atsistojo stačias, staiga stoji gili tylą. Visus apėmė kažkoks naujas lig šiol nežinomas jausmas. Visos *pragaras su išgąsčiu pajuto tą krintančio kryžiaus stuktelėjimą* ir dar kartą keiksmiais ir pasityčiojimais puolė Jėzų per savo tarpininkus, tai yra budelius. Užtat vargšės sielos priešpragaryje buvo apimtos išgąstingo, bet džiaugsmingo laukimo. Klausėsi to atgarsio su pilna ilgesio viltimi, ir joms buvo tat ateinančio Laimėtojo beldimasis į atpirkimo vartus. *Pirmą kartą stoji šventas kryžius žemės vidury, kaip antras gyvybės medis rojuje*, o iš keturių Jėzaus žaizdų tekėjo žemėn keturios šventos srovės, kurių tikslas nuplauti jai mestą prakeikimą ir padaryti ją vaisingą Jėzui, naujam Adomui, kaip naują rojų.

Bendros tylos metu, kuri stoji pastačius kryžių, staiga pasigirdo iš šventovės dūdų ir trimitų gar-

sai. Iškilmingai skelbdamas, lyg nujausdamas, kad prasidėjo pavaizduojamojo Velykų avinėlio skerdimas, tas garsas pašaipišką ir širdį veriantį riksmą, kuris kilo čia dėl tikro paskersti atiduoto Dievo Avinėlio. Ne viena sukiėtėjusi širdis susijaudino atsiminusi dabar Jono Krikštytojo žodžius: „Štai Dievo Avinėlis, kuris prisiėmė pasaulio nuodėmes”.

Vieta, kurioj stovėjo kryžius, buvo per dvi pėdas aukščiau ir nuo jos įkypaiėjo takelis. Kai kryžiaus apačia stovėjo ties duobe, Jėzaus kojos buvo per žmogaus augumą nuo žemės, o dabar nuleidus kryžių į duobę galėjo Jo išpažinėjai patogiai apsikabinti ir bučiuoti šventas Jo kojas. Kabėdamas prie kryžiaus Jėzus buvo nukreiptas veidu į šiaurės vakarus.

ŽMOGŽUDŽIU KRYŽIAVIMAS

Kryžiuojant Jėzų *žmogžudžiai* gulėjo kelyje esančiam rytų Kalvarijos šlaite; jie buvo prišti prie kryžių skersių ir ypatinga sargyba juos saugojo. Jaunesnysis iš jų nebuvo toks piktas; bet užtat vyresnysis, arba vadinamasis kairysis žmogžudys, buvo didelis nusizengėlis, jis tatai nuvedė ir savo bičiulį į pikta kelią ir visur jam vadovavo. Abu sugauta juos kaip įtariamus užmušus vieną žydę, keliaujančią su vaikais iš Jeruzalės į Joppę. Sugauta juos tos apylinkės pilyje, kur kartais gyvendavo Pilotas kariškų pratimų metu. Čia jie sustojo pailsėti kaip turtingi keleiviai pirkliai. Po ilgo tardymo pagaliau įrodyta jų kaltė ir pasmerkta juos mirti. Mažesnės smulkmenos iškrito iš atminties. Paprastai jie vadinami *Dizmas* ir *Gezmas*. Užmiršau tikruosius jų vardus, tad ir vadinsiu gerąjį Dizmu, o piktąjį Gezmu.

Abu priklausė anai žmogžudžių gaujai, kuri dar prieš trisdešimt metų slankiojo Egipto pasienyje ir

kuri vaišingai priėmė ir nakvino šventąjį Šeimą, bėgančią su Kūdikieliu Jėzum į Egiptą. Dizmas tuokart dar nedidelis berniukas buvo raupsuotas; jo motina Marijos patariama apiplovė jį vandeniu, kuriame maudė Jėzų, ir viena akimirka raupsai išnyko. Tas paveikslinis apvalymas buvo atlyginimo ženklas už gailėstiną šventosios Šeimos priėmimą ir globą, kurią rodė šventajai šeimai Dizmo motina gindama nuo kitų gaujos narių. Dabar tas paveikslas įvyko ir kryžiuojant Jėzų, nes Jėzus turėjo nuplauti Dizmo sielą savo krauju. Dizmas nebuvo toks nedoras, jis buvo, tikriau sakant, apleistas. Nepažinojo Jėzaus, tačiau sujaudino jį dangiškas kantrumas, su kuriuo Išganytojas kentė visas kančias. Dabar gulėdamas čia ir laukdamas mirties svarbiausia apie Jėzų kalbėjo su Gezmu. „Baisiai nežmoniškai elgiasi tie žmonės su Galilėjiečiu. Matyt, kad įvesdamas savo naują teisę daugiau nusikalto, negu mes savo darbais. Bet vis dėlto jo kantrumas nepaprastas ir, matyt, jog turi galios visiems žmonėms“. „Kokią ten gali turėti galią — atsiliepė su panieka Gezmas. — Jeigu iš tikrųjų toks galingas būtų kaip kalba, tai galėtų juk padėti mums visiems“. Jų kalbą pertraukė budeliai, kurie Jėzaus kryžių keliant atbėgo šaukdami: „Dabar jūsų eilė!“ Atrišo jiems rankas nuo kryžiaus skersių ir skubiai nuvarė į baudžiamąją aikštę, nes jau dangus pradėjo niauktis ir kažkoks nerimas apėmė visą gamtą, tarytum, būtų artinusisi baisiausia audra.

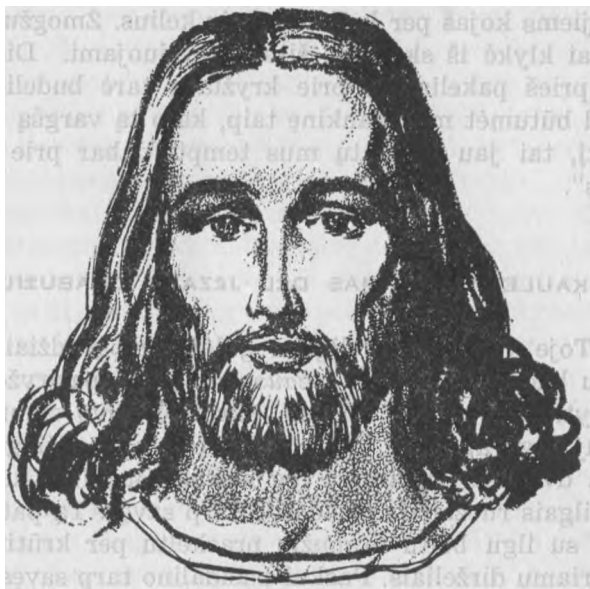
Atvedę žmogžudžius prie kryžiaus davė jiems atsigerti acto su myra ir nuplėšė nuo jų drabužius. Budeliai užlipo laiptais ant kryžiaus, išspraudė skersius padarytose pačiam viršuj įkarpose ir prikėlė juos vinimis. Ant dviejų kopėčių, pristatytų iš abiejų šalių prie kiekvieno kryžiaus, atsistojo po du budeliu, žmogžudžius pririšo virvėmis už rankų, permetė virves per

kryžiaus skersį ir ėmė tempti juos aukštyn, nesigailėdami jiems smūgių. O jie, remdamiesi kojomis į įkalтус kryžiaus kelme spyrius, kilo aukštyn. Sukto luobo virvės jau buvo paruoštos ir užrištos keliose vietose prie kryžiaus. Susuko stipriai jiems į užpakalį rankas už kryžiaus skersio; tuomet budeliai dviejose vietose per rankos riešą ir alkūnę uždėjo virves ir įkišę į kilpą pagalį ėmė sukti taip stipriai, kad iš pratrinto kūno ėmė trykšti kraujas ir lūžti kaulai. Tuo būdu pririšo jiems kojas per kulkštenus ir kelius, žmogžudžiai baisiai klykė iš skausmo šitaip kryžiuojami. Dizmas dar prieš pakeliamas prie kryžiaus tarė budeliams: „Kad būtumėt mus kankinę taip, kaip tą vargšą Galilėjietį, tai jau nereiktų mus tempti dabar prie kryžiaus”.

KAULELIŲ METIMAS DĖL JĖZAUS DRABUŽIŲ

Toje vietoje, kur ligšiol gulėjo žmogžudžiai, tuo tarpu budeliai susidėjo *Jėzaus drabužius*, pasiryžę pasidalyti tarp savęs. Klotinė skraistė buvo siauresnė viršuj negu apačioje, o per krūtinę buvo medžiaga susiūta dvilinka, sudaranti lyg kišenę. Budeliai suplėšė ją išilgais ruožais ir pasidalijo tarp savęs. Tą patį padarė su ilgu baltu drabužiu praskeltu per krūtinę ir suveriamu dirželiais. Paskui pasidalino tarp savęs šerpę, diržą, škaplierių ir perjuostę gausiai primirkusią Viešpaties kraujo. Tiktai *rudą rūbą* austą iš vieno gabalo gailėjosi plėšyti ir pradėjo dėl jo ginčytis. Suplėšytas gabalais nebebūtų niekam tikęs, todėl nusprendė burtais nulemti, kam turi tekti. Tam panaudojo prirašytą skaitmenų lentelę ir ženklintus daržinio žirnio didumo akmenėlius. Akmenėlius mėtė ant lentelės, bet nuo ko parėjo čia sprendimas, nežinau. Tuoju atbė-

go Nikodemo ir Juozapo Arimatiečio įkalbėtų žmonių pasiuntinys, kuris sušuko: „Ten apačioj yra pirkliai, jie noromis nupirks Jėzaus rūbą“. Budeliai susirinko visus rūbus, nubėgo apačion ir juos pardavė. Tokiu būdu tie šventi palaikai pateko į krikščionių rankas.

„Jie sau pasidalino mano drabužius, o dėl mano jupos jie metė burtą“, Mato 27, 35.

JĖZUS PRIE KRYŽIAUS

JĖZUS TARP DVIEJŲ ŽMOGŽUDŽIŲ

Sukrečiaš smūgis leidžiant kryžių į duobę buvo priežastis iš naujo gausiai tekėti kraujui iš erškėčiais sužeistos *Jėzaus galvos*, lygiai taip pat ir iš perkaltų švenčiausių rankų ir kojų. Stipriai įtvirtinę kryžių, budeliai palipo laiptais ir nuėmė virves, kuriomis buvo pririštas švenčiausias kūnas, kad statant kryžių nesusidraskytų ir nenukristų žemėn. Kraujas sulaikytas gulint ir suvaržius ėmė trykšti gyviau, ir tai padarė beveik dvigubai kančių Jėzui. Kokias septynias minutes kabojo Jėzus tylėdamas, tarytum negyvas, paskendęs begalinėse kančiose.

Aplinkui stoji tylą. Kryžiuotojai dalinosi Jėzaus drabužius, trimųjų garsai sklido iš šventovės. Visi esantieji buvo prislėgti sielvarto ir skausmo. Ir aš mačiau savo Jėzų, savo Išganytoją, pasaulio Išganytoją nebejudantį, kaip negyvą, iš skausmo nusilpusį. Žiūrėjau į Jį su išgąščiu ir užuojauta. Ir aš buvau arti mirties ir tariausi greičiau mirsianti negu gyvensianti. Mano širdis buvo pilna kartybių ir meilės ir skausmo, mano galva buvo kaip apsvaigusi nuo erškėčių dyglių. Mano rankos ir kojos degė kaip žarijose iš skausmo; tūkstančiai žaibų su neapsakomu skausmu varstė visas mano gyslas ir dirksnius; jie susidurdavo visuose mano kūno sąnariuose ir kovodavo, o kur susidurdavo,

ten tapdavo naujų kančių šaltiniu; ir visa ta nepapras-ta kančia buvo tiktai didi meilė ir visa skausmų ugnis buvo tiktai naktis, kurią nieko nebemačiau, kaip tik savo ir visų sielų nukryžiuotą Sužadėtinį, ir aš žiūrė-jau į Jį su didžiausiu sielvartu ir užuojauta.

Erškėčių vainikas nulenkė šventąją Jo galvą ant krūtinės. Kraujas sunkdamasis iš daugelio žaizdų už-liejo Jam akis, plaukus, barzdą ir trokštančias praviras lūpas. Platus erškėčių vainikas kliudė Jėzui pakelti švenčiausią veidą, nepasidarant naujų baisių kančių. *Krūtinė* buvo didžiai iškilusi ir ištempta, pažastys įkri-tusios, alkūnės ir staibiai, tarytum, ištraukti iš sąna-rių. Po iškilusią krūtinę buvo matyti gili duobė; tai viduriai taip sukrito ir sunyko. Tiek *rankos*, tiek *ko-jos ir blauzdos* buvo taip baisiai ištemptos, jog beveik narstėsi kaulai. Raumenys ir sužeista oda taip buvo ištempta, jog galima buvo suskaityti visi kaulai. Krau-jas tekėjo iš po milžiniškos vinies, perkaltos per šven-čiausias kojas, ir varvėjo žemyn po kryžiumi. Visas kūnas buvo žaizduotas, raudonais rumbais, mėlynėmis, rudomis, geltonomis ir mėlynomis dėmėmis, vietomis oda buvo nuplėšta ir buvo matyt gyvas kruvinas kū-nas. Uždžiūvusios žaizdos prasivėrė iš naujo baisiai įtempus ir iš jų gausiai tekėjo kraujas. Kraujas pra-džioje raudonos, rubininės spalvos, darėsi kaskart blan-kesnis ir vandeningesnis; kūnas kaskart baltėjo ir da-rėsi panašus į mėsą, kurioje nebėra kraujo. Tačiau ir taip išniekintas vis dėlto atrodė *kilnus ir jaudinamas* tas šventas mūsų Viešpaties kūnas prie kryžiaus. Ir svarbiausia, Dievo Sūnus, Amžinoji Meilė, aukodama-si laikinai buvo graži, skaisti ir šventa, net tame su-laužytam velykinio Avinėlio kūne, apsunkintam visų žmonių nuodėmėmis.

Pagaliau, kaip Dievo Motina, ir Jėzus iš prigimimo buvo švelnios, gelsvos kūno spalvos, pro kurią veržėsi

rausvumas. Daug keliaujant pastaraisiais metais, oda truputį po akimis ir nosies pakraščiais parudavo. Jėzaus krūtinė buvo plati, kelta, neapaugusi plaukais, o pav., Jono Krikštytojo krūtinė buvo apaugusi tankiais, gelsvais plaukais, tarytum vilnomis. Jėzaus pečiai buvo platūs, rankų raumenys stiprūs, taip pat ryškūs blauzdų raumenys, keliai stiprūs, kaip žmogaus, kuris daug keliavo ir dažnai meldėsi klūpodamas. Kojos buvo ilgos, blauzdos raumeningos nuo dažnų kelionių ir laipiojimo į kalnus, be to, letenos buvo grakščios, gyslotos, oda apačioj sukietėjusi nuolat vaikščiojant basam ir nelabai patogiais keliais. Rankos buvo gražios, ilgas grakščiais pirštais, neminkštos, bet taipgi ir nesurumbėjusios nuo sunkaus rankų darbo. Kaklas nepaprastai trumpas, stiprus, raumeningas, galva porcinga, nelabai didelė. Kakta kelta, aukšta, veidas švelnaus gražaus apvalainio. Plaukai neperdaug tankūs, šviesiai rudos spalvos, dailiai sudėti ir nudribę ant pečių. Barzda vidutinio ilgumo, pakirpta, per vidurį perskirta.

Dabar plaukai buvo vietomis išplėsti, o likusieji sulipę krauju. Visam kūne žaizda prie žaizdos. Krūtinė iškelta, tarytum sulaužyta, po krūtine liemuo giliai įkritęs. Pro praplėštą odą vietomis matyti šonkauliai, o ties atsikišusiais dubens kaulais kūnas ištemptas taip, kad plonesnis beveik už kryžių.

Pats kryžius buvo iš užpakalio apvalainas, o iš priekio plokščias. Kryžiaus kamienas buvo beveik tokio platumo kaip ir storumo tam tikrose vietose išskaptuotas. Atskiros kryžiaus dalys buvo įvairaus medžio, daugiausia gelsvo. Pats kamienas buvo tamsesnis, kaip ilgai gulėjęs vandenyje.

Žmogžudžių kryžiai buvo prastesni. Stovėjo kalvos pakraščiais iš kairės ir iš dešinės pusės žemiau, negu Jėzaus kryžius ir taip toli nuo jo, kad per vidurį

buvo galima prajoti su arkliu. Buvo atkreipti truputį į vienas kitą. Vienas iš žmogžudžių meldėsi, o kitas tyčiojosi iš Jėzaus. Baisu buvo žiūrėti į juos, ypatingai į Gezma, apsvaigusį ir dar rodantį savo pyktį. Kabojo susukinėti, jų sąnariai buvo suputę, suraižyti virvėmis, kaulai sulaužyti. Veidai buvo mėlynai raudoni, lūpos pajuodusios nuo gėrimo ir tekančio pro burną kraujo, akys paraudonavusios, iššokusios į viršų ir papūtusios. Rėkė iš skausmo, kurią kėlė negailestingas suvaržymas virvėmis. Gezmas nusivylęs keikė ir plūdo. Vinys, kuriomis buvo prikalti skersiai, badė juos iš užpakalio ir neleido pakelti galvos; drebėjo ir raitėsi iš skausmo. Nors jų kojos buvo stipriai pririštos, tačiau vienas iš jų sugebėjo koją ištraukti iš virvių tiek, kad kelias atsikišo į priekį.

PASITYČIOJIMAS IŠ JĖZAUS IR PIRMAS JO ŽODIS

Nukryžiaavę žmogžudžius ir pasidaliję Viešpaties drabužius, susirinko budeliai įnagius ir išplūdę Jėzų nuėjo šalin. Taip pat fariziejai prijoję arčiau prie Jėzaus valandėlę tyčiojos iš Jo, plūdo Jį ir paskui nujojo namo. Tuo tarpu atėjo penkios dešimtys romėnų kareivių pakeisti šimtinės lig šiol stovėjusios sargyboje prie Jėzaus. Pakeistieji kareiviai ėmė ruoštis eiti namo. Naujo skyriaus vadas, kilimo arabas, buvo vardu *Abenadaras*, o paskui per krikštą gavo Ktesifono vardą. Dešimtininkas buvo vardu *Kasijus*, o per krikštą gavo *Longino* vardą. Jis buvo asmeninis Piloto pasiuntinys. Pagaliau atjojo į tą vietą, kurie nujojo namo, dvyliką fariziejų, dvyliką sadukiejų, tiek pat įstatymo mokytojų ir keletas vyresniųjų, tarp kurių buvo ir tie įėjusieji dar kartą prašyti Pilotą pakeisti parašą prie kryžiaus. Pilotas jų net nepriėmė, tad dar labiau įdūkę grįžo į Kalvariją. Apjojo aplinkui aikštę, nuvijo

pasipainiojusią kelyje Švenč. Mergelę, kurią pavadino nedorėle moterimi; Jonas nuvedė ją prie šventųjų moterų, stovėjusių užpakaly, priėmė ją į savo glėbį Magdalena ir Morta.

Žydai tuo tarpu prijoję prie Jėzaus ėmė niekinamai Jį plūsti šaukdami: „Gėda Tau, melagi!“ „Tai taip griauini šventovę ir atstatai ją per tris dienas? Kitus visuomet norėjai gelbėti, o dabar pats negali išsigelbėti. Jeigu Tu Dievo Sūnus, nuženk nuo kryžiaus! Jei yra Izraelio karalius, tenužengia nuo kryžiaus ir įtikėsime Jį! Pasitikėjo Dievu, tegu Dievas Jam dabar padeda“. Kareiviai vėl puolė Jį sakydami: „Jei esi žydų karalius, tai gelbėkis“.

Išganytojas kaboj tyliedamas, paskendęs baisiose kančiose, ir štai staiga pašapiškai sušuko piktasis žmogžudys: „Jo velnias pasitraukė nuo Jo“. Vienas iš kareivių paėmė pamirkytą acte pintį, pamovė ant karties ir prikišo ją prie Jėzaus lūpų. Atrodė man, kad truputį Jėzus suvilgė lūpas actu. O esantieji aplinkui nuolat tyčiojosi; vėl sušuko vienas iš kareivių: „Gelbėkis, jei esi žydų karalius!“ Visa tai įvyko tuo metu, kai pirmąjį kareivių būrį keitė Abenadaro vadovaujamas būrys.

Tuo tarpu Jėzus pakėlė galvą aukštyn ir tarė: „*Tève! atleisk jiems, nes nežino ką darą...*“ Paskui meldėsi tyliai. Pasityčiojimais nesiliovė, o Gezmas vėl sušuko Jėzui: „Jei esi Kristus, gelbėk save ir mus“. Dizmas tačiau jaudinosi girdėdamas, kad Jėzus meldžiasi už savo priešus ir persekiotojus. Kaip tik tuomet Marija, išgirdusi savo Sūnaus balsą, nesidavė ilgiau sulaikoma ir drąsiai priėjo prie kryžiaus. Su jaėjo drauge Jonas, Salome ir Marija Kleofa. Būrio vadas nedraudė joms prieiti.

Dizmas, praskaidrėjęs jo dvasiai per Jėzaus maldą, pamatęs Švenč. Mergelę, pažino iš karto, kad ta mo-

teris ir jos Sūnus, kabaš prie kryžiaus, buvo kadaise jo geradariai, kad per jų užtarimą kūdikystėje buvo išgydytas. Kilo jame kažkoks įkvėpimas, ir sutelkęs visas jėgas garsiai ir iškilmingai sušuko: „Kaipgi, ar tai galimas daiktas? Jūs plūstate Jį, o Jis meldžiasi už jus. Tylėjo ir kentėjo, nuolat meldėsi už jus, o jūs Jį plūstate! Atsipeikėkite, tai Pranašas, tai mūsų Karalius, tai Dievo Sūnus”. Netikėtas vargšo nukryžiuoto žmogžudžio priekaištas sukėlė susirinkusios minios sambrūzdį ir pasipiktinimą. Imta ieškoti akmenų ir norėta jį užmušti akmenimis. Tačiau Abenadaras pasipriešino, įsakė išvaikyti neramiuosius ir tuojau grąžino tvarką.

Ir Švenč. Mergelė buvo giliai sujaudinta Jėzaus malda. Dizmas taip buvo sugraudintas, jog vėl tarus Gezmui, kad Jėzus gelbėtų save ir juos, jei yra Kristus, subarė jį aštriai sakydamas: „Ir tu nesibijai Dievo bausmės, nors jau kabai prie kryžiaus kaip ir Jis. Mudu abu ne be reikalo kenčiame tą kančią, kaip atlyginimą už savo darbus; bet Tas štai nieko pikto nepadarė. O, pagalvok šią valandą, pažvelk į savo sielą ir pasitaisyk!” Visiškai sugraudintas išpažino Dizmas Jėzui savo kaltę ir pagaliau tarė nusižeminęs: „Viešpatie, jei mane pasmerksi, teisingas bus sprendimas, bet jeigu galima, pasigailėk manęs, Viešpatie!” — „Paltirsi mano gailestingumą” — atsakė jam Jėzus. Tuojau Dizmas gavo iš tikrųjų gilaus gailėsio malonę ir taip glūdojo ketvirtį valandos nusižeminęs prisimindamas savo nuodėmes.

Apsakytos čia scenos įvyko tarp pusės dvyliktos ir pirmos valandos pagal saulės laikrodį, po kelių minučių pakėlus ir pastačius kryžių. Paskui staiga įvyko didelė atmaina daugelio žiūrovų širdyse. Kaip tik tuo metu, kai sugraudintas Dizmas kalbėjo minėtus

žodžius, gamtoje įvyko nepaprastas reiškiny, pripildęs žmonių širdis išgąsčio.

SAULĖS UŽTEMIMAS.

ANTRAS IR TREČIAS JĖZAUS ŽODIS

Ligi devintos valandos protarpiais krito ledai. Paskui net ligi dvyliktos buvo giedra ir švietė saulė; tik-tai po dvyliktos saulę uždengė miglotas rausvas debesis. Paskui pusę pirmos pagal saulės laikrodį, o šeštą valandą pagal žydų skaičiavimą, kuris skiriasi nuo mūsų saulinio skaičiavimo, prasidėjo nepaprastas, nuostabus *saulės užtemimas*. Man atrodė, kad susikirto žvaigždžių ir planetų keliai. Antroj firmamento pusėj pamačiau mėnulį, bėgo greitai dangaus keliu kaip ugninis meteoras; paskui buvo vėl Jeruzalėje ir mačiau, kaip iškilo iš už Alyvų kalno pilnas, išblyškęs, greitai artinosi iš rytų prie apsiniaukusios saulės. Priešais saulę iš rytų pusės išsitiesė, tarytum, tamsus pylimas, kuris tuojau virto milžinišku kalnu ir uždengė savim visą saulę. To vaizdo vidury buvo palšas, kraštai žibėjo rausva šviesa, lyg kruvinas žiedas. Tamsybė apėmė padangę, ir toje tamsoje raudona šviesa suspindo žvaigždės. Didelis išgąstis apėmė žmones ir žvėris. Galvijai baubdami bėgo iš laukų, paukščiai slapstėsi savo lizduose. Paukščių būriai nutūpė ant kalvų netoli Kalvarijos, ir galima buvo juos rankomis gaudyti. Nutilo pasityčiojimai iš Jėzaus. Fariziejai, tiesa, stengėsi išaiškinti visa natūraliu būdu, bet nelabai tai sekėsi jiems, ir juos pagavo baimė. Nenoromis visi žvilgčiojo į dangų. Išgąsty ne vienas mušėsi į krūtinę ir laužė rankas šaukdamas: „Jo kraujas tegu krinta ant Jo žudikų“. Kiti vėl arčiau ir toliau stovintieji klaupėsi ir nuolankiai prašė Jėzų atleisti. O Jis patsai be galo kentėdamas kreipė į juos gailestingą savo žvilgsnį.

Tamsybės kaskart didėjo. Visi apimti išgąsčio žiūrėjo aukštyn užmiršę kryžių, prie kurio bestovėjo tik Jėzaus Motina ir artimiausieji draugai. Tuo tarpu Dizas suimtas tikro gailesčio tarė nusižeminęs su viltimi širdyje: „Leisk man patekti į tą vietą, kur galėsi mane išganyti! Atsimink mane, kai įeisi į savo karalystę“. O Jėzus atsakė: „*Iš tikrųjų sakau tau: šiandieną su manim būsi rojuje*“.

Dievo Motina, Magdalena ir Kleofa Marija ir Jonas stovėjo tarp Jėzaus ir žmogžudžių kryžių. *Švenčiausioji Mergelė* pasiduodama pirmiausia motiniškai meilei visa širdimi karštai meldėsi, kad Jėzus leistų numirti drauge su savim. Tuomet Jėzus gailestingai ir didžiai rimtai pažvelgė į mylimąją savo motiną, rodydamas jai akimis Joną, tarė: „*Moterie, štai tavo sūnus*“. „Bus jis tavo sūnus tikriaus, negu būtum jį pagimdžiusi“. Be to, Jėzus pagyrė Joną, kad visuomet nuoširdžiai tikėjo, niekieno neįtarinėjo ir niekuomet nesipiktino, išskyrus vieną kartą, kai jo motina norėjo matyti jį išaukštintą. Paskui vėl tarė Jonui: „*Žiūrėk, štai tavo Motina*“. Ir tuojuo po merdėjančio Išganytojo kryžiumi prispaudė Jonas su pagarba, kaip pamaldus sūnus, Jėzaus Motiną, kuri dabar tapo jo motina. Marija su didele pagarba ir nauju skausmu priėmė tą iškilmingą mirštančio Sūnaus įsakymą. Susijaudinusi taip nusilpo, kad šventosios moteris apglobusios ją turėjo pasodinti valandėlę priešais kryžių ant pylimo, esančio aplink aikštę, o paskui nuvedė ją pas kitas moteris stovinčias toliau.

Nežinau, ar Jėzus tuos žodžius ištare lūpomis, ar tiktai dvasia, tačiau aiškiai jaučiau, kad Jėzus prieš mirdamas pavedė šv. savo Motiną Jonui kaip motiną, o jį atidavė jai kaip sūnų. Tokiuose atsiminimuose ir regėjimuose žmogus jaučia daug, ko nėra parašyta, ir galima paprastais žodžiais pasakyti tiktai mažą dale-

lę. Kas regėjime aišku ir atrodo savaime suprantama, to negalima paskui tinkamai ir aiškiai išreikšti žodžiais. Tad, pavyzdžiui, visai nesistebėjau, kad Jėzus kalbėdamas į Švenč. Mergelę nevadino jos motina, tačiau „moterim“, nes drauge jaučiau tą aukštą jos vertybę, kaip moters, kuri turėjo sutrinti žalčiui galvą ir tatai įvyko tą valandą per išganomąją žmogaus Sūnaus, jos Sūnaus mirtį. Nesistebėjau, kad tai, kurią angelas pasveikino kaip pilną malonės, atidavė Jėzus Joną kaip sūnų, nes žinojau, kad jo vardas reiškia malonės vardą. Kiekvieno matyto asmens vardas atitiko vidinę jo esmę ir vertybę, ir Jonas buvo taipgi iš tikrųjų Dievo vaikas, o Kristus gyveno jame. Jaučiau, kad aukščiau sakytais žodžiais Jėzus davė Mariją kaip motiną visiems žmonėms, kurie priimdami Jį kaip Jonas į savo širdį, tikėdami Jo vardą tampa Dievo vaikais, kurie yra pradėti ne iš kraujo, ne iš kūno geidulių, ne iš vyro, bet iš Dievo valios. Pajutau, kad ta švenčiausia, kančiausia, paklusniausia, kuri sakydama angelui — Štai aš mano Viešpaties tarnaitė, tebūnie man pagal Tavo žodžius — tapo amžinojo įsikūnijusio žodžio motina, dabar girdėdama iš mirštančio savo Sūnaus lūpų, kad dvasia turi būti motina antram sūnui, nusižeminusi vėl tarė savo širdyje: „Štai aš mano Viešpaties tarnaitė, tegu man būnie pagal Tavo žodžius!“ Ir ji visus Dievo vaikus, visus Jėzaus brolius priėmė kaip savo vaikus. Visa tai pasirodė ten būtina ir paprasta, o čia taip sudėtinga, jaučiama labiau per Dievo malonę, negu išreiškiama žodžiais. Tokiais atvejais turiu atsiminti, ką dangiškasis mano Sužadėtinis kartą man tarė: „Tikinčiuose, turinčiuose viltį, mylinčiuose Bažnyčios vaikuose visa įrašyta“.

MIESTAS IR TVIRTOVĖ SAULĖS UŽTEMIMO METU

Buvo *maždaug pusė antros*, ir mane nuvedė į miestą pamatyti, kaip ten kas atrodė. Radau *bendrą išgąstį ir sąmyšį*: tiršta, miglota tamsuma uždengė miesto gatves; žmonės slapstėsi gatvių kampuose, dangstė galvas ir mušėsi į krūtinę; daugumas žiūrėjo į dangų, stovėjo ant stogų ir skundėsi. Naminiai gyvuliai baimingai bliovė ir slėpėsi kur įmanydami, paukščiai lakiojo patys nežinodami kur, arba krito ant žemės. Pilotas, mačiau, neramus vyko pas Erodą. Toj pačioj terasoj, iš kurios ryto metą žiūrėjo Erodas į kareivių pasityčiojimus iš Jėzaus, dabar abu žiūrėjo į dangų su neramia širdimi, abu buvo įsitikinę, kad tai ne paprastas reiškinys ir kad jis susijęs su šlykščių Jėzaus nukankinimu. Paėmęs su savim Erodą grįžo Pilotas per forumą į savo rūmus. Nors buvo apsupti sargybos, ėjo greitai didžiai išsigandę. *Praeidamas Pilotas bijojo net pažvelgti į Gabatos tribūną*, kurioj paskelbė mirties sprendimą Jėzui. Forume buvo tuščia, nes žmonės išbėgiojo ir išsislapstė namuose, tiktai nedaugelis pavėlavusių bėgo paskubomis, vaitodami. Viešosiose aikštėse susirinko įbaugintų gyventojų būreliai. Atvykęs į rūmus Pilotas liepė pašaukti žydų vyresniusius ir paklausė: „Ką reiškia tos tamsybės? Tai, be abejo, kažkoks Dievo bausmės ženklas. Jūsų Dievas, matyt, pyksta, kad su tokiu įžūlumu pareikalavote Galilėjiečio mirties, kuris, kaip atrodo, iš tikrųjų buvo jūsų pranašas ir karalius. Gerai, kad nusiploviau rankas“. Taip stengėsi Pilotas nuraminti savo paties sąžinę. Tačiau žydai užsispyrę ir apakę stengėsi išaiškinti jam, kad tai paprastas gamtos reiškinys, neturįs nieko bendro su Jėzaus mirtimi. Tačiau ne visi buvo tokie apakę; daugelis gyventojų atvirto matydami tokį ste-

buklą danguje; tiems atvirtėliams priklausė visi tie kareiviai, kurie vakar, suimant Jėzų, krito žemėn, ištarus Jam žodžius: „Aš esu!”

Tuoju susirinko prieš Piloto rūmus minia žmonių. Tie patys, kurie neseniai šaukė: „Šalin Jį! Nukryžiuok Jį! — dabar bėgo prie rūmų šaukdami: „Neteisingas teisėjau! Jo kraujas tegu krinta ant Jo žudytųjų!” Susirūpinęs Pilotas įsakė sargybai apsupti rūmus ir saugoti nuo minios. Tas Zadochas, kuris iš ryto vedant Jėzų į teismo rūmus viešai išpažino Jo nekalumą, dabar daugiausia šūkavo prie Piloto rūmų ir kėlė toki triukšmą, kad Pilotas mažne įsakė jį suimti. Norėdamas pasiteisinti prieš kitus ir prieš save patį Pilotas prikašėjo dabar žydams jų elgimąsi su Jėzumi. „Aš” — kalbėjo — „neatsakau už tai. Jis nebuvo mano, tik tai *jūsų* karalius, *jūsų* pranašas ir *jūsų* šventasis. Jūs nužudėte Jį. Man šitas dalykas visai nerūpi, jūs patys reikalavote Jo mirties”.

Didžiausia baimė įsivyravo tarp susirinkusių šventovėje. Kaip tik dabar pradėjo skersti Velykų avinėlius ir štai staiga visai sutemo. Sambrūzdis ir išgąstis pasidarė bendras, čia vienur, čia kitur buvo girdėti baimingas klyksmas. Vyriausieji kunigai stengėsi visokiais būdais gražinti ramumą ir tvarką. Nors buvo diena, liepė uždegti visas lempas, bet sąmyšis nuolat augo. Annas pilnas išgąščio baimingai slapstėsi pakampiais. Nors nebuvo audros, tačiau svyravo langinės, drebėjo langų rėmai, o tamsumas nuolat stiprėjo. Šiaurės vakarų priemiestyje, kur netoli mūrų buvo daržai ir kapinės, įgriuvo rūsių durys, tarytum, būtų pasijudinę žemės pagrindai.

JĖZAUS APLEIDIMAS

KETVIRTAS JĖZAUS ŽODIS PRIE KRYŽIAUS

Golgotos kalne tamsa padarė nuostabiai išgąstin-
go išpūdžio. Šiurpus bruzdėjimas, riksmas ir keiks-
mai statant kryžių, dviejų nusižengėlių kalimas ir jų
klyksmas, fariziejų pasityčiojimai ir jodinėjimai, ka-
reivių pakeitimas, triukšmingas apsvaigusių budelių
pasitraukimas pradžioje išblaškė temimo išpūdį. Pas-
kui kalbėjo atgailaudamas už nuodėmes Dizmas ir plū-
do jį fariziejai. Tamsa vis didėjo, žiūrovai darėsi rim-
tesni ir nebesidomėjo kryžiais. Tada Jėzus savo Moti-
ną pavedė Jonui ir ji buvo paskui išvesta iš aikštės.
Dabar stojo trumpa valanda tylos. Minia ėmė baugš-
tėtis vis didėjančios tamsos, daugumas žiūrėjo į dan-
gų; daugelyje pabudo sąžinė, kaikurie kreipė pilnas
gailesčio akis į kryžių, daugumas mušėsi į krūtinę ir
gailėjosi nuodėmių, abejojantieji susitraukę tvylojo.
Fariziejai, patys bijodami, dar aiškino visa gamtiškai,
bet jų kalbos darėsi lėtesnės ir pagaliau visiškai nu-
tilo. Čia vienur, čia kitur ištrūkdavo lyg per prievartą
koks pašaipos žodis. Saulės skritulys buvo palšas,
tamsus, kaip kalnai mėnulio šviesoje; raudonas žie-
das supo ją, žvaigždės spyksojo raudona šviesa, paukš-
čiai krito iš oro ant Kalvarijos kalno ir ant artimiau-
sio Alyvų kalno tarp žmonių, ir galima juos buvo
gauti rankomis, gyvuliai bliovė ir drebėjo. Arkliai

ir asilai, kuriais jojo fariziejai, glaudėsi prie vienas kito ir nuleido galvas. Migla ir rūkas apėmė visa.

Aplink kryžių buvo tylu; visų mintys buvo nukreiptos kur kitur. Daugumas žmonių nubėgo į miestą. *Nukryžiuotasis Išganytojas*, būdamas *didžiai apleistas*, kęsdamas begalines kančias, bet pilnas meilės meldėsi už savo priešus į dangiškąjį Tėvą. Jis kalbėjo kai kurias psalmių vietas, kurios dabar per Jį išsipildė. Mačiau šalia Jo angelų pavidalus. Ir taip kentė neapsakomas kančias, o prie jų prisidėjo dar visiško apleidimo jausmas. Patyrė visus baisius skausmus vargšo, iškankinto, prislėgto žmogaus, kuris jaučiasi *didžiausiai apleistas* be žmogiškos ir dieviškosios paguodos, kai tikėjimas, viltis ir meilė pati viena blaškosi tyrimo dykumoj be poilsio ir be broliško atgarsio, be jokios šviesos, priversta vien pati iš savęs semtis jėgos ir galios. Nepaprastai kamuoja tas jausmas. Mylimasis Jėzus ta nauja kančia mums iškovojo jėgą laimėti tokiose galutinio apleidimo ir dvejojimo valandose, kai trūksta visi ryšiai ir sąsajos, kurie mus jungia čia su šiuo laikinu gyvenimu, pasauliu ir gamta, su mūsų pačių prigimtimi, kai tuo atveju pametam iš akių svarbiausią tikslą, busimąjį mūsų gyvenimą, į kurį šis gyvenimas tėra tiltas. Tokiose valandose padeda mums laimėti, nugalėti save, Jėzaus Kristaus nuopelnai įgyti ta kančia, kai pasijuto baisiai visų apleistas. Tą valandą laimėjo mums Jėzus nuopelną išverti paskutinėj mūsų kovoje, mirimo valandoj. Savo skurdą, neturtą, kančią ir apleidimą aukojo už mus vargšus nusidėjėlius. Todėl žmogus, sujungtas su Kristumi Bažnyčios kūne, neprivalo pasiduoti abejojimams paskutinę savo valandą, kai tamsybė jį supa, kai pasitraukia nuo jo visokia šviesa, visokia paguoda. Toje dvasios nakties dykumoje neprivalome jaustis apleisti ir bijoti pavojaus. Į karčiosios mūsų abejojimų jūros gel-

mes įpylė Jėzus vidinio ir išorinio savo apleidimo prie kryžiaus nuopelnus, tad nepaliko krikščionies paties vieno priešmirtiniuose abejojimuose, kai gęsta visokia paguoda. Nėra jau krikščioniui dykumos, vienumos, apleidimo ir abejojimo paskutinėmis merdėjimo valandomis. *Jėzus* mūsų Šviesa, Kelias ir Tiesa ėjo liūdnu keliu laimindamas jį ir nugalėdamas pragariškuosius išgąščius, toje mūsų gyvenimo tako dykumoje pastatė savo kryžių; tad ko mums bijoti ir abejoti ?

Jėzus, visiškai apleistas, iškankintas, bejėgis atidavė Save patį už mus, be galo mus mylėdamas; net tą savo apleidimą pavertė mums brangiausiu turtu, nes aukojo dangiškajam Tėvui Save, Savo darbą, gyvenimą, meilę, kančią ir kartų mūsų nedėkingumo jausmą už mūsų silpnybes ir dvasinį skurdą. Surašė Dievo aki-vaizdoj paskutinę savo valią atiduodamas visus savo nuopelnus Bažnyčios ir nusidėjėlių labui. Atsiminė visus; taip apleistas buvo ir yra šalia visų žmonių, net ligi pasaulio pabaigos. Meldėsi net už tuos, kurie klaidingai mano, jog Jis kaip Dievas nejautė savo kančių, kad nekentėjo arba kad mažiau kentėjo, negu žmogus kentėdamas Jo vietoje tokias kančias. Tuo metu, kai jaučiau tą Jo maldą ir dalyvavau joje, atrodo, Jėzus, tarytum, man pasakė, kad: *reikia tatau skelbti, kad to apleidimo skausmą atjaučiąs daugiau ir skaudžiau, negu tai būtų galėjęs jausti koks žmogus*, kadangi Jėzus sudaręs drauge su Dievybe vieną asmenį ir jausdamas, kaip Dievas apleido Žmogybę, išgėrė iki dugno tą karčią apleidimo taurę, kaip Dievažmogis.

Taip Jėzus garsiu šauksmu paliudijo Savo apleidimą ir tuo davė teisę visiems prislėgtiems, laikantiems Dievą savo Tėvu, savo priespaudos metu su vaikišku pasitikėjimu skūstis Jam. Apie trečią valandą sušuko garsiai Jėzus: „Eli, Eli, lamma sabachtani?”

tai reiškia: *Dieve mano, Dieve mano, kodėl mane apleidai?*

Sulig garsiais Jėzaus žodžiais, nutraukusiais bendrą tylą, vėl ėmė sklisti pašaipos. Vienas sakė: „Šaukiasi Elijo!” O kitas: „Pamatysime, ar Elijas ateis ir padės Jam nužengti nuo kryžiaus”. Jėzaus šauksmas pasiekė liūdniausios Motinos ausis, kuri nieko nežiūrėdama vėl prasiskverbė pro minią prie kryžiaus, paskui ją ėjo Jonas, Kleofo Marija, Magdalena ir Salome. Tuo tarpu, kai esantieji gailėjosi ir baugėjosi, priėjo būrys, maždaug trisdešimties išymių vyrų, atkeliavusių į šventes iš Judėjos ir iš Joppės. Jie buvo liudininkai nuožmaus elgimosi su Jėzumi ir matė grasomus ženklus gamtoje, tad garsiai sušuko pasipiktinę: „Vargas! Jeigu ne ta Dievo šventovė, reikėtų ugnimi sunaikinti tą šlykštųjų miestą, kurį prislėgė toks nusižengimas!”

Tie išymių svetimšalių žodžiai buvo akstinas miniai reikšti savo mintis. Aplinkui buvo girdėti murmėjimas ir skundimasis. Nepatenkinti susibūrė į vieną kuopą ir tuo būdu tarp susirinkusiųjų susidarė dvi partijos. Vieni, skųsdamiesi fariziejais, palaikė Jėzų, kiti šiuos plūdo už tai ir niršo. Fariziejai darėsi kas kart nuolaidesni, nes bijojo, kad žmonės gali prieš juos sukilti, juo labiau, kad ir mieste buvo didžiai neramu. Pasitarę su Abedanaru, liepė tuojau per pasiuntinį uždarydinti artimiausius miesto vartus ir tuo būdu nutraukti susižinojimą tarp čia susirinkusiųjų ir nepatenkintųjų mieste. Nusiuntė taip pat pas Pilotą ir Erodą žmogų reikalauti iš jo paties asmeninės sargybos penkis šimtus kareivių, kurie kilusį sambrūzdį galėtų pačioje pradžioje numalšinti. Tuojau Abenadaras savo rimtumu gražino tvarką, uždraudė tyčiotis iš Jėzaus, kad nebūtų erzinama liaudis.

Tuojau po trečios valandos pasidarė šviesiau, mėnulis, dengęs saulę, perėjo į kitą pusę, tai yra, į va-

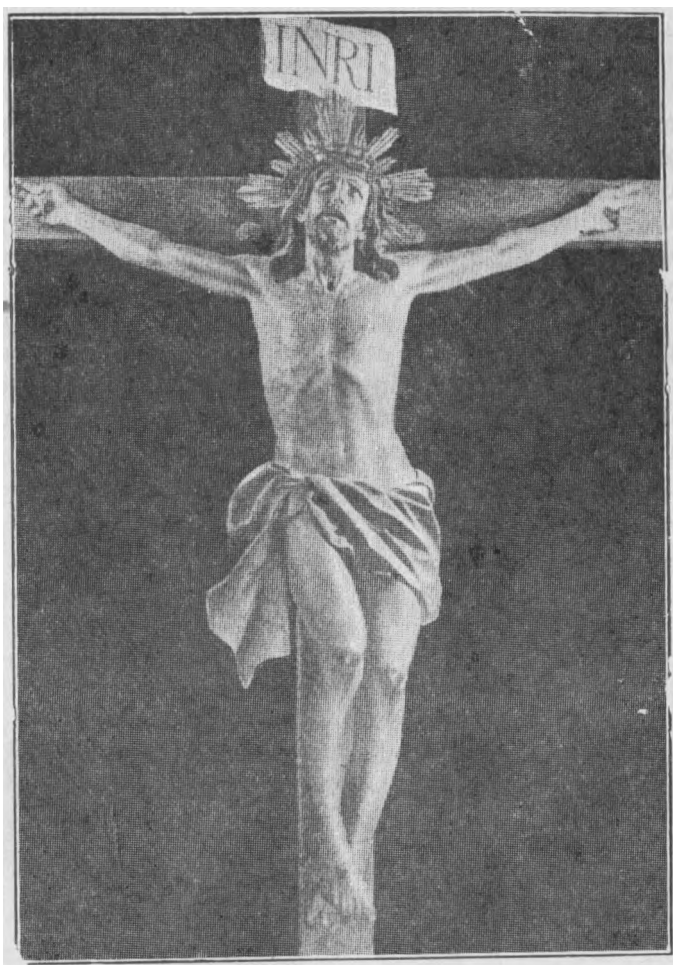
karus, paskui veikiai nusirito už horizonto, tartum, pasuktas iš kelio lėkė kažkur į erdves. Ir vėl pasirodė saulė, aptraukta rūku, kruvina, pamaži ėmė sklisti jos spinduliai, bet šviesa buvo kažkokia nyki, niauri; žvaigždės išnyko. Grįžtant šviesai iš dalies įsidrąsino ir fariziejai, pradėjo vėl triumfuoti ir tuomet vėl tarė vienas iš jų apie Jėzų: „Elijo šaukiasi“. Tačiau Abenadarui įsakius, liovėsi tyčiojėsis.

PENKTAS JĖZAUS ŽODIS PRIE KRYŽIAUS

Prašvitus vėl pasirodė esančiųjų akims mūsų Viešpaties kūnas prie kryžiaus, išblyškęs, nusilpęs, visiškai iškankintas. Jis buvo baltesnis negu pirma, nes beveik visas kraujas buvo nutekėjęs. Jėzus tarė (nežinau, ar melsdamasis ir man vienai girdimai, ar pusbalsiu) : „Esu išspaustas kaip vynas, kurį čia pirmą kartą spausta. Visą kraują turiu išlieti, kol pasirodys vanduo ir išbals kevalas; tačiau niekuomet daugiau nebus čia spaudžiamas vynas“.

Mačiau sąryšyje su šiais žodžiais, kaip Jafetas šioje vietoje darė vyną.

Jėzus baisiai iškankintas, vos valdydamas išdžiūvusį liežuvi, tarė prie kryžiaus: „*Trokštu!*“ Jo bičiuliai pažiūrėjo į Jį gailestingai, o Jis tarė: „Negalėjote man net gurkšnio vandens paduoti?“ Jėzus norėjo tuo pasakyti, kad stojus tamsai lengva būtų buvę tai padaryti ir niekas nebūtų juos sukliudęs. Liūdnai tarė Jonas: „Viešpatie, visai užmiršome tai“. Jėzus dar pridūrė maždaug tuos žodžius: „Ir artimieji turėjo mane užmiršti ir nedavė man gerti, kad išsipildytų tai, kas parašyta“. Didžiai suspaudė Jėzui širdį tas net artimiausių bičiulių užmiršimas, o jie norėdami dabar atsilgyinti, prašė kareivius ir net mokėjo jiems pinigų, kad Jėzui paduotų bent kiek vandens. Kareiviai buvo

„Tēve, ī tavo rankas aš atiduodu savo dvasiā“, Luko 23, 46.

bejausmiai. Užtat vienas iš jų pamirkė kempinę acte, esančiame šalia dubenyje, užpylė dar tulžies ir norėjo paduoti Jėzui. Tačiau Abenadaras, sujaudintas Jėzaus kančia, atėmė iš kareivio kempinę, išspaudė ją, pamirkė gynam acte, paskui įbedė į kempinę izopo lazdelę, naudojamą kaip čiulpiklį, paskui pamovė ant savo ieties ir pakėlė aukštyn prie Jėzaus veido taip, jog izopo lazdelė siekė Jėzaus lūpas, pro kurią Išganytojas galėjo čiulpti actą iš kempinės.

Jėzus įspėti stovintiems aplinkui žmonėms ištare dar keletą žodžių: iš jų atsimenu tiktai šiuos: „Kai mano balsas nutils, mirusiųjų lūpos kalbės už mane“. Keletas žmonių, tai išgirdę, sušuko: „Dar piktžodžiauja!“ Bet Abenadaras įsakė tylėti ir visi nutilo.

JĖZUS MIRŠTA PRIE KRYŽIAUS

ŠEŠTAS IR SEPTINTAS ŽODIS. JĖZAUS MIRTIS

Artinosi *Jėzaus valanda* ir prasidėjo priešmirtinis merdėjimas. Šaltas prakaitas išpylė Jo sąnarius ir lašėjo žemyn. Jonas, stovėdamas po kryžiumi, šluostė skepeta sudrėkusias Viešpaties kojas. Magdalena, prislėgta skausmo, atsirėmė kryžiaus užpakalyje. Švč. Mergelė stovėjo tarp Jėzaus ir gerojo žmogžudžio kryžiaus, prilaikoma Kleofos Marijos ir Salomės, su skausmu žiūrėjo į merdėjantį savo Sūnų. Staiga tarė Išganytojas: „*Ivyko*“. Ir pakėlęs galvą tuojau garsiai susuko: „*Tėve, į Tavo rankas atiduodu savo dvasią*“. Tas saldus ir kilnus šauksmas pervėrė dangų ir žemę, o *Jėzus, ištaręs tuos žodžius, nuleido galvą ant krūtinės ir mirė*. Mačiau, kaip Jo siela šviesaus šešėlio pavidalo nusileido kryžiumi į žemę, į priešpragarį. Šventosios moterys drauge su Jonu krito veidu žemėn.

Šimtininkas *Abenadaras* nuo to momento, kai padavė Jėzui kempinę su actu, buvo giliai sujaudintas, pagautas keisto jausmo ir stovėjo prie kryžiaus taip arti, kad žirgo priešakinės kojos buvo ant kalvelės; jis rimtai, be atlydos žiūrėjo į erškėčiais apvainikuotą Išganytojo veidą. Žirgas liūdnai nuleido galvą žemyn, o *Abenadaras*, įveikęs savo išdidumą, pilnas naujų minčių, leido jo pavadžius laisvai. Jėzus galingai ištarė paskutinius, dangų, žemę ir pragarą perverian-

čius žodžius ir numirė. Žemė sudrebėjo, uola su triukšmu perskilo tarp Jėzaus ir kairiojo žmogžudžio kryžiaus. Tas Dievo ženklas, kaip grasomas išpėjimas, sukėlė baimę ir išgastį visoj liūdėsio apimtoj gamtoj. Įvyko! Mūsų Viešpaties siela atsiskyrė nuo kūno. Drauge su žeme, pripažįstančia Išganytoją savo drebėjimu, sudrebėjo visi, girdėdami paskutinį mirštančiojo Išganytojo šauksmą, bet tiktai artimas Jėzui širdis tepervėrė aštrus skausmo kalavijas. Drauge su Jėzaus mirtimi nusileido Dievo malonė Abenadarui. Sudrebėjo jo žirgas, sudrebėjo jo širdį raizgančios aistros, ir išdidus, nenuolankus jo protas perskilo staiga, kaip Kalvarijos kalnas. Metęs į šalį ietį, pradėjo Abenadaras muštis į krūtinę, ir pasikeitęs dvasia garsiai sušuko: „Palaimintas galingasis Dievas, Abraomo ir Jokūbo Dievas. Štai mirė Teisingasis. Iš tikrųjų, Jis yra Dievo Sūnus“. Daugelis kareivių, sujaudintų šimtininko žodžiais, pasekė jo pavyzdžiu.

Abenadaras, pasikeitęs dvasia, viešai atidavęs pagarbą Dievo Sūnui, nebenorėjo nė valandėlės pasilikti tarp Jo priešų. Prijojo prie dešimtininko *Kasijaus*, vėliau vadinamo Longinu, šoko nuo žirgo, atidavė Kasijui pakeltą nuo žemės ietį ir pavedė jam tuojau vadovauti būriui, o kareiviams įsakė jo klausyti. Kasijus tuojau sėdo ant jo žirgo ir priėmė vadovybę. O Abenadaras pasileido pakalniui, pasiskubino per Gihono slėnį į Hinno slėnio olas, pranešė pasislėpusiems ten mokytiniais apie Viešpaties mirtį ir skubinau nubėgo į miestą pas Pilotą.

Priešmirtinis Jėzaus šauksmas, žemės drebėjimas, kalvos skilimas — visa tai gilia baimė perliejo esančius ir nuaidėjo visoje gamtoje. Šventovėje perplyšo pusiau uždangalas, mirusieji išėjo iš savo karstų, ėmė svyruoti šventovės sienos, griuvo kalnai ir daugely vietų sugriuvo namai.

Abenadaras garsiai liudijo tiesą ir drauge su juo daugumas kareivių. Taip pat atsivertė daug iš minios ir fariziejų. Vieni mušėsi į krūtinę, gailestingai raudavo ir klaikiais žingsniais skubėjo lanka namo, kiti plėšė savo drabužius ir apsipylė galvas pelenais. Išgąstis įsiviešpatavo visų širdyse.

Jonas pagaliau atsistojo. Šventosios moterys, stovėjusios lig šiol iš tolo, priėjo prie kalvos, pakėlė nuo žemės Švč. Mergelę ir drauges, ir pasivedė jas į šalį.

Gailestingasis ir visokios gyvybės Viešpats mokėjo už nusidėjėlius kankinišką mirties skolą; kaip žmogus atidavė Dievui ir savo Tėvui sielą, o kūną į mirties glėbį. Lavoniška, šalta mirties spalva apgaubė tą šventą, iškankintą indą, merdėjant virpąs kūnas išbalo ir tuo būdu paryškėjo ir pajuodo iš žaizdų tekančio kraujo dėmės. Veidas ištyso, žandai įkrito, nosis pasidarė siauresnė, aštresnė, apatinis žandikaulis nukaro, krauju pasrūvusios akys lig pusės prasimerkė. Paskutinį kartą Jėzus valandėlę pakėlė erškėčiais vainikuotą galvą ir vėl ją nuleido ant krūtinės prislėgtas skausmo. Lūpos buvo mėlynos, sutinusios, praviroj burnoj buvo matyti kruvinas liežuvis. Delnai, lig šiol sugniaužti, išsitiesė, rankos visiškai ištyso, nugara stipriai prisišliejo prie kryžiaus, o kūnas visu smarkumu ėmė svirti žemyn, dėl to truputį sulinko keliai ir pakrypo į šalį, kojos pasisuko aplink prikaltąją vinį.

Švč. Mergelė taipgi jautė tuos merdėjimo skausmus. Jos rankos sustingo, akys aptemo, numirėliška išblyško jos veidas; kojos ėmė sverdėti, ir ji krito žemėn. Milžiniškas skausmas apėmė taip pat *Magdalenos*, *Jono* ir kitų palankių Jėzui širdis, ir jie, užsiden-gę galvas, krito žemėn veidu.

O kai liūdniausia ir labiausiai mylinti Motina atsistojo, pamatė prie kryžiaus savo Sūnaus kūną skaisčiai iš šv. Dvasios pradėtą, jos kūno kūną, jos kaulų

kaulą, jos širdies širdį, šventąją indą, sukurtą jos iščio-
se, Aukščiausiojo galybės šešėlyje, dabar netekusį jo-
kio grožio, pavidalo ir švenčiausios savo sielos. Pamatė
Jį atiduotą prigimties dėsniams, prigimties, kurią Pats
sukūrė, o žmogus nuodėmė ir išnaudojimu suteršė ir
sudarkė. Matė Jėzaus kūną sumuštą, nuplaktą, sudras-
kytą ir nužudytą rankomis tų, dėl kurių Jėzus įsikū-
nijo, norėdamas atpirkti ir suteikti amžinąją gyveni-
mą. Ak! išniekintas, išjuoktas ir pamestas kabojo tas
ištuštintas didžiausios gražybės, tiesos ir meilės in-
das, kabojo sudraskytas prie kryžiaus tarp dviejų
žmogžudžių. *Kas galės suprasti tą Jėzaus Motinos, vi-
sų kankinių karalienės, skausmą?!*

Saulė žėrė žemei silpnus, miglos nustelbtus, spin-
dulus. Žemės drebėjimo metu oras buvo troškus, sun-
kus, smaugias; paskui buvo jaučiamas žvarbus šaltis.
Išganytojo lavonas prie kryžiaus, nors ir taip sudarky-
tas, jaudino ir nenoromis žadino gilią žiūrovų pagar-
bą, o žmogžudžių sukraipyti lavonai buvo baisūs; abu,
įveikti kančios, nutilo, o Dizmas karštai meldėsi.

Jėzus mirė *tuojau po trečios valandos*. Atsipeikė-
ję iš pirmosios baimės po žemės drebėjimo, kai kurie
fariziejai pradėjo akiplėšiškai drąsėti. Priėjo prie pa-
sidariusio skilimo ir, norėdami išmatuoti jo gilumą,
metė į jį akmenis ir leido gelmėn surištas virves; ta-
čiau negalėdami jokių būdu pasiekti dugno, vėl išsi-
gando, kad čia buvo kažkas nenatūralu. Antra, įžeidė
juos tie minios atgailavimo ženklai, tas mušimasis į
krūtinę ir gailestingi dejavimai, tad pasiryžo eiti namo.
Tačiau buvo tarp jų ir tokių, kurie jautė savyje kaž-
kokią vidinę atmainą; jautė, kad prasideda jiems ki-
tas gyvenimas. Ir liaudis iš dalies taip pat jau atsiver-
tusi išvaikščiojo namo. Vieni ėjo į miestą, kiti klaidžio-
jo baimingai ir neramiai slėnyje. Dalis esančių pen-
kių dešimčių kareivių sustiprino sargybą prie uždary-

tųjų miesto vartų lig ateinant kitiems penkiems šimtams pašauktųjų; kiti stojo sargybon kitose vietose, norėdami sutrukdyti žmonių būriavimąsi ir sambrūzdį. Tiktai penki kareiviai bepaliko Kalvarijos kalne, vadovaujami Kasijaus (Longino) ir sustojo aplink apkasą. Jėzaus giminaičiai tebestovėjo prie kryžiaus arba sėdėjo priešais jį gailiai raudodami. Didesnė moterų dalis grįžo į miestą. Tylu, liūdna ir tuščia buvo Golgotoje. Iš tolo tiktai, slėnyje arba vienoj aplinkinių kalvų, pasirodydavo retkarčiais kuris iš mokytinių baimingai, bet smalsiai pažvelgdavo į Golgotą ir skubiai slėpdavosi, vos tiktai pamatęs ką artinantis.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS. MIRUSIŲJŲ PASIRODYMAS JERUZALĖJE

Kai Jėzus garsiai sušukęs atidavė savo dvasią dangiškajam Tėvui, mačiau, kaip Jo šviesaus pavidalo *siela* nusileido po kryžiumi į priešpragarį. Ją supo šviesių angelų būrys, tarp kurių pažinau Gabrielių. Atvykęs į priešpragarį, išsiuntė Jėzus tuojau daugelį sielų, kad jos, pasiėmusios savo kūnus, išeitų į pasaulį įspėti atkaklius nusidėjėlius ir paliudyti Jį.

Žemės drebėjimas, sukėlęs Kalvarijos skilimą, buvo jaučiamas ir toliau, o svarbiausia Jeruzalėje ir visoj Palestinoj. Vos tiktai kiek aprimo mieste ir šventovėj, išnykus tamsai, staiga pajusta stiprus *žemės drebėjimas* ir išgirsta daugelyje vietų griūvančių namų bildesys. Išgąstis apėmė visus iš naujo su dviguba jėga. Kilo sąmyšis, žmonės ėmė bėgti į visas puses, ir staiga, tarytum, papildyti visokiems baisumams, pamatė oriai žengiančius seniau mirusių žmonių *lavonus*, dusliu balsu skelbiančius grasomus įspėjimus.

Šventovėje vėl buvo pradėtos avinėlių skerdimo apeigos, nutrauktos užtemus saulei; vyriausieji ku-

nigai jau triumfavo, kad saulė vėl šviečia; tik štai stauga sudrebėjo žemė, pasigirdo duslus griūvančių mūrų trenksmas ir bildesys, ir drauge plyštančios uždangos šlamesys. Valandėlę tarp susirinkusios minios stoji gūdi, klaiki tyła, paskui pasigirdo garsus išgąščio klyksmas. Bet ne visur iš karto pasidarė bendras sąmyšis ir įtempimas. Šventovė buvo didelė, žmonių minia neapsakoma, be to, tiksliai buvo nustatyta tvarka, pagal kurią įleisdavo ir atleisdavo žmonių būrius, nešančius skersti avinėlius, o visas tas skerdimo darbas, kraujo nuleidimas ir aukuro juo pašlakstymas, vykdomas daugelio kunigų, taip buvo komplikotas ir sudaręs organišką visumą, kad išgąstis negalėjo viena akimirka tapti bendras, juo labiau, kad garsiai giedota ir trimituota, šventovėje buvo daugybė įvairių skyrių ir priesienių; tad ir dabar vienur ramiai aukota, tik tai kitur kilo sąmyšis ir išgąstis, o trečiojoje vietoje kunigai jau buvo nuraminę išsigandusius. Tik tai, kai mirusieji pasirodė vienur, kitur šventovėje, tuomet jau pakriko visa tvarka, ir kunigai nutraukė aukojimą, pripažindami, kad šventovė suteršta. Tačiau ir dabar išgąstis neapėmė visų taip staigiai, kaip pasitaiko degančiuose namuose, kai visi iš karto smelkiasi prie angos trypdami vienas kitą. Kai kurios šventovės dalys ištuštėjo, nes įbauginta minia viena akimirka išbėgiojo, kitose vietose pasisekė kunigams viską sutvarkyti, o pagaliau kitose nenumanyta aiškiai, kas čia galėjo atsitikti. Tačiau, apskritai imant, išgąstis buvo nepaprastas.

Kad geriau galėtume įsivaizduoti visą įvykį šventovėje, prisiminkime didelį skruzdėlyną, kur skruzdės uoliai darbuojasi. Pabandykime į skruzdėlyną įmesti akmenį arba pajudinti jį kurioje vietoje lazda, ir pamatysime, kad toje vietoje kyla sambrūzdis, išgąstis, neramumas. O tuo tarpu kiek toliau darbuojamasi pa-

prasta tvarka, tačiau ir ta prieš valandėlę paliesta vieta grįžta prie senos tvarkos ir darbas vyksta toliau.

Vyriausias kunigas *Kaifas*, būdamas nepaprastai apsikrus, neprarado pusiausvyros, kilus sąmyšiui. Padedamas jam palankiųjų, pašalino iš dalies pavojų, lygiai kaip akylas sukilusio miesto viršininkas, įvairiais grasymais, prašymais, įkalbinėjimais, skaidymu priešingų partijų ir įvairiomis kitomis priemonėmis. Svarbiausia pragarišku savo užsispyrimu ir tariamuoju ramumu, įgytu didžiausia pastanga, pasiekė bent to, kad sąmyšis netapo bendras ir pavojingas, ir kad daugumas žmonių nelaikė tuos baisius reiškinius nekaltos Jėzaus mirties liudijimu. Antonijos pilies romėnų igula taip pat darė galimus žygius palaikyti tvarkai. Tad nors ir buvo didelė baimė ir sąmyšis, nors šventės iškilmės buvo pertrauktos, tačiau maištas nekilo. Šviesi įtempimo liepsna prigeso ir žioravo tiktai kaip baimė širdyse minios, kuri, sklisdama į namus, išsinešė ją su savim į pastoges. Tačiau ir čia pataikė veiklūs farizejai didesnę liepsną dalį nuslopinti.

Taip atrodė visas dalykas *bendrais bruožais*. Iš *atskirų smulkmenų* atsimenu šias: nuo žemės drebjimo pradėjo griūti iš pagrindų du didieji stulpai prie angos į Šventąją. Jų apačia įsmego žemėn, o jie griuvo į abi puses, kairysis į pietus, dešinysis į šiaurę; taip pat perplyšo garsiai šlamėdama tarp jų ištempta uždanga nuo viršaus iki apačios, ir perplėšta nudribo į abi puses ant žemės. Ta uždanga buvo graži ir galima buvo išskirti šias spalvas: raudoną, žydrą, baltą ir geltoną. Uždangoje buvo pavaizduotos žvaigždžių grupės ir įvairios figūros, pav., vario žaltys. Šventoji, paprastai uždengta, pasirodė dabar visų akims nukritus uždangai. Šalia Šventosios už šiaurinės sienos buvo Si-meono maldos kambarėlis. Žemei sudrebėjus, sugriuvo kambarėlio skliautai, o iš šventovės sienos iškrito di-

delis akmuo. Keliose salėse įkrito grindys, kaikur sukrypo laiptai, išvirto kolonos.

Šventojoj pasirodė vyriausias kunigas *Zacharijas*, nužudytas kadaise tarp šventovės ir altoriaus, rūščiai prabilo į kunigus; priminė kito *Zacharijo* mirtį ir *Jono*, o taipgi ir pranašų žudymus. Jis išėjo iš skylės sienoje, kuri pasidarė iškritus akmeniui prie Simeono maldos kambarėlio.

Didžiojoj sakykloj pasirodė kaip dvasios mirusieji sūnūs pamaldaus vyriausiojo kunigo Simono Justaus, sentėvio senojo Simeono, kuris pranašavo Jėzaus ateitį, Jį aukojant šventovėje. Tie taipgi prikaišiojo fariziejams pranašų žudymą, skelbė ligšiolinės aukos žlugimą ir įkalbinėjo visus priimti Nukryžiuotojo mokslą.

Paskui pasirodė prie aukuro *Jeremijas*, grasomai šaukdamas, kad jau pasibaigė senoji auka, o prasideda nauja. Ten, kur tiktai Kaifas arba patys kunigai buvo tų reiškinių liudininkai, stengtasi nuslėpti juos, ginčyti jų tikrumą ir griežtai įsakyta nekalbėti apie tai ir neskleisti neramumo.

Staiga pasigirdo garsus trenksmas, šventovės durys pačios atsidarė ir pasigirdo balsas: „Eime iš čia“. Mačiau, kad *tai angelai visiškai palieka šventovę*. Sudrebėjo smilkomasis aukuras, indas su smilkalais apvirto, nugriuvo spinta su Šventojo Rašto knygomis ir visos knygos suvirto krūvon. Sąmyšis kaskart stiprėjo, niekas jau nebeumanė, kas dabar per laikas. Nikodemas, Juozapas Arimatietis ir daugelis kitų Jėzaus išpažinėjų išėjo iš šventovės visiškai. Kur-ne-kur salėse ir koridoriuose gulėjo lavonai; kitoj vietoj mirusieji vaikščiojo tarp minios baisiai grasydami; tiktai šaukiant angelams, kurieėjo iš šventovės, sugrįžo į savo karstus, šventovės pasieny išvirto sakykla. To bendro sąmyšio metu įėjo į šventovę fariziejai, kurie jau at-

virtę grįžo iš Kalvarijos kalno. Dabar, matydami tuos ženklus, juo labiau įsitikino ir pradėjo karštai prikaišioti Annui ir Kaifui, o paskui paliko šventovę.

Annas iš tikrųjų svarbiausias, nors slapas Jėzaus priešas, kuris nuo seno jau kėlė intrigas prieš Jėzų ir mokytinius, lygiai taip pat mokė kaltintojus, kaip turi netikrai liudyti prieš Jėzų, dabar iš baimės beveik neteko proto; bėgiojo iš kampo į kampa, slapstėsi tolimiausiuose užkampiuose. Pagaliau pagavo jį tampyti mėšlungis; vaitojantį iš skausmo nunešė jo šalininkai į vieną atskirą kambarį ir beviltiškai nusiminę sustojo aplink jį. Kaifas jį ramino, glaudė širdingai, bet veltui. Mirusiųjų pasirodymas galutinai prislėgė Anną. *Kaifas* taipgi buvo didžiai išsigandęs, bet šėtoniškas jo atkaklumas ir puikybė neleido parodyti savo sumišimo. Visam kam akiplėšiškai prieštaravo; prieš grasomus stebuklingus ženklus ir slaptą savo baimę akiplėšiškai pastatė įdūkimą ir puikybę. Priverstas nutraukti religines apeigas, griežtai uždraudė ir įsakė visus tuos stebuklus, kurie įvyko šventovėje, bet apie kuriuos dar nepasiekė žinia daugumą gyventojų, laikyti didžiojo paslapy. Pats paskelbė ir įsakė kunigams toliau skelbti, kad tuos dieviškojo pykčio reiškinius užsitraukė patys nukryžiuotojo Galilėjiečio šalininkai, nes sutepti atėjo į šventovę. Viso išgąsčio priežastis buvę patys priešai Šventojo Įstatymo, kurį ir Jėzus norėjęs panaikinti. Daug vėl suvertė ant Galilėjiečio burtų, kuris tiek gyvendamas, tiek dabar mirties valandą sudrumstęs šventovės ramumą. Tokiais išsisukinėjimais pavyko Kaifui tam tikrai žmonių daliai užčiaupti burną, jis grasymais privertė tylėti, tačiau buvo daug ir tokių, kuriuos tie stebuklingi ženklai iš tikrųjų sujaudino ir pravėrė akis, bet tie lig laiko nepasirodė pakeitę savo pažiūras. Šventės apeigas atidėjo lig

šventovę apvalant, avinėlių nebaigę dar skersti ir dar bar metė tą darbą. Žmonės pamaži išsiskirstė namo.

Zacharijo karstas, esąs po šventovės mūrais, įgrimzdo žemėn ir iš dalies apgriuvo, todėl ir iškrito iš sienų akmenys. Pro čia išėjo Zacharijas, bet atgal atsigulė amžinam poilsiui kitoje man nežinomoje vietoje. Prisikėlę Simono Justaus sūnūs atsigulė atgal grabe prie šventovės pamatų tuo pačiu metu, kai Jėzaus kūną ruošta padėti į grabą.

Tų visų įvykių metu šventovėj, *ne kitaip darėsi ir visame mieste*. Tuojuo po trečios valandos įdubo daugelis karstų svarbiausia šiaurės vakarų dalyje, kur daug daržų. Čia vienur, čia kitur buvo matyti atidaruose grabuose lavonų, apvyniotų įkapėmis, o kituose bebuvo sutrūnijusių drabužėlių gabalėliai ir kaulų saujelės. Iš kai kurių karstų kilo nepaprastas, bjaurus tvaikas. *Kaifo teismo patalpoj* sugriuvo laiptai, ant kurių stovėjo išniekintas Jėzus, o taipgi židinio dalis kieme, kur Petras pirmą kartą išsigynė Jėzaus. Sugadinta taip didžiai, jog reikėjo paskui rinktis angą kitur. Čia pasirodė mirusysis vyriausias kunigas, *Simonas Justas*, Simeono sentėvis, ir grasė gausiai susirinkusiems tarybos nariams už neteisingą sprendimą, priimtą toj patalpoj. Tarnautojai, kurie vakar naktį įleido į kiemą Petrą ir Joną, tuojuo atsivertė ir nubėgo į olas, kuriose slapstėsi mokytiniai. *Piloto rūmuose* perskilo akmuo ir įdubo vieta, kurioje Pilotas rodė žmonėms nuplaktą Jėzų. Drebejo visų rūmų pamatai. Gretimojo teismo pastato kieme įkrito visiškai vieta, kur buvo pakasti lavonai nekaltų kūdikėlių, išžudytų įsakius pirma viešpatavusiam Erodiui. Ir daugelyj kitų vietų įgrimzdo pastatų sienos, suskilo mūrai, tačiau nepasitaikė niekur taip, kad visas pastatas būtų pavirtęs griuvėsiais. Prietaringasis *Pilotas*, didžiai išsigandęs, visiškai neteko galvos ir nebežinojo ką daryti.

Žemės drebėjimas judino jo rūmus, grindys linko po kojomis, tad nusiminęs, išsigandęs bėgiojo iš vieno kambario į kitą, o čia mirusieji pasirodė kieme, šaukdami jam grasomai, skelbdami bausmę už neteisingą teisną ir prieštaraujamą sprendimą, paskelbtą Jėzui. Pilotas manė išgąstyje, kad tai pranašo Jėzaus dievai jam rodosi, tad pagaliau užsidarė slaptame rūmų kampe, degino smilkalus ir aukojo aukas savo dievui, ir net darė iškilmingus apžadus, kad tik padarytų nekenksmingus jam Galilėjiečio dievus. Erodas, taipgi beveik praradęs protą, iš baimės liepė uždaryti visas rūmų duris ir sėdėjo tyliai, didžiai nusiminęs, abejodamas, ar busulauks ryto.

Buvo tikrai lig šimto tų mirusiųjų, kurie, pasiėmę kūnus, pasirodė Jeruzalėje ir apylinkėse, o buvo tarp jų vyrų iš įvairių net tolimesnių amžių. Mirusieji pasirodydavo dažniausiai poromis įvairiose miesto vietose, pastodavo kelią išgąstingai bėgantiems žmonėms ir grasomai prikaišiodavo jiems, liudydami Jėzų. Kaipai buvo daugiau slėniuose už miesto, išmėtyti atskirai, bet daug jų buvo taipgi naujai gyvenamose dalyse, svarbiausia daržinėj miesto dalyje, šiaurės vakaruose tarp kampinių ir tų vartų, pro kuriuos išvesta Jėzų. Tie karstai seniau buvo už miesto ribų, o kai miestą praplėtė, pateko į jo ribas. Buvo taipgi senų, užmirštų kapų aplink šventovę ir po šventove.

Karstų atsivėrė daug, bet ne visi mirusieji iš jų atsikėlė. Buvo matyti jų lavonai bendruose karstuose, bet atsikėlė tiktai tie, kurių sielas išsiuntė Jėzus iš priešpragario. Jie nusivyniojo įkapes nuo veido ir gatvėmis skubėjo į gimtuosius savo namus. Įeidavo į vaikų butus ir grasomai prikaišiodavo jiems dalyvavimą Jėzaus žudyme. Tie, kurie lig gyvi būdami buvo bičiuliai,ėjo ir dabar kartu po du gatvėmis. Ilgos įkapes siekė žemę, tad nebuvo matyti, ar daro žingsnius

kaip gyvi žmonės ar ne; atrodė labiau, kad palengva plaukia ir sklenda pagal žemę. Rankos buvo apvyniotos plačiomis juostomis, o kai kurių apdengtos plačiomis rankovėmis, susegtomis per staibį. Įkapės buvo atmetos nuo veido ant galvos, tad buvo matyti išblyškę, pageltę, išdžiūvę kaulėti veidai su ilgomis barzdomis. Jų balsas buvo ruslus, grasomas, nemalonus. Balsas ir nesulaikomas slinkimas iš vietos į vietą buvo vienintelis jų būties ženklas. Apskritai sakant, atrodė, kad juose nėra nieko kito, tiktai balsas. Pritinkamai luomui, amžiui ir papročiui, kurio laikėsi gyvendami, buvo įvairiai apsidarę. Kryžkelėse, kur eisenos metu į Golgotą skelbta Jėzaus sprendimą, sustodavo mirusieji, skelbdavo Jo garbę ir žėrė prakeikimus žudytojams. Žmonės sustoję iš tolo klausydavos drebėdami ir bėgdavo išsigandę, kaip pamėklės pasijudindavo. Forume, priešais Piloto rūmus, mirusieji šaukė ir grasė labiausiai. Atsimenu tarp ko kita tuos žodžius: „Kruvinas teisėjau”. Žmonės, pamatę numirėlius, bėgo su išgąščiu, slėpėsi tamsiausiuose uždingčiuose ir kampuose. Išgąstis apėmė visą miestą. Tiktai apie ketvirtą valandą sugrįžo mirusieji į savo karstus. Jėzui atsikėlus, taip pat pasirodydavo dvasių daugelyje vietų. Šiandien paliauta aukoti šventovėje ir sambrūzdis buvo bendras ir tiktai maža gyventojų dalis valgė vakare Velykų avinėlį.

Saulės užtemimas ir žemės drebėjimas buvo jaučiamas Jeruzalėje ir kitose Palestinos vietose ir net tolimesniuose kraštuose. Ir ten kilo išgąstis, žemės drebėjimas daug ką sunaikino. Tirzoje nuvirto kalėjimo bokštas, iš kur kadaise Jėzus išpirko kalinius, o taipgi pastatai buvo labai apgadinti. Chabulo žemėje žalos padarė daugelyje vietų. Visoj Galilėjoj, kur Jėzus dažniausiai vaikščiojo, griuvo daugely vietų atskiri namai, ypatingai namai fariziejų, kurie atkakliai perse-

kiojo Jėzų, o dabar visi buvo švenčių metu Jeruzalėje. Sugriuvę namai palaidojo savo griuvėsiuose jų žmonas ir vaikus.

Labai daug žalos padarė žemės drebėjimas prie *Galilėjos ežero*: Kafamaume sugriuvo daug namų. Visas tarpas, gyvenamas vergų, tarp Tiberiados ir Sero-babelio, Kafarnaumo valdovo, daržų buvo visai sunaikintas. Visas uolų iškyšulys už gražių valdovų daržų prie Kafarnaumo nugriuvo žemyn. Ežero vandens išsieliejo ir aptvino slėnį net ligi miesto, o pirma Kafarnaumas buvo nuo ežero beveik per pusvalandį kelio. Petro ir Švč. Mergelės namai priemiestyje nuo ežero pusės paliko nepaliesti.

Galilėjos ežeras žemei drebant susidrumstė lig pat gelmių. Vienur įgriuvo krantas, kitur pakilo, sudarydamas naują žemę. Pakraščių vaizdas labai pasikeitė ir pasidarė panašesnis į dabartinį. Apskritai sakant, sunku dabar atpažinti, kaip pirma atrodė krantas. Didžiausia atmaina pasidarė pietų vakarų ežero pusėj, kiek žemiau už Tarichejos. Ilgas, juodas, akmeninis pylimas, skirias toj vietoj pelkes nuo ežero ir reguliuojąs Jordano vandenį, visiškai įgrimzdo ir padarė daug žalos.

Daug žalos padarė žemės drebėjimas rytiniame ežero pakrašty, kur gergezeniečių paršai, velnių apsėsti, puolė į pelkę, taip pat Gergezoje, Gerazijoje ir visame Chorazino apskrity. Antrojo duonos padauginimo kalnas taipgi patyrė didelį drebėjimą, o akmuo, ant kurio sėdėdamas Jėzus daugino duoną, perskilo pusiau. Pačioj Panėjoj ir apylinkėse sugriuvo daug namų. Iš kaikurių *Dekapolio* miestų tiktai pusė beliko, net Mažosios Azijos apylinkės didžiai nukentėjo, pav., Nikėja, o daugiausia vietos į rytus ir šiaurės rytus nuo Panėjos. Didžiai buvo sunaikinta Aukštoji Galilėja. Daugumas fariziejų, sugrižę iš švenčių, rado savo tē-

vynėje griuvėsius ir lavonus. Ne vienam pranešta taitai jau Jeruzalėje, ir dėl to Jėzaus priešai net lig Sekminių buvo ramūs ir nedrįso veikliau kovoti su Išganytojo išpažinėjais.

Šventovė, esanti nuo *Garizimo* kalno, taip pat buvo didžiai sugadinta. Ten, prie šulinio, buvo dievaičio statula po puošniu stogu. Tas stogas drauge su stabu įgarmėjo į šulinį. *Nazarete* sugriuvo pusė sinagogos, iš kurios kadaise žydai išvijo Jėzų. Sugriuvo taipgi vieta kalne, kur norėta Jį nustumti į prarają.

Žodžiu sakant, kalnai, slėniai ir miestai didžiai pajuto žemės drebėjimą; pajuto taipgi ir upės ir patyrė didelių atmainų *Jordano vaga*. Apgriuvus ežero krantams ir sutrikus įtakams, kilo įvairių kliūčių, vanduo turėjo ieškoti naujo kelio, todėl Jordano vaga žymiai pasikeitė daugelyj vietų. Macheras ir kiti Erodo miestai nepatyrė jokios žalos; nepasiekė ten baudžiamoji Dievo rykštė, bet taipgi nepasiekė ir gailės, panašiai kaip anuos Jėzaus suėmimo darželyje dalyvius; tie, kurie nekrito žemėn, taipgi niekuomet ir neatsikėlė.

Piktosios dvasios, glūdinčios įvairiose vietose, nugarmėjo į žemę drauge su namų griuvėsiais ir kalnų lūžtvėmis. Tokiomis valandomis žemės drebėjimas priminė konvulsišką apsėstojo tampymąsi, kur glūdis priešas jaučia, jog turi išeiti ir paleisti iš nagų savo grobį. Prie Gergezos nusmuko dalis kalno, nuo kurio kadaise puolė į pelkę kiaulių banda, ir mačiau, kaip drauge su smunkančia žeme griuvo į pelkę piktų dvasių spiečiai, panašūs į niūrų, tamsų debesį.

ĮVYKIAI TUOJAU PO JĖZAUS MIRTIES

JUOZAPAS ARIMATIETIS REIKALAUJA IŠ PILOTO JĖZAUS KŪNO

Vos tiktai po tų baisių įvykių miestas kiek apri-
mo, tuojau išgąsdintą Pilotą iš visų pusių atakuota
pranešimais apie tai, kas įvyko. Lygiai tuo pačiu lai-
ku „didžioji taryba“, sutinkamai su ryto metą priim-
tu sprendimu, nusiuntė pasiuntinius pas Pilotą, kad
šis įsakytų nukryžiuotiesiems sulaužyti kaulus ir tuo
būdu nuimti nuo kryžių, kad nekabotų šabaso dienon-
mis. Pilotas paskyrė tam reikalui budelius ir nusiuntė
juos į Golgotą.

Tuojau atėjo pas Pilotą *Juozapas Arimatietis*,
„tarybos“ narys. Jis žinojo, kad Jėzus mirė, ir buvo
susitaręs su Nikodemu palaidoti Išganytojo kūną uolos
rūsyje, Juozapo darže, esančiame netoli nuo Kalvari-
jos. Man atrodo, kad jau pirma buvo užmiestyje ir vi-
sa ką sužinojo, arba bent jau buvo pasiuntęs žmones
į savo daržą išvalyti kapo ir pabaigti viduje kai kurių
mažmožių. Nikodemas, laukdamas sugrįžtant Juozapo,
pasirūpino tuo tarpu nupirkti skarų ir kvepalų balza-
muoti kūnui.

Juozapas rado Pilotą labai išgąsdintą ir sumišusį,
be jokios baimės atvirai paprašė jį leisti nuimti nuo
kryžiaus Jėzaus, žydu karaliaus, kūną, nes noris pa-

laidoti Jį savo paties karste. Pilotas dar labiau nusi-
gando ir sumišo, matydamas, kad tas kilnus vyras pra-
šo tai griežtai leidimo atiduoti paskutinę pagarbą Jė-
zaus kūnui, kūnui To, kurį pasmerkė mirti prie kry-
žiaus. Atsiminė Jėzaus nekaltumą ir juo didesnis iš-
gąstis apėmė jo sąžinę. Tačiau nugalejo save ir, dėda-
masis abejingas ir nusteбęs, paklausė: „Argi jau mi-
rė?“ Klausė taip dėl to, kad prieš keletą minučių iš-
siuntė budelius pribaihti nukryžiuotuosius, sulaužant
jiems kaulus. Tuojuo liepė pašaukti šimtininką Abe-
nadarą, kuris, pasikalbėjęs olose su mokytiniais, grįžo
jau į miestą, ir paklausė jį, ar iš tikrųjų mirė žydų
karalius. Pašauktasis Abenadaras patvirtino Jėzaus
mirtį, pranešė, kad tai įvyko trečią valandą, pasakė
paskutinius Jėzaus žodžius ir garsų sušukimą mirštant,
priminė žemės drebėjimą ir uolos skilimą. Pilotas dė-
josi tiktai nusteбęs, kad Jėzūs mirė taip greitai, nes
nukryžiuotieji paprastai išbūdavo gyvi ilgiau, tačiau
dvasia sustingo iš išgąščio, iš naujo įsitikinus, kad tie
baisūs stebuklingi ženklai reiškėsi Jėzaus mirimo me-
tu. Tad norėdamas gal dar truputį sušvelninti pir-
mutinį savo nuožmumą Jėzaus atžvilgiu, tuojuo davė
Juozapui Arimatiečiui raštą, kuriuo dovanoja jam žy-
dų karaliaus kūną, leidžia jam nusiimti nuo kryžiaus
ir palaidoti. Be to, džiaugėsi, jog sugadino vyriausių
kunigų planus, kurie norėjo Jėzų pamatyti palaidotą
drauge su abiem žmogžudžiais. Man atrodo taip pat,
kad pasiuntė net patį Abenadarą, nes mačiau jį nu-
imant Jėzų nuo kryžiaus.

Išėjęs nuo Piloto, *Juozapas* nuėjo stačiai pas vie-
ną pamaldžią moterį, kur laukė jo *Nikodemas*. Tos
moters namai buvo prie plačios gatvės, netoli nuo kry-
pos į aną siaurą gatvelę, kurioje taip niekinta ir plūs-
ta Jėzų, pradėjusį kartų kryžiaus kelią. Ta pati mo-
teris vertėsi kvepiančių žolių ir brangių aliejų preky-

ba, tad pas ją nupirko Nikodemas daug žolių ir kva-
pių šaknelių balzamuoti kūnui. Ji taip pat rūpinosi
nupirkti kitų kvepalų, kurių neturėjo savo sandėlyje,
o taip pat skepetų ir raiščių suvynioti lavonui. Visa tai
sunešė, susuko ir surišo taip, kad patogų būtų neštis.
Juozapas Arimatietis nuėjo dar į vieną vietą ir nupir-
ko gražų, švelnų, medvilninį dangtį šešių uolekčių il-
gumo ir kelių uolekčių platumo. Tarnai išnešė iš san-
dėlio, esančio šalia Nikodemo namų, kopėčias, plaktu-
kus, pleistus, vandens maišes, indus, pintis ir visa, kas
buvo reikalinga. Smulkesnius daiktus užmetė ant leng-
vų neštuvų, panašių į tuos, kuriais išnešė mokytiniai
iš Machero, Erodo pilies, Jono Krikštytojo kūną.

PERVERIAMAS JĖZAUS SONAS. KOJŲ LAUŽYMAS ŽMOGŽUDŽIAMS

Golgotoje tuo tarpu buvo tylu ir liūdna. Dangus
buvo apsiniaukęs; didžiausias liūdesys atsispindo visoj
gamtoj. Minia beveik išsisklaidė ir baimingai išsislaps-
tė. Jėzaus Motina, Magdalena, Kleofa Marija, Salo-
me ir Jonas stovėjo arba sėdėjo priešais kryžių užsi-
dangstę galvas, didžiausio liūdesio apimti. Keletas ka-
reivių sėdėjo ant pylimo, įbedę šalia savęs ietis ir kal-
bėjo su kitais stovinčiais pakalniau. Kasijus tuo tarpu
jodinėjo po visą aikštę.

Staiga atėjo šešetas budelių su kopėčiomis, kastu-
vais, virvėmis ir sunkiomis tribriaunėmis geležies dal-
bomis laužyti kaulų. Jiems atėjus, pasitraukė kiek į
užpakalį Jėzaus bičiuliai, Švč. Mergelės širdį pervėrė
naujas sopulys pamanius, kad budeliai, gal būt, norės
išniekinti jos Sūnaus lavoną. Iš tikrųjų užlipo budeliai
kopėčiomis ant kryžiaus, pradėjo judinti švenčiausią
Jėzaus kūną tvirtindami, kad tiktai dedasi miręs. Iš
tikrųjų gi jautė, kad kūnas šaltas, sustingęs, tačiau

nenorėjo tikėti, jog mirė. Tiktai tarpininkaujant Jono įprašytiems kareiviams, paliko tuo tarpu Jėzaus lavoną ir šoko prie dar gyvų esančių žmogžudžių. Po du budeliu užlipo ant kiekvieno kryžiaus kopėčiomis ir geležinėmis dalbomis pradėjo laužyti žmogžudžiams rankų kaulus aukščiau ir žemiau alkūnės. Trečias budelis tuo pačiu būdu laužė kelius ir blauzdas. Gezmui, baisiai iš skausmo rėkiančiam, sulaužyta be to trimis smūgiais krūtinė. Dizmas tyliai dejavo ir pagaliau mirė. Jis buvo pirmas iš mirtingųjų, kurio siela pamatė kitame pasaulyje savo Išganytoją. Atrisę virves, nuleido budeliai negyvus žmogžudžių lavonus žemėn, paskui nuvilko juos į slėnį, tarp kalno ir miesto mūrų, ir čia juos užkasė.

Kad Jėzus mirė, vis dar netikėta. Jėzaus bičiuliai, matydami tą nuožmų elgimąsi su žmogžudžiais, didžiai nusigando, kad budeliai, palaidoję žmogžudžius, grįš ir taip pat pasiелgs, su Jėzum. Tuomet dešimtininkas *Kasijus* (Longinas), žmogus dvidešimt penkerių metų, greitas ir uolus tarnybai, visiems savo veiksmams duodavęs didelės reikšmės, be to, silpnų akių, trumpo regėjimo (o tatai daugeliui valdinių sukeldavo juoko), pasijuto staiga paimtas nepaprasto uolumo patarnauti. Nuožnumas ir niekšiškas budelių tyčiojimasis, šventųjų moterų baimė, o be to, staigaus švento uolumo malonė padarė jį pranašavimo vykdytoju. Išsitraukė ietį, lig šiol sudėstyta, užsimovė smailę, paskui, pasukęs žirgą, paginė jį smarkiai į siaurą kalvelę, kur buvo kryžius; sulaikė jį prieš neseniai pasidariusią prarają. Ir stovėdamas tarp Jėzaus ir gerjo žmogžudžio kryžiaus, iš dešinės nuo Išganytojo lavono, pasiėmė ietį abiem rankom ir taip smarkiai *dūrė ją į įkritusį ir ištemptą Išganytojo dešinį šoną*, kad ietis, pervėrusi krūtinę, širdį, kiek išlindo kairiam šone, padariusi mažą žaizdelę. Kai paskui ietį staiga

ištraukė, iš plačios dešiniam šone žaizdos pasileido kraujo ir vandens srovė, aptaškydama išganymu ir malone pakeltą aukštyn jo veidą. Tą pačią akimirką Kasijus šoko nuo žirgo, puolė ant kelių ir mušdamasis į krūtinę garsiai jų akivaizdoj išpažino Jėzų ir atidavė Jam garbę.

Švč. Mergelė ir šventos moterys, įsižiūrėjusios į Jėzų, pamatė staiga su išgąsčiu, kad Kasijus smeigia ietį į Jėzų. Drauge su ieties smūgiu prasiveržė skausmingas jų riksmas, ir jos puolė prie kryžiaus; Marija pajuto didžiausią skausmą, veriantį jos širdį, tarytum, ją būtų tas smūgis pervėręs. Ir nualpusi krito ant bičiulių rankų. Kasijus tuo tarpu klūpojo ant kelių, išpažindamas garsiai Jėzų ir džiaugsmingai garbindamas Dievą. Jis įtikėjo. Pasveiko ir prasivėrė jam tiek kūno, tiek sielos akys. Tačiau tuojau visi susijaudino, nusiteikė giliausia pagarba, matydami Išganytojo kraują su vandeniu renkantis uolos duobelėje po kryžiumi. Kasijus, Švenčiausioji Mergelė Marija, šventosios moterys šoko prie kryžiaus, ėmė semti stikleliais tą brangų turtą ir piltis į buteliukus, net likučius rūpestingai iššluostė skepetomis.*)

Kasijus su apšviesta dvasia ir kūnu visai pasikeitė, buvo giliai sujaudintas ir didžiai nusižeminęs. Kareiviai, sujaudinti stebuklo, kuris ištiko jų vadą, krito taipgi ant kelių ir mušdamiesi į krūtinę išpažino Jėzų. O kraujas, sumišęs su vandeniu, vis dar tekėjo iš pla-

*) Toje vietoje pridūrė Kotryna tokių smulkmenų: „Kasijus, vėliau pakrikštytas Longino vardu, skelbė Kristaus mokslą kaip diakonas. Visuomet nešiojos su savim buteliuką su išdžiūvusiu šventu krauju. Jį rasta vėliau jo karste Italijoje kažkokiam mieste netoli nuo tos apylinkės, kur gyveno šv. Klara. Netoli to miesto yra ežeras, kurio vanduo žalsvas, o ežere — salelė. Matyt, atnešta čia iš kitur Kasijaus kūną“. Pasakotoja, be abejo, turėjo galvoje Mantujos miestą, nes apie jį yra toks padavimas. Kuri šv. Klara gyveno netoli to miesto, man nežinoma.

čiai praverto dešiniojo Jėzaus šono, krito ant švarios uolos ir apsiputojęs rinkosi joje. Esantieji sėmė jį ir šluostė nepaprastai susijaudinę. Ne viena Marijos arba Magdalenos ašara sumišo su tuo krauju. Budeliai nebegrižo jau, nes tuo tarpu gavo iš Piloto naują įsakymą neliesti Jėzaus kūno, kaip atiduoto Juozapui Arimatiečiui palaidoti.

Kasijaus ietis buvo sudėta iš kelių dalių, kurias galima buvo įkišti vieną į kitą. Sudėjus atrodė kaip vidutinio ilgumo stipri lazda. Ietis buvo paplokščia, su kriaušės pavidalo galvele, į kurią buvo įdedamas smailiagalys, o iš apačios atsikišdavo dvi aštrios, kablo pavidalo geležtėlės, ir tuomet ietis buvo galima naudoti.

Papasakoti atsitikimai įvyko tuojau po ketvirtos valandos, tuo tarpu kai Nikodemas ir Juozapas Arimatietis rinko įnagius Jėzui laidoti. Juozapo Arimatiečio tarnai, nusiūsti valyti kapo, atnešė Jėzaus bičiuliams, esantiems Golgotoje, žinią, jog Pilotas leido Juozapui paimti Jėzaus lavoną ir padėti jį savo karste. Todėl Jonas pagrižo tuojau su šventomis moterimis į miestą, į Sijono kalną, pasirūpinti kai kurių daiktų, reikalingų laidotuvėms, o svarbiausia, kad Švč. Mergelė galėtų pailsėti ir truputį pasistiprinti. Švenčiausioji Mergelė ten turėjo mažą butelį šalutiniuose pastatuose, prie vakarieninės. Neįėjo į miestą pro artimiausius vartus, nes tie buvo uždaryti ir kareivių užstoti, kuriuos Pilotas atsiuntė, fariziejams pareikalavus, nes minia triukšmavo. Tad pasuko jie labiau į pietus prie vartų į Betliejaus kelią.

TRUMPAS APRAŠYMAS SENOVĖS JERUZALĖS APYLINKIŲ

Rytų pusėj nuo Jeruzalės*), į pietus nuo pietryčių šventovės kampo yra iš eilės pirmieji vartai, pro kuriuos išeinama į *Ofelio* kvartalą, o iš antros pusės į šiaurę, nuo šiaurės rytų šventovės kampo, yra *Avių vartai*. Tų dviejų vartų tarpe padaryti neseniai tretieji vartai; pro juos įeinama į keletą gatvių, tysančių išilgai rytinio šventovės kalno skardžio, kur gyvena daugiausia mūrininkai ir kiti darbininkai. Jų nameliai susisiečia su šventovės pamatais. Tų gatvių namai daugiausia priklauso Nikodemui, kuris liepė juos pastatydinti savo lėšomis. Gyvenantieji mūrininkai moka jam nuomą pinigais arba atidirba ir tuo būdu palaiko santykius su juo ir su Juozapu Arimatiečiu, kuris taip pat turi savo žemėje didelę akmenų laužyklą ir tuo verčiasi. Tad Nikodemas liepė neseniai iškalti mūruose tuos gražius vartus, kuriuos pavadinta *Morijos* vartais. Juos pabaigus, pirmasis įėjo pro juos į miestą Jėzus Verbų sekmadienį. Įėjo į miestą pro naujus Nikodemo vartus, pro kuriuos dar niekas nebuvo žengęs, o buvo palaidotas naujam Juozapo Arimatiečio kape, kuriame niekas prieš Jį nebuvo atsigulęs. Taip jau, matyt, sutvarkė Dievas. Tuos vartus užmūryta vėliau. Susidarė apie vartus legenda, kad pro juos vėl įeis

*) Ona Kotryna kartais vaizduodavo įvairių apylinkių arba pastatų padėjimą taip smulkmeniškai, kad per tų smulkmenų daugumą sunku būdavo suprasti visą dalyką. Kūnas prie kryžiaus nuolat buvo viename padėjime, tuo tarpu ji dvasia kreipėsi į įvairias puses stebėdama regėjimus, tad paskum pasakodama ir nurodinėdama kryptį — kairėn ir dešinėn, lengvai galėjo suklysti. Įvairius aprašymus ir vietos duomenis, minimus regėjimų pasakojimo metu, surinksime čia į vieną skyrį, o sekančiame vaizduojame Juozapo Arimatiečio karstą ir daržą, kad be reikalo nenutrauktume ir nenutęstume pasakojimo apie mūsų Išganytojo laidojimą.

kuomet nors krikščionys į Jeruzalę. Iki šios dienos yra toje pusėje užmūryti vartai, kuriuos turkai vadina Aukso vartais.

Tiesi linija, vedama nuo Avių vartų į vakarus per visus mūrus, pereitų viduriu tarp šiaurės vakarų Siono krašto ir Golgotos. Nuo tų vartų į Golgotą tiesiu keliu reikia eiti tris ketvirčius valandos, o nuo Piloto rūmų lig ten penkias aštuntąsias valandos. *Antonijos* pilis yra prie šiaurės vakarų šventovės kalno kampo ant atsikišusio kalvos iškyšulio. Išeinant iš Piloto rūmų pro vartus į vakarus pilis lieka po kairiosios rankos; ant aukšto pilies mūro vienoj vietoj yra aikštė, per kurią išeinama į forumą. Čia tat Pilotas skelbia žmonėms įvairius pranešimus, pav., skelbia naujus įstatymus.

Einant „Kryžiaus keliu“ miesto ribose, Kalvarijos kalnas Jėzui buvo kartais po *dešinės rankos* (kelias turėjo eiti svarbiausia pietų vakarų kryptimi). Iš miesto vidurio išėjo Jėzus pro vartus, kuriais išeinama pro vidinius miesto mūrus keliu į Sinajaus kalną, kuris lig tam tikro aukštumo apstatytas namais. Už tų mūrų yra sritis, kurioje daugiau daržų, negu namų. Čia yra taipgi prie laukinės mūrų pusės gražių kapų su mūrinėmis angomis arba iškaltų uolose, o ties jais aukštai yra gana gražių darželių. Toje miesto pusėje yra Lozorius namai; gražūs daržai, priklausą jam, yra priešais kampinius vartus ir nueina net ligi išorinių mūrų, kurie pasuka čia iš vakarų į pietus. Pro atskirus vartelius įeinama į tuos daržus, esančius už mūrų, kaip man atrodo, netoli nuo Avių vartų. Jėzus ir mokytiniai nekartą čia įeidavo ir išeidavo Lozoriui leidus. Pro anuos vartus prie šiaurės vakarų šventovės kampo išeinama į kelią, einantį į Betsurą, o ta apylinkė yra toliau šiaurėj, negu Emaus ir Joppė. Į šiaurę už laukinio mūro yra karalių kapai. Vakarų sritis, dar nelabai užstatyta, yra žemiau, ji žemėja pamažu miesto

mūrų linkui, o priešais juos vėl pakyla, sudarydama kalvą, kur labai daug gražių daržų ir vynuogynų. Už tos kalvos yra dar mūrų ribose platus grįstas kelias, vietomis patogus važiuoti. Iš to kelio yra angos į mūrus ir bokštus, nes Jeruzalės bokštuose nėra angų iš vidaus, kaip pas mus. Iš antros mūro pusės vėl yra žemė, nuolaidesnė slėnio linkui, tad mūras toje vietoje yra iškilęs kaip ant kokio pylimo. Staigus skardis priešais mūrus taipgi apsodintas daržais ir vynuogynais. Eidamas „Kryžiaus keliu“, Jėzus neperėjo per daržų sritį; išeidamas iš miesto, turėjo ją po dešinės rankos iš šiaurės ir iš čia kaip tik atėjo Simonas Kirenietis ir susitiko Jėzaus lydimąjį būrį. Vartai, pro kuriuos išvesta Jėzų, nėra nukreipti stačiai į vakarus, bet į tą pusę, kur būna saulė apie 4 val. po pietų. Nuo tų *vartų kairėn* eina mūras kiek į pietus, paskui yra staigus pasisukimas į vakarus, paskui vėl pakrypsta į pietus ir apsupa Siono kalną. Toj pačioj pusėj, į kairę nuo vartų Siono kalno linkui, yra už mūro didelis *bokštas*, tarytum, kokia tvirtovė. Šalia tų vartų kairėje, labai arti, yra vartai, t. y. dveji arčiausieji vieni nuo kitų vartai; jie yra netoliau, kaip pas mus Duelmene pilies vartai nuo Luendinghauserinių. Tie vartai, atkreipti į vakarus, yra ant kelio, sukančio kiek į kairę Betliejaus linkui. Tuoju už vartų, pro kuriuos išvesta Jėzų, pasisuka kelias dešinėn į šiaurę *Kalvarijos* kalno linkui, nukreiptu į miestą rytų staigiu skardžiu, tuo tarpu kai priešingasis vakarų skardis yra labai nuolaidus. Nuo kalno matyti vakaruose kelio galas į Emaus. Prie to kelio yra lanka, kurioje Lukas rankiojo žoles, eidamas su Kleofu po atsikėlimo iš numirusių, ir tuomet susitiko Jėzų. Kabodamas ant kryžiaus Jėzus buvo nukreiptas veidu į šiaurės vakarus. Pakreipęs galvą į dešinę, Jėzus galėjo matyti nuo kryžiaus Antonijos pilies dalį. Išilgai miesto mūrų į vakarus ir pietus yra daržai, vy-

nuogynai ir kapinės. Kristaus kryžių užkasta prie Kalvarijos kalno šiaurės vakarų pusėje. Iš antros pusės yra vėl gražios terasos, kur įtaisyti vynuogynai. Žiūrint nuo kryžiaus kalno į pietus, matyti Kaifo namai, esą netoli Dovydo pilies.

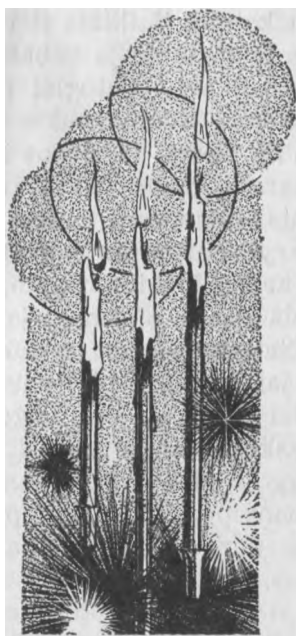
JUOZAPO ARIMATIEČIO DARŽAS IR KARSTAS *)

Tas *daržas* yra aukštumoj prie Betliejaus vartų, netoli nuo miesto mūrų ir nuo Kalvarijos kalno, maždaug per 7 *minutes* kelio. Tas daržas gražus, pilnas didelių šakotų medžių. Tarp medžių matyti vietomis pavėsingos vejės; netrūksta ten suolų, viliojančių pailsėti. Įeinant į daržą iš slėnio iš šiaurės pusės ir einant toliau plačiu patogiu taku, matyti, kad kairėje eina daržas pakalniui išilgai miesto mūrų, o po dešinės pusės tako baigiasi daržas netoli, ir čia yra didelė atskira uola, kurioje yra *kapas*. Įeiti į kapo rūšį galima stačiai iš tako. Stovint prie angos, matyti priešais save kylantį aukštyn daržą ir miesto mūrus. Pietų vakarų tos uolos sienoje yra dar dvi žemos angos į du mažesniu kapu. Išilgai vakarų sienos eina siauras takelis;

*)Ne pro šalį bus priminti, kad pasakotoja per tuos ketverius metus, kai surašinėją jos regėjimus, tiksliai pavaizduodavo visų šventų vietų likimą Jeruzalėje, pradėjus nuo pirmųjų krikščionybės amžių. Matė, kaip tos vietos buvo naikinamos ir vėl atstatomos, kaip garbinta jas slapta ir viešai ir ji pati jas garbindavo. Šventoji Elena, atradusi Jėzaus „kryžiaus kelią“, pastatydino Jeruzalėje šventojo Karsto bažnyčią ir įsakė joje padėti uolas ir akmenis, kurie buvo liudininkai Viešpaties kančios ir prisikėlimo iš numirusių. Padėti ankštojų patalpoj buvo tie šventi paminklai miesto globojami. Pamaldžioji Kotryna juos matė regėjime. Ji garbino tą uolą, ant kurios stovėjo kryžius, Jėzaus karstą ir kitas Jėzaus kapo dalis, ant kurių buvo užstatyta koplyčia. Tačiau kartais norėdama pagerbti ne tiek Jėzaus karstą, kiek tą vietą, kur tas karstas stovėjo, atrodė, kad jos dvasia lanko tas vietas iš tikrųjų kažkur netoli, bet toliau nuo tos vietos, kur stovėjo kryžius.

į didįjį kapą įeinama iš rytų žemyn laiptais, nes kapas yra giliau negu daržo žemė. Pirmoji anga uždaryta kaišytiniais varteliais. Kapo viduje yra plati grotą tokio didumo, jog iš abiejų pusių pasieniais gali sustoti po keturius žmones, o kiti gali patogiai per vidurį nešti lavoną. Prie užpakalinės vakarų sienos priešais duris grotą apvalėja ir sudaro plačią, bet nelabai aukštą nišą. Sienos susieina aukštai ir sudaro skliautus ties karsto guoliu maždaug per dvi pėdas nuo apačios. Karsto guolis yra tai paprastas uolos gabalas, panašus į pailgą dėžę arba karstą, išsikišęs iš užpakalinės grotos sienos, ir yra iš vieno su ja gabalo. Tas guolis iškaltas tiek, kad gali jame patogiai patilpti lavonas, apvyniotas marškomis. Guolis neužima viso nišos platumo nuo sienos lig sienos, iš vienos ir iš kitos pusės tarp sienos ir karsto gali atsistoti žmogus, o taipgi iš priekio priešais karstą yra vietos vienam žmogui, nors ir būtų uždarytos nišos durys. *Durys*, uždarančios nišą, yra vario ar kokio kito metalo; atsidaro į abi puses ir atsiremia į šalines sienas; jos nėra įstatytos statmeniškai, tačiau įkypai, bet ne aukštai nuo žemės, taip kad galima jas uždaryti, užritinus ant jų akmenį, kuris tam reikalui gulėjo čia prie angos į grotą. Užritinta ji tikrai paskui, padėjus Viešpatį į grabą ir prislėgta juo uždarytas nišos duris. Tas akmuo didelis, pusapvalis iš vienos pusės, tyčiomis padarytas, nes ir sienos prie nišos durų nėra stačiakampiškos, tačiau truputį apvalainos. Norint duris, užristas akmeniu, atidaryti, nereikia jo ritinti iš grotos, nes, esant čia mažai vietos, būtų labai sunku; tam reikalui tyčiomis pakabinta palubėj grandinė, kuri perversa per grandį, įleistą į akmenį, o paskui patraukus grandinę paritinama akmuo į šalį; bet vis dėlto reikia tam keleto stiprių vyrų, o ir tie gerai prisikamuoja, kol akmenį pašalina.

Prie angos į grota yra akmenų suolelis. Uolos viršus apaugęs veja. Užlipus ant kapo matyti per mūrus Siono kalnas ir kai kurie bokštai, toliau Betliejaus vartai, vandentiekis ir Gihono šulinys. Uola, kurioje iškalta grota, yra baltos spalvos su raudonomis ir rudomis akmenų sruogomis. Visa grota puikiai, gražiai padaryta.

NUĖMIMAS NUO KRYŽIAUS

Tuo metu, kai prie kryžiaus beliko tikrai keli kareiviai sargybos, mačiau kaip slėniu nuo Betanijos atėjo penki vyrai. Priėjo atsargiai prie baudžiamosios aikštės, pažvelgė valandėlę į kryžių ir vėl pasitraukė. Manau, kad tai buvo mokytiniai. *Juozapą Arimatietį ir Nikodemą mačiau* šiandien tris kartus toj pusėj, tarytum, būtų sekę ką ir taręsi. Pirmą kartą mačiau juos čia kryžiavimo metu (matyt, tuokart, kai pasiuntė žmones išpirkti Jėzaus rūbų). Paskiau atėjo abu pažiūrėti, ar išvaikščiojo minia, paskui nuėjo į kapą šio to paruošti, iš čia atėjo vėl lig pat kryžiaus. Pasižiūrėjo į jį aplinkui lyg tirdami sąlygas, susidarė planą nuimti Jėzaus kūnui ir paskui sugrižo į miestą.

Dabar ėmė *rūpintis priemonėmis balzamuoti kūnui*. Jų tarnai pasiėmė, be kitų įnagių, nuimti šventajam kūnui taipgi dvejas kopėčias iš daržinės, esančios šalia didžiųjų Nikodemo namų. Tos kopėčios buvo ilgos *kartys*, į kurias buvo įkalti iš abiejų pusių pagaliai kaip spyriai. Kopėčios buvo su kabliais, kuriuos buvo galima pagal reikalą kelti ir aukščiau ir žemiau, kad galima būtų kopėčias tvirtai įkabinti arba kad galima būtų ant kablio užkabinti koki įnagį, jeigu būtų abi rankos užimtos.

Pamaldi moteris, pas kurią nupirko įnagius balzamuoti, suvyniojo visa ką labai patogiai. Nikodemas nupirko šimtą svarų žolių ir kvepalų, mūsų svoriu būtų

buvę trisdešimt septyni svarai, kaip tai kelis kartus aiškiai sužinojau. Sudėta visa buvo į mažas luobines statinėles, kurias nešėsi pakabintas ant kaklo. Vienoj statinėlėj buvo kažkokie milteliai, žolių pluoštai buvo sudėti į pergamino ar odos maišus. Juozapas taipgi nešėsi brangaus, kvepiančio tepalo gražiam raudonos spalvos su žydrais pakraščiais vagonėlyje; nežinau, iš ko tas vagonėlis buvo padarytas. Tarnai, kaip jau minėjau, nešė neštuvuose maišus, indus, pintis ir įnagius. Ugnį nešėsi uždaram žibinte.

Tarnai paėjėjo kiek į priekį ir išėjo iš miesto pro kitus vartus, man atrodė, pro Betliejaus. Eidami per miestą, praėjo pro namus, kuriuose buvo Švč. Mergelė su moterimis ir Jonu grįžę iš Kalvarijos kalno pasirūpinti kaikurių dalykų laidotuvėms. Matydami tarnus, einančius į Kalvarijos kalną, tuojau susirinko *moterys* ir nuėjo taipgi paskui juos su *Jonu*, tačiau atstu nuo jų. Buvo jų, rodos penkios, o kai kurios nešėsi po skraistę ryšelius su skepetomis. Moterys, visuomet išeidamos iš namų pavakariais arba, apskritai, į kokias nors religines apeigas, paprastai susisupdavo į ilgą, uolekčio ilgumo, skepetą. Pradėjusios nuo vieno peties apsisupdavo visos ir baigdavo kitu petim. Net galva būdavo apgaubta ta skepeta. Taip susisupusios galėdavo žengti tiktai mažais žingsniais. Šiandien ypatingai tiko man tas apdaras, nes tai buvo gedulo apdaras.

Juozapas ir Nikodemas buvo taipgi apsidarę gedulo drabužiais, turėjo juodas priejuostas, o taipgi ant rankes ir plačius diržus, o nuo viršaus lig apačios buvo susisiautę ilgomis, plačiomis skraistėmis tamsiai pilkos spalvos. Skraistės dengė net galvas. Ėjo ne paskui tarnus, bet pro vartus, pro kuriuos išvesta Jėzų.

Gatvėse buvo tylu ir tuščia. Gyventojai, neatsipeikėję iš baimės, sėdėjo užsidarę namuose. Daugumas nuoširdžiai atgailavo ir tiktai maža dalis atsiminė vyk-

dyti įstatymų nurodomas švenčių apeigas. Kai Juozapas ir Nikodemas atvyko prie vartų, rado juos uždarytus. Artimiausios gatvės mūrai buvo apsupti kareivių, kuriuos atsiuntė Pilotas, fariziejams pareikalavus, nes po antros valandos bijota maišto. Lig šiol neatšaukta tų būrių, tad jie vis stovėjo sargyboje. Juozapas parodė kareiviams Piloto įsakymą raštu ir prašėsi praleidžiamas. Į tai atsakė kareiviai, kad noromis jį praleistų, bet vartai taip užšoko, matyt, drebant žemei, kad negalima buvo jų nieku būdu atidaryti. Todėl tat ir budeliai, sulaužę žmogžudžiams kaulus, grįždami, negalėjo čia praeiti, bet turėjo eiti pro kampinius vartus. Iš tikrųjų niekas negalėjo atidaryti vartų, tačiau kai Juozapas ir Nikodemas paėmė už skląsčių, vartai darėsi, visiems stebintis, nepaprastai lengvai.

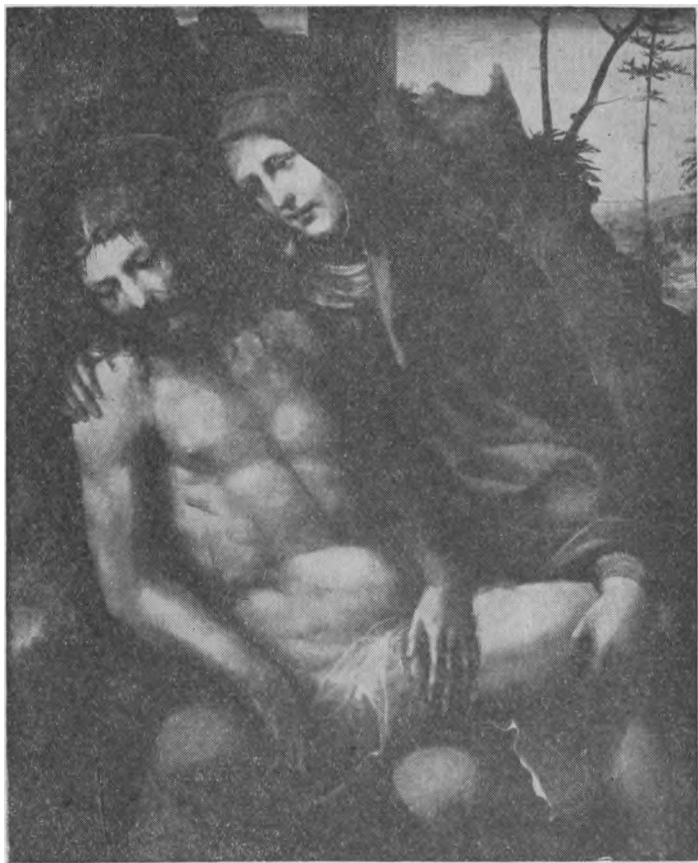
Oras buvo niūrus, miglotas. Atėję į Kalvarijos kalną, Juozapas ir Nikodemas rado savo tarnus ir šventas moteris, kurios sėdėjo verkdamos priešais kryžių. Kasijus ir atsivertę kareiviai stovėjo atstu, apimti išgąstingos pagarbos ir šlovės. Juozapas ir Nikodemas papasakojo Jonui ir šventosioms moterims, kokių darė pastangų, norėdami išgelbėti Jėzų nuo išniekinimo, o moterys taipgi pasakojo jiems, kaip sunkiai pavyko atkalbėti budelius nelaužyti Jėzui kaulų, kaip išsipildė pranašavimas, o Kasijus pervėrė ietimi Jėzui šoną. Kai atėjo Abenadaras, pradėjo su dideliu liūdesio ir pagarbos ženklu šventą meilės darbą. Bičiuliai ir Jėzaus išpažinėjai *pradėjo imti nuo kryžiaus ir ruošti laidotuviems* šventąjį savo Viešpaties, Mokytojo ir Išganytojo kūną.

Švenčiausioji Mergelė ir Magdalena atsisėdo dešinėje kalvos pusėje tarp Jėzaus ir Dizmo kryžiaus. Kitos moterys ėmė tvarkyti kvepalus, skaras, pintis ir indus. Kasijus priėjo prie atvykusio Abenadaro ir papasakojo jam, kaip stebuklingai išgijo jo kūno ir sie-

los akys. Visi buvo giliai sujaudinti ir liūdesio apimti; visų veiduose žėrėjo iškilminga rimtis, gili meilė, nereikalinga daug žodžių išreikšti savo jausmams. Šventas darbas buvo daromas paskubomis, bet drauge labai rūpestingai, retkarčiais prasiverždavo iš kaikurių krūtinų skausmingas dejavimas arba atodūsis. Magdalena už vis labiausiai buvo sujaudinta ir apimta begalinio skausmo ir be to skausmo nieko kito nebematė ir nebejautė.

Nikodemas ir Juozapas pastatė kopėčias kryžiaus užpakaly, palipo aukštyn, pasiėmę su savim didelę skepetą, prie kurios trijose vietose buvo prisiūti trys platus diržai. Apgaubę Viešpatį skara, ištempė diržus ir pririšo jais Jėzaus kūną prie kryžiaus kamieno per pažastis ir žemiau kelių. Taip pat pririšo skepetomis rankas prie kryžiaus skersio. Rankos laikėsi jau ne ant vinių ir neplyšo, nes kūnas, patemptas ir pririštas, nesviro žemyn. Vinis išimta šiuo būdu: mušta jas iš užpakalio smaigtu pridėtu prie vinių galų. Trankymo nuo smūgių nelabai bepajuto Jėzaus rankos. Vynys lengvai iškrito iš plačių žaizdų daug greičiau, dėl to, kad rankos nebuvo taip įtemptos kaip pirma. Jėzaus kūno liemu, sviręs mirštant visu sunkumu žemyn, dabar, tarytum, sėdėjo ant didžiosios per kryžiaus skersį permestos ir pririštos skepetos. Išmušęs kairę vinį, nuleido Juozapas apsuptą ranką palengva išilgai kūno, Nikodemas, taip pat pririšęs stipriai dešinę Jėzaus ranką ir erškėčiais apvainikuotą galvą lig šiol nusvirusią ant krūtinės, išmušė dešinę vinį ir aprištą ranką palengva nuleido žemyn. Tuo tarpu šimtininkas Abenadaras vargais negalais išmušė didelę vinį, kuria buvo prikaltos kojos.

Nukritusias vinis su pagarba pakėlė Kasijus ir padėjo jas ant žemės šalia Švč. Mergelės. Dabar perstatyta kopėčias į kryžiaus priekį iš abiejų pusių, šalia

„Juožapas nupirko paklodę, nuėmęs jį, suvyniojo į paklodę, paguldė jį kape, iškaltame uoloje, ir pririto akmenį prie kapo angos“, Mork. 15, 46.

švenčiausio kūno. Vėl palipo aukštyn Juožapas ir Nikodemas, atrišo viršutinį diržą nuo kryžiaus kamieno ir užkabino jį ant kablių, įkaltų kopėčiose. Tą patį pa-

darė su dviem kitais diržais taip, jog dabar skara su Jėzaus kūnu bekabo jo ant kopėčių. Lipdami žemyn atkabino diržus nuo aukštesnių kablių ir kabino ant žemesnių, ir šventas kūnas kaskart leidosi žemyn. Šimtininkas Abenadaras palipo ant pastatomųjų laiptų, paėmė rankomis Jėzaus kojas žemiau kelių ir nusileido žemėn, o tuo tarpu Nikodemas ir Juozapas, laikydami glėbyje Jėzaus kūną viršuj, žengė kopėčiomis paspyriui, iš lengvo, atsargiai, tarytum, būtų nešę mylimą, sunkiai sužeistą draugą. Taip tas švenčiausias, nukankintas Išganytojo kūnas buvo nuimtas nuo kryžiaus.

Nuėmimo Jėzaus nuo kryžiaus reginys buvo nepaprastai jaudinantis. Daryta viskas *atsargiai, atidžiai*, tarytum, bijota padaryti Viešpačiui ir mažiausias skausmas. Švenčiausio kūno akivaizdoje apėmė visus tokia pati meilė ir pagarba, kokią jautė Švenčiausiam iš šventųjų dar gyvam esant. Dalyvių akys be atlydos buvo nukreiptos į Viešpaties kūną ir kiekvieną kartą, judinant Jį, reiškėdavo savo skausmą, liūdesį ir rūpestį ašaromis ir visu elgesiu. Aplink buvo tylu. Tie, kurie ėmė kūną, prabildavo tikrai tuomet, kai būtinai reikalavo, ir tai pusbalsiu, su didžia pagarba Kristaus lavonui. Kai išmušant vinis, suskambo plaktuko smūgiai, naujas skausmas suspaudė širdį Švenčiausios Mergelės, Magdalenos ir visų, kurie buvo kryžiuojant. Smūgių garsas priminė jiems baisaus prikalimo prie kryžiaus valandą. Sudrebėjo, nes atrodė jiems, kad vėl išgirs skausmingą Jėzaus dejavimą, bet matydami, kad tas lūpas suvėrė šalta mirtis, vėl ėmė sielvartauti dėl Jo mirties. Nuėmę kūną, Nikodemas ir Juozapas apdengė jį atidžiai nuo kelių lig juosmens ir susuptą į marškas padavė skausmingajai Motinai, kuri, perverta begalinio skausmo, su ilgesiu ištiesė į jį rankas.

VIEŠPATIES LAIDOJIMAS

Švenčiausioji Mergelė sėdėjo ant patiesalo, jos dešinysis kelias buvo kiek pakeltas, pečiai atremti į minkštą atramą, sudarytą, be abejo, iš susuktų skraičių, nes draugai norėjo truputį palengvinti tai Motinai, iškankintai skausmo ir vargo, atliekančiai dabar savo Sūnaus lavonui paskutinį, liūdną patarnavimą, švenčiausia *Jėzaus galva* buvo ant pakelto dešiniojo Marijos kelio, o kūnas gulėjo ištiestas marškoje. *Švenčiausios Motinos širdies skausmas buvo lygus su begaline jos meile*. Štai laikė glėbyje mylimiausio savo Sūnaus kūną, kuriam jo ilgos kančios metu negalėjo nieku padėti. Matė baisų to kūno išniekinimą, turėjo prieš akis visas baisias žaizdas, bučiuodama kruvinus, sužeistus skruostus. Magdalena atsisėdo prie Jėzaus kojų ir jas bučiavo.

Vyrai tuo tarpu pasitraukė į įdubimą, esantį pietų vakarų Kalvarijos skardyje, nes norėjo *pasiruošti laidotuviems* ir sutvarkyti, kas buvo dar reikalinga. Kasijus su atvirtusiais kareiviais stovėjo atstu su didžiausia pagarba. Tarp esančių nebuvo nepalankių Jėzui; jie visi išvaikščiojo į miestą. Paliko tiktai palankieji ir sudarė, tarytum, garbės sargybą, kad niekas nesutrukdytų atiduoti paskutinę pagarbą Jėzaus lavonui. Kiekvienas jautėsi laimingas, jei pavesdavo jam ką padėti, ir atlikdavo darbą noromis, sujaudintas ir nušizėminęs.

Šventosios moterys uoliai ėmė ruošti ir padavinėti indus su vandeniu, pintis, tepalus ir žoles. Padariusios kokią darbą, stovėjo laukdamos, atidžiai žiūrėdamos, ar vėl ko nereiks. Tarp moterų buvo Kleofa Marija, Salome ir Veronika. Magdalena nė per žingsnį nesitraukė nuo švenčiausiojo kūno. Helio Marija, vyresnioji švenčiausios Mergelės sesuo, pražilusi jau senelė, sėdėjo toli ant pylimo, žiūrėdama į viską tylomis. Jonas dirbo visokius darbus, buvo, tarytum, tarpininkas tarp moterų ir vyrų. Čia padėdavo Švč. Mergelei ir moterims, čia vėl paskui vyrams tinkamai prilaikydamas kūną. Visam kam turėjo žvalias akis. Moterys laikė odinius maišelius, atidaromus ir sudedamus; šalia ant anglių buvo indas su šiltu vandeniu. Paduodavo pasikeisdami Marijai ir Magdalenei taures su vandeniu ir naujas pintis, o suvartotas išspausdavo į maišelius. Man atrodė, kad anie gniužulai tai buvo pintys, iš kurių mačiau spaudžiant panaudotą vandenį.

Nors neapsakomai suspaudė skausmas tą valandą Švč. Mergelės širdį, tačiau *nepaprasta jėga*. gaivino ją ir skatino veikti*). Jos skausmas ir meilė neleido jai palikti Jėzaus kūną tokį subjaurotą ir išniekintą, tad tuojau pradėjo atidžiai valyti jį ir plauti. Pirmiausia atsargiai atsegė kitą padedama *erškėčių vainiką* ir nuėmė jį Jėzui nuo galvos. Kai kuriuos dyglius reikėjo tuo

*) Pasakotoja, 1820 m. kovo mėn. 30 dieną Didįjį Penktadienį prieš vakarą stebėdama nuėmimą nuo kryžiaus, staiga nualpo ir atrodė, jog merdėja. Atsipeikėjusi papasakojo didžiai sielvartaudama šiuos dalykus: „Pamačiusi Jėzaus kūną, padėtą ant Švenčiausios Mergelės kelių, pagalvojau: „Štai kokia jos dvasios galia, jog net nealpsta iš tokio skausmo“. Ta mintis, sukelta daugiau nusistebėjimo negu užuojautos, buvo papeikta mano vadovo, kuris tarė: „Tad pajusk ir tu, ką jaučia ji“. Tuo metu pajutau, kad mano vidų pervėrė kaip aštrus kalavijas neapsakomas skausmas, kurio negalėdama iškęsti, nualpau. Dar ir dabar jaučiu tą skausmą“. Ji ilgai jautė tą skausmą, kurs pavirto sunkia liga, varginusia ją ligi mirties.

tarpu nupjauti, norint nuimant vainiką nepraplėsti iš naujo švenčiausios galvos žaizdų. Padėjo vainiką ant žemės šalia vinių. Palikusius galvoje ilgus dyglius ir skeveldras ištraukė Marija atsargiai apvaliomis, geltonomis, spyruoklinėmis replėmis ir su giliu skausmu rodė juos užjaučiantiems bičiuliams. Ištrauktus dyglius dėjo šalia vainiko. Jų dalį, be abejo, pasirinko esantieji ir pasidalino tarp savęs atminimui.

Jėzaus *veidas*, nuėmus nuo kryžiaus, buvo nepažįstamas, suterštas krauju ir žaizdomis. Plaukai ant galvos ir barzdos suveltai, sulipę krauju. Marija plovė drėgnomis pintimis *Jėzaus veidą ir galvą* ir šluostė nuo plaukų apdžiūvusį kraują. Plaunant kaskart labiau aiškėjo, kaip nuožmiai buvo sužeistas. Tad kaskart didesnė užuojauta apėmė esančius, matant kiekvieną pasirodantią žaizdą. Pintim ir drėgna skepetėle, užvyniota ant dešinėsios rankos pirštų, apiplovė apdžiūvusį kraują nuo galvos žaizdų, nuo įkritusių akių, nosies ir ausų; paskui, užvyniojusi drėgną gabalėlį ant smilio piršto, nuplovė pusiau pravertą Jėzaus burną, liežuvį, dantis ir lūpas. Retus galvos plaukus sušukavo ir padalino į tris dalis, vidurį sušukavo į užpakalį, o dvi dalis į šalis nuskleidė švelniai už ausų. Taip apvaliusi galvą, pabučiavo Švč. Mergelė Jėzaus skruostus, apdengė juos skepeta. Paskui ėmė plauti *kaklą*, pečius, krūtinę ir šventojo kūno nugarą, toliau rankas, sudraskytus ir sukruvintus delnus. Ak, tiktai dabar pasirodė, kaip baisiai buvo sužalotas Jėzaus kūnas, visi krūtinės kaulai, visi raumens buvo išstampyti, sukrevinti ir todėl sustingę. Ant pečių, kuriais tempė sunkų kryžių, buvo matyti gili žaizda. Kita tokia buvo matyti dešiniajam šone, plačiai praplėstam ietimi. Kairiame šone buvo maža žaizdelė taip pat nuo ieties, kuri perėjo kiaurai per visą kūną. Apskritai sakant, visa viršutinė kūno dalis buvo aptekusi mėlynėmis, gumbais

ir žaizdomis. Kiekvieną žaizdą plovė ir valė Marija kuo uoliausiai. Magdalena klūpojo antrojo pusėj jai padėdama, tai vėl krisdama prie Jėzaus kojų, plaudama jas paskutinį kartą daugiau ašaromis, negu vandeniu ir šluostydama savo plaukais.

Taip Marija nuvalė apdžiūvusią kraują nuo *galvos ir viršutinės Jėzaus kūno dalies*, o Magdalena nuo *kojų*. Švenčiausias kūnas atrodė dabar mėlynai baltas, blizgus kaip sukruvinta mėsa. Čia vienur, čia kitur buvo matyti tamsesnės dėmės nuo sustojusio po oda kraujo, vietomis oda buvo perplėšta ir buvo matyti gyva mėsa. Švenčiausioji Mergelė, apdengusi nuplautus narius, ėmėsi antrą kartą *tepti* tepalais visas žaizdas, pradėjusi nuo galvos. Šventosios moterys klūpojo prie jos ir padavinėjo jai viena už kitos pasikeisdamos vagonėlius su tepalais, o Dievo Motina ėmė didžiuoju ir smiliu dešinėsios rankos pirštais čia tepalo, čia kitų brangumynų, pripildė Jėzaus žaizdas ir tepė jas. Plaukus aplaistė kvapiais aliejais. Paėmusi abi Jėzaus rankas eavo kairiaja, bučiavo jas pirma su pagarba, paskui pripildė delnuose plačias vinių padarytas žaizdas brangių tepalų. To paties tepalo pripildė taipgi ausų, nosies skyles ir plačią žaizdą dešiniam šone. Magdalena svarbiausia buvo užsiėmusi šventomis Jėzaus kojomis, šluostė jas, tepė tepalais ir vėl laistė jas gausiomis ašaromis. Valandomis pridėdavo prie jų skausmingą veidą ir klūpodavo taip tyliai nejudėdama.

Mačiau, kaip sunaudoto vandens neliejo lauk, bet iš pinčių spaudė į odinius maišelius. Daug sykių mačiau kaikuriuos vyrus, Kasijų ir kareivius, nešant tyrą vandenį iš Gihono šulinio maišeliais ir ąsočiais, kuriuos buvo atgabenusios moterys. Gihono šulinys buvo netoli, jį galima gerai matyti ir kapų darže.

Taip patepusi visas žaizdas, susupo Marija Jėzaus galvą raiščiais, nenutraukdama pirmutinio uždengtuvo.

Privėrusi pusiau pramerktas Jėzaus akis, laikė valandėlę ant jų savo ranką, paskui sučiaupė šventą burną ir, apkabinusi brangųjį savo Sūnaus kūną, verkdamą palenkė savo veidą prie šventojo Jo veido. Magdalena iš didelės pagarbos nesilenkė prie Jėzaus veido, tiktai nusizėminusi rymojo prie Jo kojų.

Juozapas ir Nikodemas stovėjo netoli pagerbdami nepaprastą, begalinį Dievo Motinos sielvartą. Pagaliau Jonas priėjo prie Švč. Mergelės ir nedrąsiai paprašė atiduoti jam Jėzaus kūną, nes artinantis šventė ir reikią baigti laidotuves. Dar kartą Marija nuoširdžiai prispaudė brangų kūną ir jausmingais žodžiais atsisveikino su Juo. Vyrai paėmė švenčiausią kūną nuo Motinos skreito ir nunešė jį marškoje, kurioje buvo įdėtas, žemyn į aną įdubimą. Sielvartas, kuris Marijai uoliai dirbujantis buvo kiek nurimęs, atgijo iš naujo. Ji nusilpo ir apalpo ant moterų rankų, apsidengusi galvą. Magdalena gi, tarytum, kas būtų išplėšęs jai vienintelį mylimąjį, puolė priekin ištiestomis rankomis, tačiau po valandėlės atsipeikėjusi grįžo prie Švenčiausios Mergelės.

Švenčiausią Jėzaus kūną nunešė vyrai žemyn nuo Golgotos kalno, kur skardyje buvo plati, plokščia uola, ant jos padėjo kūną balzamuoti. Uola buvo užtiesta didele nertine marška, tarytum, iš pinikų padaryta, panašia, kaip gavėninė marška, kuria bažnyčioj pridengia kryžių. Matydama kūdikystėj kabančią maršką, maniau, kad tai yra ta pati, kurią mačiau balzamuojant Jėzų. Be abejo, dėl to buvo padaryta reta, kad, plaunant kūną vandeniu, vanduo galėtų nutekėti. Šalia ištiesta kitą didelę maršką. Jėzaus kūną padėjo ant uolos toj retojoj marškoj, o keli laikė ties kūnu antrą maršką, užtiestą taip, kad Jėzaus lavonas būtų uždengtas nuo jų akių. Tuomet Juozapas ir Nikodemas priklaupė, ištiesė aną maršką, kuria nuimdami

nuo kryžiaus buvo susiautę Jėzų nuo kelių lig juostos, be to, nuėmė taipgi strėnų perjuostę, kurią Jam buvo atnešęs prieš nukryžiuojant Jonadabas, jo globėjo Juozapo brolėnas. Jie nuplovė atidžiai Jėzaus liemenį ir šlaunis vis dar pridengta laikoma marška, paskui pakėlė švenčiausią kūną su dviem skersinėm marškom, pakištom po pečiais ir keliais, ir neversdami Jo apiplovė iš antros pusės. Plovė tiek ilgai, kad vanduo, spaudžiamas iš pinčių, buvo visiškai švarus. Pagaliau dar apiplovė kūną miros vandeniui, paskui padėjo jį atgal ir švelniai su pagarba ištiesė. Nes kūno vidurys ir keliai buvo truputį susukti ir taip sustingę, kaip mirštant buvo kūnas sudribęs žemyn. Pabaigę tai, pakišo po šlaunimis maršką uolekties platumo ir trijų uolekčių ilgumo. Apipylė Jo kūną žolių puokštėmis, kokias kartais matau ant dangiškųjų stalų padėtas aukso lėkštelėse su žydrais pakraščiais. Toliau apipylė švelniais, suktais, žoliniais plaušais, panašiais į šafraną, o visa tai pabarstė milteliais, kuriuos Nikodemas buvo atnešęs. Paskui apvyniojo strėnas pakištu raiščiu, perkišo jo galą tarp kojų ir surišo ant strėnų toj vietoj, kur paprastai būdavo strėnų raiščio mazgas. Paskui patepė žaizdas blauzdose, pabarstė jas kvėpalais, pridėjo gausiai žolių tarp kojų net ligi letenų ir pradėję nuo apačios, apvyniojo kojas raiščiais ligi juosmens.

Dabar atvedė Jonas vėl Švč. Mergelę ir šventąsias moteris. *Marija* atsiklaupė prie Jėzaus ir padėjo Jam po galva ploną skepetą, kurią buvo gavusi iš Klaudijos Proklės, o ši turėjo ją ant kaklo po skraiste. Kitos moterys gausiai apdėjo aplinkui kaklą, pečius ir galvą, net ligi Jėzaus veido, kvėpiančių žolių, švelnių augalinių plaušų ir užbarstė tų miltelių, kurių atsinešė Nikodemas; paskui Švč. Mergelė apvyniojo skepetą aplinkui galvą ir Jėzaus pečius. Magdalena supylė į

dešiniojo šono žaizdą visą butelį kvepiančių aliejų. Moterys įdėjo į negyvas rankas, aplink kojas ir po kojų, visokių kvepalų. Paskui vyrai pripildė kvepalų pažastis, apdėjo jais širdies duobelę, visą kūną apdėjo kvepiančiomis žolėmis, kur tik buvo vietos. Sustingusias Jėzaus rankas sudėjo kryžiskai ant krūtinės, paskui apvyniojo kūną nuo apačios lig pažastų didele balta marška, kaip tai kartais susisupa vaikai. Po vienos rankos pažastimi iškišo plačiojo raiščio galą ir apvyniojo tuo raiščiu visą švenčiausią kūną nuo galvos iki kojų, kiekvieną kartą pakeldami švelniai rankomis. Lavonas dabar turėjo suvyniotos vystyklais lėlės pavidalą. Pagaliau padėjo Jėzaus lavoną įkypai didžiojo marškoj, šešių uolekčių ilgumo, nupirktoj Juozapo Arimatiečio, ir suvyniojo ja taip, kad vienas kampasėjo nuo kojų ant krūtinės, o antras per galvą, o kiti du galai apsupo kūną skersai.

Pabaigę tą liūdną darbą, visi apsupo Jėzaus kūną ir suklaupė aplinkui su Juo atsisveikinti. Staiga jų akims pasirodė stebuklas, didžiai juos sujaudinęs: štai ant viršutinės marškos, dengiančios lavoną, atsispindo švenčiausio Jėzaus kūno paveikslas su visomis žaizdomis ir rečiais. Atrodė, kad dėkingas Jėzus nori atlyginti jiems uolų rūpinimąsi Juo ir liūdesį dėl Jo, palikdamas jiems savo atvaizdą, stebuklingai atsispindintį per visas marškas. Ašarodami ir vaitodami puolė visi prie švenčiausio kūno ir bučiavo su pagarba stebuklingą paveikslą. Didžiai nustebę atrišo tuojau maršką ir jų nustebimas dar labiau padidėjo, kai pamatė, jog apačioj visi raiščiai yra švarūs ir tiktai viršutinėj marškoj atsimušę Viešpaties išvaizda.

Dalis marškos, kurioje gulėjo švenčiausias kūnas, turėjo atmuštą visos nugaros pavidalą, o kitoj daly, dengusioj Jėzų iš viršaus, buvo ženklai visos priešakinės kūno dalies. Tačiau reikėjo ją pirma sudėti kam-

pais taip, kaip buvo ja suvyniotas Jėzus, norint pamatyti visą išvaizdą. Nebuvo tai atsispaudusios žymės kruvinų žaizdų, nes visas kūnas buvo storai apdėtas kvepalais ir apvyniotas raiščiais. Buvo tai stebuklingas pavidalas, kuriančios Jėzaus kūno dievybės liudijimas.

Man buvo žinoma labai daug smulkmenų apie vėlesnį likimą tos šventos marškos, bet jau nepataikysiu to tinkamai, tvarkingai papasakoti. Po prisikėlimo ta marška, drauge su kitomis, atiteko Jėzaus bičiuliams. Vienam iš jų išplėsta ją kartą besinesant po pažastimi. Ilgą laiką buvo saugojama krikščionių įvairiose apylinkėse ir didžiai garbinama. Du kartu buvo patekusi į žydų rankas, bet tuoj atitekdavo vėl krikščionims. Kartą mačiau, kaip kilo dėl jos ginčas, kurio metu įmesta ją sudeginti į ugnį, tačiau marška stebuklingai pakilo iš liepsnų į orą ir nukrito į vieno krikščionies rankas.

Šventi vyrai melsdamiesi, uždėdami kitas marškas, padarė tris atspaudus visos užpakalinės dalies ir iš gabalėlių sudėtos priešakinės dalies. Tie atspaudai, pasidarę palietus originalą, liko pašvęsti, kaip daiktai, kurie yra gavę iškilmingą Bažnyčios palaiminimą; jie buvo nuo seno didelių stebuklų priežastis. Originalą, truputį apgadintą, kai kuriose vietose apdraskytą, mačiau kartą turint krikščionis nekatalikus Azijoje. To miesto pavadinimą užmiršau; jis yra kažkokioj didelėj šaly, netoli trijų karalių žemės. Regėjimuose apie tą maršką buvo išipynusios kai kurios smulkmenos apie *Turiną* ir *Prancūziją*, apie popiežių Klemeną I ir apie ciesorių Tiberijų, kuris mirė po penkerių metų nukryžiuvus Kristų, tačiau tai užmiršau.

JĖZAUS LAVONAS PADEDAMAS Į GRABĄ

Po apsakytų darbų vyrai padėjo šventą Jėzaus kūną į odinius neštuvus, apdengė juos tamsiu dangčiu ir iš abiejų pusių pritaisė kestes, nusitverti rankoms. Man tai priminė sandaros skrynią. Keturi vyrai nešė kūną, iš priekio *Nikodemas* ir *Juozapas*, iš užpakalio *Abenadaras* ir *Jonas*, paskui juos žengė Švenčiausioji Merge-lė, vyresnioji jos sesuo Helio Marija, Magdalena ir Kleofo Marija, toliau vėl būrelis moterų, kaip Veronika, Chusos Joana, Marija Morkaus, Zebedėjaus Salome, Marija Salome, Salome iš Jeruzalės, Zuzana ir šv. Juozapo brolio duktė Ona, išauklėta Jeruzalėje. Eisesenos gale ėjo Kasijus ir kareiviai. Kitos moterys, kaip Maronė iš Naimo, samarietė Dina ir sufanietė Mara, buvo dabar Betanijoje pas Mortą ir Lozorių.

Priekyje ėjo keletas kareivių su žibintais, nes reikėjo šviesos tamsiame kampe. Taip žengė laidotuvių būrys kokias septynias minutes slėniu Juozapato daržų linkui, giedodami psalmes tyliai, gailestingu balsu. Mačiau, kaip iš kitos pusės už kalno žiūrėjo valandėlę į eiseną Jokūbas vyresnysis, Jono brolis, paskui nubėgo pranešti apie tai, ką matė, mokytiniais, pasislėpusiems grotoje.

Juozapo daržas ne simetriško pavidalo, iš vienos pusės, kur yra kapas, aptvertas gyva tvora, o be to, prie angos iš lauko yra karčių aptvaras, prikaltų gulsčiai geležiniais kabliais prie baslių. Kaip prieš įeinant į daržą, taip lygiai prieš kapo angą, yra keletas palminių medelių. Šiaip daržas užsodintas krūmais, gėlėmis ir vaistinėmis žolėmis.

Prieš įeidami į daržą, sustojo, vyrai padarė spragą, išėmę keletą karčių, kurias vėliau panaudota įrišti į kapą didelį akmenį, kuriuo reikėjo užristi karsto

duris. Sustoję priešais kapą, nudengė neštuvus ir padėjo švenčiausią kūną ant siauros lentos, uždengtos skersai ištiesta marška. Nikodemas ir Juozapas laikė iš abiejų galų lentą, Abenadaras ir Jonas — maršką. Kapas dar naujas, išvalytas ir pasmilkytas Nikodemo tarnų, atrodė labai puikiai. Palubėmis buvo gražūs pakraščiai, pats karstas buvo platesnis galvūgaly, negu kojūgaly. Buvo iškalta jame suvystyto kūno pavidalo skylė, šiek tiek pakilesnė galvos ir kojų vietoj.

Šventosios moterys atsisėdo ant suolelio, esančio prieš kapo angą. Vyrai, nešę Jėzaus kūną, ėjo su juo į kapą, padėjo Jį ant žemės, pripildė karstą kvepalų, įtiesė į jį maršką, tokią didelę, kad dribo iki žemės, ir tiktai tuomet ten padėjo švenčiausią kūną. Atsisveikinę paskutinį kartą ir apšlakstę meilės ir liūdesio ašaromis, išėjo iš kapo. Tuoju ten įėjo Švenčiausioji Mergelė, atsisėdo ant karsto galvūgalio, kuris buvo dviejų pėdų aukštumo, verkdama pasilenkė ties vienintelio savo kūdikio lavonu, norėdama atsisveikinti paskutinį kartą. Paskui ją įėjo į kapą Magdalena, ta jau pirma prisiskynė gėlių ir žolių ir apibarstė dabar jomis švenčiausią kūną. Laužė rankas sielvartaudama ir atsisveikindama su Jėzumi, vaitodama ir verkdama apsikabino Jo kojas, tačiau tuoju grįžo prie moterų, nes vyrai liepė skubintis. Tie vėl tuoju įėjo į kapą, užmetė ant Jėzaus kūno nudribusius marškos kraštus, ant jų užmetė rudą uždangą, paskui uždarė tas rudas metalines duris; rodos, kad jos buvo ketaus arba vario, su stačiu ir skersu kryžišku uždoriu. (Nenurodė tiksliau toj vietoj, ar tie uždoriai buvo pridedami, ar tai buvo durų atsikišusios sąvaros).

Didelis akmuo, skirtas uždaryti grabui, tebegulėjo dar prieš kapą. Jis buvo maždaug antkapio pavidalo ir buvo toks didelis, kad suaugęs žmogus galėjo patogiai gulėti ant jo išsitiesęs. Be to, buvo labai sunkus.

Kartimis, paimtomis nuo tvoros, įrito jį vyrai į kapą prie uždarytų karsto durų. Anga į kapą uždaryta lengvomis kaišytinėmis durimis.

Tos liūdnos ceremonijos metu kapo vidus buvo nušviestas žibintų, nes šiaip būtų buvę per tamsu. Visą tą laiką mačiau, kaip netoli daržo ir Golgotos sukosi nedrąsiai kažkokie vyrai, kurių veiduose buvo matyti liūdesys. Tur būt, buvo tatai mokytiniai, kurie, gavę žinių iš Abenadaro, išdrįso išlįsti iš savo slapčių, o paskui vėl jie slėpėsi.

GRĮŽIMAS NUO KAPO, ŠABASAS

Šabasas jau artėjo, tad *Juozapas ir Nikodemas* susiruošė ir išėjo tuojau į miestą pro anuos mažus vartelius miesto mūruose, kurie buvo naudojami, kaip manau, vien tiktai jų pačių. Švenčiausioji Mergelė, Magdalena, dar keletas moterų ir Jonas ketino eiti dar valandėlę į Kalvariją pasimelsti ten ir surinkti paliktas smulkmenas. Tad Juozapas ir Nikodemas pasakė jiems, kad leidžias naudotis tais varteliais mūre lygiai kaip ir vakarienine, ir kad visuomet durys jiems būsiančios atdaros, kada tik prireiks. Morkaus Marija ir kitos moterys lydėjo į miestą vyresniąją švč. Mergelės seserį Helio Mariją. Nikodemo ir Juozapo tarnai nuėjo į Kalvariją paimti palikusių ten įnagių.

Atvirtusieji kareiviai nuo kapo nuėjo pas savo draugus, stovinčius dar sargyboje, prie vartų. *Kasijus* gi nešinas savo ietimi nuvyko pas Pilotą ir apsakė jam tiksliai visa, kas atsitiko. Taip pat žadėjo jam ir ateityje pranešti smulkmeniškai viską, jeigu paskirs jį tarp kitų sergėti prie grabo, nes — kalbėjo — pranešta jam, kad žydai, be abejo, reikalaus pastatyti sargybą prie Jėzaus grabo. Pilotą apėmė slaptas išgąstis klausantis Kasijaus pasakojimų, tačiau dėjosi visą dalyką

svarstas abejingai, o Kasijui parodė, kad laiko jį svajotoju. Kasijus įėjo pas Pilotą su ietimi rankoje ir pasistatė ją prieš save, tačiau Pilotas, sužinojęs kad ta ietimi buvo pervertas Jėzaus šonas, su pasibjaurėjimu ir prietaringa baime įsakė ją išnešti laukan.

Švč. Mergelė ir jos palydovai nuėjo į Kalvariją. Ten verkdami valandėlę pasimeldė ir surinkę savo mažmožius grįžo atgal į miestą. Staiga pamatė priešais kareivių būrį, einančių su žibintais, tad pasitraukė į abi šalis ir atsistojo pakelyje, norėdami juos praleisti. Paskui traukė toliau prie anų vartelių mūre. Kareiviaiėjo į Kalvariją, be abejo, pašalinti prieš šabasą kryžių ir jų užkasti.

Juozapas ir Nikodemas sutiko mieste Petrą, Jokūbą vyresnįjį ir Jokūbą jaunesnįjį. Verkė vieni ir kiti. Petras ypatingai buvo nuliūdęs, verdamas glaudėsi prie visų, skundėsi ir prikaišiojo sau, kad nebuvo Jėzui mirštant ir dėkojo jiems nuoširdžiai, kad parūpino Jam karstą. Begalinis sielvartas apėmė visus; Juozapas ir Nikodemas pranešė apaštalams, kad visuomet juos ėleis į vakarieninę, kai tiktai pasibels, paskuiėjo toliau ieškoti kitų išsklaidytųjų.

Būrelis, tarp kurio buvo *Švč. Mergelė*, atėjo į vakarieninę, kur, pasibeldus, juos tuojau ėleido. Tuojau atsirado čia *Abenadaras*; pamaži susirinko didesnė dalis apaštalų ir daugumas mokytinių. Šventosios moterys, atsiskyrusios nuo vyrų, nuėjo į Švenčiausios Mergelės butą, esantį šoniniame pastate šalia vakarieninės. Valgė nedaug ir kurį laiką pasakojo vieni kitiems įvairias smulkmenas, visi buvo didžiai nuliūdę ir išsigandę. Vyrai apsilvilko kitais drabužiais ir susirinkę prie lempos šviesos šventė šabasą. Paskui valgė avinėlius prie kelių stalų, pastatytų vakarieninės salėj, bet nesilaikydami nurodytų švenčių apeigų, nes tai nebuvo valgymas velykinio avinėlio, kurį suvalgė jau vakar

su savo Mokytoju. Buvo matyt visų veiduose sumišimas ir liūdesys. Šventosios moterys su Marija taipgi kalbėjo šabaso maldas prie lempų šviesos. Kai jau visiškai sutemo, atvyko po šabaso iš Betanijos Lozorius, Morta, našlė Maronė iš Naimo, samarietė Dina ir sufanietė Mara. Atėjusius įleido, sėdėjo dar ilgai, pasakojo jiems baisius šios dienos įvykius; tie liūdni atsiminimai nauju skausmu spaudė visų esančiųjų širdis.

JUOZAPŲ ARIMATIEČIO SUĖMIMAS

Vėlai naktį grįžo *Juozapas Arimatietis* iš vakarieninės namų, lydimas keleto mokytinių ir moterų. Didžiai nuliūdę ėjo palengva Siono gatvėmis, baimingai žvalgydamiesi aplink. Staiga netoli Kaifo teismo namų iššoko iš užkampio būrys kareivių ir sugavo beginklį Juozapą, nesirūpindami jo draugais, kurie taipgi išbėgiojo, išgąstingai sušukę vieną akimirką. Suimtą Juozapą kareiviai uždarė viename miesto mūrų bokšte netoli teismo. Kaifas liepė suimti Juozapą, o pasirinko tam pagonis kareivius, nes šie nešventė šabaso. Jis sumanė niekam apie tai nesakydamas patyliukais nusi-kratyti Juozapą visiškai, — be abejo, nukankinti jį badu.

SARGYBA PRIE JĖZAUS GRABO

Penktadienio naktį į šeštadienį mačiau, kaip susirinko vyresnieji, Kaifo vadovaujami, pasitarti, kaip elgtis ir ką daryti po tų įvykusių stebuklų ir turint galvoje įniršusią minią. Dar naktį nuvyko pas *Pilotą* ir stoję prieš jį tarė: „Tas žmonių kurstytojas pranašavo dar gyvendamas, kad trečią dieną kelsis iš numirusių, tad liepk pastatyti *sargybą* prie grabo net lig trečios dienos, kad atsitiktinai mokytiniai neišvogtų

Jėzaus kūno, o paskui nepaskelbtų, jog atsikėlė iš numirusių, nes ta antroji apgaulė būtų prastesnė už pirmąją”.

Tačiau Pilotas jau nenorėjo rūpintis daugiau tuo reikalu. Jis tarė jiems: „Turite savo sargybą, tad saugokite karstą kaip išmanydami”. Prie jų sargybos pridėjo *Kasijų*, kuris turėjo žiūrėti į visa ir visa ką pranešti. Anksti, prieš saulei tekant, nuėjo *dvylika* fariziejų prie kapo, paėmę paskirtus sergėti kareivius, apvaisytus neromėniškais drabužiais, nes tai buvo šventovės kareiviai, tam tikri sargai. Kareiviai pasiėmė su savim žibintus, kad galėtų nušviesti kapą ir taip pat matyti aiškiai, kas darosi aplinkui.

Atvykę prie kapo ir įsitikinę, kad Jėzaus kūnas yra vietoje, fariziejai nutiesė per duris skersai plačią juostą, o nuo jos — kitą juostą lig akmens prilaikančio duris ir užantspaudavo tas juostas mėnulio pavidalo antspaudomis, paskui sugrįžo į miestą, o sargyba atsisėdo priešais kapo angą. Laiks nuo laiko ėjo bet kuris kareivių į miestą atnešti maisto ar ko kito, bet penki šeši kareiviai buvo visuomet prie kapo. *Kasijus* visą laiką *nesitraukė iš savo vietos*. Jis stovėjo arba sėdėjo griovelyje priešais angą, taip jog matė karsto durų galą iš tos pusės, kur buvo Jėzaus kojos. Kasijų gausiai apgaubė Dievo malonė, pažino dvasia daug naujo tikėjimo paslapčių. Šventoji Dvasia stebuklingai nušvietė jo širdį. Žiūrint į tą rimtą kareivį, atrodė, kad jam buvo kažkas nepaprasto, nesuprantamo, buvo, tarytum, apsvaigęs, paskendęs savo mintyse, nereaguojęs į jokiais išorės įtakas. Tiktai tuomet, čia prie karsto jame įvyko visiška atmaina, ir jis pavirto nauju žmogum, krikščionimi. Visą tą dieną praleido atgailaudamas, dėkodamas ir garbindamas Dievą.

JĖZAUS BIČIULIAI DIDJĮ ŠEŠTADIENĮ

Vakar vakarą, kaip minėjau, susirinko vakarieni-
nėje apie *dvidešimt* vyrų. Mačiau, kaip buvo apsilvilkę
ilgomis, baltomis išilginėmis su plačiais diržais ir mel-
dėsi prie lempos šviesos ir atliko šabaso apeigas, o su-
valgę vakarienę, išsiskirstė poilsio. Kai kurie nuvyko
į kitus butus. Šiandien taipgi *sėdėjo beveik visą laiką
namie ramiai, susieidami laiks nuo laiko paskaityti
arba pasimelsti*. Kas valandėlę ateidavo kuris nors iš
pažįstamų ir įleistas į vidų prisijungdavo prie būrio.

Šalutinis namas prie vakarieninės, kur buvo *Šven-
čiausioji Mergelė*, buvo sudarytas iš didelės vidurinės
menės ir daugelio aplink ją esančių mažų kambarėlių,
atskirtų perdoriais į atskirus miegamuosius. Sugrįžu-
sios nuo kapo, šventosios moterys padėjo visus daiktus
į savo vietas, viena iš jų uždegė lempą, kabančią me-
nės vidury, ir visos susirinko aplink švč. Mergelę, mel-
dėsi pasikeisdamos, didžiai nuliūdusios ir susikaupu-
sios. Vakariinės valgė labai maža. Po šabaso atvyko
iš Betanijos su *Lozoriumi Morta, Maronė, Dina* ir *Ma-
ra*. Lozorius nuėjo prie vyrų į vakarieninę, o jos atėjo
čia pas moteris. Visos gailiai verkdamos pasakojo nau-
jai atvykusioms apie Jėzaus mirtį ir laidotuves. Vėlai
jau vakare vyrai pašaukė tas moteris, kurios gyveno
mieste, pasiryžę jas nulydėti iki namų. Tarp vyrų bu-
vo ir Juozapas Arimatietis. Tą tatau būrelį ir užpuolė

kareiviai prie Kaifo teismo namų, suėmė Juozapą, einantį jų vidury, ir uždarė bokšte.

Palikusios vakarieninę moterį išvaikščiojo tuojau į miegamuosius kambarius. Prieš eidamos gulti apsidengė galvas, atsisėdo ant žemės ir, atsirėmusios į guolį, patiestą prie sienos, sėdėjo valandėlę paskendusios liūdnoje mintyse. Atsistojusios paskui nusiėmė juostas, viršutinius drabužius, atskleidė patalynes ir, apsidengusios nuo galvos iki kojų, kaip tai paprastai darydavo, atsigulė valandėlę pailsėti. Tuojau po pusiaunakčio vėl pašoko, apsitaisė, uždengė patalynes ir susirinko į menę, kur drauge su Švenčiausia Mergele prie lemos šviesos vėl meldėsi.

Tas paprotys melstis naktį nėra naujas. Nuo to laiko, kaip yra atsiradusi malda, mažiau, kaip nekartą laikydavos to papročio šventi žmonės, ištikimi Dievo vaikai, ar tai skatinami ypatingos malonės, ar tai pildydami Dievo arba Bažnyčios nuostatus. Ir šventosios moteris neužmiršo to net po tokių vakarykščios dienos liūdnų įvykių. Lygiai taip pat meldėsi ir vyrai vakarieninės salėj, paskui Jonas su keliais mokytiniais pasibeldė į moterų duris ir jos, apsisiautusios skraistėmis, drauge su Švč. Mergele nuėjo paskui mokytinius į šventovę.

Apie tą patį maždaug laiką, kai antspaudavo karslą, tai yra, apie trečią valandą ryto, *atvyko Švč. Mergele su moterimis, Jonu ir keliais mokytiniais į šventovę*. Buvo toks paprotys, kad daugumas žydų eidavo auštant suvalgę Velykų avinėlį į šventovę, kurią tą dieną atidarydavo jau vidurnaktį, nes aukojimas prasidėdavo labai anksti. Po vakarykščios dienos baisių įvykių nepradėta aukų aukoti, nes šventovė buvo suteršta pasirodžiusių numirėlių. Tačiau Švenčiausioji Mergele ėjo į šventovę, nes, kaip man rodėsi, norėjo, tarytum, atsisveikinti su tais Dievo namais, kuriuose

buvo išauklėta ir išmoko garbinti šventybę, kol pati savo skaisčiose, nekaltose iščiose pradėjo šventąją iš šventųjų, kuris vakar taip nuožmiai buvo nužudytas, kaip tikra auka, tikras Velykų Avinėlis. Šventovė buvo atidara pagal paprotį ir nušviesta lempomis. Atidaras buvo taipgi kunigų kiemas, tą dieną skiriamas lankyti žmonėms, kurių šiandien tačiau beveik visai nebuvo, išskyrus kelis sargybinius ir tarnus. Visur buvo netvarka, nes dar nesunaikinta baisių vakarykščių dienos pėdsakų. Šventovė buvo suteršta pasirodžiusių joje mirusiųjų. Įkyriai lindo man vis mintis, kaipgi žydai visa tai atitaisys ir padarys tvarką.

Šventovėje atvykęs būrelis sutiko Simeono sūnus ir Juozapo Arimatiečio seserėčius, kuriuos jau pasiekė žinia, jog suėmė jų dėdę, ir tatai pripildė jų širdis gilaus liūdesio. Tie, būdami šventovės prižiūrėtojai, vedžiojo vyrus, Švč. Mergelę ir jos palydovus. Tylėdama žiūrėjo į griuvėsius; su baime širdyje ir pagarba matė čia liudijimą, duotą vienatiniam savo Sūnui. Norėdami geriau paaiškinti, pasakojo vadžiotojai trumpais žodžiais vakarykščius įvykius.

Kaip sakiau, nepašalinta dar griuvėsių. Toj vietoj, kur einama iš priebučio į Šventąją, mūrai taip persiskyrė, kad galima buvo prasiskverbti, ir atrodė, kad grius. Slenkstis prie uždangos įkrito, o stulpai, ant kurių ji kabojo, pasvirę iš pagrindų, pakrypo į abi puses sienos linkui ir pusiau perplėsta uždanga karojo iš šalių. Prie šiaurinės sienos, kur iš Simeono maldos vietos iškrito vakar didelis akmuo ir kur pasirodė Zacharijas, atsirado tokia didelė skylė, kad moterys galėjo pro tą patogiai praeiti. Padarė tai ir čia, stovėdamos prie didžiosios sakyklos, kurioje kalbėjo Jėzus, dvylikos metų berniukas, galėjo pro perplėstą uždangą pažiūrėti į Šventąją vietą, kas paprastai būdavo joms draudžiama. Kitose vietose įkrito vienur kitur

grindys, suskeldėjo sienos, pakrypo kolonos iš pagrindų.

Švenčiausioji Mergelė nepraleido nė vienos vietos šventovėje, kurias Jėzus pašventino savo asmeniu. Atsiklaupusi bučiavo jas ir jaudinamais žodžiais pasakojo kiekvienoj vietoj draugėms, koks atminimas riša ją su ta vieta. Draugės, sekdamos jos pavyzdžiu, taipgi garbino vietas, pašvęstas jų Išganytojo.

Žydai, apskritai sakant, nepaprastai gerbia visas tokias vietas, kurios buvo jiems svarbių įvykių liudininkai. Su pagarba liečia jas, bučiuoja, liečia veidu, ir aš niekuomet tuo nesistebėdavau. Jeigu, žinoma, tikima ir jaučiama, kad Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas yra gyvasis Dievas, kad gyveno tarp savo tautos šventovėje, kad Jeruzalę pasirinko kaip tą būstą, tai labiau reiktų stebėtis, jeigu to nedarytų. Kas tiki gyvąjį Dievą ir Išganytoją, žmonių, Jo vaikų, pašventėją, neprivalo stebėtis, kad tas gyvas savo meile Dievas gyveno tarp gyvų ir kad jie atiduoda Jam ir visam tam, kas turi su Juo sąryšio, didesnę pagarbą, meilę ir šlovę, negu savo gimdytojams, bičiuliams, mokytojams ir vyresniesiems šioje žemėje. Žydai elgdavosi šventovėje ir šventose vietose taip, kaip mes elgiamės prie Švenčiausio Sakramento. Teisybė, ir tarp žydų pasitaikydavo tokių apjakėlių, neva civilizuotų išminčių, kokių netrūksta tarp mūsų, kurie, nenorėdami atiduoti pagarbos gyvajam Dievui, klaidingai, juokdariškai tarnauja šio pasaulio dievaičiams. Tokie žmonės, jei atsitiktinai ir neatmetė paties Dievo, kaip labai objektyvaus dalyko, būdami išpuikę, ima tarnauti pasaulio dvasiai ir melui ir užsispyrę atmeta bet kokią išorinę pagarbą Dievui ir pasididžiuodami sakos garbiną dvasia ir teisingumu. Nenori kvailiai suprasti, kad garbinti Dievą dvasia ir teisingumu reiškia garbinti *Jį ir kaip šventąją Dvasią ir Sūnų, kuris prisiėmė kūną iš*

Marijos Mergelės, paliudijo tiesą, gyveno tarp mūsų, už mus numirė žemėje, o mylėdamas mus pasiryžo būti bažnyčiose Švenčiausiame Sakramente net ligi pasaulio pabaigos.

Ilgai vaikščiojo Švenčiausioji Mergelė po šventovę su pagarba lankydama šventas jai vietas ir prie kiekvienos aiškindavo savo bičiulėms, kokį sudaro jai atminimą. Čia įžengė pirmą kartą į šventovę kaip maža mergaitė, ten iš pietų pusės augo lig ištekdama; parodė, kurioj vietoj susituokė su šv. Juozapu, kurioj aukojo Jėzų, kurioj vėl klausė Simeono ir Onos pranašavimų. Ir gailiai pravirko Marija, nes štai išsipildė tie pranašavimai ir jos sielą pervėrė skausmo kalavijas. Paskui parodė Marija, kur rado Jėzų, dvylikos metų mokantį išminčius, ir pabučiavo su pagarba sakyklą. Atlankė taipgi pinigų renkamąją dėžę, į kurią įmetė skatiką neturtinga našlė, ir vietą, kurioje Jėzus atleido svetimoteriautojai. Pagerbusios atminimu, palietimu, ašaromis ir malda visas vietas, pašvęstas Jėzaus, susiruošė visos moterys grįžti į vakarieninę.

Su ašaromis akyse ir su didžia pagarba veide atsisveikino Marija apnaikintą šventovę, tuščią tokią dieną ir tuo liudijančią baisią savo tautos nuodėmę. Atsiminė, kaip Jėzus verkė pranašišškai kalbėdamas: „Štai sugriaukite šį pastatą, o aš per tris dienas vėl jį atstatysiu“. Štai sugriovė jo priešai jo kūno šventovę, tad su ilgesiu Marija laukė trečios dienos, kurią turėjo išsipildyti amžini tiesos žodžiai.

Jau stojo diena, kai Marija grįžo iš šventovės į vakarieninę ir tuojau nuėjo su moterimis į savo butą, esantį dešinėj kiemo pusėj. O Jonas ir mokytiniai nuėjo pas susirinkusius vakarieninės menėj vyrus, kurių jau buvo arti dvidešimties. Visą šabasą praleido tyliai melsdamies pakaitomis prie lempos arba grimsdami liūdnuose atminimuose. Retkarčiais atvykdavo kas iš

pažįstamų, tad ėleisdavo jį atsargiai ir ašarodami kalbėdavo apie buvusius įvykius. Jonui visi rodė ypatingos pagarbos, jiems buvo gėda to, kad jis vienas turėjo drąsos ir neapleido Jėzaus iki pat mirties. Jonas, kaip visuomet, buvo visiems palankus, malonus ir visus užjausdavo. Su nekaltumu ir kūdikišku paprastumu užleisdavo kiekvienam pirmenybę. Mačiau juos taipgi kartą valgant. Sėdėjo tylėdami, užsitarę duris, niekur nedrįsdami išeiti, čia niekas negalėjo jų užgauti, nes namai buvo Nikodemo nuosavybė, o tas išnuomojo jiems Velykų šventėms.

Šventosios moterys taipgi sėdėjo lig vakaro mėnėje, užsitarinėjusios duris ir užsidangsčiusios langus; švietė tik lempa, kabanti viduryje. Moterys čia susirinkdavo prie lempos aplink švč. Mergele bendros maldos, paskui vėl eidavo kiekviena į savo miegamąjį ir ten apsitaisiusios gedulo drabužiais gedulo ženklui atsiguldavo į plokščias dėžes, išbarstytas pelenais, arba meldavosi atsiklaupusios veidu prie sienos. Paskui vėl nusiimdavo gedulo drabužius ir eidavo į salę bendrai pasimelsti. Silpnesnės šį tą valgė, o kitos sausai pasninkavo.

Taip praėjo joms visa diena. Kiek kartų regėjime nukreipdavau čia akį, visuomet matydavau jas arba susirinkusias prie lempos bendros maldos, arba atskirai kambareliuose liūdinčias. Matydama Švč. Mergele, atsimindavau brangųjį Išganytoją, tad tuojau stodavos man prieš akis *Jo karstas*, o prie jo septynetas kareivių sargybos, stovinčių prie angos. Prie pat angos į kapą, griovyje, einančiam aplinkui, stovėjo *Kasijus*, susikaupęs, nesitraukdamas nė valandėlės iš savo vietos. Karsto durys buvo uždarytos ir užristos akmenimi, bet pro jas mačiau Jėzaus lavoną, taip, kaip jį padėjo, apsuptą skaisčia šviesa. Du angelai stovėjo prie šventojo Jo kūno ir Jį garbino. Kai man atėjo į galvą

mintis apie šventą Jėzaus sielą, pasirodė man puikus, įvairus, bet painus nužengimo į priešpragarį paveikslas, toks gausus smulkmenų, kad dalį vos galėjau atsiminti ir tai papasakosiu kiek galėdama tiksliau.

JĖZAUS ŽENGIMAS Į PRIEŠPRAGARĮ

Kai Jėzus garsiai sušukęs mirė prie kryžiaus, Jo siela šviesos pavidalo, apsupta angelų, tarp kurių buvo ir Gabrielius, nusileido į žemę prie kryžiaus kamieno. Nors siela atsiskyrė nuo kūno, tačiau Jo *Dievybė* paliko sujungta *su siela ir su kūnu*. Kuriuo būdu tai darėsi, suprantamas daiktas, nepavyks papasakoti žodžiais. Priešpragaris, į kurį žengė Jėzaus siela, atrodė man kaip *trys skyriai*, trys atskiri pasauliai; jaučiau, kad jie turi būti apvalūs, ir kad kiekvieną tų dalių skiria nuo kitos skirtinga sfera.

Priešais priešpragarį buvo šviesi erdvė, jei taip pasakysiu, žalsva giedra, per kuria, kaip mačiau, turėjo pereiti visos sielos, apvalytos skastyklos ugnimi, prieš jas įvedant į dangų. *Priešpragaris*, kuriame buvo sielos, laukiančios Išganytojo, buvo apsuptas pilka, miglota sfera, padalyta įvairiais ratais. Išganytojas, švitėdamas garbe, iškilmingai vedamas angelų, perėjo per dvi tokias sferas, iš kurių kairiojoje buvo teisingieji sentėviai net ligi Abraomo, o dešiniojoje — teisingųjų sielos nuo Abraomo net ligi Jono Krikštytojo. Nė viena iš jų dar nežinojo Jėzaus, o tačiau Jam artinantis apžėrė tuos plotus kažkoks džiaugsmas ir ilgesys. Atrodė, kad tos baimingos sielos, suspaustos ilgesio sriety, plečiasi staiga laukdamos kažkokios džiaugsmingos žinios. Atrodė, kad vargšes sielas apėmė, tarytum, gry-

no oro gūsis, tarytum, šviesa, kaip gaivioji rasa, stiprinanti ir skelbianti atpirkimą; o visa tai įvyko taip greitai, kaip vienas vėjo dvelktelejimas. Praėjęs tuos abu ratus, įžengė Jėzus į miglotą erdvę, kurioje buvo pirmieji gimdytojai *Adomas ir Ieva*. Pašnekino juos maloniai, o jie, pažinę Jį, su neapsakomu džiaugsmu teikė Jam garbę. Paėmęs juos su savim, pasuko Jėzus kairėn prie sentėvių, gyvenusių prieš Abraomą. Tos sielos, bent ne visos, nebuvo visiškai laisvos nuo skaistyklos kančių; tarp jų buvo matyti piktų dvasių, o vėliai kankino ir kamavo kai kurias sielas įvairiais būdais. Angelai pasibeldė į angą ir liepė atidaryti. Čia buvo anga, vartai, į kuriuos belstasi skelbiantis atėjus, ir atrodė man, tarytum, šaukė: „Atidarykite vartus, atverkite skliautus!“ Ir įžengė iškilmingai Jėzus, o piktosios dvasios baimingai traukėsi nuo Jo šaukdamos: „Ko čia Tau reikia, ko Tu nori, ar ir mus dabar nori nukryžiuoti?“ ir t.t. Angelai tuojuo surišo jas ir nusivijo prieš save. Uždarytosios sielos nežinojo lig šiol Jėzaus ir apie Jį turėjo tiktai neaiškų supratimą.

Dabar pasisuko Jėzus į dešinę, į tikrąją *priešpragarį*. Prie angos susidūrė su Juo *gerojo žmogžudžio* siela, einanti angelų lydima į *Abraomo prieglobsti*, o piktąją žmogžudį vijo šėtonai į pragarą. Prataręs keletą žodžių Dizmui, įžengė Jėzus į priešpragarį, kur *Abraomo prieglobstyje* ilsėjosi jo teisingųjų senolių sielos. Paskui Jėzų įžengė visas būrys jau išvaduotų sielų ir angelų, vejančių priešais save surištus šėtonus. Ta dešinioji erdvė man atrodė aukščiau, negu anoji. Tai darė tokio išpūdzio, tarytum, būtų buvę einama po bažnyčios grindimis ir iš požemio įeinama į bažnyčios vidų. Piktosios dvasios priešinosi ir nenorėjo eiti į vidurį, bet angelai jėga juos ištūmė. Tame priešpragaryje buvo susirinkusios sielos visų *šventųjų izraelitų*, kairėj *patrijarkų, Mozės, teisėjų ir karalių*, deši-

nėję *pranašų*, ir visų *Jėzaus sentėvių* ir jų giminaičių, net iki *Jokimo, Onos, Juozapo, Zacharijo, Elzbietos ir Jono*. Nebuvo čia piktųjų dvasių, nebuvo jokių kančių, tiktai ilgesys, laukiant pažadėjimo išsipildant, kuris buvo duotas pirmiesiems gimdytojams, o išsipildė kaip tik dabar. Tad neapsakomas džiaugsmas ir laimė apėmė visas sielas, visos apsupo Išganytoją, sveikino Jį ir davė Jam garbę, o supančioti šėtonai turėjo noromis nenoromis pajusti savo menkybę ir pažeminimą. Jėzus išsiuntė daug sielų žemėn, kad, įžengusios į savo kūnus, akivaizdžiai Jį paliudytų. Buvo tai kaip tik tuo pačiu metu, kai daug mirusiųjų išėjo iš savo karsčių ir pasirodė Jeruzalėje. Atlikusios savo pareigas, tos sielos vėl padėjo kūnus žemėje, kaip teismo skelbikas nusiima savo skraistę išpildęs vyresnybės įsakymą.

Iš čia džiaugsminga eisena, vadovaujama Jėzaus, leidosi į gilesnę sferą, esančią tam tikrą vietą apsiivalyti *pamaldiems pagonims*, kurie nujautė tiesą ir jos troško. Tos sielos kentė tam tikras kančias už tai, kad, būdamos žemėje, garbino dievaičius. Dabar velniai turėjo aiškiai išpažinti apgaulingus savo veiksmus, o sielos, susijaudinusios iš džiaugsmo, garbino Išganytoją. Čia taip pat angelai supančiojo velnius ir nusivijo su savim.

Taip žengė Jėzus iškilmingai per tas sritis, bet labai greitai, vaduodamas pamaldžias sielas iš amžinos nelaisvės. Begalinė paveikslų daugybė sklido pro mano akis, bet kur gi mano menkas protas pataikys visa tai aprašyti?

Pagaliau prisiartino Jėzus prie tos prarajos vidurio, prie paties *pragaro*, kuris atrodė man, kaip milžiniška, neapimama akimi uolų erdvė, baisi, juoda, blizganti metaliniu blizgesiu. Angos buvo uždarytos milžiniškais baisiais vartais su daugybe velkių ir spy-

nų, savo išvaizda keliančių šurpą ir išgastį. Artinantis Jėzui buvo girdėti galingas išgąščio riksmas, vartai atsidarė iki galo ir pasirodė praraja, pilna tamsybių ir baisumų.

Kaip palaimintųjų vietos, rodosi man, regėjimuose dangiškos Jeruzalės pavidalo, kaip milžiniško miesto, kur pilna įvairių rūmų ir daržų, prisodintų stebuklingų vaisių ir įvairių rūšių gėlių, sutinkant su begalinėmis laimės sąlygomis ir atmainomis, taip pragaras pasirodė mano akims kaip atskiros pasaulio forma, sudaranti vieningumą iš įvairios rūšies pastatų, erdvių ir laukų. Bet čia viso ko šaltinis buvo laimės priešybė, amžina kančia ir graužimasis. Kaip ten palaimos srityje viskas atrodė pagrįsta amžinosios taikos, amžinosios harmonijos ir pasitenkinimo taisyklėmis, taip čia viskas buvo paremta netvarka, amžinu pykčiu, nesantaika ir nusivylimu. Ten mačiau įvairiausio džiaugsmo ir garbinimo vietas, perregimas, neapsakomai gražias, o čia be galo daug įvairių nykių kalėjimų ir kankinamųjų prakeikimo ir nusivylimo rūšių. Ten mačiau stebuklingiausius daržus, pilnus dieviškojo pastiprinimo vaisių, o čia bjauriausias dykumas, klampynės, pilnas skurdo, kančios ir viso, kas tiktai gali sukelti pasišlykštėjimą, koltumą ir išgastį. Čia buvo daugybė prakeikimo, neapykantos, nusivylimo, sąmyšio, kančios ir susigraužimo vietų, aukurų, pilių, sostų, daržų, jūrų ir upių, priešingai negu dangiškosios palaimos, meilės, vienybės, džiaugsmo ir laimės vietos. Čia viešpatavo amžina, pasmerktuosius draskanti, nesantaika, kaip ten amžina, darni šventųjų harmonija ir santaika. Visos apgaulės, netikrumo užuomazgos čia buvo parodyta nesuskaitomais reiškiniiais ir kančios įnagiais; čia nieko nebuvo taisyklingo, nė viena mintis neteikė paguodos, viešpatavo tiktai grasoma dieviškoji teisingumo mintis, primenanti kiekvienam

iš pasmerktųjų, kad tos kančios čia kenčiamos yra nusikaltimo vaisius, kilęs iš padarytų žemėje nuodėmių grūdo. Visos baisios kančios atitiko padarytųjų nuodėmių esmę, būdą ir smarkumą; nuodėmių, tų kirminų, kur gelia tuos, kurie juos išugdė prie savo krūtinės. Mačiau kažkokį baisų pastatą su daugeliu kolonų, paskirtą žadinti išgaščiui ir baimei, kaip Dievo karalystėje ramybei ir poilsiui. Visa tai suprantama, kai matai, bet žodžiais negali žmogus to pasakyti.

Kai angelai atidarė pragaro vartus, pamačiau kažkokį sąmyšį, išgirdau keiksmus, plūdumus, kaukimus ir dejavimus. Jėzus tarė kažką čia uždarytai Judo sielai, o angelai Dievo galybe visą būrį piktųjų dvasių trenkė žemėn. Visi velniai turėjo pagerbti ir pripažinti Jėzų, o tai buvo jiems baisiausia kančia. Daugelį velnių sustatė vieną prie kito ratu aplink būrį kitų, taip jog šie liko tartum suvaržyti. Visa tai įvyko pagal tam tikrus nustatytus įstatymus. Liuciferį įmetė angelai surištą į vidurinę prarają, kur net ėmė suktis verpetas tamsybėse. Girdėjau, jeigu neklystu, kad Liuciferis turįs būti vėl išleistas kurį laiką, maždaug per penkias dešimtis ar šešias dešimtis metų, prieš du tūkstančius metų po Kristaus, kitų skaitmenų neatsimenu. Kai kurie velniai turėjo būti paleisti anksčiau bausti ir gundyti žmonių, tas paleidimo laikas kaikiuriems buvo mūsų laikais, o kai kam kiek vėliau.

Nėra galima papasakoti viso to, ką mačiau. Per daug yra smulkmenų, tad ir nepataikysiu iš jų sudaryti vienumą, o be to, esu labai serganti, kai pradedu pasakoti, vėl viskas pasirodo mano akims, o tas vaizdas yra toks baisus ir taip mane kankina, jog beveik mirdėju.

Begalinius sielų būrius, išvaduotus iš priešpragario ir apvalomųjų vietų, Jėzus iškilmingai nuvedė į kalną, į *džiaugsmingą vietą*, esančią po dangiškąja Je-

ruzale; tai yra ta pati vieta, kur neseniai mačiau savo mirusio bičiulio sielą. Dizmas susilaukė duotojo Išganytojo pažado. Štai nepraėjo diena, ir jau buvo su Juo *rojuje*. Atvykusias sielas laukė džiaugsmas ir pasistiprinimas. Pastatyta joms panašius dangiškus stalus, prie kokių ir aš sėsdavaus, kai gerasis Dievas norėdavo mane suraminti ir sustiprinti skausmingų regėjimų metu.

Kaip ilgai visa tai truko, ką mačiau ir girdėjau, nepataikysiu taip nusakyti, kaip nepataikysiu tiksliai visa papasakoti, nes pirmiausia pati daug dalykų nesuspratau, o antra nenoriu, kad kiti piktai suprastų, todėl esu labai atsargi pasakodama. Mačiau tuo metu Išganytoją *įvairiose žemės kamuolio vietose*, net jūroje; Jėzus norėjo, tarytum, pašvęsti ir išvaduoti visokių padarus, visur bėgo nuo Jo piktosios dvasios į prarają. Tarp kitų, pasirodė Jėzus Adomo karste, esančiame po Golgotą. Čia atėjo pas Jį Adomo ir Ievos sielos, Jėzus kalbėjo su jais, o paskui drauge su jais žengė, tarytum, po žeme į daugelio pranašų karstus, kurių sielos žengė dabar į savo kūnus ir klausėsi įvairių paaiškinimų, kurių teikė jiems Jėzus. Paskui apėjo Išganytojas su ta išrinkta kariuomene, kurioje buvo ir Dovydas, daugybę vietų, liudijančių Jo gyvenimą ir kančias. Aiškino jiems paveikslinius veiksmus, kurie čia įvyko, ir malones, nupelnytas tų paveikslų įvykdymu, prisiimant tai su neapsakoma meile.

Be ko kita, nuvedė tas sielas į savo krikšto vietą, kur tiek daug paveikslinių įvykių atsitiko, ir visa ką jiems aiškino. Giliai susijaudinusi stebėjau begalinį Jėzaus gailestingumą, kuris darė tas sielas savo švento krikšto malonės dalyvėmis.

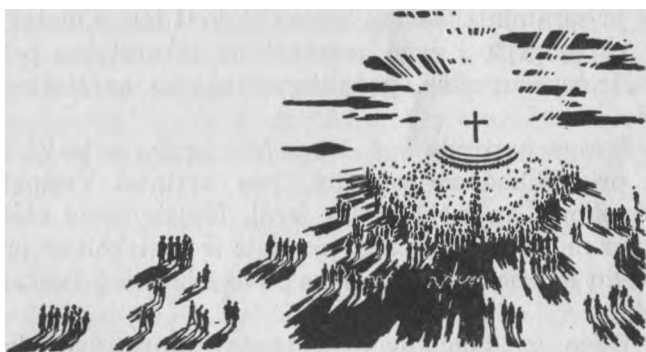
Man darė nepaprasto, jaudinamo įspūdžio, matant Jėzaus sielą tokią šviesią, apsuptą išvaduotų šventų sielų būrio, švelniai plaukiančią ties žeme, prasi-

skverbiančią į tamsius žemės vidurius, uolas, jūras ir oro bangas.

Tiktai tiek išliko mano atmintyje iš puikaus regėjimo apie nužengimą Jėzaus į priešpragarį ir išvadavimą iš jo teisingųjų sentėvių sielų. Be to laikinio regėjimo jaučiau drauge su tomis sielomis amžiną begalinio teisingumo paveikslą. Žinau iš apreiškimo, kad Jėzus kas metai tą dieną, iškilmingai švenčiamą bažnyčiose, kreipia savo akį į skaistyklą ir vaduoja kai kurias sielas. Ir šiandieną taip pat, tai yra Didįjį šeštadienį, aukščiau sakyto apreiškimo metu mačiau, kad Jėzus išvadavo iš skaistyklos kai kurais sielas, kurios nusikalto tokiu būdu kaip ir Jį kryžiavusieji. Išvadavo šiandien Jėzus daugybę sielų, tarp jų kai kurias man pažįstamas, bet nenoriu jų minėti.

Pirmas nusileidimas Jėzaus į priešpragarį yra ankstyvesnių paveikslų įvykdymas ir tas vėl yra paveikslas to, kas šiandien vyksta išganant žmones. Žengimas į priešpragarį, kurį mačiau, yra paveikslas iš praėjusio laiko, bet šiandieninis žmonių išganymas yra esąs dalykas; nes iš tikrųjų Jėzaus nužengimas į priešpragarį yra Jo nuopelnų malonės medžio pasodinimas vargšėms sieloms, ir tatau nuolat ir šiandieną tas malonės medis teikia išganymą vargšėms sieloms, dvasiškam Bažnyčios metų darže. Kovojančioji Bažnyčia tačiau privalo tą medį ugdyti, vaisius rinkti ir kenčiančiajai Bažnyčiai leisti prie jų artintis, nes šioji pati sau nieko negali padaryti. Taip yra su visais Kristaus nuopelnais. Mes turime veikti, kad galėtume būti jų dalyviais. Savo veido prakaitu privalome valgyti savo duoną. Visa, ką Jėzus laiko tarpe mums padarė, teikia amžinus vaisius, bet mes privalome juos laiko tarpe ugdyti ir skinti, nes kitaip negalėsime amžinybėje jais naudotis. Bažnyčia yra tobulas šeimos tėvas, jos metai yra tobulas visų amžinų vaisių laiko

tarpe daržas. Ir vienais metais yra užtenkamai viso ko visiems. Vargas tačiau visiems tingiems ir nerūpestingiems daržo ugdytojams, nes iš kur gali ateiti palaima, kuri galėtų gydyti ligonius, silpnuosius stiprinti, alkstančius pasotinti: jie paskutinio teismo dieną prieš namų šeimininką turės atsiskaityti ligi paskutinio šiaudelio.

VAKARAS PRIEŠ PRISIKĖLIMĄ

JĖZAUS SIELA PASIRODO ŠVENTOSIOMS MOTERIMS

Po šabaso *Jonas*, Petras ir vyresnysis Jokūbas suėjo į moterų kambarį drauge su jomis gedėti ir šiek tiek jų suraminti. Tačiau tuojau išėjo iš ten, o moterys dar kartą grįžo į savo kambarėlius, išbarstytus peleinais, ir, susisupusios į gedulingus apdarus, karštai maldėsi.

Staiga pasirodė *Švč. Mergelei* angelas ir įsakė išeiti prie Nikodemo vartelių, nes artinasi Viešpats. Džiaugsmas apėmė Marijos širdį. Nesakydama nieko kitoms moterims, susisupo skraiste ir pasiskubino prie vartelių mūruose, pro kuriuos buvo įeinama į Juozapo daržą.

Buvo, gal būt, devinta valanda vakaro. *Švč. Mergele*ėjo skubiai nurodyta kryptimi ir staiga prie pat vartelių sustojo ir džiaugsmingai ėmė žiūrėti į aukštus miesto mūrus. Ji pastebėjo, kaip oru plaukė jos linkui šviesi švenčiausia Jėzaus siela be žaizdų pėdsakų, apsupta didelio būrio sentėvių sielų. Jėzus kreipęsis į patrijarchus parodė *švč. Mergele* ir tarė: „Štai Marija, mano Motina”. Paskui, kaip man atrodė, paglamonėjo ją ir išnyko. *Švč. Mergele* krito ant kelių, bučiuodama su pagarba tą vietą, kurioje Jėzus dabar stovėjo. Jos kojų ir kelių pėdsakai paliko įspausti akmenyje. Su didele paguoda širdyje pargrįžo Marija pas

moteris ir rado jas prie stalo ruošiančias tepalus ir kvapias žoles. Nepriminė joms nieko apie tai, kas įvyko, tiktai dar karščiau ramino jas ir stiprino jų tikėjimą.

Kai Marija grįžo, mačiau šventąsias moteris stovinčias prie ilgo stalo; tai buvo lenta, paremta žemais kryžmais, panašiai kaip virtuvės stalas. Buvo apdengtas staltiese, drimbančia iki žemės. Vienos iš moterų rinko įvairias žoles, maišė ir tvarkė, kitos triūsėsi prie buteliukų su kvapiais aliejais ir nardiniu vandeniu. Mačiau taipgi ant stalo daug gyvų gėlių, tarp kurių atmenu irį ir taipgi leliją. Visa tai nupirko mieste Magdalena, Kleofa Marija, Salome, Chusa ir Marija Salome, nesant Švenčiausios Mergelės, o dabar rišo į skepetas, nes ketino anksti iš ryto eiti prie karsto ir dar kartą apibarstyti žolėmis ir patepti kvepalais Jėzaus lavoną. Tų žolių dalį nupirko mokytiniai pas vieną pardavėją ir atnešė čia, tačiau pas moteris neįėjo.

JUOZAPŲ ARIMATIEČIO IŠVADAVIMAS

Netrukus persikėliau dvasia į *Juozapo Arimatiečio* kalėjimą. Jis meldėsi ir štai staiga kalėjimas prisklido šviesos ir kažkoks balsas pašaukė jį vardu. Lubos antgamtis jėga pakilo aukštin toje vietoje, kur susiduria su siena; plyšyje pasirodė kažkoks šviesus pavidalas, nuleido žemyn skepetą, panašią į įkapes, kuriomis apsupta Jėzų, ir liepė Juozapui lipti ja aukštin. Juozapas, sugriebęs skepetą abiem rankom ir remdamasis į atsikišusius akmenis, iškopė iš kalėjimo siena, kuri buvo dviejų augumų aukštumo. Kai atsistojo ant žemės, plyšys užsidarė ir stebuklingas pavidalas išnyko. Tačiau pati nežinau, ar tai angelas jį išvadavo ar pats Išganytojas.

Juozapas tuo būdu paleistas nubėgo atsargiai pa-

sieniu net lig vakarieninės, nes siena iš pietų ėjo netoli nuo Siono. Čia tiktai atėjęs pasibeldė į vakarieninę. Susirinkę mokytiniai, užsidarinėję duris, dideliai liūdėjo dėl jo dingimo, juo labiau, kad laikė gands teisingus, esą žydai Juozapą įmetę į paplavų duobę. Išgirdę beldžiant į duris, jas atidarė ir štai pamatė Juozapą sveiką ir gyvą. Jų džiaugsmas buvo toks didelis, kaip kad vėliau tarp jų pasirodė taip pat stebuklingai išvaduotas Petras. Juozapas pasakojo jiems apie stebuklingą pavidalą ir apie išvadavimą, o jie pilni džiaugsmo visa širdimi dėkojo Dievui. Tuoju parūpino atėjusiam valgyti. Tą pačią naktį Juozapas pabėgo į savo gimtąjį miestą Arimatėją ir tiktai sužinojęs, kad jam nebegresia joks pavojus, sugrįžo į Jeruzalę.

Po šabaso mačiau Kaifą tarp įžymesniųjų kunigų Nikodemo namuose, kalbantį su juo, pažiūrėti nuoširdžiai, ir klausinėjantį kažko, bet nebeatsimenu, ko klausinėjo. Tačiau Nikodemas buvo atkaklus ir ištikimai gynė Jėzų, tad veikiai su juo persiskirta.

NAKTIS PRIEŠ PRISIKĖLIMĄ

Aplink *Viešpaties karstą* buvo tylu ir ramu: šeši asmens sargybos stovėjo arba sėdėjo priešais kapą ir iš šalių. Kasijus stovėjo visą dieną griovyje prie angos, retkarčiais, ir tai mažą valandėlę, paeidamas kur į šalį ir dabar buvo vėl paskendęs mintyse ir laukė kažko nepaprasto, nes jau Dievo malonė jį apšvietė, leisdama jam pažinti daug nežinomų slaptų daiktų. Tai buvo naktį: žibintai, pastatyti priešais kapą, skleidė aplinkui rausvą šviesą, karste ilsėjosi *Švenčiausias Jėzaus kūnas*, suvyniotas taip, kaip jį padėjo. Šviesa supo lavoną, o prie galvos ir kojų kape stovėjo *du angelai* su tylia pagarba. Buvo apsitaisę kaip kunigai, o visa jų išvaizda ir rankos kryžiškai sudėtos ant krū-

tinės gyvai priminė cherubinus prie sandoros skrynios, tik šie neturėjo sparnų. Apskritai, visos laidotuvių apeigos ir Išganytojo karstas primindavo man ne kartą sandaros skrynį įvairiais atvejais, kokius jai teko perleisti. Kasijus per Dievo malonę galėjo iš dalies matyti tą šviesą, supančią Jėzaus lavoną, taipgi atjausti esant ten angelus ir dėl to stovėjo įbedęs akis į uždarytą karstą, kaip žmogus, garbinąs Švenčiausiąjį Sakramentą.

Staiga atrodė man, kad šv. Jėzaus siela leidžiasi per uolą į *karstą* drauge su išvaduotomis sentėvių sielomis ir leidžia joms *pažinti savo kūno kančias*, atrodė man, kad raiščiai nukrito ir pamačiau Švenčiausią kūną visą žaizdotą. Atrodė taip, tarytum, Dievybė, susijungusi su tuo švenčiausiu kūnu, slėpingai aiškino sieloms visą plakimo vaizdą ir kančias to kūno, kuris atrodė visiškai perregimas ir kiaurai permatomas. Galima buvo pažinti net smulkmenas visų žaizdų ir sužalojimų, visas kančias ir skausmus; sielos su gilia pagarpa žiūrėjo į visa tai, atrodė man, kad dreba ir verkia pilnos užuojautos.

Dabar prasidėjo toks slėpingas ir mistiškas regėjimas, kad nepataikysiu tiksliai išreikšti jį žodžiais. Atrodė man, tarytum, Jėzaus siela drauge su kūnu pakilo aukštyn, tačiau neįliedama į jį gyvybės per visišką su juo susijungimą. Du angelu pakėlė šventąjį kūną gulsčią taip pat padėtą, kaip buvo karste. Sudrebėjusi uola persiskyrė, ir kūnas pakilo aukštyn į dangų; tuo būdu Jėzus *iškankintą savo kūną* padėjo *prieš dangiškojo savo Tėvo sostą*, akyse nesuskaitomo angelų choro, duodančio Jam garbę. Jėzaus siela susijungė su kūnu lygiai tokiu būdu, kaip po Jėzaus mirties pranašų sielos, kurios žengė į savo kūnus ir ro-dėsi šventovėje, bet tai nebuvo tikras atgijimas ir neturėjo iš naujo antrą kartą mirti. Pabaigusi savo už-

davinį, siela skyrės nuo kūno be baisaus merdėjimo. Sentėvių sielos nelydėjo Jėzaus kūno į dangų. Bet nežinau, kur jos buvo, kol vėl pamačiau jas prie Viešpaties sielos.

Išskylant kūnui, pastebėjau, kad didžiai sudrebėjo uola; keturi kareiviai iš sargybinių buvo nuėję į miestą kažko nusipirkti ir tiktai trys bebuvo prie karsto. Drebjimas parbloškė juos žemėn ir apsvaigino valandėlę — manė, kad tai žemės drebėjimas, nežinodami tikrosios priežasties. Vienas Kasijus nujautė, nors nevisiškai aiškiai, kas darosi, tad buvo labai sujaudintas ir stovėdamas savo vietoje laukė dideliai susikaupęs, kas bus toliau. Tuo tarpu grįžo iš miesto taipgi kiti keturi kareiviai.

Paruošusios kvepalus ir suvyniojusios juos į skepetas, išsiskirstė *šventosios moterys* į savo miegamuosius pasistiprinti miegu, nes ketino prieš aušrą vykti prie karsto. Tačiau rūpinosi labai tuo, kaip tą savo pasiryžimą įvykdyti, nes bijojo, kad Jėzaus priešai trukdys, kai išeis iš namų, bet Švenčiausioji Mergelė jas padrašino, tvirtindama, kad gali eiti prie karsto, ir niekas pikto jų neištiks. Kiek nurimusios nuėjo poilsio.

Stojo vienuolikta valanda. *Švenčiausioji Mergelė*, pilna meilės ir ilgesio, negalėjo užmigti, tad atsikėlė iš savo patalo, susisiautę pilka skraiste ir išėjo. Pamačiau su sielvartu, kaip galima tą švenčiausią, išsigandusią ir suvargintą moterį tokiose sąlygose leisti vieną pačią. Niekas nematė jos išeinant. Priėjusi prie Kaifo namų, nuėjo iš ten lig miesto prie Piloto rūmų, o tai buvo geras kelio galas. Ir taip vaikščiojo liūdna visą *kryžiaus kelią* visomis apytuščiomis gatvėmis, sustodama visose vietose, kur Jėzus patyrė kančių ar kokių išniekinimų. Švč. Mergelė, atrodė, tarytum, ieškojo ko pamesto, dažnai priklaupdavo, čiupinėdavo rankomis

akmenis, o paskui bučiuodavo juos, tarytum, palietusi šventus Jėzaus kraujo pėdsakus. Nors buvo naktis, tačiau Marija aiškiai matė visas vietas, pašventintas Jėzaus kančios, tad lankė jas pilna meilės ir pagarbos.

Taip Marija priėjo lig pat Kalvarijos kalno ir staiga sustojo, nes atrodė, tarytum, jai būtų pasirodęs Išganytojas su šventu, nukankintu savo kūnu. Priešais Jį ėjo angelas, du angelai, buvę kape, iš šalių, o paskui Jį būrys išvaduotų sielų. Išganytojas buvo panašus į slenkantį lavoną, be judesių, buvo tiktai girdėti žodžiai, einą iš Jo lūpų. Pranešė savo Motinai, ką nuveikė priešpragaryje, toliau, jog kelsis iš numirusių su palaimintu kūnu ir jai pasirodys, tad tegu laukia Jo prie to akmens netoli Kalvarijos kalno, kur krito po kryžiumi. Po tų žodžių visas būrys žengė priekin su Jėzumi, kaip valdovu, linkui miesto, o Švenčiausioji Mergelė atsiklaupė prie ano akmens, prie kurio liepė Jėzus jai laukti, ir ėmė karštai melstis. Buvo jau dabar, be abejo, po dvyliktos, nes kryžiaus keliams vaikščioti išėjo daug laiko.

Jėzus tuo tarpu vedė sielas savo kryžiaus keliu rodydamas joms visą savo kančią ir iškęstus varginimus. Visą tą kelią angelai slėpiningu būdu rinko šventas Jėzaus kūno daleles, kurių neteko įvairiose karčios savo kančios vietose. Tos sielos pamatė taipgi paskutines valandas, kalimą prie kryžiaus, kryžiaus pastatymą, šono pervėrimą, nuėmimą nuo kryžiaus ir paruošimą laidotuvėms. Švenčiausioji Mergelė visa tai stebėjo dvasia, degė begaline meile ir meldėsi.

Paskui, atrodė man, tarytum, Jėzaus kūnas vėl atsidadė karste, o angelai slėpiningu būdu dalelėmis, surinktosiomis kryžiaus kelyje, jį papildė. Ir vėl kaip pirma ilsėjosi kūnas įkapėse, apsuptas šviesos, o du angelai galvūgaly ir kojūgaly prie karsto Jį garbino. Negaliu apsaakyti, kaip atrodė visa, ką mačiau, yra

daug sudėtingo ir visai neapsakomo, ko mūsų protas, laikydamasis dalykų tvarkos, negali niekuomet suprasti. Ten stebint man visa aišku ir suprantama, o čia vaizduoju neaiškiai, nes negaliu to išreikšti.

Blanki aušrelė pradėjo sidabrinti rytų dangaus pakraščius, kai Magdalena, Kleofa Marija, Joana Chusa ir Salome išėjo iš vakarieninės, susisupusios skraistėmis. Po skraistėmis nešėsi suvyniotus į skepetas kvepalus, o viena iš jų turėjo uždegta žibintą. Jų nešamieji daiktai buvo gyvos gėlės, kuriomis ketino apiberti kūną, žolių sulčių esencijos ir kvepią aliejai pašlakstyti. Baimingai skubėjo moterys prie Nikodemo vartelių.

VIEŠPATIES PRISIKĖLIMAS

JĖZUS GARBINGAI IŠEINA IŠ KARSTO IR PASIRODO ŠVENČIAUSIAJAI MOTINAI

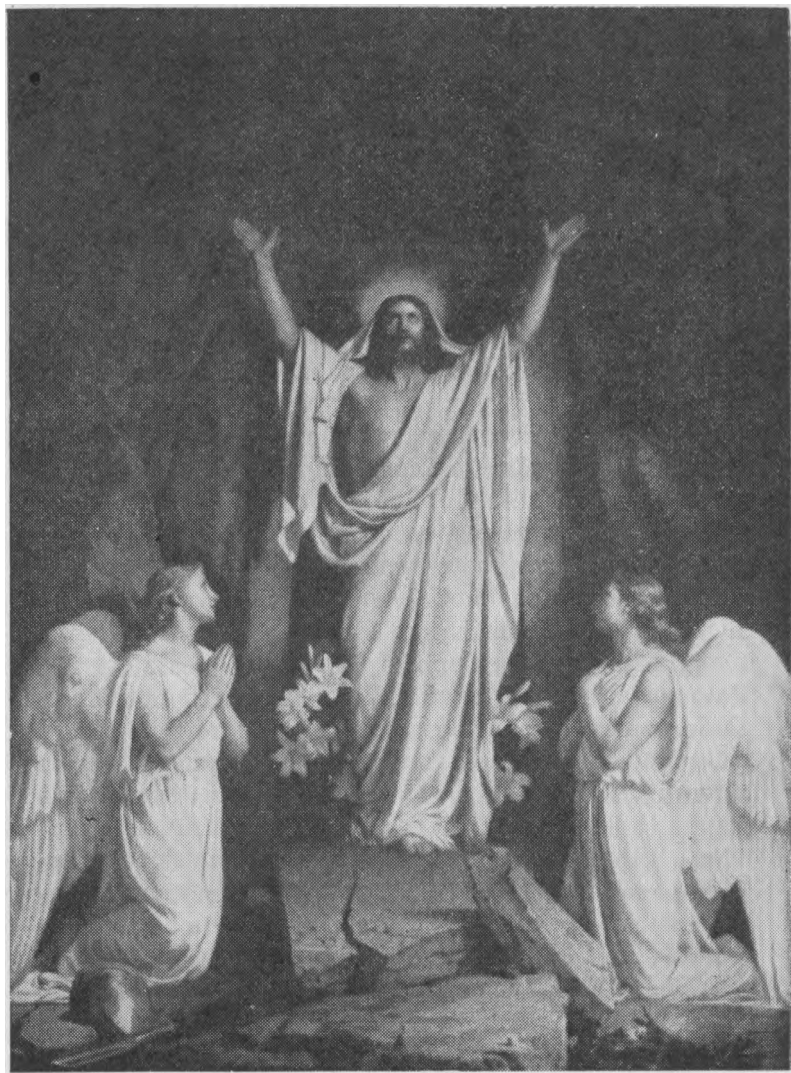
Pamačiau švenčiausią *Jėzaus sielą*, sklidančią ties karstu tarp dviejų angelų iš karingųjų būrių, ir apsuptą būrio šviesių pavidalų. *Prasiskverbusi pro uolą nusileido siela į šventąjį lavoną ir, tarytum, ties juo pasilenkusi, susiliejo su juo vieningai.* Tą pačią akimirką buvo matyti pro įkapes, kad sąnariai juda ir štai šalia iš įkapių pasirodė šviesus, gyvas Viešpaties kūnas su siela ir su Dievybe sujungtas. Atrodė, kad visa tai išėjo iš dešiniojo šono žaizdos ir tatau sukėlė man mintį apie Ievą, kilusią iš Adomo šono. Viskas aplinkui buvo skaidriai nušviesta.

Tuo pačiu metu regėjau, tarytum, iš gelmių, iš kažkur po karstu išlindo *milžiniškas* su žmogaus veidu *slibinas*. Daužydamas į visas puses žaltišką uodegą, atkišo savo nasrus į Viešpatį, o prisikėlęs Išganytojas stojosi jam ant galvos ir baltu, plonu vėliavos kotu, kurį laikė savo rankose, tris kartus sudavė per uodegą. Šliužas, kiekvieną kartą sudavus, rietėsi kaskart labiau ir nyko akyse, taip, jog tiktai galva bebuvo matyti, o ir ta veikiai dingo žemėje ir begalima buvo įžiūrėti žmogaus veidą. Panašų žaltį mačiau tykantį ir Jėzaus pradėjimo metu. Savo prigimtimi jis priminė man tą rojaus žaltį ir manau, kad tas regėjimas sutinka su

pažado žodžiais: „Moters sėkla sutrins žalčio galvą”. Visas regėjimas atrodė man tiktai kaip regimas *mirties nugalėjimo* ženklas, nes to regėjimo metu išnyko iš akių Jėzaus karstas ir mačiau tiktai Viešpatį, mindantį slibino galvą.

Dabar vėl pamačiau *Išganytoją, nušvitusį garbe*, kai, *prasiskverbęs pro uolos skliautus*, iškilo ties kapu. Žemė sudrebėjo ir tuo pačiu metu nusileido prie karsto iš dangaus lyg žaibas karingasis angelas, atrito akmenį į dešinę pusę ir atsisėdo ant jo. žemės drebėjimas buvo toks stiprus, jog net žibintai ėmė svirti, drebėdami gyva liepsna. Sargai apsvaigę krito žemėn, sustingo ir gulėjo lyg negyvi. *Kasijus* iš tikrųjų matė šviesą prie šventojo karsto, matė, kaip angelas atrito akmenį ir atsisėdo ant jo, bet nematė paties prisikėlusio Išganytojo. Atsipeikėjęs, priėjo prie karsto ir palietė rankomis jau tuščias įkapes. Paskui pabuvo dar valandėlę arti, karštai trokšdamas išvysti kokią naują, stebuklingą dalyką.

Tuo pačiu metu, kai sudrebėjo žemė ir angelas nusileido iš dangaus, *Jėzus jau pasirodė savo Motinai šalia Kalvarijos kalno*. Buvo be galo gražus ir majestotingas, o šviesa sklido iš Jo. Dengė Jį rūbas, panašus į plačią skraistę, šviesiai žydros spalvos, blizgas panašiai kaip dūmai saulės šviesoje, žengiant drabužių klotės judino vėjas, rankose ir kojose buvo matyti blizgančios žaizdos, taip pravertos, kad, pav., į rankų žaizdas galima buvo dėti pirštas, žaizdų pakraščiai sudarė tris lygiašalius trikampių, viršūnėmis susieinančius vienam viduriniam taške. Nuo vidurio žaizdų sklido iki pirštų spinduliai. Taip stojosi Jėzus prieš savo Motiną, apsuptas sentėvių sielų. Pastarosios pasveikino Švč. Mergele, o Jėzus kalbėjo jai kažką apie regėjimą antrą kartą ir parodė savo žaizdas. Marija pasilenkė prie žemės, norėdama pabučiuoti Jo kojas,

**„Nenusigąskite; jūs jieškote Jėzaus Nazarėno, kurs buvo prikaltas
ant kryžiaus; jis prisikėlė, jo nėra čia; štai vieta, kur jį buvo
padėję“, Mork. 16, 6.**

o Jėzus paėmė ją už rankos, pakėlė ją ir tuojuo išnyko.

Mačiau nuo karsto į rytus ties Jeruzale šviesų kelią padangėj.

ŠVENTOSIOS MOTERYS PRIE KARSTO JĖZAUS PASIRODYMAS

Šventosios moterys tuo metu, kai Jėzus atsikėlė, buvo netoli Nikodemo vartelių. Nepastebėjo stebuklingų ženklų, kurie tada pasidarė, taip pat visiškai nežinojo to, kad pastatyta sargyba prie karsto, nes vakar visą šabasą sėdėjo užsidariusios vakarieninė. Karštai troško atiduoti švenčiausiam kūnui paskutinę paslaugą, aplieti jį nardiniu vandeniu ir aliejais, apiberti gėlėmis, juo labiau dėl to, kad lig šiol nieko jos nebuvo tam reikalui skyrusios, nes visi tepalai ir kvepalai, panaudoti laidotuvių metu, buvo nupirkti Nikodemo. Tad dabar pasiryžo paaukoti švenčiausiam savo Viešpaties ir Mokytojo kūnui ką galėdamos gauti brangesnio. Daugiausia visa ko nupirko Salome ir Magdalena. Ta Salome tai ne Jono motina, bet viena turtinga moteris iš Jeruzalės, švento Juozapo giminaitė. Rūpindamasi patepimu nepagalvojo moterys apie akmenį, kuriuo buvo užristas karstas. Tiktai dabar, kai artinosi prie kapo, tat atėjo joms į galvą ir rūpestingai klausė viena kitos: „Kas mums atris akmenį nuo durų?“ Sustarė pagaliau pasidėti tuo tarpu kvepalus ant akmens prie karsto ir laukti, kol ateis kuris iš mokytinių ir padės joms karstą atidaryti.

Taip susitarusios, nuėjo į karsto daržą. Karsto akmuo, kaip jau minėjau, buvo atristas nuo durų į dešinę pusę, taip, kad galima buvo jos atidaryti. Dabar jos buvo uždarytos (be abejo, jas privėrė Kasijus). Skepetos, kuriomis buvo apvyniotas švenčiau-

šias kūnas, gulėjo karste šia tvarka: didžioji skepeta gulėjo taip, kaip pirma, bet suglamžyta ir įkritis, nes be žolių joje nieko nebuvo; juosta, kuria buvo surištos įkapės, gulėjo suvyniota, tarytum nutraukta išilgai karsto. Skepeta gi, kuria Marija buvo apgobusi Jėzaus galvą, gulėjo atskirai, dešinėje, karsto galvugalyje, visiškai taip, tarytum, tik ką būtų dengusi galvą, tiktai veido uždangtis buvo atvyniotas.

Mačiau dabar moteris netoli daržo. Pamačiusios šviesas ir kareivius, gulinčius aplinkui, išsigandusios ir neidamos į daržą, pasuko Golgotos linkui. Magdalena tiktai, užmiršusi bet kokią pavojų, pasiskubino į daržą, o paskui ją per tam tikrą tarpą žengė palengva ir *Salome*. Kitos moterys paliko už mūro.

Magdalena, susidūrusi su sargyba, šoko pradžioj baimingai prie Salomės, tačiau įdrasėjusi įėjo, tuojau su ja į kapą, aplenkdamą gulinčius kareivius. Akmenį rado atrištą, o karsto duris pridarytas. Salome sustojo prie angos, o Magdalena su didžiu išgąsčiu pribėgo prie karsto, atidarė vieną pusę durų ir pažvelgė į vidų. Šviesa apšvietė jos akis, ir pamatė, kad įkapės tuščios, išmėtytos, o dešinėj pusėj prie karsto sėdi angelas. Sustingusi iš išgąsčio šoko iš kapo lauk, išbėgo pro vartelius iš daržo ir nusiskubino į vakarieningą pranešti apaštalams to, kas atsitikę.

Visa tai įvyko labai greitai. Lyg dvasių išsigandus Salome taipgi nubėgo su ja per daržą ir pranešė *kitoms moterims* visą dalyką. Tos išsigandusios ir didžiai nudžiugusios vis dar bijojo eiti į daržą. Staiga išbėgo iš daržo ir Kasijus, skubėdamas pas Pilotą pranešti to, kas atsitiko. Praeidamas pro moteris, pranešė joms trumpai tą patį, ką jau buvo girdėjusios iš Salomės, ir nuėjo skubiai į miestą pro vartus, pro kuriuos išvesta Jėzų. Paskatintos jo žodžių, išdrįso pagaliau moterys įeiti į daržą. Baimingai įėjusios į kapą,

pamatė prie karsto *du angelus* su baltais, šviesiais kunigiškais drabužiais. Nusigandusios susispietė būrelyje ir, uždengusios delnais veidus, palenkė galvas nedrįsdamos judintis. Tuomet vienas iš angelų taip prabilo joms: „Nesibijokite ir neieškokite čia Nukryžiuotojo; Jis gyvas, atsikėlė iš numirusių ir nėra Jo mirusiųjų karstuose. Štai tuščia vieta, kur Jis gulėjo. Praneškite mokytiniais, ką matėte ir girdėjote; Jėzus bus pirmiau už juos Galilėjoj. Tegu atsimesna jie, kas buvo pasakyta jiems Galilėjoj. Žmogaus Sūnus turi būti atiduotas į nusidėjėlių rankas ir nukryžiuotas, tačiau trečią dieną kelsis iš numirusių“. Drebedamos iš baimės, tačiau džiaugėsi savo širdimis. Apžiūrėjusios karstą ir įkapes, nuėjo ašarodamos prie vartų, pro kuriuos neseniai išėjo Kasijus. Ėjo palengva, neatsipeikėjusios dar iš baimės ir kas valandėlę sustodavo ir žvalgydavos aplinkui, ar nepamatys kur kartais Viešpaties ir ar negrįžta Magdalena.

Magdalena, kaip sakėme, nubėgo stačiai į vakarieninę ir beskubėdama uždususi stipriai pasibeldė į duris. Mokytiniai susirinkę salėje iš dalies dar ilsėjosi lovose pasieniais, kiti jau buvo atsikėlę ir kalbėjosi. Pabeldus Magdalenai, Petras ir Jonas atidarė duris, o ši neidama net sušuko: „Paėmė mūsų Viešpatį iš karsto ir nežinome, kur padėjo“. Tai tarusi, nubėgo skubiai į daržą. Petras ir Jonas tuojau išėjo paskui ją. Jonas ėjo greičiau ir net paliko Petrą užpakalyje.

Sušlapusi nuo nakties rasos, Magdalena vėl įbėgo į daržą, skraistė nusmuko nuo galvos ant pečių, ilgi išsidraikę plaukai sklido aplink ją. Viena pati Magdalena nedrįso eiti tuojau į kapą; sustojusi prie angos, pasilenkė, pažiūrėjo į kapą pro žemiau esančias duris, norėdama pamatyti karstą. Krintą ilgi plaukai buvo nuskleisti ir laikomi rankose. Taip žiūrėdama pamatė *du angelus*, su baltais kunigiškais drabužiais, sėdin-

čius prie karsto galvos ir kojų gale. Tuo pačiu metu pasiekė jos ausis žodžiai: „Moteriške, ko verki?“ Tad gailiai sušuko: „Paėmė mūsų Viešpatį; ar nežinote, kur padėjo?“ Ir, matydama, kad karste guli tiktai tuščios įkapės, apsižvalgė aplinkui, tarytum, tikėdamasi kur pamatyti Jėzų. Kažkoks neaiškus nujautimas jai sakė, kad Viešpats yra kažkur arti, ir neišgašdino jos net angelų pasirodymas. Negalvodama beveik apie tai, kad čia jai kalba angelai, mąstė tiktai vieną dalyką: „Nėra čia Jėzaus. Kur yra Jėzus?“ Paėjusi kiek nuo kapo, pradėjo vaikščioti aplinkui, kaip žmogus, kruopščiai ieškas pamesto daikto. Dideli plaukai apsklido jos pečius iš abiejų pusių, tad nuklėstusi juos dešinėn, suėmė abiem rankom, padailino, atmetė į užpakalį ir vėl ėmė žvalgytis. Staiga gal už dešimties žingsnių į rytus nuo kapo, toj vietoj, kur daržas įkalniau, prie mūrų, apyaušry pastebėjo aukštą baltą pavidalą, stovintį tarp krūmų už palmės medžio. Šoko tuojuo į tą pusę ir vėl išgirdo žodžius: „Moteriške, ko verki? Ko ieškai?“ Magdalena manė, kad čia daržininkas, nes iš tikrųjų pavidalas buvo su kastuvu rankoje, o ant galvos su plokščia skrybėle, panašia į luobą, pririšama ties galva prisidengti nuo saulės, visiškai taip, kaip pavaizdavo daržininką palyginime, kurį Jėzus pasakojo moterims prieš savo kančią. Pavidalas, pasirodęs Magdalenai, nebuvo šviesus, tačiau panašus į paprastą žmogų, pasirodantį apyaušry, apsidaręs baltais drabužiais. Paklausus, ko ieško, Magdalena tuojuo sušuko: „Jei tamsta Jį paėmei, sakyk, kur Jį padėjai. Aš Jį pasiimsiu“. Ir vėl pradėjo žvalgytis, ar nepamatys kur Viešpaties netoli. Tuomet Jėzus — nes tai buvo Jis — tarė paprastu jai žinomu balsu: — „Marija“. Magdalena, pažinusi Viešpatį iš balso, užmiršo nukryžiovimą, mirtį ir laidotuves, krito prieš Jį ant kelių ir, ištiesusi rankas prie Jo kojų, sušuko, kaip bu-

vo papratusi Jį seniau vadinti: „Rabboni (Mokytojau)”. Jėzus tačiau ją sulaikė, ištiesęs priešais save ranką, ir tarė: „Neliesk manęs. Dar neižengiau pas savo Tėvą. Grįžk pas mano brolius ir pasakyk jiems šiuos žodžius: „Einu pas savo Tėvą ir jūsų Tėvą, pas savo Dievą ir jūsų Dievą”. Po tų žodžių, Jėzus viena akimirka išnyko iš Magdalenos akių. Buvo man paaiškinta, kodėl Jėzus uždraudė Magdalenai Jį liesti, bet jau nepataikysiu tiksliai to pasakyti. Man atrodo, kad dėl to Magdalena taip staigiai puolė glamonėti Jo kojas, užmiršusi ir manydama, kad tebegyvena kaip pirma ir, tarytum, niekas nepasikeitę. Jėzaus žodžiai, — neižengiau dar pas savo Tėvą, — reiškė, kaip sužinojau, kad atsikėlęs iš numirusių, nepasirodė dar dangiškajam savo Tėvui ir nepadėkojo Jam už nugalėjimą mirties ir žmonijos atpirkimą. Tuo norėjo Jėzus lyg ir pasakyti Magdalenai, kad pirmasis" džiaugsmas priklauso Dievui, kad ir ji privalo pagalvoti ir padėkoti Dievui už atpirkimo paslapties išpildymą ir mirties nugalėjimą. Kai Jėzus išnyko, atsikėlė Magdalena nenumanydama, ar tai buvo sapnas, ar tikrenybė, nubėgo dar kartą prie karsto. Matydama tuščias įkapes ir angelus, pagaliau įsitikino, kad Jėzus iš tikrųjų stebuklingai atsikėlė, tad nusiskubino pas savo drauges.

Jėzus pasirodė Magdalenai maždaug apie 2¹/₂ val. ryto. Vos tiktai Magdalena pasišalino, priėjo prie daržo pirmiausia Jonas, o paskui jį po valandėlės ir Petras. *Jonas* sustojo prie kapo angos, pasilenkė, pažvelgęs vidun pamatė, kad karsto durys praviros ir įkapės tuščios. *Petras* drąsesnis, nedvejodamas įėjo į kapą ir priėjo prie karsto; tuo padrąsintas ir Jonas taipgi įėjo į vidų. Pažvelgę į karstą, pamatė, kad įkapės guli vidury susuktos drauge su žolėmis ir apvyniotos raiščiais taip, kaip paprastai moterys sudėdavo skepetas skrynioje; skepeta nuo veido gulėjo skyrium, de-

šinėje prie sienos, taipgi susukta. Matydami tai, iš karto abu įtikėjo, kad Jėzus atsikėlė iš numirusių, ir aiškiai dabar suprato Jėzaus žodžius ir Švento Rašto įspėjimus, kuriuos pirma aiškino paviršutiniškai. Petras paėmė įkapes iš karsto po skraiste, paskui išėjo iš daržo pro Nikodemo vartelius ir leidosi atgal į vakarieninę. Jonas vėlėjo greičiau, aplenkdamas Petrą.

Du angelai, kurie visą laiką esant Jėzui karste, tarytum,ėjo šventą sargybą, dar pasiliko ir Jam atsikėlus iš numirusių. Matė juos moterys, buvo dar ir tuomet, kai abu apaštalai atėjo prie karsto, tačiau man atrodo, jog Petras jų nematė. Girdėjau, kaip vėliau Jonas kalbėjo mokytiniais iš Emaus, jog, būdamas prie karsto, matė angelą. Evangelijoje tačiau to nemini, be abejo, iš nusižeminimo, nenorėdamas didžiutis, jog matė daugiau už Petrą.

Daug laiko praėjo, kol sargyba, gulėjusi be sąmonės, atsipeikėjo. Pašoko nuo žemės didžiai nusigandę, nemokėdami paaiškinti, kas nutiko. Tuojau pasiėmė ietis ir žibintus, pastatytus lig šiol prie angos, nušviesti kapui ir baimingai nutraukė į miestą pro vartus, kuriais buvo išvestas Jėzus.

Magdalena, išbėgusi iš daržo, susitiko moteris ir papasakojo joms apie Viešpaties pasirodymą. Paskui tuojau nubėgo į miestą pro artimiausius vartus, o moterys sugrižo vėl į daržą.

Netoli daržo Jėzus pasirodė *šventosioms moterims* su ilgu, baltu, visiškai dengiančiu Jam rankas, drabužiu. „Būkite pasveikintos“, tarė joms, o jos drėbėdamos puolė Jam po kojų. Jėzus ištarė keletą žodžių, parodė ranka kažkokią šalį ir išnyko. Nudžiugusios moterys nusiskubino pro Betliejaus vartus į Sioną, pasidalinti džiaugsminga žinia su mokytiniais, susirinkusiais vakarieninėje. Jie pradžioje nenorėjo tikėti nei joms, nei Magdalenai, laikydami jų pasako-

jimą nesveikos vaizduotės padaru, ir nesidavė įtikinami, kol sugrįžo Petras ir Jonas.

Jonas ir Petras — tas pastarasis labai susimąstęs dėl nuostabių įvykių — sutiko grįžtant į vakarieningą *Jokūbą Jaunesnįjį* ir *Tadą*, kurie buvo išėję paskui juos prie karsto; ir jiems netoli nuo vakarieningės pasirodė Viešpats, ir tatau labai juos sujaudino. Petrui turėjo taipgi kelyje pasirodyti Jėzus, nes ir jo veide buvo matyti susijaudinimas. Ar Jonas tai pastebėjo, nežinau.

SARGYBOS PARODYMAI

Pilotas dar ilsėjosi savo guolyje, kai atvyko pas jį *Kasijus*, gal po valandos prisikėlus Jėzui. Didžiai sujaudintas, pradėjo pasakoti Pilotui, ką matęs: kad uola sudrebėjo, kad angelas nusileidęs iš dangaus atrito akmenį nuo karsto, o Jėzaus lavonas kažkur dingo ir tiktai paliko tuščios įkapės. Matyt, Jėzus turėjęs atsikelti, kaip gyvas būdamas sakęsis, tad, be abejo, esąs Dievo Sūnus, tikrasis Mesijas. Pilotas klausėsi tų stebuklų su slepiama baime, tačiau, nenorėdamas jos parodyti, tarė Kasijui: „Esi svajotojas. Labai negudriai padarei, kad stovėjai netoli nuo Galilėjiečio kapo. Jo dievai todėl paveikė tave ir apdūmė tau akis savo kerėjamomis išdaigomis. Patariu tau nepasakoti to verčiau vyriausiems kunigams, nes tiktai tuo išigysime daugiau nemalonumų“. Tuomet Pilotas dėjosi tikis, kad mokytiniai išvogė lavoną, o sargyba prasimano tokius pasiteisinimus, leidusi tai padaryti tyčia, ar per apsileidimą, ar buvusi apsvaiginta kokių kerėjimų. Išėjus Kasijui, Pilotas liepė aukoti aukas savo dievaičiams.

Su ta pačia žinia, kaip ir Kasijus, atvyko pas Pilotą taipgi keturi sargybiniai kareiviai, tačiau Pilotas, nesileisdamas su jais į kalbą, nusiuntė juos tuojau

pas Kaifą. Kiti sargybiniai buvo jau didžiajam kieme prie šventovės, kur buvo gausiai žydų vyresniųjų. Atkakliai čia ginčytasi, norėta sargybinius papirkti pinigais arba priversti grasymais, kad visur tvirtintų, jog tuo metu, kai jie užmigo, mokytiniai slapta pavogė iš karsto Jėzaus kūną. „Negalime to padaryti, — tarė sargybiniai, — nes tuo atveju mūsų parodymai prieštara būtų parodymams keturių mūsų draugų, kurie nuėjo pas Pilotą“. Fariziejai jiems žadėjo pasistengti pas Pilotą tą dalyką užtrinti ir štai minėti keturi kareiviai atėjo, tvirtai laikydamiesi parodymų, kuriuos davė Pilotui. Fariziejai, matydami, kad jų įkalbinėjimai vel-tui, griebėsi kitų priemonių. Ėmė kaltinti kareivius, kad susitarę su mokytiniais patys padėjo išvogti Jėzaus kūną, ir prigrasė visokiomis bausmėmis pasirū-pinti Jėzaus kūną vėl atimti, tačiau kareiviai jiems atsakė su ironija: „Negalime to padaryti lygiai taip, kaip negali jums pristatyti Juozapo Arimatiečio anie kareiviai, kurie saugojo jį kalėjime“. Nebuvo jiems paslaptis, kad Juozapas Arimatietis slėpiningu būdu iš-nyko iš kalėjimo, nors durys buvo uždarytos. Taip nie-kuo nesidavė palenkiami sargybiniai tylėti, tačiau dra-siai atvirai pradėjo prikaišioti neteisingą sprendimą, paskelbtą penktadienį, ir juo sutrukdytas šventes. Fariziejai griebėsi smurto, liepė juos suimti ir pasodinti į kalėjimą, o per kitus fariziejus, sadukiejus ir erodiečius visur leisti netikrą gandą, kad Jėzaus kūną išvogę mokytiniai. Net visose žydų sinagogose liepė paskelbti tą žinią, papuoštą įvairiais priekaištais Jė-zui.

Nedaug padėjo tos melagystės, nes, Kristui atsi-kėlus iš numirusiųjų, pasirodė daugeliui mažiau apa-kintų žydų, kuriuos dar globojo Dievo malonė, miru-siųjų jų sentėvių sielos, skelbdamos prisikėlusį Mesiją ir ragindamos juos priimti naują tikėjimą. Panašiai

pasirodė mirusieji daugeliui mokytinių, kurie po Jėzaus mirties pasilpusio tikėjimo, išsiblaškę po visą šalį, buvo tų reiškinių stiprinami ir tvirtinami.

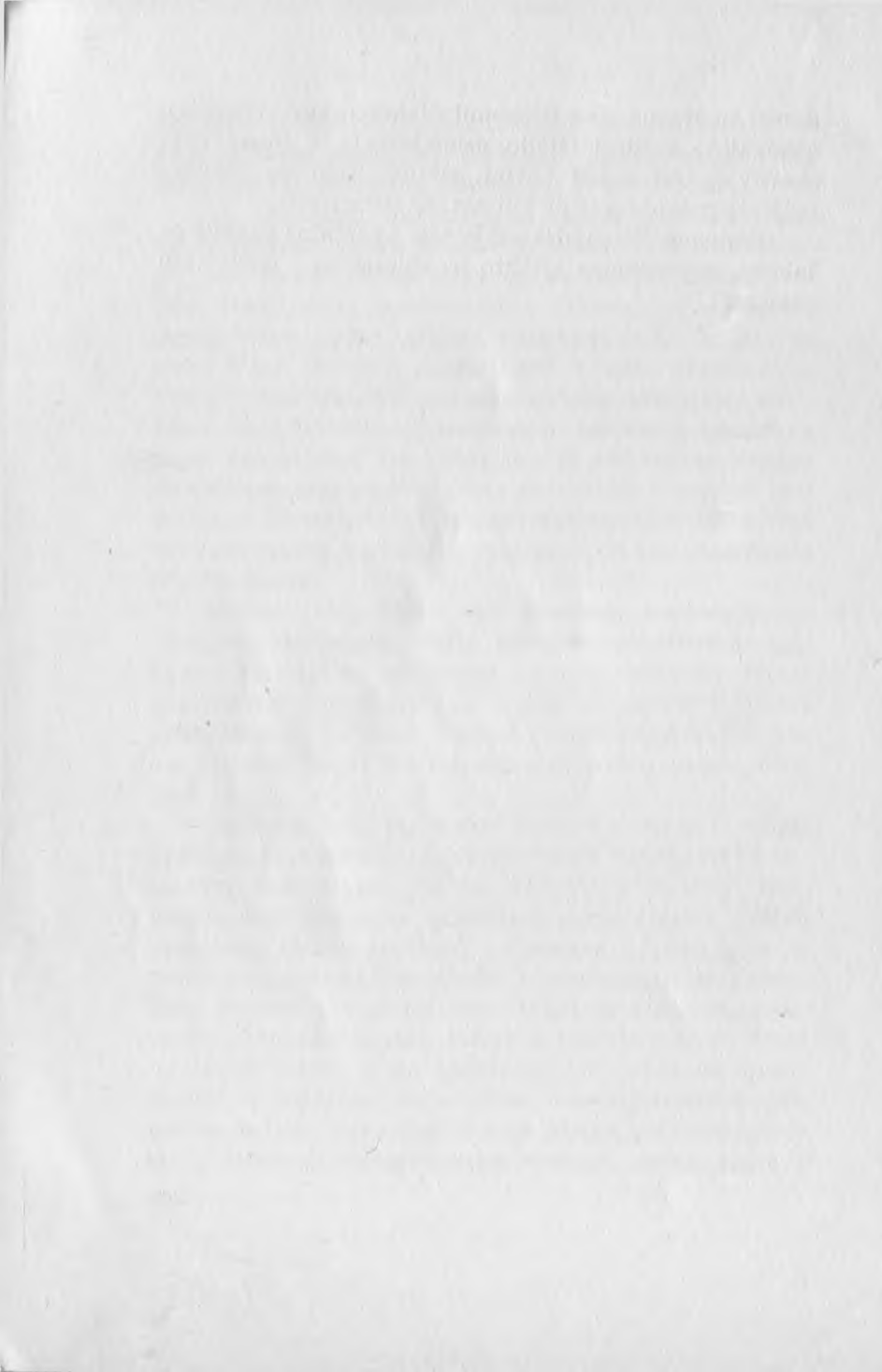
To atsikėlimo mirusiųjų iš karstų po Jėzaus mirties negalima lyginti su Jėzaus prisikėlimu iš numirusių, nes Jėzus atsikėlė iš karsto su tuo pačiu kūnu, tačiau atnaujintu, praskaidrintu, išbuvo kelias dešimt dienų žemėj gyvas, aiškiai pasirodydamas, ir su tuo pačiu kūnu įžengė į dangų savo bičiulių akivaizdoje. Tos gi pasirodančios sielos prisidengdavo tikrai savo kūnu kaip laikiniu apdangalu ir tuojau jį padėdavo atgal žemėn, kur tie kūnai laukia atsikėlimo drauge su visais mumis paskutinio teismo dieną. Lozorius, prikeltas iš numirusių, iš tikrųjų gyveno kurį laiką, bet vėl mirė antrą kartą ir taipgi nesikeis lig paskutinės teismo dienos.

Mačiau, kaip žydai visą šventovę, mirusiųjų pasirodymu išniekintą, šveitė, plovė ir valė. Grindis apibarstė žolėmis ir sudegintų griaučių pelenais, išvalė griuvėsius, o pasidariusias skylės užkaišiojo lentomis arba uždengė kilimais. Padarę permaldaujamąsias aukas, taisėsi baigti Velykų apeigas, kurių vakar neatliko.

Kaip priežastį nutraukti šventės apeigas ir valyti šventovę, nurodinėjo fariziejai žemės drebėjimą ir mirusiųjų pasirodymą. Be to, nurodinėjo kažkokį Ezechielio regėjimą apie atsikėlusius numirėlius, tačiau nebežinau, kuria reikšme. Visokius murmėjimus ir gandas užgniauzė grasydami bausmėmis ir iškeikimu. Taip pasisėkė jiems priversti tylėti, nes ne vienas beveik jautėsi esąs kaltas, tačiau iš tikrųjų pavyko jiems nuraminti minią, o visi geresnieji jau dabar slapta atsivertė, o Sekminių metu viešai: kiti gi atsivertė gimtosiose šalyse, ėmus skelbti apaštalams Kristaus mokslą. Vyriausieji kunigai todėl kaskart labiau rimo ir

darēsi nedrāsūs. Jau Steponui diakonaujant, tikintieji nebegalēja sutilpti Ofelio priemiestyje ir Siono rytų skardyje, tad dideli būriai įsikūrė Kedrono slėnyje, pristatę palapinių ir pirklių net iki Betanijos.

Simonas Kirenietis atėjo pas apaštalus tuojau po šabaso, prašydamas krikšto ir priimamas į mokytinių skaičių.

T U R I N Y S

Kotrynos Emmerich gyvenimas (1774—1824) . .	7
Klemensas Brentano (1778—1842)	14

I

KARTI MŪŠŲ VIEŠPATIES KRISTAUS KANČIA . .	19
Vakarienė.....	19
Ruošimasis Velykoms.....	22
Jėzus eina į Jeruzalę.....	26
Velykų avinėlio valgymas.....	29
Kojų plovimas.....	34
Švenčiausio Sakramento įstatymas	38
Paskutiniai pamokymai ir apaštalų pašventinimas .	43

II

JĖZUS MIRTIES BAIMĖS APIMTAS ALYVŲ KALNE .	49
Jėzus su vienuolika eina Getsemano linkui ...	49
Jėzaus liūdesys dėl pasaulio nuodėmių ...	52
Jėzaus baimė kančios didumo akivaizdoje ...	59
Jėzaus liūdesys dėl būsimų Bažnyčios kančių . .	61
Jėzaus skausmas dėl išniekinimų Švenčiausio Sakra- mento ateityje.....	67
Raminantieji paveikslai.....	75

III

VIEŠPATIES SUĖMIMAS.....	82
Judas ir kareiviai.....	82
Viešpats suimamas ir supančiojamas	8 8

IV

JĖZUS SUPANČIOJAMAS IR PAS ANNĄ VEDAMAS .	93
Ėjimas per Kedroną.....	93
Eisena per Ofelį.....	97
Jėzaus priešų pasiruošimas.....	102
Žvilgsnis į Jeruzalę.....	104
Jėzus prieš Anną.....	110

V

JĖZUS PRIES VYRIAUSIĄ KUNIGĄ KAIFĄ . . .	114
Jėzus vedamas nuo Anno pas Kaifą . . .	114
Teismo kiemas pas Kaifą.....	114
Kaifas apklausia liudininkus.....	117
Dievo Sūnaus parodymas.....	122
Pasityčiojimas iš Jėzaus pas Kaifą	126
Petro išsigynimas.....	129
Marija prie Kaifo teismo rūmų.....	132

VI

TOLIMESNES JĖZAUS KANČIOS NAKTĮ ...	137
Jėzus kalėjime	137
Judas netoli teismo.....	139
Ryto teismas Jėzui.....	140
Judo nusivylimas.....	143

VII

JĖZUS PAS PILOTĄ.....	147
Jėzaus kankinimas kelyje.....	147
Piloto rūmai ir jų aplinka.....	150
Jėzus prieš Pilotą.....	153
Kryžiaus kelių pamaldų pradžia ,	160
Pilotas ir jo žmona.....	162

VIII

JĖZUS PAS ERODĄ.....	166
Erodas tardo Jėzų.....	166
Jėzaus kankinimai pas Erodą.....	171
Jėzus Erodo gražinamas Pilotui.....	172

IX

JĖZUS ANTRĄ KARTĄ PAS PILOTĄ. PLAKIMAS .	174
--	-----

Jėzus lyginamas su Barabu.....	174
Jėzaus plakimas.....	178
Marija Jėzų plakant.....	184

X

ERŠKĖČIAIS VAINIKAVIMAS IR JĖZAUS IŠJUOKIMAS	187
--	-----

Erškėčiais vainikavimas.....	187
Štai žmogus.....	190
Tų regėjimų apmąstymas.....	195

XI

JĖZUS PASMERKTAS MIRTI PRIE KRYŽIAUS . .	198
--	-----

XII

KRYŽIAUS KELIAS.....	208
Jėzus ima kryžių ant savo pečių.....	208
Pirmas Jėzaus kritimas po kryžium . . .	212
Jėzus su kryžium ir jo motina. Antras kritimas po kryžium.....	213

XIII

KRYŽIAUS KELIO TĘSINYS.....	217
Simonas Kirenietis. Trečią kartą Jėzus krinta po kryžiumi.....	217
Veronikos skepeta.....	218
Verkiančios Jeruzalės dukterys. IV ir V Jėzaus kritimas	222

XIV

JĖZUS GOLGOTOS KALNE.....	225
VI ir VII kritimas po kryžiumi. Jėzus uždaromas .	225
Marija ir šventos moterys eina į Golgotą . . .	228
Jėzų išvelka kryžiuoti ir girdo actu . . .	231

XV

KRISTAUS KRYŽIAVIMAS.....	235
Jėzus prikalamas prie kryžiaus.....	235
Pakėlimas ir kryžiaus pastatymas	239
žmogžudžių kryžiavimas.....	241
Kaulelių metimas dėl Jėzaus drabužių . . .	243

XVI

JĖZUS PRIE KRYŽIAUS.....	245
Jėzus tarp dviejų žmogžudžių.....	245
Pasityčiojimas iš Jėzaus ir pirmas jo žodis . . .	248
Saulės užtemimas. II ir III Jėzaus žodis . . .	251
Miestas ir tvirtovė saulės užtemimo metu . . .	254

XVII

JĖZAUS APLEIDIMAS.....	256
Ketvirtas Jėzaus žodis prie kryžiaus	256
Penktas Jėzaus žodis prie kryžiaus	260

XVIII

JĖZUS MIRŠTA PRIE KRYŽIAUS.....	263
Šeštas ir septintas žodis. Jėzaus mirtis . . .	263
Žemės drebėjimas. Mirusiųjų pasirodymas Jeruzalėje	267

XIX

ĮVYKIAI TUOJAU PO JĖZAUS MIRTIES	277
Juozapas Arimatietis reikalauja iš Piloto Jėzaus kūno.....	277
Perveriamas Jėzaus šonas. Kojų laužymas žmog-	
žudžiams	279
Trumpas aprašymas senovės Jeruzalės apylinkių .	283
Juozapo Arimatiečio daržas ir karstas . . .	286

XX

NUĖMIMAS NUO KRYŽIAUS.....	289
-----------------------------------	------------

XXI

VIEŠPATIES LAIDOJIMAS.....	295
----------------------------	-----

Jėzaus lavonas padedamas į grabą	303
Grįžimas nuo kapo. Šabasas.....	305
Juozapo Arimatiečio suėmimas.....	307
Sargyba prie Jėzaus grabo.....	307

XXII

JĖZAUS BIČIULIAI DIDĮJĮ ŠEŠTADIENĮ	309
---	-----

XXIII

JĖZAUS ŽENGIMAS Į PRIESPRAGARĮ	316
-------------------------------------	-----

XXIV

VAKARAS PRIES PRISIKĖLIMĄ.....	324
--------------------------------	-----

Jėzaus siela pasirodo moterims.....	324
Juozapo Arimatiečio išvadavimas	325
Naktis prieš prisikėlimą.....	326

XXV

VIEŠPATIES PRISIKĖLIMAS.....	331
------------------------------	-----

Jėzus garbingai išeina iš karsto ir pasirodo švenčiausiam Motinai.....	331
Šventosios moterys prie karsto. Jėzaus pasirodymas	334
Sargybos parodymai.....	340